The Mahabharata of Vyasa

(Proză tradusă în română)

Aswamedha Parva

(Book 14)

Kisari Mohan Ganguli

Mahabharata

lui

Vyasa

Cartea 14 - Aswamedha Parva

(Cartea sacrificiului calului)

Tradusă în română după textul englez
a lui

Kisari Mohan Ganguli

[1883-1896]

NOTIFICARE DE ATRIBUIRE

Scanat la sacred-texts.com, 2004. Corectat de John Bruno Hare, octombrie 2004. Acest text este în domeniul public. Aceste fişiere pot fi utilizate în orice scop necomercial, cu condiția ca această notificare de atribuire să fie lăsată intactă.

CUPRINS

Introducere

Aswamedhika Parva (secţiunile 1 - 15)
Anugita Parva (secțiunile 16 - 92)

INTRODUCERE

În clasificarea în 18 parva, *Ashvamedhika Parva* este al 14-lea volum. *Ashva* înseamnă *cal*, iar *medha* înseamnă *sacrificiu*. Astfel, *Ashvamedhika Parva* sau *Ashvamedha Parva* se referă la sacrificiul unui cal. Există o recitare a Anu-Gita. Krishna pleacă spre Dvaraka şi pe drum are loc o discuţie cu Utanka. Yudhishthira adună bogăţii pentru sacrificiul calului, această secţiune fiind numită după acesta. Krishna se întoarce la Hastinapura. Parikshit se naşte mort, dar este readus la viaţă de Krishna. În timp ce calul călătoreşte, Arjuna se luptă cu Trigartas, Vajradatta (fiul lui Bhagadatta), Saindhavas, Babhruvahana (fiul său cu Chitrangada), Magadha, fiul lui Shakuni şi mulţi alţii. Sacrificiul calului lui Yudhishthira are loc şi are loc incidentul cu mangusta.

Aswamedhika Parva

SECȚIUNEA I

OM! După ce ne-am închinat lui Narayana, lui Nara, cel mai important dintre bărbați, și zeiței Saraswati, trebuie rostit cuvântul **Jaya**.

Vaisampayana a spus: După ce regele Dhritarashtra a oferit libații de apă (spre spiritele lui Bhisma), cel cu brațele puternice[1] Yudhishthira, cu simțurile tulburate, așezându-l pe cel dintâi în fața sa, a urcat pe malurile (râului), cu ochii plini de lacrimi, și a căzut pe malul Gangei ca un elefant străpuns de vânător. Apoi, incitat de Krishna, Bhima l-a ridicat din loc. „Nu trebuie să fie așa", a spus Krishna, zdrobitorul oștilor ostile. Pandavii, O, rege, l-au văzut pe Yudhishthira, fiul lui Dharma, tulburat și întins pe pământ, suspinând din nou și din nou. Și văzându-l pe rege descurajat și slăbit, Pandavii, copleșiți de durere, s-au așezat în jurul lui. Și înzestrat cu o inteligență înaltă și având viziunea înțelepciunii, regele Dhritarashtra, extrem de îndurerat pentru fiii săi, s-a adresat monarhului, spunând: „Ridică-te, O, tigrule dintre Kuru. Îndeplinește-ți acum îndatoririle. O, fiu al lui Kunti, ai cucerit acest Pământ conform obiceiurilor Kshatriyilor. Acum, O, stăpân al oamenilor, bucură-te de el împreună cu frații și prietenii tăi. O, cel mai de seamă dintre cei drepți, nu văd de ce ar trebui să te întristezi. O, stăpân al Pământului, după ce am pierdut o sută de fii, asemenea bogățiilor obținute într-un vis, Gandhari și cu mine suntem cei care ar trebui să jelim. Neascultând cuvintele pline de înțeles ale înaltului Vidura, care căuta binele nostru, eu, cu simțurile mele perverse, (acum) mă căiesc. Virtuosul Vidura, înzestrat cu intuiție divină, mi-a spus: „Neamul tău va fi nimicit din cauza păcatelor lui Duryodhana. O, rege, dacă dorești binele neamului tău, urmează sfatul meu. Alungă-l pe acest monarh rău intenționat, Suyodhana, și nu-l lăsa pe Karna sau Sakuni să-l vadă sub niciun pretext. De asemenea, suprimă jocurile lor de noroc, fără să faci scandal, și unge-l pe dreptul rege Yudhishthira. Acesta, cu simțurile stăpânite, va guverna în mod drept Pământul. Dacă nu-l vrei pe regele Yudhishthira, fiul lui Kunti, atunci, O, monarhule, îndeplinește un sacrificiu și preia tu însuți conducerea regatului și, privind toate creaturile cu ochi egali, O, stăpâne al oamenilor, lasă-ți rudele să trăiască din bunătatea ta. O, tu, cel care îți promovezi neamul, trăiește din generozitatea ta. Când, O, fiu al lui Kunti, Vidura, cel cu vedere lungă, a spus aceasta, eu, prostul, l-am urmat pe răul Duryodhana. N-am dat ascultare cuvintelor dulci ale acelui om calm și, ca urmare, am ajuns să sufăr atât de mult și să mă afund într-un ocean de durere. Uite-i pe bătrânii tăi părinți, O, rege, scufundați în suferință. Dar, O, stăpân al oamenilor, nu văd niciun motiv pentru durerea ta."

SECȚIUNEA II

Vaisampayana a spus: Astfel abordat de către regele înțelept Dhritarashtra, Yudhishthira, plin de înțelegere, s-a potolit. Și apoi Kesava (Krishna) s-a adresat lui, spunând: „Dacă o persoană se încântă excesiv de mult în tristețea pentru strămoșii săi plecați, îi întristează pe aceștia. (Prin urmare, alungând durerea), să săvârșești (acum) multe jertfe cu daruri potrivite pentru preoți; și să mulțumești zeii cu lichidul *Soma*, și pe spiritele strămoșilor tăi cu hrana și băutura cuvenite. Să-ți mulțumești și oaspeții cu carne și băutură și pe cei lipsiți cu daruri pe măsura dorințelor lor. O persoană cu inteligența ta înaltă nu ar trebui să se poarte astfel. Ceea ce trebuia să fie cunoscut, ai cunoscut; ceea ce trebuia să fie făcut, a fost de asemenea îndeplinit. Și ai auzit datoriile Kshatriyaşilor, recitate de Bhishma, fiul Bhagirathi, de *Krishna* Dwaipayana, Narada și Vidura. Prin urmare, nu ar trebui să mergi pe calea celor proști; ci urmând calea strămoșilor tăi, susține povara (imperiului). Este potrivit ca un Kshatriya să atingă cerul în mod sigur prin faima sa. Dintre eroi, cei care au fost uciși nu vor trebui niciodată să se întoarcă (de la regiunile cerești). Renunță la durerea ta, O, mărite suveran. Într-adevăr, ceea ce s-a întâmplat, trebuia să se întâmple așa. Nicicând nu îi poți vedea pe cei care au fost uciși în acest război." — După ce i-a spus acestea lui Yudhishthira,

1 *Mahavahu* apare de două ori în acest pasaj. Una dintre epitete este omisă din motive de redundanță.

prințul celor pioși, Govinda cu spirit înalt a tăcut; iar Yudhishthira i-a răspuns astfel: „O, Govinda, știu prea bine afecțiunea ta pentru mine. M-ai favorizat întotdeauna cu dragostea și prietenia ta. Și, O, cel care ține măciuca și discul, O, descendent al neamului lui Yadu, O, glorioase, dacă (acum), cu o minte mulțumită, îmi permiți să merg la coliba ascetului din pădure, atunci ai îndeplini ceea ce îmi doresc cel mai mult. Nu găsesc pace după ce mi-am omorât bunicul și pe cel mai de seamă dintre oameni, Karna, care nu a fugit niciodată de pe câmpul de luptă. O, Janarddana, dispune tu ca eu să fiu eliberat de acest păcat hedonic și ca mintea mea să fie purificată." În timp ce fiul Pritha vorbea astfel, energicul Vyasa, cunoscător al datoriilor vieții, mângâindu-l, a rostit aceste cuvinte excelente: „Copilul meu, mintea ta nu s-a liniștit încă; și de aceea ești din nou uimit de un sentiment copilăresc. Și de ce, copilul meu, ne risipim în mod repetat vorbele în vânt? Cunoști datoriile Kshatriyaşilor, care trăiesc prin război. Un rege care și-a îndeplinit partea cuvenită nu ar trebui să se lase copleșit de durere. Ai ascultat cu credință întreaga doctrină a mântuirii; și ți-am îndepărtat în mod repetat nelămuririle izvorâte din dorință. Dar neacordând atenție la ceea ce am deslușit, tu, cu înțelegere pervertită, ai uitat-o complet. Nu fi așa. O astfel de ignoranță nu ți se potrivește. O, fără păcat, cunoști toate tipurile de ispășire; și ai auzit despre virtuțile regilor, precum și despre meritele dăruirilor. De aceea, O, Bharata, cunoscător al oricărei moralități și versat în toate *Agamurile*, ești copleșit (de durere) ca din ignoranță?"

SECȚIUNEA III

Vyasa a zis: O, Yudhishthira, înțeleg că înțelepciunea ta nu este îndeajuns. Nimeni nu face vreun act prin puterea proprie. Este Dumnezeu cel care îl angajează în fapte bune sau rele, O, dătătorule de onoare. Unde este atunci loc pentru căință? Tu te consideri ca fiind săvârșit acte nelegiuite. Ascultă, așadar, O, Bharata, cum se poate înlătura păcatul. O, Yudhishthira, cei care comit păcate se pot elibera întotdeauna de ele prin penitență, jertfă și daruri. O, rege, O, cel mai de seamă dintre oameni, oamenii păcătoși sunt purificați prin jertfă, asceză și caritate. Cerleștii și Asurii cu suflet mare fac jertfe pentru a obține merit religios; de aceea jertfele sunt de o importanță supremă. Prin jertfe, înalții cerești au devenit atât de minunat de puternici; și celebrând ritualuri, ei i-au învins pe Danavas. Tu, O, Yudhishthira, pregătește-te pentru *Rajasuya* și pentru jertfa calului, precum și, O, Bharata, pentru *Sarvamedha* și *Naramedha*.[2] Și apoi, așa cum a făcut Rama, fiul lui Dasaratha, sau strămoșul tău, stăpânul Pământului, regele Bharata, cel extrem de puternic, fiul lui Dushmanta și Sakuntala, săvârșește potrivit orânduielii jertfa calului cu Dakshine. Yudhishthira a răspuns: „Fără îndoială, jertfa calului îi purifică pe prinți. Dar am o problemă despre care trebuie să asculți. După ce am provocat acest măcel uriaș de rude, nu pot, O, cel mai bun dintre regenerați, să dau daruri nici măcar la o scară mică; nu am avere de dat. Nici nu pot cere bogăție de la acești fii tineri de regi, care stau în stare jalnică, cu rănile încă verzi și care suferă. Cum, O, cel mai bun dintre cei de două ori născuți, după ce am distrus însumi Pământul, pot eu, învins de durere, să cer taxe pentru a celebra o jertfă? Din vina lui Duryodhana, O, cel mai bun dintre asceți, regii Pământului au fost nimiciți, iar noi am suferit umilință. Pentru bogăție, Duryodhana a risipit Pământul; iar tezaurul acelui fiu cu gânduri rele al lui Dhritarashtra este gol. (În această jertfă), Pământul este Dakshina; aceasta este regula prescrisă inițial. Inversarea obișnuită a acestei reguli, deși aprobată, este observată de către învățați ca atare. Nici, O, ascete, nu îmi place să am un înlocuitor (pentru acest proces). În această privință, O, venerabile domn, trebuie să-mi oferi sfatul tău." Astfel întrebat de fiul Pritei, *Krishna* Dvaipayana, după ce a reflectat o vreme, i-a vorbit regelui drept: „Acest tezaur, (acum) epuizat, va fi plin. O, fiu al Pritei, în muntele Himavat (Himalaya) se află aur lăsat în urmă de Brahmani la jertfa înaltului suflet Marutta."[3] Yudhishthira a întrebat: „Cum a fost adunat atâta aur în acea jertfă celebrată de Marutta? Și, O, cel mai priceput vorbitor, când a domnit el?"

---

2 Adică sacrificii umane. Din aceasta reiese că sacrificarea ființelor umane era la modă în acea perioadă.

3 Regele Marutta a sărbătorit un sacrificiu în Himalaya, oferind aur brahmanilor. Nefiind în stare să transporte întreaga cantitate, aceștia au luat cât au putut și au aruncat restul.

Vyasa a spus: Dacă, O, fiu al Pritei, eşti nerăbdător să auzi despre acel rege născut din neamul Karandhama, atunci ascultă-mă cum îţi voi spune când a domnit acel monarh extrem de puternic, înzestrat cu o bogăţie imensă.

SECŢIUNEA IV

Yudhishthira a spus: O, tu, cel drept, doresc să aud povestea acelui înţelept regal, Marutta. Tu, O, Dwaipayana, povesteşte-mi-o, O, tu, cel fără păcat.

Vyasa a spus: O, copile, în epoca *Krita*, Manu a fost stăpân (al Pământului), purtând sceptrul. Fiul său era cunoscut sub numele de Prasandhi. Prasandhi a avut un fiu pe nume Kshupa, fiul lui Kshupa a fost acel stăpân (al oamenilor), regele Ikshwaku. El, O, rege, a avut o sută de fii înzestraţi cu o pietate deosebită. Şi toţi au fost făcuţi monarhi de către regele Ikshwaku. Cel mai mare dintre ei, Vinsa ca nume, a devenit modelul arcaşilor. Fiul lui Vinsa, O, Bharata, a fost fericitul Vivinsa. Vivinsa, O, rege, a avut cincisprezece fii; toţi erau arcaşi puternici, plini de reverenţă faţă de Brahmani şi adevăraţi, blânzi şi vorbind întotdeauna frumos. Fratele mai mare, Khaninetra, i-a asuprit pe toţi fraţii săi. Şi cucerind întregul regat scăpat de toate necazurile, Khaninetra nu şi-a putut păstra supremaţia; nici oamenii nu erau mulţumiţi de el. Şi detronându-l, ei, O, cel mai mare dintre monarhi, i-au conferit fiului său Suvarcha drepturile de suveranitate şi (după ce au realizat acest lucru) au simţit bucurie (în inimile lor). Văzând înfrângerile suferite de fiul său, precum şi alungarea sa din imperiu, era mereu dedicat aducerii bunăstării poporului, fiind devotat Brahmanilor, spunând adevărul, practicând puritatea şi reţinându-şi simţurile şi gândurile. Şi supuşii erau mulţumiţi de acel om cu suflet mare, constant în virtute. Dar el, fiind constant angajat în fapte virtuoase, trezoreria şi vehiculele sale s-au micşorat mult. Şi pe măsură ce trezoreria sa se golea, prinţii feudali care se adunau în jurul lui au început să-l necăjească. Fiind astfel asuprit de mulţi duşmani, în timp ce trezoreria, caii şi vehiculele sale erau sărăcite, regele a suferit mari tribulaţii împreună cu oamenii săi şi locuitorii capitalei sale. Deşi puterea sa scădea mult, totuşi duşmanii nu au putut să-l omoare pe rege, deoarece puterea sa, O, Yudhishthira, era întemeiată pe dreptate. Şi când ajunsese la apogeul suferinţei împreună cu cetăţenii, el a suflat din gură (cu mâna), şi din asta a apărut un ajutor de forţe. Şi apoi a învins toţi regii care locuiau la graniţele domeniilor sale. Şi din această împrejurare, O, rege, a fost celebrat ca Karandhama. Fiul său, (primul) Karandhama, care s-a născut la începutul erei *Treta*, îl egala pe însuşi Indra şi era înzestrat cu graţie şi de neînvins chiar şi de către nemuritori. În acel timp toţi regii erau sub controlul său; şi la fel prin virtutea bogăţiei sale şi prin vitejia sa, a devenit împăratul lor. Pe scurt, regele drept Avikshit, pe nume, a devenit asemenea lui însuşi Indra în eroism; şi era dedicat jertfelor, îşi găsea plăcerea în virtute şi îşi stăpânea simţurile. În energie, el semăna cu soarele, iar în îngăduinţă, cu însuşi Pământul; în inteligenţă, era ca Vrihaspati, iar în calm, ca însuşi muntele Himavat. Şi acel rege încânta inimile supuşilor săi prin faptă, gând, vorbă, autocontrol şi îngăduinţă. El a oficiat sute de jertfe de cai, iar potentul şi învăţatul Angira însuşi i-a slujit ca preot. Fiul său l-a întrecut pe tatăl său în posesia calităţilor bune. Numele lui era Marutta, acel stăpân al regilor era drept şi de mare renume, şi poseda puterea a zece mii de elefanţi. Era asemenea celei de-a doua întruchipări a lui Vishnu. Dorind să celebreze o jertfă, acel monarh virtuos, venind pe Muntele Meru, la nord de Himavat, a poruncit să fie forjate mii de vase strălucitoare de aur. Acolo, pe un deal uriaş de aur, a oficiat ritualurile. Şi aurarii au făcut fără număr ligheane, vase, tigăi şi scaune. Şi locul jertfei era în apropiere de acest loc. Şi acel drept stăpân al Pământului, regele Marutta, împreună cu alţi prinţi, a oficiat o jertfă acolo.

SECŢIUNEA V

Yudhishthira a spus: O, cel mai bun dintre vorbitori, cum a devenit acel rege atât de puternic? Şi cum, O, cel născut de două ori, a obţinut atât de mult aur? Şi unde se află acum, O, venerabile domn, toată averea lui? Şi, O, ascet, cum putem obţine şi noi acelaşi lucru?

Vyasa a răspuns: Așa cum numeroșii descendenți ai lui Prajapati Daksha, Asurii și Celeștii s-au provocat reciproc (la luptă), la fel și fiii lui Angira, extrem de energicul Vrihaspati și ascetul Samvarta, cu jurăminte egale, s-au provocat reciproc, O, rege. Vrihaspati a început să-l necăjească pe Samvarta în repetate rânduri. Și, tulburat constant de fratele său mai mare, el, O, Bharata, renunțând la bogățiile sale, s-a dus în pădure, fără nimic care să-i acopere trupul, în afară de cerul liber.[4] (În acel moment), Vasava, după ce i-a învins și distrus pe Asuri și a obținut suveranitatea asupra regiunilor celeste, l-a numit preot pe fiul cel mare al lui Angira, cel mai bun dintre Brahmani, Vrihaspati. Angira era fostul preot al familiei regelui Karandhama. De neegalat printre oameni în putere, vitejie și caracter; puternic ca Satakratu, cu sufletul drept și jurăminte stricte, O, rege, el avea vehicule, războinici și mulți adepți, precum și paturi superbe și scumpe, create prin puterea meditației și suflul gurii sale. Și prin virtuțile sale native, monarhul îi adusese pe toți prinții sub stăpânirea sa. Și după ce a trăit cât a dorit, s-a înălțat la cer în întruparea sa corporală. Și fiul său, numit Avikshit — cuceritor al dușmanilor — drept ca și Yayati, a adus tot Pământul sub stăpânirea sa. Și atât în merit, cât și în forță, regele semăna cu tatăl său. El a avut un fiu numit Marutta, înzestrat cu energie și asemănător cu Vasava însuși. Acest pământ îmbrăcat în oceane s-a simțit atras de el. El întotdeauna[5] obișnuia să sfideze pe stăpânul celeștilor; și, O, fiu al lui Pandu, și Vasava îl sfida pe Marutta. Și Marutta — stăpânul Pământului — era pur și posedat de perfecțiuni. Și în ciuda strădaniei sale, Śakra nu a reușit să-l învingă. Și incapabil să-l controleze, el, călare pe cal, împreună cu zeii, chemându-l pe Vrihaspati, i-a vorbit astfel: „O, Vrihaspati, dacă dorești să-mi faci pe plac, nu oficia rituri preoțești pentru Marutta în numele zeităților sau al strămoșilor Manes. Eu, O, Vrihaspati, am obținut suveranitatea celor trei lumi, în timp ce Marutta este doar stăpânul Pământului. Cum, O, Brahmane, după ce ai slujit ca preot pentru regele nemuritor al zeilor, vei oficia fără ezitare funcția preoțească pentru Marutta, supus morții? Fie-ți bine! Fie te alături de partea mea, fie de cea a monarhului, Marutta, sau, părăsindu-l pe Marutta, vino bucuros la mine.” — Astfel adresat de suveranul zeilor, Vrihaspati, reflectând pentru o clipă, i-a răspuns regelui nemuritorilor. ”Tu ești Domnul creaturilor, și în tine sunt lumile așezate, și tu l-ai distrus pe Namuchi, Viswarupa și Vala. Tu, O, erou, singur cuprindeți cea mai înaltă prosperitate a zeilor și, O, ucigașule al lui Vala, susții pământul precum și cerul. Cum, O, cel mai de seamă dintre zei, după ce am oficiat ca preot al tău, voi sluji, O, pedepsitorule al lui Paka, un prinț muritor? Ascultă ce îți spun. Chiar dacă zeul focului ar înceta să dea căldură și ardoare, sau pământul și-ar schimba natura, sau soarele ar înceta să dea lumină, eu nu mă voi abate niciodată de la adevărul (pe care l-am spus).

Vaisampayana a continuat: Auzind această vorbă de la Vrihaspati, Indra s-a vindecat de invidia sa și apoi, lăudându-l, s-a retras în locuința sa.

SECȚIUNEA VI

Vyasa a spus: Legenda străveche a lui Vrihaspati și a înțeleptului Marutta este citată în acest context. Auzind de pactul încheiat de fiul lui Angira, Vrihaspati, cu zeul zeilor (Indra), regele Marutta a făcut pregătirile necesare pentru un mare sacrificiu. Elocventul nepot al lui Karandhama, (Marutta), după ce a conceput ideea unui sacrificiu în mintea sa, s-a dus la Vrihaspati și i s-a adresat astfel: „O, ascet venerabil, am intenționat să îndeplinesc sacrificiul pe care mi l-ai propus odată cu o ocazie anterioară și în conformitate cu instrucțiunile tale, iar acum doresc să te numesc preot oficiant în acest sacrificiu, ale cărui materiale au fost, de asemenea, colectate de mine. —O, tu, cel excelent, tu ești preotul familiei noastre, de aceea ia tu acele lucruri sacrificiale și îndeplinește tu însuți sacrificiul.

Vrihaspati a spus: O, stăpâne al pământului, nu doresc să îndeplinesc sacrificiul tău. Am fost numit preot de către Stăpânul zeilor (Indra) și i-am promis că voi acționa ca atare.

---

4 *Digambara*, adică în stare nudă.

5 *Nityada* întotdeauna, lăsat pe terenul redundanței.

Marutta a spus: Tu eşti preotul nostru ereditar al familiei şi, din acest motiv, îţi port un mare respect şi am dobândit dreptul de a fi asistat de tine la sacrificii şi, prin urmare, este potrivit ca tu să oficiezi ca preot la sacrificiul meu.

Vrihaspati a spus: O, Marutta, după ce am slujit ca preot pentru Nemuritori, cum aş putea să slujesc ca atare pentru muritori? Indiferent dacă pleci de aici sau rămâi, îţi spun că am încetat să mai slujesc ca preot pentru oricine altcineva în afară de Nemuritori. O, tu, cel cu braţe puternice, nu pot să-ţi fiu preot acum. Şi, conform dorinţei tale, poţi numi pe oricine ca preot al tău, care să-ţi oficieze sacrificiul.

Vyasa a spus: Auzind aceste cuvinte, regele Marutta a fost cuprins de ruşine şi, în timp ce se întorcea acasă cu mintea apăsată de anxietate, l-a întâlnit pe Narada pe drum. Şi acel monarh, văzându-l pe divinul *Rishi* Narada, a stat în faţa lui cu mâinile împreunate, salutându-l cu respect. Atunci Narada i s-a adresat astfel: „O, înţelept regal, pari a fi nemulţumit în mintea ta; este totul bine cu tine? Unde ai fost, O, tu, cel fără păcat, şi care este cauza neliniştii tale sufleteşti? Şi, O, rege, dacă nu ai nicio obiecţie să-mi spui, O, cel mai bun dintre regi, dezvăluie-mi (cauza neliniştii tale), astfel încât, O, prinţe, să pot alina neliniştea minţii tale cu toate eforturile mele."

Vaisampayana a continuat: Astfel adresat de marele Rishi Narada, regele Marutta l-a informat despre respingerea pe care o primise de la învăţătorul său religios.

Marutta a spus: Căutând un preot care să oficieze sacrificiul meu, m-am dus la preotul Nemuritorilor, Vrihaspati, fiul lui Angira, dar el nu a acceptat oferta mea. După ce am primit acest refuz din partea lui, nu mai am niciun dor de viaţă, căci, abandonându-mă astfel, eu, O, Narada, am devenit contaminat de păcat.

Vyasa a spus: Auzind aceste cuvinte ale regelui, Narada, O, puternic prinţ, i-a răspuns cu cuvinte care păreau să-l învie pe fiul lui Avikshit.

Narada a spus: Fiul virtuos al lui Angira, numit Samvarta, rătăceşte gol pe toate pământurile, spre uimirea tuturor creaturilor; du-te la el, O, prinţe. Dacă Vrihaspati nu doreşte să oficieze sacrificiul tău, puternicul Samvarta, dacă va fi mulţumit de tine, îţi va oficia sacrificiul.

Marutta a spus: Mă simt ca şi cum mi s-ar fi insuflat o nouă viaţă prin cuvintele tale, O, Narada, dar, O, cel mai bun dintre vorbitori, spune-mi unde îl pot găsi pe Samvarta şi cum pot rămâne lângă el şi cum trebuie să acţionez pentru ca el să nu mă părăsească, căci nu doresc să trăiesc dacă voi fi respins şi de el.

Narada a spus: Dorind să-l vadă pe Maheswara, O, prinţe, el rătăceşte după bunul său plac în oraşul Varanasi, îmbrăcat în haine de nebun. Şi, ajuns la poarta acelui oraş, trebuie să aşezi un cadavru undeva în apropiere, iar omul care se va întoarce cu spatele când va vedea cadavrul, tu, O, prinţe, să ştii că acel om este Samvarta, şi, cunoscându-l, urmează-i paşii oriunde alege să meargă acel om puternic şi, găsindu-l (în cele din urmă) într-un loc singuratic, trebuie să-i ceri protecţia cu mâinile împreunate în rugăciune. Şi dacă te întreabă cine ţi-a dat informaţii despre el, spune-i că Narada te-a informat despre Samvarta. Şi dacă te roagă să mă urmezi, trebuie să-i spui fără ezitare că am intrat în foc.

Vyasa a spus: După ce şi-a dat acordul la propunerea lui Narada, acel înţelept regal, după ce l-a venerat cum se cuvine şi i-a cerut permisiunea, s-a îndreptat spre oraşul Varanasi, iar odată ajuns acolo, acel prinţ faimos a făcut ceea ce i se spusese şi, amintindu-şi cuvintele lui Narada, a aşezat un cadavru la poarta oraşului. Şi, din coincidenţă, acel brahman a intrat şi el în oraş în acelaşi timp. Apoi, văzând cadavrul, s-a întors brusc. Şi văzându-l întorcându-se, prinţul, fiul lui Avikshit, i-a

urmat pașii cu mâinile împreunate, cu scopul de a primi instrucțiuni de la el. Și apoi, găsindu-l într-un loc singuratic, Samvarta l-a acoperit pe rege cu noroi, cenușă, flegmă și salivă. Și, deși era îngrijorat și oprimat de Samvarta, regele l-a urmat pe acel înțelept cu mâinile împreunate în rugăciune, încercând să-l împace. În cele din urmă, copleșit de oboseală și ajungând la umbra răcoroasă a unui smochin sacru cu multe ramuri, Samvarta a renunțat la cursa sa și s-a așezat să se odihnească.

SECȚIUNEA VII

Samvarta a spus: Cum ai ajuns să mă cunoști și cine te-a trimis la mine? Spune-mi adevărul, dacă vrei să fac ceea ce este bine pentru tine. Și dacă vei spune adevărul, vei obține tot ce-ți dorești, iar dacă vei minți, capul tău va fi sfărâmat în o sută de bucăți.

Marutta a spus: Narada, care rătăcea pe drumul său, mi-a spus că ești fiul preotului familiei noastre, iar această informație mi-a îndreptat mintea (spre tine), cu o satisfacție deosebită.

Samvarta a spus: Mi-ai spus adevărul. El (Narada) știe că sunt un executant de sacrificii. Acum spune-mi unde locuiește Narada în prezent.

Marutta a spus: Acel prinț al sfinților cerești (Narada), după ce mi-a dat această informație despre tine și m-a încredințat în grija ta, a intrat în foc.

Vyasa a spus: Auzind aceste cuvinte din partea regelui (Marutta), Samvarta a fost foarte mulțumit și a spus (adresându-se lui Marutta): „Și eu sunt în stare să fac toate acestea.” Apoi, O, prințe, acel brahman, delirând ca un nebun și certându-l în repetate rânduri pe Marutta cu cuvinte grosolane, i s-a adresat din nou astfel: „Sunt afectat de o tulburare cerebrală și acționez întotdeauna în funcție de capriciile aleatorii ale minții mele. De ce ești hotărât să ceri ca acest sacrificiu să fie oficiat de un preot cu o dispoziție atât de ciudată? Fratele meu este capabil să oficieze sacrificii, iar el s-a dus la Vasava (Indra) și se ocupă de efectuarea sacrificiilor sale, așa că tu să-ți faci sacrificiul cu el. Fratele meu mai mare mi-a luat cu forța toate bunurile gospodărești, zeii mistici și clienții care aduceau sacrificii, lăsându-mi acum doar acest corp fizic al meu și, O, fiu al lui Avikshit, întrucât el este demn de tot respectul meu, nu pot în niciun caz să oficiez sacrificiul tău, decât cu permisiunea lui. Prin urmare, trebuie să te duci mai întâi la Vrihaspati și, după ce îi vei cere permisiunea, poți să te întorci la mine, dacă dorești să oferi un sacrificiu, și numai atunci voi oficia sacrificiul tău.”

Marutta a spus: Ascultă-mă, O, Samvarta, m-am dus mai întâi la Vrihaspati, dar, dorind patronajul lui Vasava, el nu a vrut să mă aibă ca sacrificator. El a spus: „Având asigurată preoția Nemuritorilor, nu doresc să acționez pentru muritori și mi s-a interzis de către Sakra (Indra) să oficiez sacrificiul lui Marutta, deoarece mi-a spus că Marutta, devenind stăpânul pământului, era mereu plin de dorința de a-l rivaliza”. Iar fratele tău a fost de acord cu aceasta, spunându-i Ucigașului lui Vala (Indra): *„Așa să fie*”. Să știi, O, cel mai bun dintre asceți, că, întrucât el reușise să obțină protecția Domnului Cerești, m-am dus la el cu inima mulțumită, dar el nu a fost de acord să acționeze ca preot al meu. Și astfel respins, doresc acum să cheltuiesc tot ce am, pentru ca acest sacrificiu să fie îndeplinit de tine și să-l depășesc pe Vasava prin meritul bunelor tale oficii. Deoarece am fost respins de Vrihaspati fără să fi greșit cu nimic, acum nu mai doresc, O, Brahmana, să mă duc la el pentru a-i cere ajutorul în acest sacrificiu.

Samvarta a spus: Cu siguranță, O, rege, pot îndeplini tot ceea ce dorești, dacă ești de acord să faci tot ceea ce îți voi cere, dar mă tem că Vrihaspati și Purandara (Indra), când vor afla că sunt angajat în îndeplinirea sacrificiului tău, vor fi cuprinși de mânie și vor face tot ce le stă în putință pentru a-ți face rău. De aceea, asigură-mă de statornicia ta, pentru a-mi asigura calmul și constanța,

căci altfel, dacă voi fi cuprins de mânie împotriva ta, te voi reduce (distruge) pe tine și pe neamul tău în cenușă.

Marutta a spus: Dacă te voi părăsi vreodată, să nu ajung niciodată în tărâmurile binecuvântate, atâta timp cât vor exista munții și soarele cu o mie de raze va continua să emită căldură; dacă voi renunța la zaruri, să nu ajung niciodată la adevărata înțelepciune și să rămân pentru totdeauna dependent de preocupările lumești (materiale).

Samvarta a spus: Ascultă, O, fiu al lui Avikshit, la fel cum mintea ta este înclinată să îndeplinească această faptă, la fel și eu, O, rege, am în minte capacitatea de a îndeplini sacrificiul. Îți spun, O, rege, că lucrurile tale bune vor deveni nepieritoare și că vei domni peste Sakra și Celești cu Gandharvas. În ceea ce mă privește, nu am nicio dorință de a aduna bogății sau daruri sacrificiale, voi face doar ceea ce este neplăcut atât pentru Indra, cât și pentru fratele meu, te voi face cu siguranță să ajungi la egalitate cu Sakra și îți spun sincer că voi face ceea ce este plăcut pentru tine.

SECȚIUNEA VIII

Samvarta spuse: Există un vârf numit Munjaban pe crestele munților Himalaya, unde adorabilul Stăpân al Umăi (Mahadeva) este în permanență angajat în exerciții de devoțiune austeră. Acolo, mărețul și venerabilul zeu de mare putere, însoțit de consoarta sa Uma și înarmat cu tridentul său, înconjurat de spiriduși sălbatici de tot felul, urmându-și dorința sau capriciu în mod aleatoriu, locuiește neîncetat în umbra copacilor uriași ai pădurii, sau în peșteri, sau pe crestele stâncoase ale marelui munte. Și acolo, Rudrașii, Saddhyas, Viswedevas, Vasus, Yama, Varuna și Kuvera cu toți însoțitorii săi, și spiritele și spiridușii, și cei doi Aswini, Gandharvas, Apsaras, Yakshas, precum și înțelepții cerești, zeii Soarelui, precum și zeii care prezidează vânturilor și spiritele rele de tot felul, îl venerează pe stăpânul cu suflet înalt al Umăi, posedând diverse caracteristici. Și acolo, O, rege, zeul adorabil se joacă cu însoțitorii sălbatici și jucăuși ai lui Kuvera, care au înfățișări ciudate și stranii. Strălucind prin propria sa splendoare, acel munte pare strălucitor ca soarele de dimineață. Și nicio creatură cu ochii săi naturali făcuți din carne nu-i poate vreodată determina forma sau configurația, și nici căldura nici frigul nu stăpânesc acolo, nici soarele nu strălucește, nici vânturile nu bat. Și, O, rege, nici senilitatea, nici foamea, nici setea, nici moartea, nici frica nu afectează pe nimeni în acel loc. Și, O, cel mai de frunte dintre cuceritori, pe toate părțile acestui munte, există mine de aur, strălucind ca razele soarelui. Și, O, rege, însoțitorii lui Kuvera, dorind să-i facă bine, protejează aceste mine de aur de intruși, cu brațele ridicate. Grăbește-te acolo și liniștește-l pe acel zeu adorabil care este cunoscut sub numele de Sarva, Bedha, Rudra, Sitikantha, Surapa, Suvarcha, Kapardi, Karala, Haryyaksha, Varada, Tryaksha, Pushnodantabhid, Vamana, Siva, Yamya, Avyaktarupa, Sadvritta, Sankara, Kshemya, Harikesa, Sthanu, Purusha, Harinetra, Munda, Krishna, Uttarana, Bhaskara, Sutirtha, Devadeva, Ranha, Ushnishi, Suvaktra, Sahasraksha, Midhvan, Girisa, Prasanta, Yata, Chiravasa, Vilwadanda, Siddha, Sarvadandadhara, Mriga, Vyadha, Mahan, Dhanesa, Bhava, Vara, Somavaktra, Siddhamantra, Chakshu, Hiranyavahu, Ugra, Dikpati, Lelihana, Goshtha, Shiddhamantra, Vrishnu, Pasupati, Bhutapati, Vrisha, Matribhakta, Senani, Madhyama, Sruvahasta, Yati, Dhanwi, Bhargava, Aja, Krishnanetra, Virupaksha, Tikshnadanshtra, Tikshna, Vaiswanaramukha, Mahadyuti, Ananga, Sarva, Dikpati, Bilohita, Dipta, Diptaksha, Mahauja, Vasuretas, Suvapu, Prithu, Kritivasa, Kapalmali, Suvarnamukuta, Mahadeva, Krishna, Tryamvaka, Anagha, Krodhana, Nrisansa, Mridu, Vahusali, Dandi, Taptatapa, Akrurakarma, Sahasrasira, Sahasra-charana, Swadha-swarupa, Vahurupa, Danshtri, Pinaki, Mahadeva, Mahayogi, Avyaya, Trisulahasta, Varada, Tryamvaka, Bhuvaneswara, Tripuraghna, Trinayana, Trilokesa, Mahanja, Sarvabhuta-prabhava, Sarvabhuta-dharana, Dharanidhara, Isana, Sankara, Sarva, Siva, Visveswara, Bhava, Umapati, Pasupati, Viswarupa, Maheswara, Virupaksha, Dasabhuja, Vrishavadhwaja, Ugra, Sthanu, Siva, Rudra, Sarva, Girisa, Iswara, Sitakantha, Aja, Sukra, Prithu, Prithuhara, Vara, Viswarupa, Virupaksha, Vahurupa, Umapati, Anangangahara, Hará, Saranya, Mahadeva,

Chaturmukha. Acolo, plecându-te în fața acelei zeități, trebuie să-i ceri protecția. Și astfel, O, prințule, făcându-ți supunerea în fața acelui Mahadeva cu suflet înalt și de mare energie, vei dobândi acel aur. Și oamenii care merg acolo astfel, reușesc să obțină aurul. Astfel instruit, Marutta, fiul lui Karandhama, a făcut cum i s-a spus. Și a făcut aranjamente supranaturale pentru efectuarea sacrificiului său. Și meșterii au fabricat vase de aur pentru acel sacrificiu. Și Vrihaspati, auzind de prosperitatea lui Marutta, care eclipsa pe cea a zeilor, a fost cuprins de o mare tristețe în inima sa, și tulburat de gândul că rivalul său Samvarta devenea prosper, s-a îmbolnăvit la suflet, și strălucirea complexiunii sale a dispărut, iar trupul i s-a uscat. Și când stăpânul zeilor a aflat că Vrihaspati era mult întristat, s-a dus la el însoțit de Nemuritori și i-a vorbit astfel:

SECȚIUNEA IX

Indra a spus: O, Vrihaspati, dormi în pace și servitorii tăi îți sunt pe plac, cauți binele zeilor și zeii, O, Brahmana, te protejează?

Vrihaspati a răspuns: Dorm în pace în patul meu. O, stăpâne al zeilor, și servitorii mei îmi sunt pe plac, și eu caut mereu binele zeilor, iar ei mă prețuiesc.

Indra a spus: Atunci de unde vine această durere, mentală sau fizică, și de ce ești palid și ai o înfățișare (ten) schimbată în prezent? Spune-mi, O, Brahmana, cine sunt acei oameni care ți-au cauzat durere, ca să-i pot ucide pe toți.

Vrihaspati a spus: O, Indra, am auzit că Marutta va oferi un mare sacrificiu la care va da cadouri rafinate (brahmanilor) și că la sacrificiul său Samvarta va acționa ca preot oficiant, și de aceea doresc ca el să nu oficieze ca preot la acel sacrificiu.

Indra a spus: Tu, O, Brahmana, ai atins toate obiectivele dorinței tale când ai devenit excelentul preot al zeilor, versat în toate imnurile sacre, și ai depășit influența morții și a senilității, ce-ți poate face Samvarta acum?

Vrihaspati a spus: Prosperitatea unui rival este întotdeauna dureroasă pentru sentimentele cuiva și, din acest motiv, tu, împreună cu zeii însoțitori, îi persecuți pe Asura și pe rudele lor și îi ucizi pe cei mai prosperi dintre ei; de aceea, O, Stăpâne al zeilor, mi s-a schimbat înfățișarea la gândul că rivalul meu prosperă, de aceea, O, Indra, tu, cu orice preț, să-l oprești pe Samvarta și pe regele Marutta.

Indra s-a întors către Agni și a spus: Tu, O, Jataveda, urmând îndrumările mele, du-te la regele Marutta pentru a-i prezenta pe Vrihaspati și spune-i că acest Vrihaspati va oficia sacrificiul său și îl va face nemuritor.

Agni a spus: O să mă duc imediat, O, adorabilule, ca mesager al tău, să-l prezint pe Vrihaspati regelui Marutta; și pentru a împlini cuvintele lui Indra și a-i arăta respect lui Vrihaspati, Agni a plecat.

Vyasa a spus: Atunci zeul focului cu suflet înalt a plecat în misiunea sa, devastând toate pădurile și copacii, asemenea vântului puternic, urlând și rotindu-se la întâmplare la sfârșitul sezonului de iarnă.

Marutta a spus: Iată! Văd că zeul focului a venit astăzi în propria sa întruchipare, de aceea, O, Muni, oferă-i un scaun și apă, o vacă și apă pentru spălarea picioarelor.

Agni a spus: Îți accept ofrandele de apă, scaun și apă pentru spălarea picioarelor, O, tu, cel

fără păcat, cunoaște-mă ca mesagerul lui Indra, venit la tine, în conformitate cu instrucțiunile sale.

Marutta a spus: O, zeu al focului, este fericit gloriosul Domn al Celeștilor și este mulțumit de noi, iar ceilalți zei îi sunt loiali? Luminează-mă cum se cuvine cu privire la toate aceste aspecte.

Agni a spus: O, stăpân al pământului, Sakra este perfect fericit, este mulțumit de tine și dorește să te elibereze de senilitate, iar toți ceilalți zei îi sunt loiali. Ascultă, O, rege, mesajul Domnului Celeștilor. Și scopul pentru care m-a trimis la tine este să-l prezint pe Vrihaspati lui Marutta. O, prințe, lasă acest preot (al Celeștilor) să-ți îndeplinească sacrificiul și să te facă pe tine, care ești doar un muritor, să atingi nemurirea.

Marutta a spus: Acest Brahmana Samvarta, născut de două ori, îmi va îndeplini sacrificiul, și mă rog lui Vrihaspati, care a acționat ca preot pentru Mahendra (Indra), să nu fie bine pentru el acum să acționeze ca preot pentru oamenii muritori.

Agni a spus: Dacă acest Vrihaspati va oficia ca preot al tău, atunci, prin binecuvântările lui Devaraja (Indra), vei ajunge în cea mai înaltă regiune a palatului celest și, dobândind faimă, vei cuceri cu siguranță regiunea cerească. Și, O, stăpân al oamenilor, dacă Vrihaspati va fi preotul tău, vei putea cuceri toate regiunile locuite de oameni, regiunile cerești și toate regiunile cele mai înalte create de Prajapati și chiar întregul regat al zeilor.”

Samvarta a spus: Nu trebuie să mai vii niciodată să-l prezinți pe Vrihaspati lui Marutta: pentru că, să știi, O, Pavaka, (Agni) dacă o vei face, îmi voi pierde cumpătul și te voi arde cu privirea mea malefică și aprigă.

Vyasa a spus: Atunci Agni, temându-se de distrugerea prin foc și tremurând ca frunzele copacului Aswattha (*Ficus religiosa*), s-a întors la zei, iar Sakra, cu sufletul înalt, văzând acel purtător de ofrande (Agni) în compania lui Vrihaspati, a spus următoarele:

Indra a spus: O, Jataveda (Agni), te-ai dus să-l prezinți pe Vrihaspati lui Marutta, conform indicațiilor mele? Ce ți-a spus acel rege sacrificator și a acceptat el mesajul meu?

Agni a spus: Mesajul tău nu a fost acceptat de Marutta și, când l-am îndemnat, el, strângând mâinile lui Vrihaspati, a spus în repetate rânduri că Samvarta va acționa ca preot al său. De asemenea, el a observat că nu dorea să atingă regiunile lumești și cerești și toate regiunile cele mai înalte ale lui Prajapati și că, dacă ar fi fost dispus să o facă, ar fi acceptat condițiile lui Indra.

Indra a spus: Întoarce-te la acel rege și, când îl vei întâlni, transmite-i aceste cuvinte ale mele, pline de semnificație, iar dacă nu le va asculta, îl voi lovi cu fulgerul meu.

Agni a spus: Lasă-l pe acest rege al Gandharvas să se ducă acolo ca mesager al tău, O, Vasava, pentru că mi-e teamă să mă duc eu însumi acolo. Știi, O, Sakra, că Samvarta, foarte înfuriat, obișnuit cu practicile ascetice, mi-a spus aceste cuvinte în furie: „Te voi arde cu privirea mea malefică dacă te vei mai întoarce vreodată aici pentru a-l prezenta pe Vrihaspati regelui Marutta.”

Sakra a spus: O, Jataveda, tu ești cel care arzi toate celelalte lucruri și nu există nimeni altcineva care să te poată reduce la cenușă. Toată lumea se teme să intre în contact cu tine. O, purtător de ofrande, cuvintele tale nu sunt demne de încredere.

Agni a spus: Tu, O, Sakra, ai cuprins stăpânirea cerului, a pământului și a firmamentului prin puterea propriilor tale brațe, dar chiar și așa, cum a putut Vritra (din vechime) să-ți răpească suveranitatea regiunilor celeste?

Indra a spus: Pot să-mi supun dușmanii și pot chiar să reduc dimensiunea unui munte la un atom, dacă vreau. Dar, O, Vahnni, întrucât nu accept libația de *Soma* dacă mi-e oferită de un dușman și întrucât nu lovesc pe cei slabi cu fulgerul meu, Vritra părea să triumfe asupra mea pentru o vreme. Dar cine dintre muritori poate trăi în pace provocându-mi dușmănia? I-am alungat pe Kalakeya pe pământ, i-am îndepărtat pe Danava din ceruri și am pus capăt existenței lui Prahlada în ceruri. Poate exista vreun om care să trăiască în pace provocându-mi dușmănia?

Agni a spus: O, Mahendra, îți amintești că în vremurile străvechi, când înțeleptul Chyavana oficia sacrificiul lui Saryati împreună cu zeii gemeni Aswins și și-a însușit singur ofranda *Soma*, tu ai fost cuprins de mânie și, hotărât să împiedici sacrificiul lui Saryati, l-ai lovit violent pe Chyavana cu fulgerul tău? Dar acel Brahmana, O, Purandara, cedând pasiunii, a reușit, prin puterea devotamentului său, să apuce și să țină strâns în mână fulgerul tău. Și, în furie, el a creat din nou un dușman al tău cu înfățișare teribilă, pe Asura numit Mada, care lua toate formele, la vederea căruia ai închis ochii de frică, a cărui o falcă uriașă era așezată pe pământ, iar cealaltă se întindea până în regiunile celeste, și care arăta teribil cu miile sale de dinți ascuțiți care se întindeau pe o sută de *Yojanas*, și avea patru dinți proeminenți, groși și strălucitori ca un stâlp de argint, care se întindeau pe două sute de *Yojanas*. Și când scrâșnea din dinți, te urmărea cu sulița lui teribilă și ridicată, cu scopul de a te ucide. Tu, văzând acel monstru teribil, ai oferit un spectacol (jalnic) tuturor celor din jur. Atunci, O, ucigaș al Danavas, copleșit de frica monstrului, cu mâinile împreunate în rugăciune, ai căutat protecția marelui înțelept. Puterea brahmanilor, O, Sakra, este mai mare decât cea a kşatriilor. Nimeni nu este mai puternic decât brahmanii și, cunoscând bine, așa cum o fac eu, puterea brahmanilor, nu doresc, O, Sakra, să intru în conflict cu Samvarta.

SECȚIUNEA X

Indra a spus: Așa este; puterea brahmanilor este mare și nu există nimeni mai puternic decât brahmanii, dar nu pot suporta cu seninătate mândria insolentă a fiului lui Avikshita, așa că îl voi lovi cu fulgerul meu. De aceea, O, Dhritarashtra, fă după îndrumările mele, du-te la regele Marutta însoțit de Samvarta și transmite-i acest mesaj: „O, prințe, acceptă-l pe Vrihaspati ca îndrumător spiritual, altfel te voi lovi cu fulgerul meu teribil.”

Vyasa a spus: Atunci Dhritarashtra s-a dus la curtea acelui monarh și i-a transmis acest mesaj din partea lui Vasava.

Dhritarashtra a spus: O, stăpâne al oamenilor, să știi că eu sunt Gandharva Dhritarashtra, venit aici cu scopul de a-ți transmite mesajul lui Indra. Tu, O, leu printre regi, ascultă cuvintele pe care înaltul stăpân al tuturor lumilor le-a adresat ție: Cel cu realizări de neînțeles (Indra) a spus doar atât: „Acceptă-l pe Vrihaspati ca preot oficiant pentru sacrificiu, sau, dacă nu te vei conforma cererii mele, te voi lovi cu fulgerul meu teribil.”

Marutta a spus: Tu, O, Purandara, Viswadevas, Vasus și Aswins, voi toți știți că în această lume nu există scăpare de consecințele trădării unui prieten; este un păcat mare, asemenea celui de a ucide un Brahman. Lasă-l pe Vrihaspati (prin urmare) să oficieze ca preot pentru Mahendra, zeul suprem, cel mai înalt, care mânuiește fulgerul, iar tu, prințe, Samvarta va acționa ca preotul meu, deoarece nici cuvintele lui (ale lui Indra), nici ale tale nu mi se par potrivite.

Gandharva a spus: Tu, O, leu printre prinți, ascultă strigătul de război teribil al lui Vasava, care răsună în ceruri. Cu siguranță, Mahendra îți va arunca fulgerul său. Gândește-te, așadar, la binele tău, căci acesta este momentul să o faci.

Vyasa a spus: Astfel abordat de Dhritarashtra şi auzind urletul lui Vasava, regele a comunicat această informaţie lui Samvarta, ferm în devotament şi cel mai virtuos dintre toţi oamenii.

Marutta a spus: Cu adevărat, acest nor de ploaie care pluteşte în aer indică faptul că Indra trebuie să fie aproape în acest moment, de aceea, O, prinţ al brahmanilor, caut adăpost la tine. Tu, O, cel mai bun dintre brahmani, alungă această teamă de Indra din mintea mea. Cel care mânuieşte fulgerul vine cuprinzând cele zece direcţii ale spaţiului cu strălucirea sa teribilă şi supraomenească, iar asistenţii mei la această adunare sacrificială au fost copleşiţi de frică.

Samvarta a spus: O, leu printre regi, frica ta de Sakra va fi în curând risipită, iar eu voi îndepărta în curând această durere teribilă prin intermediul cunoştinţelor mele magice (incantaţii); fii calm şi nu te teme că vei fi copleşit de India. Nu ai nimic de temut de la zeul celor o sută de sacrificii. Voi folosi farmecele mele, O, rege, şi armele tuturor zeilor nu le vor fi de folos. Lasă fulgerul să strălucească în toate direcţiile spaţiului, iar vânturile care pătrund în nori să toarne ploaia în mijlocul pădurilor şi apele să inunde cerurile, iar fulgerele care se văd nu vor fi de folos. Nu ai de ce să te temi, lasă-l pe Vasava să toarne ploaia şi să arunce fulgerul său teribil unde doreşte, plutind printre masele de apă (nori) pentru distrugerea ta, căci zeul Vahnni (Agni) te va proteja în toate felurile şi te va ajuta să obţii toate obiectele dorinţei tale.

Marutta a spus: Acest zgomot îngrozitor al fulgerului, împreună cu urletul vânturilor, mi se par teribile pentru urechile mele, iar inima mea este chinuită din nou şi din nou, O, Brahmana, iar liniştea mea sufletească a dispărut în acest moment.

Samvarta a spus: O, rege, frica din mintea ta provocată de acest fulger teribil te va părăsi în curând. Voi alunga tunetul cu ajutorul vânturilor şi, îndepărtând orice teamă din mintea ta, acceptă o binecuvântare de la mine, conform dorinţei inimii tale, şi eu o voi îndeplini pentru tine.

Marutta a spus: Doresc, O, Brahmana, ca Indra să vină brusc în persoană la acest sacrificiu şi să accepte ofranda care i se oferă, şi ca toţi ceilalţi zei să vină şi să-şi ia partea din ofrande şi să accepte libaţiile de *Soma* care li se oferă.

Samvarta a spus: Prin puterea incantaţiilor mele, l-am atras pe Indra în persoană la acest sacrificiu. Iată, O, monarhule, Indra venind cu caii săi şi venerat de ceilalţi zei care se grăbesc la acest sacrificiu.

Atunci, stăpânul Devaşilor, însoţit de ceilalţi zei şi călătorind în carul său tras de cei mai excelenţi cai, s-a apropiat de altarul sacrificial al fiului lui Avikshit şi a băut libaţiile *Soma* ale acelui monarh fără egal. Şi regele Marutta, împreună cu preotul său, s-a ridicat pentru a-l primi pe Indra, care venea cu oastea zeilor, şi, mulţumit în sufletul său, l-a întâmpinat pe stăpânul Devaşilor cu onorurile cuvenite şi cele mai importante, conform *Sastrelor.*

Samvarta a spus: Bine ai venit, O, Indra, prin prezenţa ta aici, O, învăţatule, acest sacrificiu a devenit măreţ. O, ucigaş al lui Vala şi Vritra, bea din nou acest suc *Soma* produs astăzi de mine.

Marutta a spus: Priveşte-mă cu bunătate, mă închin ţie, O, Indra, prin prezenţa ta, sacrificiul meu a fost desăvârşit, iar viaţa mea a fost binecuvântată cu rezultate bune. O, Surendra, acest excelent Brahmana, fratele mai mic al lui Vrihaspati, este angajat în îndeplinirea sacrificiilor mele.

Indra a spus: Îl cunosc pe preotul tău, acest ascet plin de energie, fratele mai mic al lui

Vrihaspati, la invitația căruia am venit la acest sacrificiu. Eu, O, monarhule, sunt foarte mulțumit de tine și resentimentul meu față de tine a fost distrus.

Samvarta a spus: Dacă, O, prinț al Devas, ești mulțumit de noi, dă tu însuți toate instrucțiunile pentru acest sacrificiu, și, O, Surendra, stabilește tu însuți porțiile sacrificiale (pentru zei), astfel încât, O, zeu, toată lumea să știe că a fost făcut de tine.

Vyasa a spus: Astfel interpelat de fiul lui Angira, însuși Șakra le-a dat porunci tuturor zeilor să ridice sala de adunare și o mie de camere excelente, bine utilate, care să arate grandios ca într-o pictură, și să termine repede scara masivă și durabilă pentru urcarea Ghandarvilor și Apsarelor și să amenajeze acea parte din locul jertfei rezervată pentru dansul Apsarelor, asemenea palatului lui Indra din cer. O, rege, astfel îndrumați, renumiții locuitori ai cerului au îndeplinit repede poruncile lui Șakra. Și apoi, O, rege, Indra, foarte mulțumit și adorat, i-a spus astfel regelui Marutta: ”O, prințule, asociindu-se cu tine la această jertfă, strămoșii tăi care au plecat dinaintea ta, precum și ceilalți zei, au fost foarte mulțumiți și au acceptat ofrandele aduse de tine. Și acum, O, rege, lasă-i pe cei mai înalți dintre ființele regenerate să ofere pe altarul jertfei un taur roșu care aparține zeului Focului și un taur albastru, sacru și sfințit cum se cuvine, cu pielea pătată, care aparține Viswadevas. Atunci, O, rege, ceremonia jertfei a crescut în splendoare, în care zeii înșiși au adunat hrana, iar Șakra, stăpânul zeilor, posesorul de cai și venerat de Bramani, a devenit un ajutor la jertfă. Și apoi, Samvarta cu suflet înalt, urcând pe altar și strălucind ca a doua întrupare a focului arzător, adresându-se cu plăcere zeilor cu voce tare, a oferit jertfe de unt clarificat focului, rostind incantații ale sfintelor imnuri. Și apoi, ucigașul lui Vala a băut primul din sucul de *Soma*, și apoi adunarea celorlalți zei a băut *Soma*. Și apoi, în fericire și cu permisiunea regelui, s-au întors acasă, mulțumiți și încântați. Atunci acel monarh, ucigașul dușmanilor săi, cu inima plină de bucurie, a așezat grămezi de aur în diverse locuri și, distribuind bogăția imensă Bramanilor, a arătat la fel de glorioasă ca Kuvera, zeul bogăției. Și cu inima ușurată, regele și-a umplut vistieria cu diferite feluri de bogății și, cu permisiunea învățătorului său spiritual, s-a întors (în regatul său) și a continuat să conducă întreaga împărăție ce se întindea până la hotarele mării. Atât de virtuos în această lume a fost acel rege, la a cărui jertfă a fost adunată o cantitate atât de enormă de aur, iar acum, O, prințule, trebuie să aduni acel aur și, venerând zeii cu rânduiala cuvenită, să săvârșești această jertfă.

Vaisampayana a continuat: Atunci, prințul Pandava Yudhishthira s-a bucurat auzind aceste cuvinte ale fiului lui Satyavati (Vyasa) și, dorind să acționeze cu aceste bogății, a ținut repetate consultări cu miniștrii săi.

SECȚIUNEA XI

Vaisampayana a spus: Când Vyasa, cel cu realizări minunate, și-a încheiat discursul către rege, fiul foarte puternic al lui Vasudeva (Krishna) i s-a adresat și el. Cunoscând că regele, fiul lui Pritha, era îndurerat în sufletul său, lipsit de rudele și apropiații săi uciși în luptă, și părea abătut ca soarele întunecat de eclipsă sau focul stins de fum, acel sprijin al neamului Vrishni (Krishna), mângâindu-l pe fiul lui Dharma, a încercat să-i vorbească astfel.

Vasudeva a spus: Toată strâmbătatea inimii duce la pieire, iar toată dreptatea duce la Brahman (superioritatea spirituală). Dacă acesta și numai acesta este scopul și țelul oricărei înțelepciuni adevărate, atunci ce poate face distragerea mentală (celui care înțelege asta)? Karma ta nu a fost încă anihilată, nici dușmanii tăi nu au fost subjugați, căci încă nu cunoști dușmanii care încă pândesc în propria ta carne. Prin urmare, îți voi relata cu adevărat, așa cum am auzit, povestea războiului lui Indra cu Vritra, așa cum s-a petrecut. În vremuri străvechi, Pithivi (pământul), O, rege, era cuprins de Vritra, iar prin această abstragere a materiei terestre, lăcașul tuturor mirosurilor, au apărut mirosuri neplăcute de jur împrejur, iar Cel care face o sută de sacrificii (Indra), fiind foarte înfuriat de acest act, a aruncat trăsnetul său asupra lui Vritra. Și rănit adânc de trăsnetul lui

Indra cel puternic, Vritra a intrat în (ape) şi, făcând astfel, le-a distrus proprietatea. Apele fiind prinse de Vritra, proprietatea lor lichidă a dispărut. Din această cauză, Indra s-a înfuriat foarte tare şi l-a lovit din nou cu trăsnetul său. Şi el (Vritra), lovit de trăsnet de către Indra cel mai puternic, s-a îndreptat spre Jyoti (materia luminoasă) şi i-a sustras proprietatea inerentă. Materia luminoasă fiind copleşită de Vritra şi în consecinţă pierzându-şi proprietatea, culoarea şi forma, Indra cel plin de mânie a aruncat din nou trăsnetul său asupra lui. Şi astfel rănit din nou de Indra de putere inegalabilă, Vritra a intrat deodată în Vayu (materia gazoasă) şi ulterior i-a sustras proprietatea inerentă. Şi această materie fiind învinsă de Vritra şi proprietatea ei, anume atingerea, fiind pierdută, Indra s-a umplut din nou de furie şi i-a aruncat trăsnetul. Şi rănit în aceasta de puternicul (Indra), el a copleşit Akasa (eterul) şi i-a luat proprietatea inerentă, iar Akasa fiind învins de Vritra, iar proprietatea sa, sunetul, fiind distrusă, zeul celor o sută de sacrificii, extrem de înfuriat, l-a lovit din nou cu trăsnetul său. Şi astfel lovit de puternicul Indra, el a intrat brusc în corpul Său (al lui Şakra) şi i-a sustras atributele esenţiale. Şi cuprins de Vritra, el a fost învăluit într-o mare iluzie. Şi, O, venerabile domn, cel mai puternic dintre cei din rasa Bharata, am auzit că Vasiştha l-a mângâiat pe Indra (când era astfel afectat) şi că zeul celor o sută de sacrificii l-a ucis pe Vritra în corpul său cu ajutorul trăsnetului său invizibil, şi află, O, prinţe, că acest mister religios a fost recitat de Şakra marilor înţelepţi, iar aceştia mi l-au spus mie.

SECŢIUNEA XII

Vasudeva spuse: Există două feluri de suferinţe, fizice şi mintale. Ele sunt produse de acţiunea reciprocă a corpului şi a minţii unul asupra celuilalt şi nu apar niciodată fără interacţiunea lor. Suferinţa care se produce în corp se numeşte suferinţă fizică, iar cea care îşi are sălaşul în minte este cunoscută sub numele de suferinţă mintală. Frigul, căldura (flegma şi bila), precum şi umorile vântoase, O, rege, sunt transformările esenţiale generate în corpul fizic, iar atunci când aceste umori sunt distribuite uniform şi sunt prezente în proporţii adecvate, se spune că sunt simptome ale unei sănătăţi bune. Umorul cald este temperat (alinat) de cel rece, şi cel rece de cel cald. Iar *Sattwa*, *Rajas* şi *Tamas* sunt atributele sufletului, şi se spune de către învăţaţi că prezenţa lor în proporţii adecvate indică sănătatea (minţii). Dar dacă vreunul dintre cele trei predomină, se impune un remediu (pentru a restabili echilibrul). Fericirea este învinsă de tristeţe, iar tristeţea de plăcere. Unii oameni, fiind afectaţi de tristeţe, doresc să-şi amintească fericirea (din trecut), în timp ce alţii, în timp ce se bucură de fericire, doresc să-şi amintească tristeţea din trecut. Dar tu, O, fiu al lui Kunti, nu doreşti să-ţi aminteşti nici tristeţile, nici fericirea; ce altceva doreşti să-ţi aminteşti în afară de această iluzie a tristeţii? Sau, poate, O, fiu al Pritha, este firea ta înnăscută care te-a copleşit în prezent. Tu nu doreşti să-ţi aminteşti în minte vederea dureroasă a lui Krishna stând în sala adunării cu o singură bucată de pânză care să-i acopere corpul, şi în timp ce avea menstruaţie şi în prezenţa tuturor Pandavaşilor. Şi nu este potrivit ca tu să te frământi din cauza plecării tale din oraş, şi a exilului tău cu pielea de antilopă drept robă, şi a rătăcirilor tale în marea pădure, nici nu ar trebui să-ţi aminteşti suferinţa de la Jatasura, lupta cu Chitrasena şi necazurile tale de la Saindhavas. Nici nu este potrivit, O, fiu al Pritha, şi cuceritor al duşmanilor, să-ţi aminteşti incidentul în care Kichaka a lovit-o pe Draupadi cu piciorul, în timpul exilului petrecut în ascuns total, nici incidentele luptei care a avut loc între tine şi Drona şi Bhishma. A sosit acum momentul când trebuie să duci bătălia pe care fiecare trebuie să o ducă singur cu mintea sa. Prin urmare, O, căpetenie a rasei lui Bharata, trebuie acum să te pregăteşti să porţi lupta împotriva minţii tale, şi prin puterea abstracţiei şi meritul propriei tale Karma, trebuie să ajungi pe cealaltă parte (să învingi) mintea misterioasă şi de neînţeles. În acest război nu va fi nevoie de proiectile, nici de prieteni, nici de ajutoare. Bătălia care trebuie purtată singur şi fără sprijin a sosit acum pentru tine. Şi dacă vei fi învins în această luptă, te vei afla într-o stare jalnică, iar tu, O, fiu al lui Kunti, cunoscând acest lucru şi acţionând în consecinţă, vei atinge succesul. Şi cunoscând această înţelepciune şi destinul tuturor creaturilor, şi urmând conduita strămoşilor tăi, guvernează-ţi cuvenit regatul tău.

SECȚIUNEA XIII

Vasudeva a spus: O, vlăstar al neamului lui Bharata, mântuirea nu se atinge prin renunțarea la lucrurile exterioare (precum regatul etc.), ea se atinge doar prin renunțarea la cele care satisfac trupul (carnea). Virtutea și fericirea care pot fi dobândite de persoana care a renunțat doar la obiectele exterioare, dar care este în același timp preocupată de pasiuni și slăbiciuni ale cărnii, fie acestea să fie partea dușmanilor noștri. Cuvântul cu două litere este *Mri-tyu* (moartea sufletului sau pierzania), iar cuvântul cu trei litere este ***Sa-sva-ta*** (Brahman) sau spiritul etern. Conștiința că acest lucru sau acel lucru este al meu, sau starea de a fi dependent de obiectele lumești este *Mrityu*, iar absența acestui sentiment este *Saswatam*. Și acestea două, Brahman și *Mrityu*, O, rege, își au sălașul în sufletele tuturor creaturilor și, rămânând nevăzute, se luptă între ele, fără îndoială. Iar dacă, O, Bharata, este adevărat că nicio creatură nu este vreodată distrusă, atunci cineva nu se face vinovat de moartea unei creaturi prin sfâșierea (distrugerea) corpului acesteia. Ce-i pasă lumii unui om care, după ce a dobândit suveranitatea asupra întregului pământ cu creația ei mobilă și imobilă, nu devine atașat de ea sau preocupat de plăcerile ei. Dar omul care a renunțat la lume, a îmbrățișat viața de pustnic în pădure, trăind din rădăcini și alimente din vânat acvatic, dacă un astfel de om, O, fiu al Pritha, are o dorință pentru lucrurile bune ale lumii și este dependent de ele, se poate spune că poartă *Mrityu* (moartea) în gură. Tu, O, Bharata, urmărește și observă caracterul dușmanilor tăi externi și interni (prin viziunea ta spirituală). Iar omul capabil să perceapă natura realității eterne reușește să depășească influența marii frici (a pierzaniei). Oamenii nu privesc cu aprobare conduita celor preocupați de dorințe lumești și nu există act fără o dorință (la bază), iar toate dorințele (Kama) sunt, ca să zicem așa, membrele (ramurile) minții. Prin urmare, înțelepții, știind aceasta, își subjugă dorințele. Yoginii care au comuniune cu Spiritul Suprem, știu că Yoga este calea perfectă (către mântuire) datorită practicilor din multe nașteri anterioare. Și amintindu-și că ceea ce dorește sufletul nu este propice pietății și virtuții, ci că suprimarea dorințelor stă la baza oricărei virtuți adevărate, astfel de oameni nu se angajează în practicarea carității, a învățăturilor vedice, a ascezei și a riturilor vedice al căror scop este obținerea prosperității lumești, a ceremoniilor, sacrificiilor, regulilor religioase și meditației, cu motivul de a obține vreun avantaj prin aceasta. Ca ilustrare a acestui adevăr, înțelepții versați în vechea cunoaștere recită aceste *Gathas* numite *Kamagita*, tu, O, Yudhishthira, ascultă recitarea lor în detaliu. (Kama spune) Nicio creatură nu mă poate distruge fără a recurge la metodele potrivite (adică subjugarea tuturor dorințelor și practica Yoga etc.). Dacă un om, cunoscându-mi puterea, se străduiește să mă distrugă prin murmurarea de rugăciuni etc., eu îl învinge inducându-l în iluzia că sunt eul subiectiv din el. Dacă dorește să mă distrugă prin sacrificii cu multe daruri, îl înșel apărând în mintea lui ca o creatură cea mai virtuoasă din creația mobilă, iar dacă dorește să mă anihileze prin stăpânirea *Vedelor* și a *Vedangelor*, îl depășesc apărând în mintea lui ca sufletul virtuții din creația imobilă. Și dacă omul a cărui forță stă în adevăr dorește să mă învingă prin răbdare, eu îi apar ca mintea sa, și astfel el nu-mi percepe existența, iar dacă omul cu practici religioase austere dorește să mă distrugă prin asceză, eu apar deghizat în asceză în mintea sa, și astfel el este împiedicat să mă cunoască, iar omul învățat, care are ca scop mântuirea și dorește să mă distrugă, eu mă bucur și râd în fața unui astfel de om hotărât asupra mântuirii. Eu sunt cel etern, fără seamăn, pe care nicio creatură nu-l poate ucide sau distruge. Din acest motiv, și tu, O, prințe, îndreaptă-ți dorințele (Kama) către Virtute, ca, prin acest mijloc, să poți obține ceea ce este bun pentru tine. Pregătește-te, așadar, pentru îndeplinirea cuvenită a sacrificiului de cal cu daruri și a altor diverse sacrificii de mare splendoare și însoțite de daruri. Nu te lăsa, așadar, cuprins din nou de durere, văzându-ți prietenii zăcând uciși pe câmpul de luptă. Nu poți vedea readuși la viață oamenii uciși în această bătălie. De aceea ar trebui să faci sacrificii mărețe cu daruri, pentru a dobândi faimă în această lume și pentru a atinge calea perfectă (de apoi).

SECȚIUNEA XIV

Vaisampayana a spus: Cu astfel de discursuri, sfântul regal Yudhishthira, lipsit de prietenii săi, a fost consolat de acei înțelepți cu mari merite ascetice. Și, O, monarhule, acel stăpân al oamenilor a fost îndemnat de însuși venerabilul Viswarasraba, de Dwaipayana (Vyasa), Krishna

Devasthana, Narada, Bhima, Nakula, *Krishna* (Draupadi), Sahadeva şi isteţul Vijaya, precum şi de alţi oameni mari şi brahmani versaţi în *Sastras*, a fost eliberat de toate suferinţele mentale şi de durerea provocată de moartea celor dragi. Şi acel monarh Yudhishthira, după ce a îndeplinit ceremoniile funerare ale prietenilor săi plecaţi şi i-a onorat pe brahmani şi *devas* (zei), a adus sub stăpânirea sa regatul pământului cu centura sa de oceane. Şi acel prinţ din neamul Kuru, după ce şi-a recăpătat regatul, cu mintea liniştită, s-a adresat astfel lui Vyasa, Narada şi celorlalţi înţelepţi care erau prezenţi. ”Am fost mângâiat de cuvintele unor sfinţi atât de mari, de vechi şi de bătrâni ca voi, şi acum nu mai am niciun motiv de suferinţă. De asemenea, am dobândit o mare bogăţie, cu care pot să-i venerez pe zei. De aceea, cu ajutorul vostru, voi aduce acum jertfa, O, cei mai buni dintre fiinţele regenerate. Am auzit că acele regiuni (Himalaya) sunt pline de minuni. De aceea, O, Brahmana, sfânt şi străмoş, porunceşte astfel încât, sub protecţia ta, să putem ajunge în siguranţă la munţii Himalaya, îndeplinirea sacrificiului meu fiind în întregime sub controlul tău, iar apoi adorabilul sfânt celest Narada şi Devasthana au adresat, de asemenea, cuvinte rafinate şi bine intenţionate pentru binele nostru. Niciun om nefericit, în vremuri de mare necaz şi suferinţă, nu are vreodată norocul de a se bucura de serviciile unor astfel de învăţători şi prieteni aprobaţi de toţi oamenii virtuoşi.” Astfel abordaţi de rege, acei mari sfinţi, invitându-l pe rege, pe Krishna şi pe Arjuna să se retragă în regiunile Himalaya, au dispărut atunci şi acolo în faţa mulţimii adunate, iar regele, fiul nobil al lui Dharma, s-a aşezat acolo pentru o vreme. Iar Pandavii, ca urmare a morţii lui Bhishma, s-au angajat în îndeplinirea ceremoniilor funerare. Şi timpul lor, în timp ce erau angajaţi în aceasta, părea să treacă prea încet, iar după îndeplinirea ultimelor rituri pentru rămăşiţele pământeşti ale lui Bhishma, Karna şi ale altor Kauravas de seamă, au oferit cadouri generoase brahmanilor. Apoi, cel mai important descendent al lui Kuru a îndeplinit din nou, împreună cu Dhritarashtra, ritualurile funerare (ale eroilor ucişi în luptă) şi, după ce a oferit bogăţii imense brahmanilor, şeful Pandava, împreună cu Dhritarashtra în frunte, a intrat în oraşul Hastina Nagar şi, consolându-şi unchiul său nobil, înzestrat cu ochi de înţelepciune, acel prinţ virtuos a continuat să administreze pământul împreună cu fraţii săi.

SECŢIUNEA XV

Janamejaya a spus: O, cel mai bun dintre fiinţele regenerate, când Pandavii şi-au recucerit şi pacificat regatul, ce au făcut cei doi războinici, Vasudeva şi Dhananjaya?

Vaisampayana a spus: O, stăpân al pământului, Vasudeva şi Dhananjaya au fost foarte mulţumiţi când Pandavii au reuşit să-şi recâştige şi să-şi pacifice domniile, şi s-au comportat cu mare satisfacţie, asemenea lui Indra şi soţiei sale în regiunile celeste, şi în mijlocul peisajelor pitoreşti ale pădurilor, al platourilor montane, al locurilor sacre de pelerinaj, al lacurilor şi râurilor, au călătorit cu mare plăcere, asemenea celor doi Aswini în grădina Nandana a lui Indra. Şi, O, Bharata, Krishna, cel cu suflet înalt, şi fiul lui Pandu (Dhananjaya), intrând în frumoasa sală de adunări din Indraprastha, şi-au petrecut timpul în mare veselie. Şi acolo, O, prinţe, şi-au petrecut timpul povestind incidentele emoţionante ale războiului şi suferinţele din vieţile lor trecute. Şi acei doi înţelepţi antici cu suflet înalt, bucuroşi în sufletul lor, au recitat genealogia raselor de sfinţi şi zei. Apoi Kesava, cunoscând întreaga importanţă a tuturor lucrurilor, s-a adresat lui Partha într-un discurs dulce şi frumos, de un stil şi o importanţă excelente. Apoi Janarddana l-a mângâiat pe fiul lui Pritha, îndurerat de moartea fiilor săi şi a miilor de alte rude. Şi el, cu mari merite ascetice şi cunoscând ştiinţa tuturor lucrurilor, după ce l-a mângâiat cum se cuvine, Arjuna s-a odihnit o vreme, ca şi cum o mare povară i-ar fi fost luată de pe umeri. Apoi Govinda (Krishna), mângâindu-l pe Arjuna cu cuvinte dulci, i-a adresat aceste cuvinte bine gândite.

Vasudeva spuse: O Arjuna, teroarea duşmanilor tăi, această lume întreagă a fost cucerită de rege, fiul lui Dharma, bazându-se pe puterea braţelor tale. Şi, O, cel mai bun dintre oameni, regele virtuos Yudhishthira se bucură acum de suveranitatea pământului fără rival, prin puterea lui Bhimasena şi a gemenilor. O, tu care ştii ce este virtutea, numai prin dreptate regele a reuşit să-şi

recâștige regatul fără dușmani (spini), și prin acțiunea dreptății regele Suyodhana a fost ucis în luptă, și, O, fiu al Prithăi și pilon al neamului Kuru, fiii vicleni ai lui Dhritarashtra, lacomi, mereu nepoliticoși în vorbire și înclinați spre o conduită nedreaptă, fiind exterminați împreună cu însoțitorii lor, regele, fiul lui Dharma și stăpânul pământului, se bucură acum pașnic de întregul regat al pământului cu ajutorul tău, și și eu, O, fiu al lui Pandu, mi-am petrecut timpul plăcut în compania ta, în mijlocul scenelor de pădure. O, teroarea dușmanilor tăi, ce mai am eu să-ți spun, decât că acolo unde ești tu și Prithā, și regele, fiul lui Dharma, și puternicul Bhimasena și cei doi fii ai lui Madri, acolo sunt atras cu o încântare deosebită. O, descendent al lui Kuru, în aceste săli de adunare încântătoare și sfinte și asemănătoare cerului, un timp îndelungat a trecut în compania ta fără să-l văd pe Vasudeva, Valadeva și alți lideri ai neamului Vrishni. Și acum, îmi doresc să mă retrag în orașul Dwaravati. Prin urmare, tu, O, cel mai viteaz dintre oameni, consimte la plecarea mea. Când regele Yudhishthira a fost lovit greu de suferință, eu, împreună cu Bhishma, i-am recitat multe legende potrivite situației pentru a-i alina durerea, iar Yudhishthira, suplu și cu suflet înalt, deși suveranul nostru și versat în toată știința, a dat ascultare cuvintelor noastre. Acel fiu al lui Dharma onorează adevărul și este recunoscător și drept, de aceea virtutea, bunul său simț și stabilitatea puterii sale vor dăinui mereu. Și acum, O, Arjuna, dacă îți face plăcere, mergi la acel prinț cu suflet nobil și spune-i despre intenția mea de a pleca din acest loc. Căci, O, tu, cel cu brațe puternice, chiar dacă moartea ar veni peste mine, nu aș dori să fac nimic care să-i displacă, darămite să plec în orașul Dwaravati. O, fiu al Pritha și descendent al lui Kuru, îți spun acum cu adevărat, dorind să fac doar ceea ce este bun și pe placul tău, și nu poate exista nicio ambiguitate în asta, că necesitatea șederii mele aici nu mai există, deoarece, O, Arjuna, acel monarh, fiul lui Dhritarashtra, a fost ucis împreună cu armatele și însoțitorii săi, iar pământul, prietene, cu centura sa de mări și cu munții, pădurile și desișurile sale, și regatul regelui Kuru, plin de diverse giuvaeruri, au intrat sub stăpânirea acelui fiu înțelept al lui Dharma. Și, O, cel mai de frunte prinț al neamului lui Bharata, fie ca acel prinț virtuos să administreze întregul regat al pământului cu dreptate și cu respectul și aprobarea nenumăraților Siddha cu suflet înalt, iar lăuda sa să fie mereu cântată de crainicii curții. Tu, O, șef al neamului lui Kuru, însoțește-mă astăzi în fața regelui, marele înnobilator al neamului Kuru, și anunță-l despre intenția mea de a mă întoarce la Dwarka. Deoarece Yudhishthira, regele cu suflet nobil al Kurușilor, îmi comandă mereu dragostea și respectul, O, fiu al Pritha, i-am pus la dispoziție acest trup al meu și toate bunurile pe care le am în casă. Și, O, prinț Partha (fiul Prithăi), când acest pământ a intrat sub stăpânirea ta și a venerabilului Yudhishthira cu un caracter excelent, nu mai rămâne nicio necesitate pentru mine să stau aici, în afară de afecțiunea mea pentru tine.” Și, O, monarh, când redutabilul Arjuna a fost astfel abordat de nobilul Janarddana, el, arătând toate onorurile cuvenite, a răspuns cu tristețe spunând doar „*așa să fie*”.

Anugita Parva

SECȚIUNEA XVI

Janamejaya a spus: Când Kesava și Arjuna, cei cu sufletul înalt, după ce și-au ucis dușmanii, s-au întors în sălile de adunare, ce conversație, O, regeneratule, a avut loc între ei?

Vaisampayana a spus: Fiul lui Pritha (Arjuna), după ce și-a recăpătat regatul, și-a petrecut timpul cu bucurie, fără să facă nimic altceva, în compania lui Krishna, cu inima plină de încântare, în acel palat de o frumusețe cerească. Într-o zi, cei doi s-au îndreptat fără tragere de inimă către o anumită parte a palatului care arăta, O, rege, ca o adevărată porțiune din Rai. Plin de bucurie, ei erau înconjurați de rudele și servitorii lor. Fiul lui Pandu, Arjuna, plin de bucurie în compania lui Krishna, a privit acea reședință încântătoare, apoi s-a adresat tovarășului său, spunând: „O, tu, cel cu brațele puternice, măreția ta mi-a devenit cunoscută la apropierea bătăliei. O, fiu al lui Devaki, și forma ta, ca Stăpân al universului, mi-a devenit cunoscută atunci! Ceea ce sfântul tău sine mi-a spus atunci, O, Kesava, din afecțiune, a fost uitat de mine, O, șef al oamenilor, din cauza nestatorniciei

minții mele. Cu toate acestea, am fost în repetate rânduri curios cu privire la aceste adevăruri. Tu, O, Madhava, te vei întoarce curând la Dwaraka.

Vaisampayana a continuat: Astfel adresat de el, Krishna, cel cu energie puternică, cel mai important dintre vorbitori, l-a îmbrățișat pe Phalguna și i-a răspuns astfel.

Vasudeva a spus: Te-am făcut să asculți adevăruri care sunt considerate mistere. Ți-am împărtășit adevăruri care sunt veșnice. Cu adevărat, ți-am vorbit despre Religie în forma ei adevărată și despre toate regiunile veșnice. Mi-e extrem de neplăcut să aflu că, din prostie, nu ai primit ceea ce ți-am împărtășit. Nu-mi amintesc acum tot ce ți-am spus cu acea ocazie. Fără îndoială, O, fiu al lui Pandu, ești lipsit de credință și înțelegerea ta nu este bună. Mi-e imposibil, O, Dhananjaya, să repet în detaliu tot ce am spus cu acea ocazie. Religia aceea (despre care ți-am vorbit atunci) este mai mult decât suficientă pentru a-l înțelege pe Brahma. Nu pot să vorbesc din nou despre ea în detaliu. Ți-am vorbit despre Brahma Suprem, concentrându-mă în Yoga. Acum, însă, îți voi recita o poveste veche pe aceeași temă. O, cel mai de seamă dintre toți oamenii, respectuos față de datorie, ascultă tot ce-ți voi spune acum, astfel încât, cu o înțelegere adaptată învățăturii mele, să reușești să atingi scopul suprem. O, pedepsitor al dușmanilor, odată, un Brahmana a venit la noi din regiunile Cerului. Cu o energie irezistibilă, el a venit din regiunile Strămoșului. El a fost venerat cuvenit de noi. Ascultă, fiul lui Pritha, fără a ceda niciun fel de scrupule, ceea ce el, O, șef al neamului Bharata, a spus, ca răspuns la întrebările noastre, în conformitate cu formele cerești.

Brahmanul a spus: Ceea ce mă întrebi, O Krishna, legat de religia eliberării (*Moksha*), inspirat de compasiunea ta pentru toate creaturile (și nu pentru binele tău propriu), – aceea, într-adevăr, care distruge toată iluzia, O tu care ești înzestrat cu putere supremă[6] îți voi spune acum cuvenit, O ucigaș al lui Madhu. Ascultă cu atenție concentrată cum îți vorbesc, O Madhava. Un Brahman numit Kasyapa, înzestrat cu asceze și cel dintâi dintre toți cei ce cunoșteau datoriile, a venit la un alt Brahman care devenise cunoscător al tuturor misterelor religiei.[7] Într-adevăr, acesta din urmă stăpânise toată cunoașterea pe care scripturile o predau despre plecarea și reapariția ființelor și poseda acea cunoaștere directă a tuturor lucrurilor pe care o oferă Yoga. El era iscusit în adevărurile tuturor subiectelor legate de lume. El stăpânise adevărul despre plăcere și durere. El știa adevărul despre naștere și moarte și înțelegea distincțiile dintre merit și nemerit. El vedea scopurile atinse de creaturile întrupate, înalte și joase, ca urmare a faptelor lor. El trăia ca unul eliberat din lume. Încununat cu succes ascetic și înzestrat cu pace sufletească perfectă, el își avea toate simțurile sub control complet. Părea să strălucească cu splendoarea lui Brahma și putea să meargă oriunde după voință. El cunoștea știința de a dispărea după voință din fața ochilor tuturor. Umbla în compania sfinților Siddha și a muzicienilor cerești invizibili. Stătea și vorbea cu ei într-un loc retras de agitația umanității. Era la fel de detașat de toate ca vântul. Kasyapa, după ce auzise adevărul despre el, a dorit să-l vadă. Înzestrat cu inteligență, cel dintâi dintre toți Brahmanii s-a apropiat de înțelept. El însuși înzestrat cu asceze, Kasyapa, mișcat de dorința de a dobândi merit, a căzut, cu inima plină de pioșenie, la picioarele înțeleptului când a văzut toate acele atribute minunate. Umplut de uimire la vederea acelor realizări extraordinare, Kasyapa a început să-l slujească pe cel dintâi dintre toți Brahmanii, cu reverența datorată a unui discipol față de învățătorul său, și a reușit să-l împace. Prin devotamentul său, O arzătorule de dușmani, arătându-i supunerea datorată de un discipol învățătorului, Kasyapa l-a mulțumit pe acel Brahman care poseda toate aceste realizări și era înzestrat, în plus, cu învățătură scripturală și conduită excelentă. Mulțumit de Kasyapa, acel Brahman într-o zi l-a adresat cu veselie și i-a vorbit astfel, având în vedere scopul suprem. Ascultă acele cuvinte, O Janarddana, așa cum ți le repet.

---

6 *Bhutanam* etc. este explicat de Nilakantha ca nefiind *swasya*, iar vocativul *vibho* este considerat *Paramatman*.

7 *Agatagamam* implică, așa cum explică comentatorul, *praptasastrarahasyam*.

Ascetul încoronat cu succes a spus: Prin fapte diverse, O, fiule, precum şi cu ajutorul meritelor, creaturile muritoare ajung la destinaţii diverse aici şi la reşedinţa din Rai. Nicăieri nu este fericirea supremă; nicăieri nu poate fi reşedinţa eternă. Există căderi repetate din cele mai înalte regiuni dobândite cu atâta jale. Ca urmare a îngăduinţei mele în păcat, am fost nevoit să ajung la destinaţii diverse, mizerabile şi nefaste, fiind plin de lăcomie şi mânie, şi amăgit de pofte. Am suferit în mod repetat moarte şi renaştere. Am mâncat diverse tipuri de hrană, am supt de la sâni diverşi. Am văzut mame diverse şi taţi diverşi, neasemănători unul cu celălalt. Diverse feluri de fericire mi-au fost date şi diverse feluri de suferinţă, O, fără de păcat. În diverse ocazii am fost separat de ceea ce era plăcut şi unit cu ceea ce era neplăcut. După ce am obţinut avere cu multă trudă, am fost nevoit să suport pierderea ei. Insulte şi suferinţă excesivă am primit de la rege şi rude. Durere mentală şi fizică, de mare severitate, mi-au fost date. Umiliri am îndurat, şi moarte şi închisoare în circumstanţe de mare severitate. Căderi în Iad mi-au fost date, şi mari torturi în domeniile lui Yama. Bătrâneţea şi bolile m-au asaltat în mod repetat, şi calamităţi, la fel de frecvente, în măsură mare. În această lume am suferit în mod repetat toate acele necazuri care izvorăsc din perceperea tuturor perechilor de opuse. După toate acestea, într-o zi, copleşit de durere, m-a cuprins o deznădejde totală. M-am refugiat în Formă. Fiind tulburat de o mare suferinţă, am renunţat la lume cu toate bucuriile şi durerile ei.[8] Am înţeles apoi această cale, şi m-am exercitat pe ea în această lume. Ulterior, prin liniştea sufletului, am atins acest succes pe care îl vezi. Nu va mai trebui să vin în această lume (după plecarea mea de aici). Într-adevăr, până când nu voi atinge absorbţia în Brahmanul etern, până, de fapt, la dizolvarea finală a universului, voi privi acele destine fericite care îmi vor fi, şi acele fiinţe care constituie acest univers.[9] După ce voi dobândi acest succes excelent, după ce voi pleca din această lume, voi merge la ceea ce este deasupra ei (adică *Satyaloka*) şi de acolo la ceea ce este mai presus (adică absorbţia în Brahman). Într-adevăr, voi atinge condiţia, care este aspectul nemanifest al lui Brahman. Nu fie nicio îndoială pentru tine în privinţa asta. O, arzătorule de duşmani, nu mă voi întoarce în această lume a creaturilor muritoare. O, tu cu mare înţelepciune, am fost foarte mulţumit de tine. Spune-mi ce să fac pentru tine. A sosit timpul pentru îndeplinirea acelui scop pentru care ai venit aici. Într-adevăr, ştiu obiectul pentru care m-ai căutat. Voi pleca curând din această lume. De aceea ţi-am dat acest indiciu. O, tu cu multă înţelepciune şi experienţă, am fost foarte mulţumit de tine pentru comportamentul tău. Întreabă-mă. Voi discuta despre ceea ce este benefic pentru tine, în conformitate cu dorinţa ta. Cred că inteligenţa ta este mare. Într-adevăr, o aplaud mult, pentru că doar cu ajutorul acelei inteligenţe ai reuşit să mă recunoşti. Într-adevăr, O, Kasyapa, eşti înzestrat cu o inteligenţă mare.

SECŢIUNEA XVII

Vasudeva a spus: Atingând picioarele acelui înţelept, brahmanul i-a pus câteva întrebări la care era extrem de dificil să răspundă. Cel mai de seamă dintre toţi oamenii drepţi a discutat apoi despre îndatoririle la care se făcea referire.

Kasyapa a spus: Cum se dizolvă corpul şi cum se dobândeşte altul? Cum se eliberează cineva după ce trece printr-o serie repetată de renaşteri dureroase? Bucurându-se de Prakriti pentru o vreme, cum renunţă Jiva la corpul particular (pe care Prakriti îl dă)? Cum ajunge Jiva, eliberat de corp, la ceea ce este diferit de acesta (adică Brahman)? Cum se bucură un om (şi îndură roadele) faptelor bune şi rele pe care le-a făcut? Unde există faptele celui care este lipsit de corp?[10]

---

8 *Nirakarasrhena* este explicat de Nilakantha ca *Asamprajnatas samadhi samadhigamya Brhamabhavasritena*, ceea ce înseamnă încrederea în Brahman prin recurgerea la Samadhi sau suspendarea tuturor funcţiilor corpului şi minţii (prin Yoga) şi ajungerea la acea stare care este una de inconştienţă perfectă.

9 Disoluţia despre care se vorbeşte aici este *Mahapralaya* şi nu *Khanda* sau *Avantara Pralayas*. Până atunci, înţeleptul va privi toate fiinţele, adică migraţiile lor repetate.

10 Comentatorul explică că sunt puse în total şapte întrebări. Prima se referă la dizolvarea corpului. A doua se referă la modul de reîncarnare. A treia se referă la modul în care se poate evita renaşterea. A patra se referă la cauzele care determină acordarea unui corp lui Jiva. Prin *Prakriti* se înţelege Natura sau acea Necunoaştere care este cauza corpului. A cincea se referă la *Anyat* sau *Param*, şi anume, cum are loc eliberarea finală sau absorbţia în

Brahmana a spus: Astfel îndemnat de Kasyapa, înțeleptul eliberat a răspuns la aceste întrebări una după alta. Ascultă-mă, O, descendent al neamului Vrishi, în timp ce îți recit răspunsurile pe care le-a dat.

Înțeleptul Eliberat a spus: La epuizarea acelor fapte capabile să prelungească viața și să aducă faimă, care sunt făcute într-un anumit corp pe care Jiva îl asumă, Jiva încarcerată, cu durata vieții sale scurtată, începe să facă fapte ostile vieții și sănătății. La apropierea distrugerii, înțelegerea sa se îndepărtează de cursul corect. Omul cu sufletul necurățat, chiar și după o înțelegere corectă a constituției și forței sale, precum și a anotimpului atât a propriei sale vieți, cât și a anului, începe să mănânce la intervale neregulate și să mănânce alimente care îi sunt ostile.[11] În asemenea momente, el se delectează cu practici extrem de dăunătoare. Uneori mănâncă excesiv și alteori se abține complet de la mâncare. Mănâncă alimente rele sau carne rea sau bea băuturi rele, sau alimente făcute din ingrediente incompatibile între ele. Mănâncă alimente care sunt prea grele, peste măsura care este benefică, sau înainte ca alimentul consumat anterior să fi fost digerat. Se angajează în exerciții fizice și plăceri sexuale în exces față de cuviință, sau, din lăcomie pentru muncă, — își suprimă chemările organismului său corporal chiar și atunci când acestea devin pronunțate. Sau, consumă alimente foarte zemoase sau se delectează cu somnul în timpul zilei. Alimentele care nu sunt digerate corect, de la sine, excită defectele, când vine timpul.[12] Din această excitare a defectelor din corpul său, el dobândește boli care se termină chiar cu moartea. Uneori, persoana se angajează în acte perverse sau nenaturale, cum ar fi spânzurarea (pentru a-și provoca moartea). Din aceste cauze, corpul viu al creaturii se dizolvă. Înțelege corect modul în care ți-l declar.[13] Mânat de Vânt care devine violent, căldura din corp, devenind excitată și ajungând succesiv în fiecare parte a corpului, restrânge toate (mișcările) suflurilor vitale. Știi cu adevărat că, excitată în tot corpul, căldura devine foarte puternică și străpunge fiecare parte vitală unde se poate spune că se află viața. Ca urmare a acestui fapt, Jiva, simțind o mare durere, își ia repede rămas bun de la carcasa sa muritoare. Știi, O, cel dintâi dintre Regenerați, că atunci când părțile vitale ale organismului fizic sunt astfel afectate, Jiva se strecoară din corp, copleșită de mare durere. Toate ființele vii sunt afectate în mod repetat de naștere și moarte, se vede, O, șef al Brahmanilor, că durerea pe care o simte o persoană când își părăsește corpurile este asemănătoare cu cea pe care o simte când intră prima dată în uter sau când iese din el. Articulațiile sale sunt aproape dislocate și suferă mult din cauza apelor (uterului).[14] Mânat de (un alt) vânt violent, vântul care se află în corp devine excitat prin frig și dizolvă uniunea materiei (numită corp) în elementele sale componente, numărând cinci.[15] Acel vânt care sălășluiește în suflurile vitale numite *Prana* și *Apana* care se află în acest compus al celor cinci elemente primordiale, se ridică în sus, dintr-o situație de suferință, părăsind creatura

---

Brahman. A șasea se referă la modul în care se bucură sau se îndură roadele acțiunilor. A șaptea întreabă despre modul în care acțiunile se atașează de Jiva chiar și atunci când este lipsit de corp.

11 *Kala* înseamnă aici atât anotimpul anului, cât și vârsta persoanei. Alimentele benefice în vară nu sunt la fel de benefice în timpul iernii, iar cele benefice în tinerețe nu sunt la fel de benefice la bătrânețe. Toate textele pe care le-am văzut conțin *viditwa* și nu *aviditiwa*, pe care Telang îl folosește în versiunea sa pentru *Cărțile sacre ale Orientului*. Kala este întotdeauna interpretat de comentatorii lui Charaka ca referindu-se fie la perioada vieții, fie la perioada anului. Acest lucru, precum și versetele următoare, se referă la legile sănătății expuse de Charaka.

12 Există trei defecte, și anume: vântul, bila și flegma. Când există într-o stare de armonie, ele produc sănătate. Când unul sau două dintre ele sunt excitate, sau toate, apare indispoziția. Ele sunt numite *dosha* sau defecte, datorită tendinței lor de a fi excitate și de a produce boli. Telang, neștiind că întregul pasaj este o reproducere a unui pasaj din lucrarea antică editată de Charaka, înțelege greșit unele expresii și traduce eronat *doshan* prin „tulburări”.

13 *Jivitam* din a doua linie pare a fi un obiectiv al *sariram* din prima.

14 *Garbha-sankramane* este explicat de Nilakantha ca „intrarea fătului în uter după lepădarea corpului aparținând celeilalte lumi”. Consider că Telang nu are dreptate în versiunea sa de la paginile 28, 19 și 20. *Atisarpana* nu poate însemna niciodată „epuizare”; prin urmare, *karmanam* nu poate fi niciodată interpretarea pe care o adoptă. În plus, *tadrisam* pare să rezolve problema. Torturile resimțite la moarte sunt similare cu cele de la naștere.

15 *Sambutatwam* este *sanhatatwam*. *Niyachachati* este *nasyyati Vayu* și este înțeles în al doilea vers, sau cel din primul vers al versului următor poate fi considerat ca fiind numele lui *niyachachati*.

încarcerată. Cam așa iese vântul din corp. Atunci se vede lipsa de respirație. Omul devine apoi lipsit de căldură, de suflare, de frumusețe și de conștiință. Părăsit de Brahman (căci Jiva este Brahman), persoana este considerată moartă. Prin acele canale prin care percepe toate obiectele senzoriale, purtătorul corpului nu le mai percepe. Este Jiva eternă cea care creează în corp, în aceleași canale, suflurile vieții generate de hrană. Elementele adunate se unesc ferm în anumite părți. Să știi că acele părți sunt numite vitale ale corpului. Așa se spune în *Sastre*. Când acele părți vitale sunt străpunse, Jiva, ridicându-se, intră în inima ființei vii și restrânge principiul animației fără nicio întârziere. Creatura atunci, deși încă înzestrată cu principiul conștiinței, nu mai știe nimic. Fiind toate părțile vitale copleșite, cunoașterea ființei vii este copleșită de întuneric. Jiva, apoi, fiind lipsit de tot sprijinul, este agitat de vânt. Apoi, respirând adânc o respirație lungă și dureroasă, iese repede, făcând să tremure corpul inert. Deși desprins de corp, Jiva este înconjurat de faptele sale. El se înzestrază pe toate părțile cu toate faptele sale de merit lăudabile și cu toate păcatele sale. Brahmanii înzestrați cu cunoaștere și echipați cu concluziile sigure ale scripturilor, îl cunosc, după semne, dacă posedă merit sau opusul acestuia. Așa cum oamenii posedați de ochi văd licuriciul apărând și dispărând în întuneric, oamenii posedați de ochiul cunoașterii și încununați cu reușita penitențelor, îl văd pe Jiva, cu viziune spirituală, pe măsură ce părăsește corpul, pe măsură ce se renaște și pe măsură ce intră în pântec. Se observă că Jiva are trei regiuni alocate etern. Această lume în care locuiesc creaturile se numește *terenul acțiunii*. Înfăptuind acte bune sau rele, toate creaturile încorporate ajung la rodul acestora. În consecința faptelor lor, creaturile dobândesc chiar aici plăceri superioare sau inferioare. Cei ce săvârșesc fapte rele aici, în consecința acelor fapte ale lor, ajung în Iad. Această stare de a se scufunda cu capul în jos, în care creaturile sunt coapte, este una de mare suferință. Este atât de greu de scăpat de ea, încât cineva ar trebui să depună eforturi mari pentru a se salva de această suferință. Acele regiuni în care locuiesc creaturile atunci când se ridică din această lume le voi declara acum cu adevărat. Ascultă-mă cu atenție. Ascultând ceea ce îți spun, vei ajunge la fermitatea înțelegerii și la o clară apreciere a faptelor (bune și rele). Să știi că aceleași sunt regiunile tuturor creaturilor faptelor drepte, și anume, lumile stelare care strălucesc pe firmament, discul lunar și discul solar care strălucește în univers cu lumina proprie. La epuizarea, iarăși, a meritelor lor, ele cad înapoi din acele regiuni în mod repetat. Acolo, în Rai însuși, există distincție între fericirea inferioară, superioară și mediocră. Acolo, în Rai însuși, există nemulțumire la vederea prosperității mai strălucitoare decât a ta. Chiar acestea sunt scopurile pe care le-am menționat în detaliu. După aceasta, îți voi vorbi despre ajungerea Jivei în starea de reședință în pântec. Ascultă-mă cu atenție concentrată, O, reînnoitule, în timp ce îți vorbesc!

SECȚIUNEA XVIII

Brahmanul a spus: Actele, bune și rele, pe care le face o Jiva, nu sunt supuse distrugerii. După dobândirea corp după corp, acele acte produc roade corespunzătoare lor.[16] La fel cum un pom roditor, când vine anotimpul de rodire, dă o mare cantitate de fructe, tot așa și meritul, dobândit cu inimă curată, dă un mare rod (de fericire). În același mod, păcatul, făcut cu inimă păcătoasă, dă un mare rod de suferință. Sufletul (sau Jiva), punând mintea în față, se angajează în acțiune. Ascultă deci cum Jiva, echipat cu toate acțiunile sale și copleșit de lăcomie și mânie, intră în pântece. Sămânța vitală, amestecată cu sânge, intră în pântecele femeilor și devine câmpul (lui Jiva), bun sau rău, născut din actele (sale). Datorită subtilității sale și stării de nemanifestare, Jiva nu se atașează de nimic nici după ce dobândește un corp. De aceea, el este numit Brahman Etern.[17] Acesta (adică Jiva sau Brahman) este sămânța tuturor creaturilor. Datorită Lui creaturile vii trăiesc. Această Jiva, intrând în toate membrele fătului parte cu parte, acceptând atributul minții și rezidând în toate regiunile care aparțin lui *Prana*, susține (viața). Datorită acestui fapt, fătul, devenind înzestrat cu

16 *Pachante* este falanga *prayachhanti*.

17 Nilakantha explică acest verset într-un mod diferit. Potrivit lui, acesta înseamnă: „datorită subtilității și imperceptibilității sale, Jiva nu se atașează de nimic. Din acest motiv, cel care posedă cunoașterea Brahmanului, după ce a ajuns să cunoască Brahmanul și a atins marele obiect al dorinței sale, reușește să devină astfel (adică, disociat de toate lucrurile)". Această interpretare pare a fi puțin forțată.

minte, începe să-şi mişte membrele.[18] Aşa cum fierul lichefiat, turnat (într-o formă), ia forma formei, să ştii că intrarea lui Jiva în făt este la fel. Aşa cum focul, intrând într-o masă de fier, o încălzeşte puternic, să ştii că manifestarea lui Jiva în făt este aşa. Aşa cum o lampă, arzând într-o cameră, descoperă (toate lucrurile din ea), în acelaşi mod mintea descoperă diferitele membre ale corpului.[19] Oricare ar fi actele, bune sau rele, pe care Jiva le face într-un corp anterior, ele trebuie neapărat să fie savurate sau îndurate de el. Prin astfel de savurare şi îndurare, actele anterioare se epuizează, iar alte acte se acumulează din nou, până când Jiva reuşeşte să dobândească o cunoaştere a datoriilor incluse în contemplarea care duce la Eliberare. Cu privire la aceasta, îţi voi spune acele acte prin care Jiva, O, cel mai bun dintre oameni, în timp ce parcurge un ciclu repetat de renaşteri, devine fericit, Dăruirea, respectarea ascezei, *Brahmacharyya*, purtarea lui Brahman conform poruncilor date, – autocontrolul, seninătatea, compasiunea pentru toate creaturile, reţinerea patimilor, abţinerea de la cruzime, precum şi de la aproprierea a ceea ce aparţine altora, abţinerea de a face chiar şi mental orice acte false şi dăunătoare creaturilor vii de pe Pământ, servirea cu reverenţă a mamei şi tatălui, onorarea zeităţilor şi a oaspeţilor, venerarea învăţătorilor, mila, puritatea, reţinerea constantă a tuturor organelor şi realizarea tuturor faptelor bune, sunt considerate a constitui conduita celor buni. Din respectarea unei astfel de conduite, se naşte Dreptatea care protejează toate creaturile etern. O astfel de conduită s-ar vedea mereu la persoanele care sunt bune. Într-adevăr, o astfel de conduită rezidă acolo etern. Calea practicilor pe care o urmează persoanele cu suflet senin indică Dreptatea. Printre ele este înscrisă calea practicilor care constituie Dreptatea eternă. Cel care s-ar îndrepta spre acea Dreptate nu va trebui niciodată să ajungă la un sfârşit mizerabil. Este prin conduita celor buni că lumea este reţinută pe căile Dreptăţii atunci când aceasta se abate. Cel care este un Yoghin este Eliberat şi, prin urmare, este superior acestora (adică celor buni).[20] Eliberarea din lume are loc, după mult timp, pentru cel care acţionează drept şi bine în fiecare ocazie cum se cuvine. O creatură vie astfel întâlneşte mereu actele făcute de el într-o viaţă anterioară. Toate aceste acte constituie cauza în virtutea căreia el vine în această lume într-o stare diferită de forma sa adevărată.[21] Există o îndoială în lume în privinţa întrebării. Prin ce a fost determinată prima dată acceptarea (de către Jiva) a unui corp. Marele Bunic al tuturor lumilor, anume Brahma, după ce şi-a format mai întâi propriul corp, a creat apoi cele trei lumi, în totalitatea lor, creaturi mobile şi imobile. După ce şi-a asumat mai întâi un corp, El a creat apoi Pradhana. Această Pradhana este cauza materială a tuturor creaturilor încarcerate, prin care tot acest univers este acoperit şi pe care toţi au ajuns să o cunoască drept cea supremă. Aceasta care se vede este spusă a fi distructibilă; în timp ce cealaltă este nemuritoare şi indestructibilă. Aceasta care (se vede) este supusă a fi Kshara (distructibilul); aceea, însă, care este *Para* (cealaltă) este Nemuritoarea, (precum şi) Akshara (Indestructibilul). Din fiecare Purusha luat distributiv, întregul reprezintă dualitatea dintre acestea trei.[22] Văzând mai întâi (apărând într-o formă întrupată) Prajapati (apoi) a creat toate elementele primordiale şi toate creaturile imobile. Aceasta este şi vechea auzire. Pentru acceptarea corporală, Marele Bunic a statornicit o limită în privinţa timpului şi a migraţiilor printre

---

18 *Chetasa* indică *upadhibhutena*, deoarece anterior, Jiva era fără *upadhi*. *Pranasthaneshu* se referă la *Indriyagolokeshu* sau acele părţi vitale care constituie sediile simţurilor. *Chetana* nu înseamnă, cred, „conştiinţă”. Se referă la minte.

19 Le face să crească. Nu sunt de acord cu Nilakantha în acest punct.

20 Nilakantha subliniază că unul dintre ***cha*** indică motivul sau cauza. De aceea, în text se foloseşte cuvântul „prin urmare”.

21 *Vikrita* nu înseamnă neapărat degradat. Înseamnă „schimbat sau modificat”. Jiva, care este pur şi imaculat, se naşte în această lume, îndepărtându-se de adevărata sa natură de Brahman din cauza acţiunilor sale. Acţiunile, la rândul lor, sunt eterne, neavând un început conceput.

22 *Parantwa-maritam-aksharam* indică două lucruri, şi anume *Amritam* şi *Aksharam*. Prima linie de la pagina 31 vorbeşte despre Kshara, sau cazul material, sau corpul; apoi despre ceea ce este ***para*** sau altceva. Acest altceva este de două feluri, şi anume *Amritam* sau *suddha-chaitanyam*, care implică Brahman în starea sa de puritate; şi *Aksharamt* sau Jiva, care există în cazul material. În a doua linie, *trayanam* se referă la *Kshara*, *Amrita* şi *Akshara*. *Mithunam* este dualitatea, referindu-se la ceea ce este compus din *Kshara* şi *Akshara*. Ceea ce se afirmă în acest verset este că fiecare Purusha este o dualitate, alcătuită din *Kshara* şi *Akshara*. Telang oferă o versiune diferită a versetului. El ignoră complet cuvântul *trayanam* şi consideră că *Mithunam* se referă la un cuplu (masculin şi feminin). Toate textele pe care le-am văzut conţin *trayanam*.

diverse creaturi şi a întoarcerii sau renaşterii. Tot ce spun este potrivit şi corect, asemenea cu ceea ce o persoană înzestrată cu inteligenţă şi care şi-a văzut sufletul ar spune pe această temă a naşterilor anterioare.[23] Acel om care priveşte plăcerea şi durerea ca fiind trecătoare, ceea ce este de fapt viziunea corectă, care consideră corpul drept o aglomerare necurată şi distrugerea ca fiind hotărâtă în acţiune, şi care îşi aminteşte că puţinul de plăcere care există este, de fapt, tot durere, va reuşi să traverseze acest teribil ocean al migraţiei lumeşti care este atât de greu de traversat. Deşi asediat de decrepitudine, moarte şi boală, cel ce înţelege *Pradhana* contemplă cu acelaşi ochi acea Conştiinţă care sălăşluieşte în toate fiinţele înzestrate cu conştiinţă. Căutând scaunul suprem, el devine apoi complet indiferent la toate (celelalte) lucruri. O, cel mai bun dintre oameni, îţi voi da acum învăţătură, în conformitate cu adevărul, cu privire la aceasta. Înţelege, O, învăţate Brahmane, în întregime ceea ce constituie cunoaşterea excelentă, aşa cum o declar, a acelui scaun indestructibil.

SECŢIUNEA XIX

Brahmanul a spus: Cel care se contopeşte în singurul vas (al tuturor lucrurilor), eliberându-se chiar şi de gândul propriei sale identităţi cu toate lucrurile — într-adevăr, încetând să se gândească chiar şi la propria sa existenţă — lepădând pe rând, va reuşi să-şi transcendă legăturile.[24] Acel om care este prietenul tuturor, care suferă totul, ataşat de linişte, care şi-a cucerit toţi simţurile, care este lipsit de frică şi mânie şi care are sufletul stăpânit, reuşeşte să se elibereze. Cel care se poartă cu toate fiinţele ca şi cum ar fi el însuşi, care este stăpânit, pur, lipsit de vanitate şi de egoism, este considerat eliberat de toate. De asemenea, este eliberat cel care priveşte cu ochi egal viaţa şi moartea, plăcerea şi durerea, câştigul şi pierderea, agreabilul şi dezagreabilul. El este în orice fel eliberat cel care nu poftește ceea ce aparţine altora, care nu nesocotește niciodată pe nimeni, care transcende toate perechile de opuşi şi al cărui suflet este lipsit de ataşament. Eliberat este cel care nu are duşman, nici rudă, nici copil, care a lepădat religia, averea şi plăcerea şi care este eliberat de dorinţă sau lăcomie. Devine eliberat cel care nu acumulează nici merit, nici nemerit, care leapădă meritele şi nemeritele acumulate în naşterile anterioare, care îşi iroseşte elementele corpului pentru a atinge un suflet liniştit şi care transcende toate perechile de opuşi. Cel care se abţine de la toate faptele, care este lipsit de dorinţă sau lăcomie, care priveşte universul ca fiind trecător sau ca pe un copac Aswattha, întotdeauna înzestrat cu naştere, moarte şi bătrâneţe, a cărui înţelegere este fixată pe renunţare şi ale cărui ochi sunt mereu îndreptaţi spre propriile sale greşeli, reuşeşte curând să se elibereze de legăturile care îl ţin.[25] Cel care îşi vede sufletul lipsit de miros, de gust şi atingere, de sunet, de posesiuni, de vedere şi necunoscut, devine eliberat.[26] Cel care îşi vede sufletul lipsit de atributele celor cinci elemente, ca fiind fără formă şi cauză, ca fiind în realitate lipsit de atribute deşi le experimentează pe acestea, devine eliberat.[27] Abandonând, cu ajutorul înţelegerii, toate scopurile legate de corp şi minte, se atinge treptat încetarea existenţei separate, ca un foc nealimentat cu lemne.[28] Cel care este eliberat de toate impresiile, care transcende toate perechile de opuşi, care este lipsit de toate posesiunile şi care îşi foloseşte toate simţurile sub îndrumarea penitenţei, devine eliberat.[29] Fiind eliberat de toate impresiile, unul atinge apoi pe Brahma, care este Etern şi suprem, şi liniştit, şi stabil, şi durabil, şi indestructibil. După aceasta voi

---

23 *Atra purvajamnani (vishaye) yatha kaschit Medhavi* etc., (*vadet*). Pare a fi ordinea corectă a cuvintelor. Telang traduce prima linie în mod diferit.

24 Ekayana este singurul recipient al tuturor lucrurilor, adică Brahman. Tushni implică *ahamevedam sarvamas - mityabhimanamapyakurvan*, adică „fără a păstra măcar conştiinţa identităţii sale cu totul”. *Kinchikachintayan* — adică, fără a gândi măcar că există. *Purvam purvam parityajya* implică fuziunea treptată a celui mai grosier în cel mai subtil, adică etapele succesive ale Yoga înainte de absorbţia în Brahman. Îl urmez pe Nilakantha.

25 Prima jumătate a celui de-al doilea rând din 8 se citeşte diferit în textele bengaleze. *Aswasthamavasam mudham* înseamnă „fără uşurinţă sau fericire, împovărat de sclavie şi ignoranţă”.

26 Sufletul lipsit de acestea devine *Chinmatra*, adică un *Chit* pur, fără atributele impuse asupra lui de Neştiinţă sau ignoranţă.

27 Lipsa de formă implică subtilitate. „Fără cauză” implică necreat sau identic cu Brahman etern. Disocierea de atribute în timp ce te bucuri de ele implică o stare de emancipare.

28 *Nirvana*, potrivit comentatorilor ortodocşi, implică anihilarea sau încetarea existenţei separate sau individuale prin absorbţia în Brahmanul universal şi etern.

declara ştiinţa Yoga la care nu este nimic superior şi cum yoghinii, prin concentrare, contemplă sufletul perfect.[30] Voi declara cuvenit învăţăturile legate de aceasta. Învaţă de la mine acele porţi prin care îndreptând sufletul în interiorul corpului se contemplă ceea ce este fără început şi sfârşit.[31] Retrăgând simţurile de la obiectele lor, mintea trebuie fixată asupra sufletului; după ce a suferit anterior cele mai severe asceze, ar trebui să practice acea concentrare a minţii care duce la Eliberare.[32] Păzind penitenţele şi practicând întotdeauna concentrarea minţii, brahmanul învăţat, înzestrat cu inteligenţă, ar trebui să respecte preceptele ştiinţei Yoga, privind sufletul în corp. Dacă omul bun reuşeşte să-şi concentreze mintea asupra sufletului, atunci, obişnuit cu meditaţia exclusivă, el vede Sufletul Suprem în propriul său suflet. Stăpânit de sine şi mereu concentrat, şi cu toate simţurile cucerite complet, omul cu sufletul curăţat, în urma unei asemenea concentrări complete a minţii, reuşeşte să vadă sufletul prin suflet. Aşa cum o persoană care vede un individ nevăzut într-un vis îl recunoaşte, spunând: — Acesta este el, — când îl vede după ce s-a trezit, în acelaşi mod omul bun, după ce a văzut Sufletul Suprem în contemplarea profundă a *Samadhi*-ului, îl recunoaşte la trezirea din *Samadhi*.[33] Aşa cum se vede miezul fibros după ce a fost extras dintr-o trestie de *Saccharum Munja*, tot astfel Yoginul vede sufletul, extrăgându-l din corp. Corpul a fost numit *Saccharum Munja*, iar miezul fibros se spune că reprezintă sufletul. Aceasta este ilustraţia excelentă propusă de cei versanţi în Yoga. Când cel care poartă un corp vede adecvat sufletul în Yoga, el nu mai are pe nimeni care să fie stăpân peste el, căci el devine stăpânul celor trei lumi.[34] El reuşeşte să-şi asume corpuri diverse după cum doreşte. Întorcându-se de la degenerare şi moarte, el nici nu se întristează, nici nu se bucură. Omul stăpânit de sine, concentrat în Yoga, poate crea (pentru sine) zeitatea zeilor. Aruncându-şi corpul trecător, el atinge Brahma imuabil.[35] Nicio teamă nu-l cuprinde nici măcar la vederea tuturor creaturilor căzând pradă distrugerii (în faţa ochilor săi). Când toate creaturile sunt suferinde, el nu poate fi niciodată suferind de către vreunul. Lipsit de dorinţă şi având o minte liniştită, persoana în Yoga nu este niciodată clintită de durere, tristeţe şi frică, efectele teribile care izvorăsc din ataşament şi afecţiune. Armele nu-l străpung niciodată; moartea nu există pentru el. Nicăieri în lume nu se poate vedea vreunul mai fericit decât el. După ce şi-a concentrat sufletul în mod adecvat, el trăieşte ferm pe sine. Oprind debilitatea, durerea şi plăcerea, el doarme în confort. Lepădându-se de acest corp omenesc, el dobândeşte alte forme după placul său. În timp ce cineva se bucură de suveranitatea pe care o conferă Yoga, nu trebuie să se îndepărteze niciodată de devotamentul faţă de Yoga.[36] Când cineva, după o devoţiune adecvată faţă de Yoga, contemplă Sufletul în sine, atunci nu mai are nicio consideraţie nici măcar pentru cel cu o sută de sacrificii (Indra).[37] Ascultă acum cum reuşeşte cineva, obişnuindu-se cu meditaţia exclusivă, să atingă Yoga. Gândind la punctul cardinal care are Soarele în spate, mintea trebuie fixată, nu în exterior, ci în interiorul locuinţei în care s-ar afla. Răspunzând în acea locuinţă, mintea ar trebui apoi, cu toate operaţiunile sale exterioare şi interioare, să vadă în acea cameră anume în care stă. În momentul în care, după o meditaţie profundă, contemplă Totul (adică Brahman, Sufletul

---

29 Impresiile cauzate de obiectele din afara sinelui sunt distruse de cele aparţinând contemplării. Acestea din urmă, la rândul lor, trebuie distruse înainte ca absorbţia în Brahman să poată avea loc.

30 *Siddham* este explicat ca „lipsit de erorile datorate neştiinţei”.

31 *Attnanam* este *Chittam*; *atmani* este *dehe*; *charayan* este *antarmukham kritwa*; *nityam* este *adyantasunyam*. Aşa spune Nilakantha.

32 „Fixarea minţii asupra sufletului” este acea concentrare care duce la Eliberare. Aceasta devine posibilă ca urmare a austerităţilor severe îndurate anterior.

33 Extind puţin versetul pentru a-l face mai inteligibil. Sensul este următorul: după ce a văzut Sufletul suprem în Samadhi, la trezirea din acesta, el îl recunoaşte în univers, adică consideră universul ca fiind nimic altceva decât Sufletul Suprem.

34 Aceasta ar putea însemna şi „nu are pe nimeni superior lui; nici măcar cel care este Domnul universului”.

35 Primul rând pare a fi îndoielnic. Sensul, aşa cum îl înţeleg eu, este: — o astfel de persoană devine zeul zeilor. Verbul cauzal *karayate* poate fi considerat echivalent cu *karoti*.

36 Îl urmez pe Nilakantha în redarea celui de-al doilea vers. Sensul este clar, şi anume, că nu ar trebui să renunţi la practica Yoga, tentat de puterea pe care o aduce Yoga. Telang redă versul „cine practică concentrarea nu ar trebui să devină niciodată descurajat”. Cred că Nilakantha are dreptate.

37 Nilakantha notează că aceasta indică faptul că doar acel yogin care nu a avansat mult poate fi tentat de dorinţa de a se bucura. Cel care, însă, s-a dedicat în mod adecvat Yoga nu simte nicio consideraţie pentru Indra însuşi, ci îl poate îndepărta, aşa cum Diogene l-a respins pe Alexandru cel Mare.

universului), atunci nu mai este nimic exterior lui Brahman unde mintea să se poată odihni. Îngrădind toate simţurile într-o pădure lipsită de zgomot şi nelocuită, cu mintea fixată asupra Lui, trebuie să mediteze asupra Totalităţii (sau Brahmanului universal) atât în afara, cât şi în interiorul corpului său. Trebuie să mediteze asupra dinţilor, cerului gurii, limbii, gâtului, şi, de asemenea, asupra inimii şi a legăturilor inimii![38]

Brahmanul a continuat: Astfel abordat de mine, acel discipol înţelept, O, ucigaşule de Madhu, m-a întrebat din nou despre această religie a Eliberării, care este atât de greu de explicat. Cum este digerată în stomac hrana care este mâncată din când în când? Cum se transformă în suc? Cum, din nou, în sânge? Cum hrăneşte carnea, măduva, tendoanele, oasele? Cum cresc toate aceste membre ale creaturilor întrupate? Cum creşte puterea bărbatului care creşte? Cum are loc evacuarea tuturor elementelor care nu sunt nutritive şi a tuturor impurităţilor separat? Cum inspiră şi apoi expiră? Pe ce parte anume locuieşte Sufletul în corp? Cum suportă Jiva, silindu-se, corpul? De ce culoare şi de ce fel este corpul în care locuieşte din nou (părăsind un anumit corp)? O, sfinte, se cuvine să-mi spui toate acestea cu exactitate, O, fără de păcat—aşa am fost întrebat de acel învăţat Brahman, O, Madhava. I-am răspuns, O, tu cu braţe puternice, în felul în care eu însumi auzisem, O, cel ce pedepseşte toţi duşmanii. Aşa cum cineva care pune un obiect preţios în cămară ar trebui să-şi păstreze mintea asupra lui, tot aşa, punând mintea în propriul corp, ar trebui apoi, stăpânind toate simţurile, să caute pe Suflet, evitând orice nepăsare. Unul, devenind mereu sârguincios în acest fel şi mulţumit de sine însuşi, într-un timp foarte scurt ar ajunge la acel Brahma prin a cărui vedere ar deveni versat în *Pradhana*.[39] Nu poate fi cuprins de ochi; nici măcar de toate simţurile.[40] Numai cu lampa minţii Marea Suflet poate fi văzut. El are mâini şi picioare pe toate părţile; are urechi pe toate părţile; locuieşte, pătrunzând toate lucrurile din lume.[41] Jiva îl vede pe Suflet ca extras din corp (asemenea tulpinii dintr-o trestie de *Saccharum Munja*, când vine cunoaşterea). Apoi, renunţând la Brahma ca fiind învestit cu formă, ţinând mintea în corp, îl vede pe Brahma eliberat de toate atributele.[42] El vede Sufletul cu mintea sa, zâmbind parcă în acel moment. Bazându-se pe acel Brahma, el apoi atinge Eliberarea în mine.[43] O, cel dintâi dintre cei reînsufleţiţi, tot acest mister ţi-a fost acum dezvăluit de către mine. Îţi cer permisiunea, căci voi lăsa acest loc. Du-te şi tu unde doreşti. Astfel abordat de mine, O, Krishna, în acea ocazie, acel discipol al meu, înzestrat cu penitenţe austere, acel Brahmana cu jurăminte rigide, a plecat după dorinţa sa.

Vasudeva a continuat: Acel cel mai bun dintre Brahmani, O, fiu al Prithăi, după ce mi-a spus aceste cuvinte, la acea ocazie, referitoare în mod corespunzător la religia Eliberării, a dispărut

---

38 M-am străduit să redau versetele 33-37 cât mai literal posibil, sub îndrumarea lui Nilakantha, omiţând deducţiile sale. Pasajul se referă la misterele Yoga. În al doilea rând al versului 33, *drishtapurvam disam*, care a fost tradus prin „punctul busolei care are Soarele în spate”, înseamnă instrucţiunile stabilite în *Vedanta* ca fiind bazate pe *Srutis*. *Drishtam* implică „*Sruti*”, căci este la fel de autoritar ca orice lucru văzut. „*Pura*” implică un oraş, o citadelă sau o reşedinţă. Aici se referă la corp. *Avasatha* din *pura* se referă la *chakra* sau centrele nervoase începând cu ceea ce se numeşte *muladhara*. În momentul în care Brahman este realizat, întregul univers apare ca Brahman şi astfel nu există nimic, în afară de Brahman, asupra căruia mintea să poată apoi să se concentreze. Cred că Telang nu este corect în a reda *manaschasya ... vahyatah* ca „mintea lui nu ar trebui să rătăcească în niciun fel în exterior”. Versiunea corectă ar fi „mintea nu este atunci nicăieri”, ceea ce înseamnă că în acel moment mintea nu are nimic altceva la care să se concentreze. *Kayamabhyantaram* este *kayamabhi* şi *antaram*, adică atât în interiorul, cât şi în afara corpului. Diversele părţi ale corpului numite, începând cu dinţii etc., se referă la mâncat şi la alte operaţiuni, toate acestea influenţând mintea şi dispunând-o spre puritate şi în alte privinţe.

39 Adică ceea ce derivă din care a fost creat întregul univers.

40 Probabil „prin oricare dintre simţuri”. Forma de plural apare în original.

41 Aceasta răspunde la întrebările referitoare la forma Sufletului, spune Nilakantha.

42 Redau acest verset urmând glosa lui Nilakantha. Al doilea rând din 50, conform acelui comentator, se referă la ascensiunea Yoghinului de la Brahma învestit cu atribute la Brahma lipsit de toate atributele. *Tam* nu se referă la corp, aşa cum îl înţelege Telang, ci la Brahma ca înzestrat cu mâini şi picioare pe toate părţile etc. *Deheswam dharayan* înseamnă „a reţine mintea în corp”. *Kevalam Brahma* este Brahma fără atribute.

43 Vorbitorul aici este vizitatorul regenerat al lui Krishna. Acesta din urmă repetă cuvintele acelui vizitator. În acest verset, Krishna, uitând că doar recită cuvintele altuia, se numeşte Brahmanul Suprem în care trebuie să te contopeşti pentru a atinge Emanciparea.

acolo pe loc. Ai auzit tu acest discurs atunci, O, fiu al Pritha, cu mintea îndreptată exclusiv spre el? Chiar aceasta ai auzit atunci, când erai pe carul tău. Este părerea mea, O, fiu al Pritha, că acest lucru este greu de înțeles pentru cel a cărui înțelegere este confuză, sau care nu a dobândit înțelepciune prin studiu, sau care mănâncă alimente incompatibile cu corpul său, sau a cărui Suflet nu este purificat.[44] O, șef al neamului Bharata, aceasta este o mare taină printre zei care ți-a fost revelată. Niciodată și nicăieri, O, fiu al Pritha, nu a fost auzită aceasta de către om în această lume. O, fără de păcat, niciun alt om în afară de tine nu este vrednic să o audă. Nu este, în acest moment, capabilă de a fi ușor înțeleasă de cel a cărui suflet interior este confuz. Lumea zeilor este plină, O, fiu al Kunti, de cei care urmează religia acțiunilor. Încetarea formei muritoare (prin practicarea religiei inacțiunii) nu este pe placul zeilor.[45] Acel scop, O, fiu al Pritha, este cel mai înalt, cel constituit de eternul Brahman, unde, lepădând corpul, se atinge nemurirea și se devine mereu fericit. Aderând la această religie, chiar și cei de naștere păcătoasă, cum ar fi femeile, Vaisyas și Sudras, ating scopul cel mai înalt. Ce mai este de spus, O, fiu al Pritha, despre Brahmani și Kshatriya posesoare de o mare învățătură, devotate mereu datoriilor propriilor lor ordine și care sunt înfocate pe (achiziționarea) tărâmului lui Brahma? Acest lucru a fost stabilit împreună cu rațiunile (pe care se bazează); și, de asemenea, mijloacele pentru achiziționarea sa; și realizarea sa completă și fructul, adică Eliberarea și stabilirea adevărului cu privire la durere. O, șef al neamului Bharata, nu există nimic altceva care să fie mai fericit decât acest lucru. Muritorul acela, O, fiu al Pandu, care, înzestrat cu inteligență, credință și putere, renunță ca fiind nesubstanțial ceea ce este considerat substanțial de către lume, reușește în scurt timp să obțină Supremul prin aceste mijloace. Acesta este tot ce trebuie spus — nu există nimic mai înalt decât acest lucru. Yoga are loc în cazul celui, O, fiu al Pritha, care se dedică practicii sale constante pentru o perioadă de șase luni.

SECȚIUNEA XX

Vasudeva a zis: În acest context este citată narațiunea străveche, O, fiu al Pritha, a discursului care a avut loc între un cuplu căsătorit. Soția unui anumit Brahmana, văzându-l pe Brahmana, soțul ei, care era un stăpân absolut al oricărui fel de cunoaștere și înțelepciune, așezat în izolare, i-a spus: — În ce regiune voi merge, având încredere în tine ca soț — tu, care ești așezat, având renunțat la toate acțiunile (religioase), care ești aspru în purtarea ta față de mine și care ești atât de lipsit de discernământ?[46] Am auzit că o soție ajunge în acele regiuni care sunt dobândite de soțul ei. Ce scop voi atinge, avându-te pe tine ca soț? — Astfel întrebat, acel Brahmana cu sufletul liniștit i-a spus, zâmbind: ”O doamnă binecuvântată, nu sunt jignit de aceste cuvinte ale tale, O, fără de păcat. Oricare ar fi acțiunile care sunt adoptate cu ajutorul altora, care sunt văzute (datorită grosolăniei lor) și care sunt reale, sunt făcute ca acțiuni de către oamenii devotați acțiunilor.[47] Acei oameni lipsiți de cunoaștere doar adună iluzie prin acțiuni. Eliberarea de acțiuni, din nou, nu poate fi atinsă în această lume nici măcar pentru o clipă. De la naștere până la dobândirea unei alte forme, acțiunea bună sau rea, și îndeplinită prin fapte, minte sau vorbire, există în toate ființele. Acele căi (ale acțiunii) care sunt caracterizate de obiecte vizibile (cum ar fi sucul de *Soma* și *ghee*-ul pentru jertfe) fiind distruse de Rakshasas, îndepărtându-mă de ele, am perceput sălașul (sufletului) care este în corp, fără ajutorul sufletului.[48] Acolo sălășluiește Brahma care transcende toate perechile de opuși; acolo *Soma* cu Agni: și acolo călăuzitorul înțelegerii (adică Vayu) se mișcă întotdeauna,

---

44 A doua linie din 56 este citită diferit.

45 Raiul este răsplata celor care urmează religia *Pravritti* sau acte precum sacrificii, practici religioase etc. Adepții religiei Nivritti sau ai inacțiunii, adică cei care se îndreaptă pe calea cunoașterii, devin emancipați. Zeitățile își trag hrana din primele și devin chiar geloase pe cele din urmă, căci starea de emancipare este superioară celei a zeităților însele.

46 *Avichakṣanam* este lipsit de discernământ, în sensul că soțul nu știe că cea care o interoghează, în calitate de soție, nu are alt refugiu decât stăpânul ei cu toate defectele sale.

47 Îl urmez pe Nilakantha. Telang adoptă opiniile lui Arjuna Misra și redă primul vers ca „orice acte sunt sesizate (prin atingere, sau văzute, sau auzite etc.”) *Grahyam*, conform lui Nilakantha, implică acele acte, precum Diksha etc., care sunt adoptate cu ajutorul altora.

48 Acest loc, spune Nilakantha, se numește *Avimukta* și se află între sprâncene și nas.

susținând toate creaturile.[49] Este pentru acel sălaș că Bunicul Brahman și alții, concentrați în Yoga, îl venerează pe Indestructibil. Este pentru acel sălaș că bărbații învățați și cu legăminte excelente, cu suflete liniștite și cu simțurile complet cucerite, se străduiesc.[50] Acesta nu poate fi mirosit de simțul mirosului; nici gustat de limbă; nici atins de organele atingerii. Este atins de minte. Este incapabil să fie cucerit de ochi. Depășește simțul auzului. Este lipsit de miros, gust, atingere și formă ca atribute. Din El izvorăște universul bine orânduit și pe El se sprijină. Suflările vieții numite *Prana* și *Apana* și *Samana* și *Vyana* și *Udana* izvorăsc din El și în El se reîntorc. Suflările *Prana* și *Apana* se mișcă între *Samana* și *Vyana*. Când sufletul doarme, atât *Samana* cât și *Vyana* sunt absorbite.[51] Între Apana și *Prana*, *Udana* sălășluiește, cuprinzând totul. De aceea, *Prana* și *Apana* nu părăsesc o persoană care doarme. În consecința controlului Său asupra tuturor vânturilor vieții, suflarea conducătoare se numește *Udana*. De aceea, cei ce rostesc Brahman fac penitențe care mă au pe Mine ca scop.[52] În mijlocul tuturor acestor suflări ale vieții care se înghit reciproc și se mișcă în interiorul corpului, strălucește focul numit *Vaiswanara*, alcătuit din șapte limbi. Nasul, limba, ochiul, pielea, urechea care numără al cincilea, mintea și înțelegerea—acestea sunt cele șapte limbi ale flăcării acelui *Vaiswanara*. Ceea ce este mirosit, ceea ce este văzut, ceea ce este băut, ceea ce este atins, precum și ceea ce este auzit, ceea ce este gândit și ceea ce este înțeles—acestea sunt cele șapte feluri de combustibil pentru mine. Cel ce miroase, cel ce mănâncă, cel ce vede, cel ce atinge, cel ce aude numărând al cincilea; cel ce gândește și cel ce înțelege—aceștia sunt cei șapte mari preoți oficiatori. Privește, O, fericită, înțelepții sacrificanți aruncând cuvenit șapte ofrande în șapte moduri în cele șapte focuri, și anume: ceea ce este mirosit, ceea ce este băut, ceea ce este văzut, ceea ce este atins, precum și ceea ce este auzit, ceea ce este gândit și ceea ce este înțeles—le creează în propriile lor pântece.[53] Pământul, Vântul, Eterul, Apa și Lumina numărând ca al cincilea, Mintea și Înțelegerea—aceste șapte sunt numite pântece (ale tuturor lucrurilor). Toate atributele care constituie ofrandele sacrificiului intră în atributul născut din foc și, după ce au locuit în acea locuință, s-au renăscut în pântecele lor respective. Acolo, și anume în ceea ce generează toate ființele, ele rămân absorbite în perioada cât durează dizolvarea. Din acesta se produce mirosul, din acesta se produce gustul, din acesta se produce culoarea, și din acesta se produce atingerea; din acesta se produce sunetul; din acesta apare îndoiala; și din acesta ia naștere hotărârea. Aceasta este cunoscută sub numele de creația septuplă. În acest fel au fost toate acestea înțelese de către cei din vechime. Prin cele trei libații depline și finale, cel deplin devine plin de lumină.”

SECȚIUNEA XXI

Brahmanul a spus: În legătură cu aceasta este citită următoarea povestire străveche. Înțelege, de ce fel este instituția celor zece Hotri (preoți care oficiază sacrificii). Urechea, pielea, cei doi ochi, limba, nasul, cele două picioare, cele două mâini, organul genital, canalul inferior și vorbirea — aceștia, O, frumoaso, sunt cei zece preoți care oficiază sacrificii. Sunetul și atingerea, culoarea și gustul, mirosul, vorbirea, acțiunea, mișcarea și eliberarea seminței vitale, a urinei și a excrementelor, acestea sunt cele zece ofrande. Punctele cardinale, Cuadrantele, Vântul, Soarele, Luna, Pământul, Focul, Vișnu, Indra, Prajapati și Mitra — acestea, O, frumoaso, sunt cele zece focuri (sacrificiale). Cele zece organe (de cunoaștere și acțiune) sunt preoții care oficiază sacrificii. Ofrandele, O, frumoaso, sunt zece. Obiectele simțurilor sunt combustibilul care este aruncat în

49 Nilakantha interpretează acest lucru mistic. Prin Soma el înțelege artera sau conductul numit Ida, iar prin Agni conductul numit Píngala. *Dhira* este *Buddipreraka*; *vyavayam* este *sancharam*. *Dhirobhutani dharayan nityam vyavayam kurute* este ordinea cuvintelor. Sensul este acesta: în acest loc se află Brahman; acolo se întâlnesc Ida și Píngala; și acolo este, de asemenea, *Vayu*, care îndeamnă înțelegerea și susține toate creaturile vii.

50 „*Yatra*” nu trebuie considerat aici locativ. Este echivalent cu „*yatah*” sau „pentru care”.

51 *Tasmin* este luat de Nilakantha ca *Apana sahite Prane*.

52 *Utkarshena anayati*, deci *Udana*, spune Nilakantha. Sensul întregului pasaj pare a fi acesta. Viața lumească este reglată de respirațiile vitale. Acestea sunt atașate Sufletului și conduc la manifestările sale individuale. *Udana* controlează toate respirațiile. *Udana* este controlată prin penitență. Prin urmare, penitența este cea care distruge ciclul renașterilor și duce la absorbția în Brahman.

53 Înțelesul pare a fi acesta: cei care renunță la obiectele senzoriale pot crea. Cine renunță la mirosul care are pământul ca obiect poate crea pământ atunci când dorește.

aceste zece focuri,[54] precum şi mintea, care este polonicul, şi averea (şi anume, faptele bune şi rele ale sacrificatorului). Ceea ce rămâne este cunoaşterea pură, cea mai înaltă. Am auzit că acest univers întreg a fost bine diferenţiat (din Cunoaştere). Toate obiectele cunoaşterii sunt Minte. Cunoaşterea numai percepe (adică descoperă Mintea fără a fi ataşată de ea). Cel ce cunoaşte (sau Jiva), învelit în formă subtilă, trăieşte în corpul grosier produs din sămânţa vitală. Cel care susţine corpul este focul *Garhapatya*. Din acesta se produce un altul. Mintea este focul *Ahvaniya*. În ea este turnată ofranda. Din aceasta a fost produs *Veda* (sau Cuvântul); (apoi s-a născut Mintea); Mintea (dorind creaţia) se aşază pe *Veda* (sau Cuvânt). Apare forma (sau culoarea) nedistinsă de culori particulare. Ea se îndreaptă către Minte.[55]

Soţia Brahmanului a spus: De ce a apărut mai întâi Cuvântul şi de ce a apărut Mintea ulterior, văzând că Cuvântul ia naştere după ce a fost gândit de către Minte? Pe ce autoritate se poate spune că *Mati* (Prana) se refugiază în Minte? De ce, din nou, în somnul fără vise, deşi despărţit de Minte, *Prana* nu percepe (toate obiectele)? Ce este cel care o reţine atunci?[56]

Brahmanul a spus: Respiraţia Apana, devenind stăpână (adică preluându-şi controlul asupra Prana), în consecinţa acestui control asupra ei, o face identică cu ea însăşi. Această mişcare reţinută a respiraţiei Prana (care pentru moment devine identică cu cea a Apana) a fost spusă a fi mişcarea minţii. De aceea, mintea depinde de Prana, nu Prana de minte. Prin urmare, în somnul fără vise, la dispariţia minţii, Prana nu dispare. Dar, deoarece îmi pui o întrebare despre cuvânt şi minte, îţi voi relata o prelegere despre ele. Atât Cuvântul, cât şi Mintea, mergând la Sufletul materiei,[57] l-au întrebat: Spune-ne tu cine dintre noi este superior. Tu, O puternice, alungă-ne îndoiala.” — În acea ocazie, cel sfânt a dat acest răspuns. — Mintea este fără îndoială (superioară). Cuvântul i-a spus: „Îţi cedez fructificarea tuturor dorinţelor tale!”[58]

Brahmanul a zis: Să ştii că am două minţi, una nemişcată şi alta mişcătoare. Cea nemişcată este, într-adevăr, cu mine; cea mişcătoare este în domeniul tău.[59] Această minte se numeşte într-adevăr mişcătoare, care, sub forma de *Mantră*, literă sau voce, este raportabilă la domeniul tău. De aceea, tu eşti superior (celeilalte minţi care se ocupă doar de lumea exterioară). Dar, deoarece, venind de la tine însuţi, O, frumoaso, te angajezi (în îndeplinirea tuturor dorinţelor), de aceea,

---

54 Ceea ce se afirmă în acest pasaj este, pe scurt, următoarele: urechea etc. sunt Hotrii sau preoţii sacrificiali care trebuie să toarne libaţii pe focul sacrificial. Percepţiile şi funcţiile acelor organe constituie *Havi* sau libaţiile care trebuie turnate. Punctele, vântul etc. sunt Agni sau focurile sacre pe care trebuie turnate. Aceste afirmaţii sunt recapitulate în versetul 5. Obiectele simţurilor, la fel ca cele din versetul 3, sunt combustibilul, descris anterior ca *Havi* sau libaţii, care trebuie arse prin aruncarea în foc.

55 *Hridaya* sau inima este focul *Garhapatya*. Din el se produce un alt foc, *Ahavaniya*, şi anume mintea. Inima a fost străpunsă. Din inimă a apărut mintea, căci mintea a apărut *Chandramas*”, este declaraţia *Sruti* citată de Nilakantha. Focul sau mintea *Ahavaniya* este gura. *Asyam ahavaniya* este *Sruti*. *Annamayam hi Somya manas, apomayah pranah, tejomayi vak* este Sruti care are legătură cu aceasta. Hrana sau focul, turnat în gură, se dezvoltă în vorbire sau cuvânt. *Vachaspati* implică *Veda* sau cuvântul. Mai întâi apare cuvântul, mintea se concentrează asupra lui, dorind să creeze. Aceasta corespunde cu *Geneza* mozaică. - „Dumnezeu a spus: să fie lumină şi a fost lumină”. Cuvântul a fost primul.

56 Ultima întrebare pare a fi aceasta: în somnul fără vise, mintea dispare complet. Dacă Prana se bazează pe minte, de ce nu dispare şi Prana? Se vede că se separă de minte, căci continuă să existe în timp ce mintea nu există. Dacă da, adică dacă există, aşa cum trebuie admis că face, de ce nu înţelege obiectele? Ce anume îi îngrădeşte puterile de înţelegere?

57 *Bhutatmanam* este Prajapati obişnuită. Nilakantha o consideră aici ca însemnând Jiva individuală sau sine.

58 Prin cuvinte se dobândesc roadele dorite, vizibile şi invizibile. Desigur, cuvântul înseamnă atât vorbirea obişnuită, cât şi *mantrele* vedice.

59 Vorbitorul este Brahmana, pe care Nilakantha îl explică ca însemnând „Brahmana numit Manas sau Minte”. În loc de o astfel de interpretare erudită, putem considera că Brahmana repetă răspunsul pe care Bhutatman, adică Prajapati sau Jiva, l-a dat Cuvântului. Brahmana este adevăratul vorbitor. El recită cuvintele lui Jiva. Imobil, conform lui Nilakantha, înseamnă „ceea ce este sesizabil prin simţurile externe”; şi „mobil”, ceea ce este dincolo de înţelegerea simţurilor, cum ar fi raiul etc. Lumea exterioară fiind doar o manifestare a minţii, se vorbeşte aici despre ea ca fiind identică cu aceasta. Aşadar, ideile din minte care nu se datorează simţurilor sunt doar mintea. Aceasta este mintea mobilă. Acea minte depinde de cuvânt sau de scripturi.

umplându-mă de suflare, te rostesc.[60] Zeița Cuvântului locuia întotdeauna între Prana și Apana. Dar, O, binecuvântată, scufundându-se în Apana, deși împinsă în sus, din cauza ruperii legăturii cu Prana, ea a fugit la Prajapati și a zis: — Fii mulțumit de mine, O sfântule! Prana a apărut, odată în plus, hrănind Cuvântul. De aceea, Cuvântul, întâlnind o expirație profundă, nu rostește niciodată nimic. Cuvântul curge întotdeauna înzestrat cu rostire sau neînzestrat cu ea.[61] Dintre acestea două, Cuvântul fără rostire este superior Cuvântului cu rostire. Ca o vacă înzestrată cu lapte excelent, ea (Cuvântul fără rostire) dă naștere la diverse feluri de sensuri. Aceasta dă naștere întotdeauna Eternului (adică Mântuirea), vorbind despre Brahman. O, tu cu zâmbet frumos, Cuvântul este o vacă, datorită puterii sale care este atât divină, cât și nedivină. Privește distincția acestor două forme subtile de Cuvânt care curg.[62]

Soția Brahmanului a zis: Ce a spus zeița Cuvântului, odinioară, când, deși împinsă de Dorința de a vorbi, Vorbirea nu a putut ieși?

Brahmanul a zis: Cuvântul, care este generat în corp de Prana, ajunge apoi la Apana din Prana. Apoi, transformat în Udana și ieșind din corp, învăluie toate direcțiile, cu Vyana. După aceea, sălășluiește în Samana. Chiar și în acest fel a vorbit Cuvântul în trecut. De aceea Mintea, în virtutea faptului că este imobilă, este deosebită, iar zeița Cuvânt, în virtutea faptului că este mobilă, este de asemenea deosebită.

SECȚIUNEA XXII

Brahmanul a zis: În legătură cu aceasta este citită povestea străveche, O, binecuvântatule, despre ce este instituția celor șapte preoți sacrificatori. Nasul, ochiul, limba, pielea și urechea, numărând al cincilea, mintea și înțelegerea – aceștia sunt cei șapte preoți sacrificatori care stau distinct unul de altul. Locuind în spațiul subtil, ei nu se percep unul pe celălalt. Cunoaște tu, O, frumoaso, acești preoți sacrificatori care sunt șapte prin natura lor.

Soția Brahmanului a zis: Cum se face că, locuind în spațiul subtil, aceștia nu se percep unul pe celălalt? Care sunt naturile lor (respective), O, sfântule? Spune-mi aceasta, O, stăpâne.

Brahmanul a zis: Necunoașterea calităților (oricărui obiect) este ignoranță (a acelui obiect); în timp ce cunoașterea calităților este (numită) cunoaștere (a obiectului care posedă acele calități). Aceste șapte nu reușesc niciodată să prindă sau să cunoască calitățile celorlalte. Limba, ochiul, urechea de asemenea, pielea, mintea și înțelegerea, nu reușesc niciodată să prindă mirosurile. Numai nasul le prinde. Nasul, limba, urechea de asemenea, pielea, mintea și înțelegerea, nu reușesc niciodată să prindă culorile. Numai ochiul le prinde. Nasul, limba, ochiul de asemenea, urechea, înțelegerea și mintea, nu reușesc niciodată să prindă senzațiile tactile. Numai pielea le prinde. Nasul, limba, ochiul, pielea, mintea și înțelegerea, nu reușesc niciodată să prindă sunetele. Numai urechea le prinde. Nasul, limba, ochiul, pielea, urechea și înțelegerea nu reușesc niciodată să prindă îndoiala. Numai mintea o prinde. Nasul, limba, ochiul, pielea, urechea și mintea, nu reușesc niciodată să prindă hotărârea (certitudinea în privința cunoașterii). Numai înțelegerea o prinde. În acest context, se citează, O, frumoasă doamnă, această narațiune antică a unui dialog între simțuri și minte.

Mintea a zis: Nasul nu miroase fără mine. (Fără mine) limba nu prinde gustul. Ochiul nu prinde culoarea, pielea nu simte atingerea, urechea nu prinde sunetul, când sunt lipsite de mine. Eu

60 Telang oferă o versiune diferită a acestui verset. Ofer o sugestie verbală, fără a încerca să o explic.

61 Adică, zgomotos sau fără zgomot.

62 Am oferit o redare verbală cât mai fidelă posibil a pasajului. Sensul, însă, nu este foarte inteligibil pentru mine. Glosa din Nilakantha este la fel de ininteligibilă ca și textul. Telang a oferit, de asemenea, o redare verbală care diferă ușor de cea de mai sus. Notele sale de subsol nu cred că scot în evidență deloc sensul. În ceea ce privește cele două versiuni vernaculare, ambele sunt inutile.

sunt eternul şi cel dintâi dintre toate elementele. Se întâmplă întotdeauna ca, lipsite de mine, simţurile să nu strălucească niciodată, ca nişte locuinţe goale de locuitori sau focuri ale căror flăcări s-au stins. Fără mine, toate creaturile nu reuşesc să prindă calităţi şi obiecte, chiar şi cu simţurile depunând efort, ca lemnul de foc ud şi uscat (eşuând în a aprinde un foc).

Auzind aceste cuvinte, Simţurile au spus: Chiar şi dacă aceasta ar fi adevărat aşa cum crezi în această privinţă, dacă, într-adevăr, ai putea să te bucuri de plăceri fără noi, fără obiectele noastre.[63] Ceea ce crezi tu ar fi adevărat, dacă, atunci când vom fi stinşi, există satisfacţie şi susţinere a vieţii şi o continuare a plăcerilor tale, sau, dacă, atunci când suntem absorbiţi şi obiectele există, poţi avea plăcerile tale doar prin dorinţa ta, la fel de adevărat cum le ai cu ajutorul nostru. Dacă, din nou, consideri puterea ta asupra obiectelor noastre a fi întotdeauna completă, atunci apucă culoarea cu nasul şi gustă cu ochiul. Ia şi mirosul cu urechea şi senzaţiile tactile cu limba. Ia şi sunetele cu pielea şi, la fel, atingerea cu înţelegerea. Cei puternici nu deţin domnia niciunei reguli. Regulile există doar pentru cei slabi. Apucă plăceri neplăcute înainte; nu-ţi stă în datorie să te bucuri de ceea ce a fost gustat înainte (de alţii). Aşa cum un discipol se prezintă la un învăţător pentru a dobândi *Srutis*, şi apoi, după ce a dobândit *Srutis*, meditează asupra importanţei lor (prin respectarea poruncilor lor), la fel consideri ca fiind ale tale acele obiecte care ne sunt arătate de noi, trecute sau viitoare, în somn sau în veghe. De asemenea, se vede că viaţa creaturilor cu puţină inteligenţă, când mintea lor devine distrasă şi lipsită de chef, este susţinută de obiectele noastre care îşi îndeplinesc funcţiile.[64] Se vede, de asemenea, că o creatură, după ce şi-a format chiar şi nenumărate scopuri şi s-a delectat cu vise, când este afectată de dorinţa de a se bucura, aleargă imediat către obiectele simţurilor.[65] Cel care intră în plăceri bazate doar pe intenţii mentale şi nelegate de obiecte reale ale simţurilor, întâmpină întotdeauna moartea la epuizarea suflurilor vitale, ca un foc aprins la epuizarea combustibilului. Adevărat este că avem legături cu atributele noastre respective; adevărat este că nu avem cunoştinţă despre atributele celorlalţi. Dar fără noi nu poţi avea percepţie. Fără noi nu poţi avea fericire.

SECŢIUNEA XXIII

Brahmanul a spus: În acest context, O, doamnă binecuvântată, este citată povestea veche despre natura instituţiei celor cinci preoţi sacrificatori. Cei învăţaţi cunosc acest mare principiu, că Prana şi Apana şi Udana şi Samana şi Vyana sunt cei cinci preoţi sacrificatori.

Soţia Brahmanului a spus: Faptul că sunt în mod natural şapte preoţi sacrificatori era convingerea mea anterioară. Fie ca marele principiu să-mi fie revelat cum, într-adevăr, numărul preoţilor sacrificatori este cinci.

Brahmanul a spus: Vântul hrănit de Prana se naşte apoi în Apana. Vântul hrănit în Apana se dezvoltă apoi în Vyana. Hrănit de Vyana, vântul se dezvoltă apoi în Udana. Hrănit în Udana, vântul este apoi generat ca Samana. Acele fiinţe bune din vremurile de demult L-au întrebat pe strămoşul prim născut, spunând — Spune tu cine dintre noi este cel dintâi. El (pe care tu îl vei indica) va fi şeful nostru.

Brahmanul a spus: Cel a cărui stingere face ca toate suflările vieţii să se stingă în trupurile făpturilor vii, cel a cărui mişcare le pune în mişcare, este într-adevăr cel dintâi (dintre voi). Mergeţi oriunde doriţi.

---

63 Citirea corectă este ***cha*** după ***arthan*** şi nu *twam* după acesta. Prin urmare, Simţurile spun că, noi înşine şi fără cele care sunt obiectele noastre, nu vă puteţi bucura.

64 Astfel, creaturile pot exista prin noi, chiar dacă mintea poate fi dereglată.

65 Atât scopurile mentale, cât şi visele nu reuşiseră să-l satisfacă.

Prana a spus: La stingerea mea, toate suflările vieții se sting în trupurile făpturilor vii. La mișcarea mea, ele se mișcă din nou. Eu sunt (prin urmare) cel dintâi. Iată, eu mă sting!

Brahmanul a continuat: Prana s-a stins apoi și din nou a început să se miște. Apoi Samana și Udana, de asemenea, O, cel binecuvântat, au spus aceste cuvinte — Tu nu locuiești aici, prevăzând toate acestea, așa cum facem noi. Tu nu ești cel dintâi dintre noi, O, Prana. (Doar) Apana este sub stăpânirea ta. Prana s-a mișcat apoi, și Apana i-a vorbit lui.

Apana a spus: Când eu mă sting, toate suflurile vieții se sting în trupurile făpturilor vii. Când eu mă mișc, ele se mișcă din nou. Eu sunt, prin urmare, cel dintâi. Privește, eu mă voi stinge!

Brahmanul a continuat: Celor care i-au spus așa către Apana, atât Vyana, cât și Udana au zis — O, Apana, tu nu ești cel dintâi. (Doar) Prana este sub stăpânirea ta. Apoi Apana a început să se miște. Vyana i-a vorbit din nou, spunând: Eu sunt cel dintâi dintre toate (suflurile vieții). Ascultă, din ce motiv. Când eu mă sting, toate suflurile vieții se sting în trupurile făpturilor vii. Când eu mă mișc, ele se mișcă din nou. Eu sunt (prin urmare) cel dintâi. Privește, eu mă voi stinge!

Brahmanul a continuat: Apoi Vyana s-a stins și din nou a început să se miște. La aceasta, Prana și Apana și Udana și Samana i-au spus, zicând: «Tu nu ești cel dintâi dintre noi, O, Vyana! (Doar) Samana este sub stăpânirea ta.» Vyana a început apoi să se miște și Samana i-a spus lui, — «Eu sunt cel dintâi dintre voi toți. Ascultă, din ce motiv. Când eu mă sting, toate suflurile vieții se sting în trupurile făpturilor vii. Când încep să mă mișc, ele se mișcă din nou. De aceea, eu sunt cel dintâi. Privește, eu mă voi stinge!» Apoi Samana a început să se miște. Lui i-a spus Udana, Eu sunt cel dintâi dintre toate suflurile vieții. Ascultă, din ce motiv. Când eu mă sting, toate suflurile vieții se sting în trupurile făpturilor vii. Când eu mă mișc, ele se mișcă din nou. De aceea, eu sunt cel dintâi. Privește, eu mă voi stinge!» —Apoi Udana, după ce s-a stins, a început din nou să se miște, Prana și Apana și Samana și Vyana i-au spus lui, O, Udana, tu nu ești cel dintâi dintre noi, numai Vyana este sub stăpânirea ta.

Brahmanul a continuat: Celor adunați, Domnul făpturilor, Brahma, le-a spus: „Niciunul dintre voi nu este superior celorlalți. Toți sunteți înzestrați cu atribute deosebite. Toți sunt cei dintâi în propriile lor sfere și toți posedă atribute speciale.” Astfel le-a spus celor adunați, Domnul tuturor făpturilor. Unul este cel nemișcat, iar unul este mișcat. În consecință cu atributele speciale, există cinci sufluri ale vieții. Eu însumi sunt unul. Acela se acumulează în multe forme. Devenind prietenoase, mulțumindu-vă unul pe altul, plecați în pace. Binecuvântări vouă, sprijiniți-vă unul pe altul!

SECȚIUNEA XXIV

Brahmanul a zis: În acest context este citată povestea străveche a dialogului dintre Narada și *Rishi* Devamata.

Devamata a zis: Ce anume vine primul în existență, dintr-o creatură care se naște? Este Prana, sau Apana, sau Samana, sau Vyana, sau Udana?

Narada a zis: Prin ceea ce este creată creatura, acel lucru care este altul (sau separat de ea) ajunge primul la ea. Vânturile vitale sunt cunoscute ca existând în perechi, anume cele care se mișcă transversal, în sus și în jos.

Devamata a zis: Prin cine (dintre vânturile vitale) este produsă o creatură? Cine (dintre ele) vine primul? Spune-mi care sunt perechile vânturilor vitale care se mișcă transversal, în sus și în jos».

Narada a spus: Din *Sankalpa* (dorință) izvorăşte Plăcerea. Ea izvorăşte şi din sunet. Ea izvorăşte şi din gust; ea izvorăşte şi din culoare. Din sămânţă, unită cu sânge, curge mai întâi Prana. Pe măsură ce sămânţa este modificată de Prana, curge Apana. Plăcerea izvorăşte şi din sămânţă. Ea izvorăşte şi din gust. Aceasta este forma (efectul) lui Udana. Plăcerea este produsă din unire. Sămânţa este generată de dorinţă. Din dorinţă se produce fluxul menstrual. În unirea dintre sămânţă şi sânge, generate de Samana şi Vyana, perechea compusă din Prana şi Apana, intră, mişcându-se transversal şi în sus. Vyana şi Samana formează o pereche care se mişcă transversal. Agni (focul) este toate zeităţile. Chiar aceasta este învăţătura *Vedelor.* Cunoaşterea lui Agni apare la un Brahmana cu inteligenţă. Fumul acelui foc este sub forma (atributului numit) Întuneric. Atributul cunoscut sub numele de Pasiune se află în cenuşa sa. Calitatea bunătăţii izvorăşte din acea parte a focului în care este aruncată ofranda.[66] Cei care cunosc jertfele ştiu că Samana şi Vyana provin din atributul Bunătăţii. Prana şi Apana sunt porţiuni ale ofrandei (de unt clarificat). Între ele este Focul. Acesta este excelentul loc (sau sediu) al lui Udana, aşa cum cunosc Brahmanii. Ascultă cum spun care este distinct de perechi. Ziua şi Noaptea constituie o pereche. Între ele este Focul. Acesta este excelentul sediu al lui Udana, aşa cum cunosc Brahmanii. Existentul şi inexistentul formează o pereche. Între ele este Focul. Acesta este excelentul sediu al lui Udana, aşa cum cunosc Brahmanii. Mai întâi este Samana; apoi Vyana. Funcţia acestuia din urmă este gestionată prin el (adică Samana). Apoi, în al doilea rând, Samana intervine din nou. Numai Vyana există pentru linişte. Liniştea este Brahmanul etern. Acesta este excelentul sediu al lui Udana, aşa cum cunosc Brahmanii.[67]

SECŢIUNEA XXV

Brahmanul a spus: În acest context este recitată povestea străveche a naturii instituţiei *Chaturhotra* (sacrificiul). Ordonanţele sunt acum declarate în mod corespunzător în totalitatea lor. Ascultă-mă, O, doamnă amabilă, în timp ce declar acest mister minunat. Agentul, instrumentul, acţiunea şi Eliberarea – aceştia, O, frumoasă doamnă, sunt cei patru preoţi care oficiază sacrificiul prin care universul este învăluit. Ascultă în totalitate atribuirea cauzelor (legate de acest subiect). Nasul, limba, ochiul, pielea, urechea numărând-o pe a cincea, mintea şi înţelegerea – acestea şapte trebuie înţelese ca fiind cauzate de (cunoaşterea) calităţilor. Mirosul, gustul, culoarea, sunetul, atingerea, numărând-o pe a cincea, obiectele minţii şi obiectele înţelegerii, acestea şapte sunt cauzate de acţiune. Cel care miroase, cel care mănâncă, cel care vede, cel care vorbeşte, cel care aude, numărând-o pe a cincea, cel care gândeşte şi cel care înţelege – aceştia şapte trebuie să fie cunoscuţi ca fiind cauzaţi de agent. Înzestrate cu calităţi, acestea îşi savurează propriile calităţi, plăcute sau neplăcute.[68] În ceea ce priveşte Sufletul, acesta este lipsit de calităţi. Aceste şapte sunt cauzele Eliberării. Cu acestea, cei învăţaţi şi înzestraţi cu înţelegere suficientă, calităţile, care sunt în poziţia de zei, mănâncă ofrandele, fiecare în locul său corespunzător şi în conformitate cu ceea ce a fost hotărât. Persoana lipsită de învăţătură, mâncând diverse feluri de mâncare, este cuprinsă de sentimentul proprietăţii.[69] Digerând mâncare pentru sine, el este ruinat prin sentimentul proprietăţii. Mâncarea mâncării care nu ar trebui mâncată şi băutul vinului îl distrug. El distruge mâncarea (pe care o ia) şi, distrugând acea mâncare, este distrus el însuşi. Omul învăţat, însă, fiind înzestrat cu

66 Citirea *sarvam* din al doilea rând este incorectă, deşi Nilakantha o adoptă. Diferitele porţiuni ale focului sunt indicate ca diferite atribute. Fumul are forma Întunericului (Tamas): cenuşa sunt atributele Pasiunii; în timp ce flacăra arzătoare, cea în care se aruncă ofranda, este atributul Bunătăţii.

67 Redau cu fidelitate aceste versete, fără a încerca să le explic sensul aşa cum este explicat de comentatori. Textele tipărite nu sunt corecte. Textul adoptat de Nilakantha diferă de cel al lui Arjuna Misra. Însăşi ordinea versetelor nu este uniformă în toate textele.

68 „Acestea" se referă la acţiune, agent şi instrument. Calităţile pe care le posedă sunt bunătatea, pasiunea şi întunericul.

69 Ceea ce se afirmă în aceste două versete este acesta: Simţurile sunt cele care se bucură; şi nu Sufletul. Acest lucru este bine cunoscut de cei care sunt învăţaţi. Pe de altă parte, cei care nu sunt învăţaţi consideră una sau alta ca fiind ale lor, când în realitate sunt diferite de ei. Ei sunt sinele lor, şi nu simţurile lor, deşi se iau pe ei înşişi drept acestea din urmă, identificându-se în ignoranţă cu lucruri care nu sunt.

putere, își distruge mâncarea pentru a o reface. Cea mai mică abatere nu apare la el din mâncarea pe care o consumă. Tot ceea ce este gândit de minte, tot ceea ce este rostit de vorbire, tot ceea ce este auzit de ureche, tot ceea ce este văzut de ochi, tot ceea ce este atins de (simțul) atingerii, tot ceea ce este mirosit de nas, constituie ofrande de unt clarificat care ar trebui toate, după înfrânarea simțurilor cu mintea numărând-o pe a șasea, să fie turnate în focul înaltelor merite care arde în interiorul corpului, și anume Sufletul.[70] Sacrificiul constituit de Yoga continuă în ceea ce mă privește. Izvorul din care provine acest sacrificiu este cel care dă naștere focului cunoașterii. Vântul de viață ascendent Prana este *Stotra* acestui sacrificiu. Vântul de viață descendent Apana este *Sastra* lui. Renunțarea la toate este excelenta Dakshina a acestui sacrificiu. Conștiința, Mintea și Înțelegerea – acestea devenind Brahma, sunt Hotri, Adhwaryyu și Udgatri său. Prasastri, Sastra lui, este adevărul.[71] Încetarea existenței separate (sau Eliberarea) este Dakshina. În acest context, oamenii care cunosc pe Narayana recită niște *Richas*. Animalelor divine Narayana i-au fost oferite în zilele de demult.[72] Apoi sunt cântate câteva *Samanas*. Pe acest subiect există o autoritate. Nu te teme, știi că divinul Narayana este sufletul tuturor.

SECȚIUNEA XXVI

Brahmanul a spus: Există un singur Stăpân. Nu este al doilea lângă El. Cel care este Stăpân locuiește în inimă. Voi vorbi acum despre El. Împins de El, mă mișc după cum sunt îndrumat, ca apa pe un plan înclinat. Există un singur Învățător. Nu este al doilea lângă El. El locuiește în inimă, și despre El voi vorbi acum. Fiți învățați de acel învățător; cei care sunt întotdeauna înzestrați cu sentimente de dușmănie sunt ca șerpii. Există o singură rudă. Nu este al doilea lângă El. El locuiește în inima celui despre care voi vorbi acum. Instruit de el, rudele devin înzestrate cu rude, și cei șapte Rishi, O, fiu al lui Pritha, strălucesc pe firmament. Există un singur cel care alungă. Nu este al doilea lângă El. El locuiește în inimă. Despre El voi vorbi acum. După ce a trăit cu acel dascăl în modul cuvenit de trai, Śakra a ajuns la suveranitatea tuturor lumilor.[73] Există un singur dușman. Nu este al doilea lângă El. El locuiește în inimă. Despre El voi vorbi acum. Instruiți de acel învățător, toți șerpii din lume sunt întotdeauna înzestrați cu sentimente de dușmănie. În acest context este citită povestea străveche a învățăturii șerpilor, zeilor și Rishi de către Domnul tuturor creaturilor. Zeii și Rishi, șerpii și Asura, așezați în jurul Domnului tuturor creaturilor, L-au întrebat, zicând: Să fie declarat ceea ce este foarte benefic pentru noi. Cel sfânt le-a rostit celor care au întrebat despre ceea ce este foarte benefic doar cuvântul Om, care este Brahman într-o singură silabă. Auzind aceasta, ei au fugit în direcții diferite. Dintre cei care au fugit astfel în toate direcțiile din dorința de auto-învățătură, prima predispoziție a apărut la șerpi pentru mușcătură. La Asura, predispoziția, născută din natura lor pentru ostentație, mândria a apărut. Zeii s-au îndreptat spre daruri, iar marii Rishi spre autodisciplină. După ce au mers la un singur profesor și au fost instruiți (rafinați) de un singur cuvânt, șerpii, zeii, Rishi și Danava, toți s-au îndreptat spre dispoziții foarte diferite. Este Acela care se aude pe Sine când vorbește și o înțelege cum se cuvine. Încă o dată, aceasta se aude de la El când vorbește. Nu există al doilea învățător.[74] Este în ascultare de sfaturile sale că acțiunea curge ulterior. Instructorul, cel care învață, ascultătorul și dușmanul sunt mulțumiți în inimă. Acționând păcătoșenie în lume, el devine o persoană cu fapte păcătoase. Acționând în mod propice în lume, el devine o persoană cu fapte propice. El devine o persoană cu o conduită neîngrădită devenind dependent de plăcerile simțurilor, împins de dorință. El devine un Brahmacharin

---

70 Ceea ce se afirmă aici este acesta: Prin stăpânirea simțurilor și a minții, obiectele acestor simțuri și ale minții ar trebui turnate ca libații pe focul sacru al Sufletului care se află în corp.

71 Adică, adevărul este Sastra Prasastrilor.

72 Narayana este considerat de Nilakantha ca reprezentând aici fie *Vedele*, fie Sufletul. Animalele oferite lui Narayana în vremurile de demult erau simțurile oferite ca sacrificii.

73 *Srota* înseamnă aici învățător sau risipitor de îndoieli. *Amaratwam* este statutul capului nemuritor al tuturor.

74 Cred că Telang nu este corect în redarea acestui verset. Ceea ce se afirmă aici este clar, și anume că El este învățătorul și discipolul. *Ayam srinoti*, - „*prochyamanam grihnati*,” - „*tat prichcchatah ato bhuyas anye srinanti*” este gramatica construcției. Concluzia vine apoi - „*gururanyo na vidyate*”.

dedicându-se întotdeauna subjugării simţurilor sale. El, din nou, renunţă la jurăminte şi acţiuni şi se refugiază numai în Brahman. Acţionând în lume, identificându-se în acelaşi timp cu Brahman, el devine un Brahmacharin. Brahman este combustibilul său; Brahman este focul său; Brahman este originea sa; Brahman este apa sa; Brahman este învăţătorul său: el este absorbit în Brahman. Brahmacharyya este la fel de subtil, aşa cum este înţeles de cei înţelepţi. După ce au înţeles-o, s-au dedicat ei, instruiţi de *Kshetrajna*![75]

SECŢIUNEA XXVII

Brahmanul a spus: Am trecut de acea fortăreaţă de nepătruns (lumea) care are scopurile drept muştele dăunătoare şi ţânţari, durerea şi bucuria drept frigul şi căldura ei, neatenţia drept întunericul ei orbitor, lăcomia şi bolile drept reptilele ei, bogăţia drept singurul ei pericol pe drum, iar pofta şi mânia drept hoţii ei, şi am intrat în vasta pădure (a lui Brahman).

Soţia Brahmanului a spus: Unde este aceea, O, mare înţeleptule? Care sunt copacii ei? Care sunt râurile ei? Care sunt munţii şi dealurile ei? Cât de departe este acea pădure?

Brahmanul a spus: Nu există nimic care să fie separat de aceasta. Nu există nimic mai încântător decât aceasta. Nu există nimic care să nu fie nedespărţit de ea. Nu există nimic mai chinuitor decât ea. Nu există nimic mai mic decât aceasta. Nu există nimic mai vast decât aceasta. Nu există nimic mai mărunt decât aceasta. Nu există nicio fericire care să o poată egala. Regenerând persoanele, intrând în ea, transcend imediat atât bucuria cât şi tristeţea. Ei (atunci) nu mai stau în frică de nicio creatură, şi nicio creatură nu stă în frică de ei. În acea pădure sunt şapte copaci mari, şapte fructe şi şapte oaspeţi. Sunt şapte sihăstrii, şapte (forme de) meditaţie Yoga şi şapte (forme de) iniţiere. Chiar aceasta este o descriere a acelei păduri.[76] Copacii care stau umplând acea pădure produc flori şi fructe excelente de cinci culori. Copacii care stau acolo umplând acea pădure produc flori şi fructe care sunt de culori excelente şi care sunt, în plus, de două feluri. Copacii care stau acolo umplând acea pădure produc flori şi fructe care sunt înzestrate cu parfum şi care sunt, în plus, de două culori. Copacii care stau acolo umplând acea pădure produc flori şi fructe care sunt înzestrate cu parfum şi care sunt, în plus, de o singură culoare. Cei doi copaci care stau umplând acea pădure produc multe flori şi fructe care sunt de culori nemanifestate. Există o singură lumină aici, înzestrată cu un minte bună. Aceasta este legată de Brahman. Cele cinci simţuri sunt combustibilul aici. Cele şapte forme de Eliberare care decurg din ele sunt cele şapte forme de Iniţiere. Calităţile sunt fructele, iar oaspeţii mănâncă acele fructe. Acolo, în locuri diverse, marii Rishi acceptă ospitalitate. Când ei, fiind veneraţi, sunt anihilaţi, atunci o altă pădure străluceşte. În acea pădure, Inteligenţa este copacul; Eliberarea este fructul; Liniştea este umbra de care este înzestrat. Are cunoaşterea drept loc de odihnă, mulţumirea drept apă, şi *Kshetrajna* drept soare. Sfârşitul ei nu poate fi determinat sus, jos sau orizontal. Şapte femei locuiesc mereu acolo, cu feţele în jos, înzestrate cu strălucire şi cu cauza generaţiilor. Ele culeg toate gusturile diferite din toate creaturile, chiar cum schimbarea de caracter suge adevărul. În aceasta însăşi locuiesc, şi din aceasta ies, cei şapte Rishi încoronaţi cu succes ascetic, având pe Vasishtha ca cel dintâi dintre acei şapte. Gloria, strălucirea, măreţia, iluminarea, victoria, perfecţiunea şi energia, acestea şapte urmează mereu aceeaşi cale, ca razele care urmează soarele. Coline şi munţi există de asemenea acolo, adunate; şi râuri şi pârâuri purtând ape în cursul lor, ape născute din Brahma. Şi acolo are loc şi o confluare a pârâurilor în locul izolat pentru sacrificiu. De acolo, cei care sunt mulţumiţi de propriile suflete merg la Străbunic. Cei ale căror dorinţe au fost reduse, ale căror dorinţe au fost îndreptate către jurăminte excelente, şi ale căror păcate au fost arse de penitenţe, contopindu-se în sufletele lor, reuşesc să atingă pe Brahman. Liniştea este lăudată de cei care cunosc pădurea cunoaşterii. Păstrând

75 Cel care înţelege adevărul.

76 Cei şapte copaci mari sunt cele cinci simţuri, mintea şi înţelegerea. Fructele sunt plăcerile şi durerile derivate din sau prin intermediul lor. Oaspeţii sunt puterile fiecărui simţ, căci ei sunt cei care primesc acele plăceri şi dureri. Schiturile sunt chiar acei copaci sub care oaspeţii se adăpostesc. Cele şapte forme de Yoga sunt extincţiile celor şapte simţuri. Cele şapte forme de iniţiere sunt repudierea, una după alta, a acţiunilor celor şapte simţuri.

acea pădure în vedere, ei se nasc astfel încât să nu-şi piardă curajul. Aceasta este pădurea sacră înţeleasă de Brahmani, iar înţelegând-o, ei trăiesc (în conformitate cu orânduirea), conduşi de *Kshetrajna*.

SECŢIUNEA XXVIII

Brahmanul a spus: Nu simt mirosuri. Nu percep gusturi. Nu văd culori. Nu ating. Nici nu aud sunetele diverse (care apar). Nici nu am intenţii de vreun fel. Este Natura cea care doreşte obiecte plăcute; este Natura cea care urăşte obiecte neplăcute. Dorinţa şi aversiunea izvorăsc din Natura, asemenea vânturilor vieţii ascendente şi descendente atunci când sufletele intră în corpuri animate. De ele sunt separate altele; în acestea sunt dispoziţii eterne; (pe acestea, precum şi) sufletul tuturor creaturilor, yoghinii le-ar vedea în corp. Locuind în aceasta, nu sunt niciodată ataşat de nimic prin dorinţă şi mânie, şi prin decrepitudine şi moarte. Neavând dorinţă pentru niciun obiect de dorinţă şi neavând aversiune pentru niciun rău, nu există nicio pată pe naturile mele, aşa cum nu există pata unei picături de apă pe (frunzele) lotusului. Acest principiu constant care priveşte naturile diverse, acestea sunt posesiuni inconstante.[77] Deşi se săvârşesc acţiuni, adunarea plăcerilor nu se ataşează de ele, la fel cum adunarea razelor soarelui nu se ataşează de cer. În legătură cu aceasta se recitește o poveste veche despre o discuţie între un Adhwaryu şi un Yati. Ascultă-o, O, doamnă glorioasă. Văzând un animal stropit cu apă la o ceremonie de sacrificiu, un Yati i-a spus Adhwaryu-ului aşezat acolo aceste cuvinte în reproş – Aceasta este distrugere de viaţă! Lui i-a răspuns Adhwaryu-ul – Acest miel nu va fi distrus. Animalul (sacrificat) are parte de mare bine, dacă declaraţia Vedică pe această temă este adevărată. Partea din acest animal care este de pământ se va întoarce în pământ. Partea din el care este născută din apă, va intra în apă. Ochiul său va intra în soare; urechea sa va intra în punctele diferite ale orizontului; vânturile sale vitale vor intra în cer. Eu, care mă conform scripturilor, nu comit niciun păcat (ajutând la uciderea acestui animal).

Yati spuse: Dacă vezi un astfel de bine pentru capră în această disociere de la vânturile sale ale vieţii, atunci acest sacrificiu este pentru capră. De ce ai avea nevoie de el? Lasă fratele, tatăl, mama şi prietenul (acestei capre) să-ţi dea aprobarea lor în asta. Luând-o (la ei) consultă-i. Această capră este în mod deosebit dependentă. Se cuvine să vezi pe cei care pot da consimţământul lor în asta. După ce le vei auzi consimţământul, chestiunea va deveni potrivită pentru considerare. Vânturile vieţii acestei capre au fost făcute să se întoarcă la sursele lor respective. Doar corpul inanimat rămâne în urmă. Acesta este ceea ce cred eu. Dintre cei care doresc să se bucure de fericire prin corpul inanimat (al unui animal) care este comparabil cu combustibilul, combustibilul (sacrificiului) este, în cele din urmă, animalul însuşi. Abţinerea de la cruzime este cea mai importantă dintre toate zeităţile. Chiar şi aceasta este învăţătura bătrânilor. Ştim că aceasta este propoziţia, anume: — Nicio omorâre (a fiinţelor vii). — Dacă spun ceva mai mult, (atunci va părea că) diverse feluri de acţiuni greşite pot fi făcute de tine. Abţinerea permanentă de la cruzimea faţă de toate creaturile este ceea ce primeşte aprobarea noastră. Stabilim acest lucru din ceea ce este direct perceptibil. Nu ne bazăm pe ceea ce este dincolo de percepţia directă.

Adhwaryu a spus: Tu te bucuri de proprietăţile mirosului care aparţin pământului. Tu bei gusturile care aparţin apei. Tu vezi culorile care aparţin corpurilor luminate. Tu atingi proprietăţile care îşi au originea în vânt. Tu auzi sunetele care îşi au originea în spaţiu (sau eter). Gândeşti gânduri cu mintea. Toate aceste entităţi, după părerea ta, au viaţă. Atunci nu te abţii de la a lua viaţă. De fapt, te angajezi în măcelărire. Nu poate exista mişcare fără măcelărire. Sau, ce crezi, O, reînnoitule?

Yati a spus: Cel Indestructibil şi Cel Destructibil constituie dubla manifestare a sufletului. Dintre acestea, Cel Indestructibil există. Se spune că Cel Destructibil este extrem de inexistent.[78]

---

77 Citirea corectă este *bhavantyanityah* şi *vahuswabhavan*.

78 *Swabhava* este explicat de Nilakantha ca *sutaram abhava*.

Vântul vital, limba, mintea, calitatea bunătății, împreună cu calitatea pasiunii, sunt toate existente. Atman-ul este deasupra acestor forme și, prin urmare, este fără dualitate și speranță. În ceea ce privește cel care este eliberat de aceste obiecte existente, care transcende toate perechile de opuse, care nu nutrește nicio așteptare, care este la fel cu toate creaturile, care este eliberat de ideea de mine, care și-a supus sinele și care este eliberat de toate împrejurimile sale – pentru el nu există niciun pericol din nicio sursă![79]

Adhwaryu a spus: O, cel mai ilustru dintre oameni inteligenți, ar trebui să locuiești cu cei buni. Ascultând opinia ta, înțelegerea mea strălucește cu lumină. O, ilustre, vin la tine, crezându-te zeu; și spun că nu am nicio vină, O, reînnoitule, prin efectuarea acestor rituri cu ajutorul Mantrelor![80]

Brahmanul a continuat: Cu această concluzie, Yati-ul a tăcut după aceasta. Adhwaryu a continuat, de asemenea, cu marele sacrificiu, eliberat de iluzie. Brahmanii înțeleg că Eliberarea, care este extrem de subtilă, este de acest fel și, înțelegând-o, trăiesc în consecință, dirijați de *Kshetrajna*, acest contemplator al tuturor subiectelor.

SECȚIUNEA XXIX

Brahmanul a spus: În acest context este citată vechea poveste, O, doamnă, despre discuția dintre Karttavirya și Ocean. A fost un rege pe nume Karttavirya-Arjuna, înzestrat cu o mie de brațe. El a cucerit, cu arcul său, Pământul, care se întindea până la țărmurile oceanului. Ni s-a povestit că, într-o zi, în timp ce mergea pe malurile mării, mândru de puterea sa, a aruncat sute de săgeți în vastul lăcaș de ape. Oceanul, plecându-se în fața lui, a spus, cu mâinile împreunate: ”Nu, O, erou, nu-ți arunca săgețile (în mine)! Spune-mi, ce ar trebui să-ți fac? Cu aceste săgeți puternice aruncate de tine, acele creaturi care s-au adăpostit în mine sunt ucise, O, tigru printre regi. Acordă-le, O, stăpâne, securitate!”

Arjuna a spus: Dacă există vreun posesor de arc egal cu mine în luptă și care să-mi stea împotrivă pe câmpul de luptă, numește-l!

Oceanul spuse: Dacă ai auzit, O, rege, despre marele *Rishi* Jamadagni, fiul său este în măsură să te primească în mod cuvenit ca oaspete. Apoi, acel rege porni, cuprins de o mare mânie. Ajuns la acea sihăstrie, l-a găsit pe Rama însuși. Împreună cu rudele sale, a început să facă multe fapte ostile lui Rama și i-a provocat mult necaz acelui erou cu suflet nobil. Atunci, energia lui Rama, care era nemăsurată, s-a aprins, arzând trupele inamicului, O, cu ochi de lotus. Luându-și toporul de luptă, Rama și-a pus brusc puterea și a secționat acel erou cu o mie de brațe, ca pe un copac cu multe ramuri. Văzându-l ucis și doborât la pământ, toți neamurile sale, unindu-se, și luând sulițele lor, s-au repezit asupra lui Rama, care stătea așezat, din toate părțile. Și Rama, luându-și arcul și urcând iute pe carul său, a tras ploi de săgeți și a mustrat armata regelui. Atunci, unii dintre Kshatriya, afectați de teroarea fiului lui Jamadagni, s-au retras în fortărețe montane, ca niște cerbi afectați de leu. Din aceștia, cei care nu au putut, de teama lui Rama, să îndeplinească datoriile ordonate pentru casta lor, descendenții lor au devenit Vrishala din cauza incapacității lor de a găsi

---

79 Simțul pare a fi acesta; vânturile vitale indică operațiunile diferitelor organe de acțiune: limba, care reprezintă aici toate organele de percepție, ale percepțiilor senzuale; mintea, a tuturor operațiunilor interne; calitatea bunătății, a oricărei plăceri; și calitatea pasiunii, a tuturor tipurilor de durere. Acestea includ, prin urmare, întreaga lume externă și interioară. Cel care este liber de acestea, transcende păcatul, căci păcatul este distrus prin eliberarea de acestea, cunoașterea fiind mijlocul de a atinge această libertate.

80 „Nu am nicio vină etc.” – Sensul pare a fi că, împlinind aceste ritualuri cu ajutorul *Mantrelor*, am făcut ceea ce a fost aprobat din veacurile trecute de către cei care au fost întotdeauna considerați înțelepți. Ochii mei, însă, au fost acum deschiși de tine. Nu ar trebui să fiu tras la răspundere pentru ceea ce am făcut cât timp am fost ignorant.

Brahmani.[81] În acest fel, Dravidas şi Abhiras şi Pundras, împreună cu Savaras, au devenit Vrishala prin acei oameni cărora le erau atribuite datorii Kshatriya (în virtutea naşterii lor), lepădându-se (de aceste datorii). Apoi, Kshatriya născuţi de Brahmani cu femei Kshatriya care îşi pierduseră copiii viteji, au fost distruşi în mod repetat de fiul lui Jamadagni. Măcelul a continuat de douăzeci şi una de ori. La încheierea lui, o voce fără trup, dulce şi venind din cer, care a fost auzită de toţi oamenii, i-a vorbit lui Rama: „O, Rama, O, Rama, opreşte-te! Ce sorţi vezi, O, fiu, în a distruge în mod repetat aceşti Kshatriya inferiori?”[82] În acest fel, O, doamnă binecuvântată, bunicii săi, conduşi de Richika, i-au vorbit acelui suflet nobil, spunându-i: „Opreşte-te.” Rama, însă, neputând ierta uciderea tatălui său, le-a răspuns acelor Rishi spunând: „Nu vă este dat să mă opriţi.” Pitrii au spus atunci: „O, cel mai de frunte dintre toţi oamenii victorioşi, nu se cuvine ţie să ucizi aceşti Kshatriya inferiori. Nu este potrivit ca tu, fiind un Brahmana, să ucizi aceşti regi.”

SECŢIUNEA XXX

Pitrii au spus: În acest context este citată această veche istorie. După ce o vei auzi, vei acţiona conform ei, O, cel mai eminent dintre toţi cei regeneraţi. A existat un rege-înţelept pe nume Alarka, înzestrat cu cele mai aspre penitenţe. El cunoştea toate datoriile, era veridic în vorbire, de suflet înalt şi de o fermitate deosebită în jurămintele sale. După ce, cu arcul său, a cucerit întregul Pământ extins până la mări şi, dobândind astfel o faptă extrem de dificilă, şi-a îndreptat gândul către ceea ce este subtil. În timp ce stătea la rădăcina unui copac, gândurile sale, O, tu cu inteligenţă mare, părăsind toate acele fapte măreţe, s-au întors către ceea ce este subtil.

Alarka a spus: Mintea mea a devenit puternică. După ce mintea este cucerită, cucerirea devine permanentă. Deşi înconjurat de duşmani, doresc (de acum înainte) să-mi îndrept săgeţile spre alte obiecte. Deoarece, din cauza nestabilităţii sale, ea îi pune pe toţi muritorii să îndeplinească fapte, voi arunca săgeţi foarte ascuţite spre minte.

Mintea a spus: Aceste săgeţi, O, Alarka, nu mă vor străpunge niciodată. Ele îţi vor străpunge doar propriile părţi vitale, iar părţile tale vitale fiind străpunse, vei muri. Caută alte săgeţi cu care să mă distrugi. Auzind aceste cuvinte şi reflectând asupra lor, a spus următoarele.

Alarka a spus: Mirosind multe parfumuri, nasul tânjeşte doar după ele. De aceea voi arunca săgeţi ascuţite spre nas.

Nasul a spus: Aceste săgeţi nu mă vor străpunge niciodată, O, Alarka. Ele îţi vor străpunge doar propriile părţi vitale, iar părţile tale vitale fiind străpunse, vei muri. Caută alte săgeţi cu care să mă distrugi.

Auzind aceste cuvinte şi reflectând asupra lor, a spus următoarele:

Alarka spuse: Aceasta (adică limba), bucurându-se de gusturi savuroase, tânjeşte numai după ele. De aceea, voi arunca săgeţi ascuţite în limbă.

Limba spuse: Aceste săgeţi, O, Alarka, nu mă vor străpunge. Ele îţi vor străpunge doar propriile părţi vitale, iar fiind străpunse părţile tale vitale, vei muri. Caută alte săgeţi cu care să mă distrugi. Auzind aceste cuvinte şi reflectând la ele, el spuse următoarele.

---

81 Kshatriya au întotdeauna nevoie de Brahmana pentru a-i ajuta în acţiunile lor. Aceşti Kshatriya anume, de frica lui Rama, au fugit în păduri şi munţi. Prin urmare, nu au putut găsi Brahmana care să-i ajute. Prin urmare, copiii lor au decăzut de la statutul de Kshatriya şi au devenit Vrishala sau Sudra.

82 *Kshatriya-bandhu* implică întotdeauna Kshatriya joşi sau inferiori, aşa cum *Brahma-bandhu* implică Brahmana joşi sau inferiori. Expresia este, foarte probabil, similară cu *Brahman-sangat* în bengaleza actuală. Nu înseamnă cu siguranţă „rude ale Kshatriya”.

Alarka spuse: Pielea, atingând diverse obiecte de atins, tânjește numai după ele. De aceea, voi sfâșia pielea cu diverse săgeți echipate cu pene de Kanka.

Pielea spuse: Aceste săgeți nu mă vor străpunge, O, Alarka. Ele îți vor străpunge doar propriile părți vitale, iar fiind străpunse părțile tale vitale, vei muri. Caută alte săgeți cu care să mă distrugi. Auzind aceste cuvinte și reflectând la ele, el spuse următoarele.

Alarka spuse: Auzind diverse sunete, (urechea) tânjește numai după ele. De aceea, voi arunca săgeți ascuțite în ureche.

Urechea spuse: Aceste săgeți nu mă vor străpunge, O, Alarka. Ele îți vor străpunge doar propriile părți vitale, iar fiind străpunse părțile tale vitale, vei muri. Caută atunci alte săgeți cu care să mă distrugi. Auzind aceste cuvinte și reflectând la ele, el spuse următoarele.

Alarka spuse: Văzând multe culori, ochiul tânjește numai după ele. De aceea, voi distruge ochiul cu săgeți cu vârf ascuțit.

Ochiul spuse: Aceste săgeți nu mă vor străpunge deloc, O, Alarka. Ele îți vor străpunge doar propriile părți vitale, iar fiind străpunse părțile tale vitale, vei muri. Caută atunci alte săgeți cu care să mă distrugi! Auzind aceste cuvinte și reflectând la ele, el spuse următoarele.

Alarka spuse: Aceasta (adică înțelegerea) formează multe hotărâri cu ajutorul raționamentului. De aceea, voi arunca săgeți ascuțite în înțelegere.

Înțelegerea a spus: Aceste săgeți nu mă vor străpunge pe mine deloc, O, Alarka. Ele îți vor pătrunde doar părțile vitale, iar părțile tale vitale fiind străpunse, vei muri. Caută deci alte săgeți cu care să mă distrugi!

Brahmanul a continuat: Atunci Alarka, angajându-se chiar acolo în penitențe greu de îndeplinit și extrem de austere, nu a reușit să obțină, prin puterea înaltă (a penitențelor sale), săgeți pentru a le arunca asupra acestor șapte. Înzestrat cu putere, el a început apoi, cu mintea bine concentrată, să reflecteze. Atunci, O cel mai bun dintre cei reîntorși la viață, Alarka, acel întâi dintre oamenii inteligenți, după ce a reflectat mult timp, nu a găsit nimic mai bun decât Yoga. Fixându-și mintea asupra unui singur obiect, a rămas perfect nemișcat, angajat în Yoga.[83] Înzestrat cu energie, el a ucis rapid toate simțurile cu o singură săgeată, după ce a intrat prin Yoga în sufletul său și astfel a atins cel mai înalt succes. Plin de uimire, acel înțelept regal a cântat apoi acest verset: *Vai, ce păcat că am îndeplinit toate faptele care sunt exterioare! Vai, că am căutat (plăcerile) suveranității înainte, fiind înzestrați cu setea de plăcere! Am aflat asta abia acum. Nu există fericire mai presus de Yoga*.—Să știi asta, O Rama. Nu mai ucide Kshatriya. Practică cele mai austere penitențe. Atunci vei atinge ceea ce este bun.— Astfel abordat de bunicul său, fiul lui Jamadagni a practicat cele mai austere penitențe, și apoi, acel binecuvântat a atins succesul care este greu de atins.

SECȚIUNEA XXXI

Brahmanul a zis: Există trei dușmani în lume. Se spune că aceștia sunt de nouă ori multipli, în funcție de calitățile lor. Exultarea, satisfacția și bucuria — aceste trei calități aparțin Bunătății.[84]

---

83 Vocativul „O, cel mai de seamă dintre cei regenerați” se aplică fiului lui Jamadagni. Narațiunea este cea a Pitriilor. Toate copiile, însă, o reprezintă ca fiind discursul lui Brahmana către soția sa. Într-adevăr, Brahmana doar îi recită soției sale discursul Pitriilor către Rama. Yoga despre care se vorbește aici este, așa cum explică Nilakantha, *Raja-Yoga*. Anterior, Alarka se concentrase pe *Hatha-Yoga*, care se termină adesea cu distrugerea persoanei care o practică.

84 *Praharsha*, tradusă prin „exultare”, este explicată de Nilakantha ca bucuria simțită la certitudinea atingerii a ceea ce este dorit. *Priti* este acea satisfacție simțită atunci când obiectul dorit este atins. *Ananda* este ceea ce apare

Lăcomia, mânia şi ura — aceste trei calităţi se spune că aparţin Pasiunii. Lenea, amânarea şi înşelăciunea — aceste trei calităţi aparţin întunericului. Tăind acestea cu ploi de săgeţi, omul înzestrat cu înţelegere, liber de amânare, având sufletul liniştit şi simţurile sub control, îndrăzneşte să-i învingă pe ceilalţi.[85] În acest context, cei care cunosc (faptul că au loc) cicluri antice recită nişte versete care au fost cântate în zilele de demult de regele Ambarisha, care dobândise un suflet liniştit. Când diverse feluri de defecte erau în ascensiune şi când cei drepţi erau mâhniţi, Ambarisha, de mare renume, şi-a pus în aplicare forţa pentru a prelua suveranitatea.[86] Înfrângându-şi propriile defecte şi venerându-i pe cei drepţi, el a atins o mare reuşită şi a cântat aceste versete: „Am învins multe defecte. I-am ucis pe toţi duşmanii. Dar există un viciu, cel mai mare, care merită să fie distrus, dar care nu a fost distrus de mine! Mânat de acest defect, acest Jiva nu reuşeşte să atingă eliberarea de dorinţă. Mâhnit de dorinţă, cineva se aruncă în şanţuri fără să ştie. Mânat de acest defect, cineva se îndulceşte în acţiuni care sunt interzise. Tu taie, taie, această lăcomie cu săbii cu tăiş ascuţit. Din lăcomie izvorăsc dorinţe. Din dorinţă curge neliniştea. Omul care cedează dorinţei dobândeşte multe calităţi care aparţin pasiunii. Când acestea au fost dobândite, el capătă multe calităţi care aparţin Întunericului. În consecinţa acestor calităţi, el se naşte în mod repetat, unit cu legăturile trupului, şi este împins la acţiune. La expirarea vieţii, odată cu dezmembrarea şi împrăştierea trupului, el întâlneşte o dată moartea care este cauzată chiar de naştere.[87] De aceea, înţelegând corect acest lucru şi suprimând lăcomia prin inteligenţă, cineva ar trebui să dorească suveranitatea în sine. Aceasta este (adevărata) suveranitate. Nu există altă suveranitate aici. Sufletul, înţeles corect, este regele.” Acestea erau versurile cântate de regele Ambarisha, de mare celebritate, în legătură cu suveranitatea pe care o ţinea în faţa sa — acel rege care tăiase defectul cel mai de frunte, şi anume lăcomia.

SECŢIUNEA XXXII

Brahmanul a spus: În legătură cu aceasta se citează vechea naraţiune, O, doamnă, a discuţiei dintre un Brahmana şi (regele) Janaka. Regele Janaka (ocazional), dorind să-l pedepsească, i-a spus unui Brahmana care săvârşise o ofensă: „Nu vei locui în domeniile mele.” Astfel adresat, Brahmanul i-a răspuns celui mai bun dintre regi, spunând: „Spune-mi, O, rege, care sunt limitele teritoriilor supuse ţie. Doresc, O, stăpâne, să locuiesc în domeniile altui rege. Într-adevăr, doresc să îţi ascult porunca, O, stăpâne al Pământului, în conformitate cu scripturile.” — Astfel abordat de celebrul Brahmana, regele, auzind suspine repetate şi fierbinţi, nu a rostit niciun cuvânt ca răspuns. Ca planeta Rahu copleşind Soarele, o întunecare a înţelegerii l-a copleşit brusc pe acel rege cu energie inepuizabilă în timp ce stătea scufundat în gânduri. Când acea întunecare a înţelegerii a trecut şi regele s-a liniştit, a vorbit după un scurt timp aceste cuvinte către acel Brahman.

Janaka spuse: Deşi o (mare) întindere locuită este supusă mie în acest regat strămoşesc, totuşi nu-mi găsesc stăpânirea, căutând prin tot Pământul. Când n-am găsit-o pe Pământ, am căutat apoi Mithila (pentru ea). Când n-am găsit-o în Mithila, am căutat-o apoi printre proprii mei copii. Când n-am găsit-o nici măcar acolo, o tulburare a înţelegerii m-a cuprins. După ce acea tulburare a înţelegerii a dispărut, inteligenţa mi-a revenit. Atunci m-am gândit că nu am nicio stăpânire, sau că totul este stăpânirea mea. Nici măcar acest corp nu este al meu, sau tot Pământul este al meu. În acelaşi timp, O, cel mai bun dintre cei reînnoiţi, cred că acesta este atât al meu, cât şi al altora. Locuieşte, aşadar, (aici) cât timp îţi place, şi bucură-te cât doreşti.

în timp ce te bucuri de obiectul atins.

85 Sensul pare a fi acesta. După ce i-a învins mai întâi pe duşmanii interni menţionaţi, omul inteligent, hotărât să-şi realizeze eliberarea, ar trebui să caute apoi să învingă toţi duşmanii externi care îi stau în cale.

86 Nilakantha explică faptul că *dosha* se referă aici la ataşament, lăcomie şi restul; în timp ce *Sadhu* nu implică oamenii, ci virtuţile liniştii şi restul.

87 Cred că Telang redă greşit acest verset. *Samhatadehabandhanah* nu înseamnă „cu trupul distrus”, ci „cu trupul unit”. Dacă *samhata* ar fi interpretat ca distrus, compusul *bhinna-vikirna-dehah* din al doilea rând ar fi o repetiţie inutilă. Înţelesul este că, cu trupul sau legăturile trupului unite, el ia naştere. Când moare, trupul se dezmembrează şi se împrăştie.

Brahmanul spuse: Când există o întindere locuită mare în regatul tău strămoşesc, spune-mi, bazându-te pe ce înţelegere ai scăpat de ideea de „al meu”. Care este, de asemenea, înţelegerea pe care te bazezi şi care te-a făcut să ajungi la concluzia că totul constituie stăpânirea ta? Care este, într-adevăr, noţiunea prin care nu ai nicio stăpânire sau că totul este stăpânirea ta?

Janaka a spus: Am înţeles că toate condiţiile de aici, în toate privinţele, sunt sortite pieirii. De aceea, nu am putut găsi ceea ce ar trebui numit al meu.[88] (Considerând) al cui este acest lucru, m-am gândit la textul *Vedic* despre proprietatea oricui, nu am putut, prin urmare, să găsesc, prin înţelegerea mea, ceea ce ar trebui să fie numit al meu.[89] Bazându-mă pe această noţiune, am scăpat de ideea de posesivitate. Ascultă acum care este acea noţiune pe care m-am bazat şi am ajuns la concluzia că am stăpânire peste tot. Nu doresc pentru mine acele mirosuri care sunt chiar în nările mele. Prin urmare, pământul, subjugat de mine, îmi este întotdeauna supus.[90] Nu doresc pentru mine acele gusturi care există în contact chiar şi cu limba mea. Prin urmare, apa, subjugată de mine, îmi este întotdeauna supusă. Nu doresc pentru mine culoarea sau lumina care aparţine ochiului meu. Prin urmare, lumina, subjugată de mine, îmi este întotdeauna supusă. Nu doresc pentru mine acele senzaţii tactile care sunt în contact chiar şi cu pielea mea. Prin urmare, vântul, subjugat de mine, îmi este întotdeauna supus. Nu doresc pentru mine acele sunete care sunt în contact chiar şi cu urechea mea. Prin urmare, sunetele, subjugate de mine, îmi sunt întotdeauna supuse. Nu doresc pentru mine mintea care este mereu în mintea mea. Prin urmare, mintea, subjugată de mine, îmi este supusă. Toate aceste fapte ale mele sunt pentru zeităţi, Pitri, Bhutas, împreună cu oaspeţii.[91] — Brahmana, apoi, zâmbind, i-a spus din nou lui Janaka: — Să ştii că eu sunt Dharma, care a venit aici astăzi pentru a te examina. Tu eşti într-adevăr singura persoană potrivită pentru a pune în mişcare această roată, această roată care are calitatea Bunătăţii pe circumferinţă, Brahmanul pe butuc şi înţelegerea pe spiţe, şi care nu se întoarce niciodată înapoi![92]

SECŢIUNEA XXXIII

Brahmanul a spus: Eu nu mă mişc în această lume în modul în care tu, după înţelegerea ta proprie, mă mustri. Eu sunt un Brahmana înzestrat cu cunoaşterea Vedică, sunt eliberat. Sunt un pustnic al pădurii. Sunt un observator al datoriilor unui gospodar. Respect jurăminte. Nu sunt ceea ce vezi în faptele bune şi rele. De mine este pătruns tot ce există în acest univers. Orice creaturi există în lume, mobile sau nemobile, să ştii că sunt distrugătorul lor, la fel cum focul (este distrugătorul) tuturor tipurilor de lemn. A stăpâni asupra întregii Lumi sau asupra Raiului (pe de o parte), sau această cunoaştere (a identităţii mele cu universul), această cunoaştere este bogăţia mea.[93] Aceasta este calea pentru Brahmani, pe care cei ce o înţeleg păşesc spre cămine, sau locuinţe în pădure, sau reşedinţe la dascăli, sau printre cerşetori.[94] Cu numeroase simboluri neconfundate, o singură cunoaştere este adorată. Cei care, indiferent de simbolurile şi modurile de viaţă de care ţin,

88 Condiţiile la care se face referire sunt bogăţia şi sărăcia, aşa cum este explicat de Nilakantha.

89 Acest lucru este, destul de obscur. Nilakantha observă că textul vedic la care se face referire este: „Să nu pofteşti proprietatea nimănui”. Ceea ce spune Janaka pare a fi acesta: Gândindu-mă la această interdicţie de a pofti proprietatea altora, m-am gândit cum se poate stabili ce aparţine altora.

90 Simţul pare a fi acesta: proprietatea mirosului se ataşează de pământ. Nu doresc mirosul pentru propria mea plăcere. Dacă este perceput, este perceput de organul mirosului. Prin urmare, pământul este supus mie, nu eu pământului. Mi-am transcendat senzaţiile şi, prin urmare, obiectele de care acestea sunt inerente. Întreaga lume reprezintă doar obiectele senzaţiilor. Acestea din urmă fiind stăpânite, întreaga lume a fost stăpânită de mine.

91 Adică, trăiesc şi acţionez pentru acestea şi nu pentru mine însumi.

92 Interpretarea lui Nilakantha este eronată, *Brahma-labhasya* ar trebui să fie *Brahmana-bhasya*. La fel, şi *durvarasya* este incorect. *Nemi* poate însemna, de asemenea, linia sau urma trasată de o roată în timp ce se mişcă. Dacă este luat în acest sens, ar însemna „care este limitată la sau care nu se poate abate de la urma constituită de bunătate”. Nava, Brahman, este, desigur, *Vedele*.

93 Sensul pare a fi acesta. Suveranitatea întregului Pământ sau a Cerului şi această cunoaştere a identităţii mele cu universul - dintre aceste două alternative, aş alege-o în mod liber pe cea de-a doua. Prin urmare, el spune: „Această cunoaştere este bogăţia mea.”

94 Acestea sunt moduri de viaţă diferite.

au dobândit o înțelegere având în esență liniștea, ajung la acea unică entitate, la fel cum numeroase râuri se întâlnesc toate în Ocean.[95] Calea este parcurgibilă cu ajutorul înțelegerii și nu al acestui corp. Acțiunile au atât început, cât și sfârșit, iar corpul are acțiunile ca legături. De aceea, O, femeie binecuvântată, nu trebuie să ai teamă în privința lumii de apoi. Cu inima ta concentrată asupra entității reale, în sufletul meu vei intra.

SECȚIUNEA XXXIV

Soția Brahmanului a spus: Aceasta este de neînțeles pentru o persoană cu inteligență puțină, precum și pentru cel al cărui suflet nu a fost purificat. Inteligența mea este foarte mică, restrânsă și confuză. Spune-mi tu mijlocul prin care cunoașterea (despre care vorbești) poate fi dobândită. Doresc să învăț de la tine sursa din care provine această cunoaștere.

Brahmanul a spus: Știi că inteligența dedicată lui Brahman este Arani-ul inferior; învățătorul este Arani-ul superior; penitențele și familiarizarea cu scripturile sunt cele care provoacă frecarea. Din aceasta se naște focul cunoașterii.

Soția brahminului a spus: În ceea ce privește acest simbol al lui Brahman, care este desemnat *Kshetrajna*, unde, într-adevăr, se găsește o descriere a acestuia prin care poate fi cuprins?

Brahmanul a spus: El este fără simboluri și fără atribute. Nu există nimic ce ar putea fi considerat cauza Sa. Îți voi spune însă mijlocul prin care el poate fi cuprins sau nu. S-ar putea găsi un mijloc bun; anume, percepția auzului, etc., așa cum florile sunt percepute de albine. Acel mijloc constă într-o înțelegere purificată prin acțiune. Cei ale căror înțelegeri nu au fost astfel purificate, consideră acea entitate, prin propria lor ignoranță, investită cu proprietățile cunoașterii și altele.[96] Nu este stabilit că acest lucru trebuie făcut, sau că nu trebuie făcut, în regulile pentru atingerea Eliberării – acelea, adică, în care o cunoaștere a sufletului apare doar în cel care vede și aude.[97] Ar trebui să înțeleagă câte părți, nemanifeste și manifeste, prin sute și mii, câte poate înțelege aici. Într-adevăr, ar trebui să înțeleagă obiecte diverse de importanțe diverse și toate obiectele de percepție directă. Atunci va veni, din practică (a contemplației și a autodeterminării, etc.), acel lucru deasupra căruia nu există nimic.[98]

Celălalt sfânt a continuat: Atunci mintea soției acelui Brahmana, la distrugerea Cunoașterii (*Kshetrajna*), a devenit ceea ce este dincolo de Cunoaștere (*Kshetrajna*), în consecința cunoașterii Câmpului (*Kshetra*).[99]

---

95 Sensul este acesta: cunoașterea care trebuie dobândită este că totul este unul. Există diverse modalități de a o dobândi. Cei, din nou, care au atins liniștea au dobândit-o.

96 Dezvolt puțin acest verset pentru a-l face inteligibil. O versiune literală ar suna astfel: Mijloacele bune pot fi văzute, percepute ca de albine. Acțiunea este înțelegere (curățată); prin nebunie este investită cu simbolurile cunoașterii. *Karmabudhhi* nu înseamnă niciodată „acțiune și cunoaștere” așa cum este redat de Telang. *Abudhitwatt* înseamnă „prin ignoranță”. Această ignoranță este a acelor persoane a căror înțelegere nu a fost curățată prin acțiune.

97 Ceea ce se afirmă aici este următorul. În ceea ce privește atingerea Emancipării, nu au fost stabilite rânduieli, pozitive sau negative, precum cele referitoare la alte lucruri. Dacă cineva dorește să ajungă în Rai, ar trebui să facă acest lucru și să se abțină de la celelalte. Pentru atingerea Emancipării, însă, sunt prescrise doar văzul și auzul. Văzul implică contemplarea, iar auzul, primirea de instrucțiuni de la învățător. Nilakantha explică auzul ca fiind *Vedantadisravanam* (vezi comentariul său la cuvântul „*srutam*” în versetul 3 de mai sus).

98 Vorbitorul dorește să insufle faptul că cineva ar trebui mai întâi să contemple un obiect de percepție directă, cum ar fi pământul etc. Apoi asupra unor obiecte „nepercepute” ca operațiuni ale minții. O astfel de contemplare va conduce treptat la ceea ce este Suprem. *Abhyasa* sau practica la care se face referire în al doilea rând este practica *sama*, *dama* etc. Nu cred că versiunea lui Telang pentru versetele 8 și 9 scoate în evidență clar sensul.

99 Sensul este că, atunci când sufletul ei individual s-a contopit cu sufletul Suprem, ea s-a identificat cu Brahman. Acest lucru s-a datorat, desigur, cunoașterii *Kshetra* ca fiind ceva separat de *Kshetrajna*.

Arjuna a spus: Unde, într-adevăr, se află acea soție a Brahmanului, O Krishna, și unde este acel cel mai bun dintre Brahmani, prin amândoi fiind atins un astfel de succes? Spune-mi despre ei, O tu cu glorie neștearsă.

Cel binecuvântat și sfânt a spus: Să știi că mintea Mea este Brahmanul, și că înțelegerea Mea este soția Brahmanului. Cel despre care s-a vorbit ca fiind Cunoașterea (*Kshetrajna*) sunt Eu însumi, O, Dhananjaya!"

SECȚIUNEA XXXV

Arjuna a zis: Se cuvine să-mi expui esența Brahmanului—care este cel mai înalt obiect al cunoașterii. Prin favoarea ta, mintea mea este încântată de aceste dezbateri subtile.

Vasudeva a zis: În acest context este recunoscută vechea istorie a discuției dintre un învățător și discipolul său pe tema Brahmanului. Odată, O, tu care topești dușmanii, un discipol inteligent a întrebat pe un anumit Brahman cu jurăminte stricte, care îi era învățător, în timp ce acesta stătea (așezat confortabil), zicând: "Care este, de fapt, cel mai înalt bine? Dorind să ating ceea ce constituie cel mai înalt bine, mă arunc la picioarele tale, O, sfântule. O, Brahmana învățat, te rog, aplecându-mi capul, să-mi explici ceea ce întreb." Acelui discipol, O, fiu al Pritha, care a spus așa, învățătorul i-a zis: "O, regeneratule, îți voi explica tot ceea ce te-ar putea lămuri." Așa fiind abordat, O, cel mai de frunte al rasei Kuru, de către învățătorul său, acel discipol care era extrem de devotat învățătorului său, a vorbit astfel, cu mâinile împreunate. Ascultă ce a spus, O, tu cu inteligență mare.

Discipolul a zis: Unde sunt eu? De unde ești tu? Explică cel mai înalt adevăr. Din ce izvor s-au născut toate creaturile mobile și imobile? Prin ce trăiesc creaturile? Care este limita vieții lor? Ce este adevărul? Ce este penitența, O Brahmana învățat? Ce sunt numite atribute de către cei buni? Ce căi sunt considerate de bun augur? Ce este fericirea? Ce este păcatul? O, sfântule, O, tu cu jurăminte excelente, se cuvine să răspunzi la aceste întrebări ale mele, O Rishi învățat, corect, adevărat și exact. Cine altcineva este în această lume în afară de tine capabil să răspundă la aceste întrebări? Răspunde-mi, O, cel mai de frunte dintre toți cei ce cunosc datoriile. Curiozitatea mea este mare. Ești renumit în toate lumile ca fiind Priceput în datoriile legate de Eliberare. Nu este nimeni altcineva în afară de tine care să poată înlătura toate felurile de îndoieli. Înfricoșați de viața lumească, am devenit dornici să obținem Eliberarea.

Vasudeva a spus: Acelui discipol care i-a cerut cu umilință instrucțiunea și a pus întrebările cum se cuvine, care era devotat învățătorului său și poseda liniște și care se comporta întotdeauna într-un mod agreabil (cu instructorul său), care trăia atât de constant alături de instructorul său încât aproape că i-a devenit umbra, care era stăpân pe sine și care a avut viața unui Yati și a unui Brahmacharin, O, fiu al lui Pritha, acel învățător posesor de inteligență și respectând jurămintele, i-a explicat cum se cuvine toate întrebările, O, cel mai important din rasa lui Kuru, O, pedepsitorul tuturor dușmanilor.

Învățătorul a spus: Toate acestea au fost declarate (în vremurile de demult) de Brahma însuși (Străbunicul tuturor lumilor). Aprobate și practicate de cei mai de seamă dintre Rishi, și bazându-se pe cunoașterea *Vedelor*, implică o considerație a ceea ce constituie entitatea reală. Noi considerăm cunoașterea ca fiind cel mai înalt scop și renunțarea ca fiind cea mai bună penitență. Cel care, cu certitudine, cunoaște adevăratul obiect al cunoașterii, care este incapabil să fie modificat de circumstanțe, și anume sufletul care sălășluiește în toate creaturile, reușește să meargă oriunde dorește și ajunge să fie considerat cel mai înalt. Acel om învățat care vede sălașul tuturor lucrurilor într-un singur loc și separarea lor deopotrivă, și care vede unitatea în diversitate, reușește să se elibereze de suferință. Cel care nu poftește nimic și nu nutrește ideea de posesivitate față de nimic,

ajunge să fie considerat, deşi rezidă în această lume, ca fiind identificabil cu Brahman. Cel care cunoaşte adevărul despre calităţile lui Pradhana (sau Natura), care cunoaşte creaţia tuturor obiectelor existente, lipsit de ideea de posesivitate şi fără mândrie, reuşeşte, fără îndoială, să se elibereze. Înţelegând corect acel mare arbore care are manifestul pentru lăstarul seminţei sale şi înţelegerea pentru trunchiul său, şi înalta conştiinţă de sine pentru ramurile sale, şi simţurile pentru celulele din care ies ramurile sale, şi cele (cinci) mari elemente pentru mugurii săi florali, şi elementele grosiere pentru ramurile sale mai mici, care este întotdeauna înzestrat cu frunze, care înfloreşte întotdeauna, şi de care depind toate obiectele existente, al cărui sământă este Brahman, şi care este etern – şi tăind toate subiectele cu sabia ascuţită a cunoaşterii, se atinge nemurirea şi se leapădă naşterea şi moartea. Concluziile referitoare la trecut, prezent şi viitor, etc., şi religie, plăcere şi bogăţie, care sunt toate bine cunoscute adunărilor de Siddha, care aparţin ciclurilor îndepărtate şi care sunt, într-adevăr, eterne, ţi le voi declara ţie, O, tu cu mare înţelepciune. Acestea constituie ceea ce se numeşte Fericire. Oamenii înţelepţi, înţelegându-le în această lume, obţin succesul. În vremurile de demult, *Rishi* Vrihaspati şi Bharadwaja, şi Gautama şi Bhargava, şi Vasishtha şi Kasyapa, şi Viswamitra, şi Atri s-au adunat cu scopul de a se întreba unii pe alţii. Ei astfel s-au adunat după ce au străbătut toate căile şi după ce s-au obosit de acţiunile pe care fiecare dintre ei le-a făcut. Acei regeneraţi, punându-l pe ucenicul lui Angiras în frunte, au plecat spre regiunea Străbunicului. Acolo l-au văzut pe Brahma perfect curăţit de orice păcat. Închinându-şi capetele înaintea acelui suflet nobil care stătea relaxat, marii Rishi, înzestraţi cu umilinţă, i-au pus această întrebare gravă cu privire la cel mai înalt bine. Cum ar trebui să acţioneze un om bun? Cum ar putea cineva să fie eliberat de păcat? Ce căi sunt propice pentru noi? Ce este adevărul şi ce este păcatul? Prin ce acţiune sunt obţinute cele două căi, nordică şi sudică? Ce este distrugerea? Ce este Eliberarea? Ce este naşterea şi ce este moartea tuturor obiectelor existente? Îţi voi spune, O, discipole, ce a răspuns Străbunicul, astfel adresat, lor, în conformitate cu scripturile. Ascultă tu.

Brahma a spus: Din Adevăr s-au născut toate creaturile, mobile şi imobile. Ele trăiesc prin penitenţa (acţiunii). Înţelegeţi aceasta, voi, cei cu vorbiri excelente. În consecinţă cu propriile lor acţiuni ele trăiesc, transcendându-şi propria origine.[100] Pentru că Adevărul, când este unit cu calităţi, este întotdeauna posesor al cinci indicaţii. Brahmanul este Adevărul. Penitenţa este adevărul. Prajapati este adevărul. Din Adevăr s-au ivit toate creaturile. Adevărul este universul existenţei. De aceea, Brahmanii care sunt întotdeauna dedicaţi Yoga, care au depăşit mânia şi tristeţea şi care consideră întotdeauna Religia drept potecă (pe care trebuie să treacă fiecare pentru a evita mlaştina de jos), se refugiază în Adevăr. Acum voi vorbi despre acei Brahmani care sunt reţinuţi unul de altul şi posesoare de cunoaştere, de ordine şi de cei care aparţin celor patru moduri de viaţă. Înţelepţii spun că Religia sau datoria este una, (deşi) având patru sferturi. Voi, cei regeneraţi, vă voi vorbi acum despre calea care este propice şi aducătoare de bine. Această cale a fost călcată în mod constant de oameni posesori de înţelepciune pentru a atinge o identitate cu Brahmanul. Voi vorbi acum despre calea care este cea mai înaltă şi care este extrem de dificil de înţeles. Înţelegeţi, în toate detaliile sale, voi, cei foarte binecuvântaţi, care este cea mai înaltă aşezare. Primul pas a fost spus a fi modul de viaţă care aparţine *Brahmacharinilor.* Al doilea pas este domesticitatea. După aceasta este reşedinţa în păduri. După aceea trebuie să se ştie că este cel mai înalt pas, anume, cel referitor la *Adhyatma*.[101] Lumina, eterul (sau spaţiul), soarele, vântul, Indra şi Prajapati, – le vezi pe acestea atâta timp cât nu ajungi la *Adhyatma*. Voi declara mijloacele (prin care se poate atinge acel *Adhyatma*). Înţelegeţi-le voi mai întâi. Modul de viaţă al pădurii urmat de asceţii care locuiesc în păduri şi se hrănesc cu fructe, rădăcini şi aer este stabilit pentru cele trei clase regenerate. Modul de viaţă domestic este hotărât pentru toate ordinele. Cei care sunt posesori de înţelepciune spun că Religia sau datoria are Credinţa ca (principala) sa indicaţie. Astfel v-am declarat căile care duc la zei. Ele sunt adoptate de cei buni şi înţelepţi prin faptele lor. Aceste căi sunt potecile pietăţii. Acea

100 Originea lor este Brahman sau Adevărul. Ei trăiesc, disociaţi de originea lor, ca urmare a faptelor lor. Când faptele lor încetează, se întorc şi se contopesc cu Brahman.

101 Adică acel curs al vieţii care are ca obiect dobândirea de cunoştinţe referitoare la suflet. Aceasta include, desigur, cunoştinţele necesare pentru a atinge identificarea cu Sufletul Suprem sau Brahman.

persoană cu vorbiri rigide care adoptă oricare dintre aceste moduri separat, reușește întotdeauna în timp să înțeleagă producerea și distrugerea tuturor creaturilor. Voi declara acum, cu exactitate și cu motive, elementele care rezidă în părți în toate obiectele. Marele suflet, manifestul, egoismul (conștiința identității), cele zece și un organ (de cunoaștere și acțiune), cele cinci mari elemente, caracteristicile specifice ale celor cinci elemente, – acestea constituie creația eternă. Numărul elementelor a fost spus a fi douăzeci și patru, și unul (mai mult). Acea persoană înțeleaptă care înțelege producerea și distrugerea tuturor acestor elemente, acel om dintre toate creaturile, nu întâlnește niciodată amăgirea. Cel ce înțelege elementele cu exactitate, toate calitățile, toți zeii, reușește să se curețe de orice păcat. Eliberat de toate legăturile, un astfel de om reușește să se bucure de toate regiunile de puritate fără pată.[102]

SECȚIUNEA XXXVI

Brahma a spus: Ceea ce este nemanifestat, indistinct, omniprezent, veșnic, neschimbător, trebuie să fie cunoscut ca fiind orașul (sau conacul) cu nouă porți, posedând trei calități și compus din cinci ingrediente. Încadrat de unsprezece, inclusiv Mintea care distinge (obiectele), și având Înțelegerea drept conducător, acesta este un agregat de unsprezece.[103] Cele trei canale care se află în el îl susțin constant. Acestea sunt cele trei Nadi. Ele curg continuu și au cele trei calități ca esență: Întuneric, Pasiune și Bunătate. Acestea sunt numite cele (trei) calități. Acestea sunt cuplate una cu cealaltă. Ele există, depinzând una de cealaltă. Ele se refugiază una în cealaltă și se urmează una pe alta. Ele sunt, de asemenea, unite una cu cealaltă. Cele cinci elemente (principale) sunt caracterizate de aceste trei calități. Bunătatea este echivalentul Întunericului. Echivalentul Bunătății este Pasiunea. Bunătatea este, de asemenea, echivalentul Pasiunii, iar echivalentul Bunătății este Întunericul. Acolo unde Întunericul este reținut, Pasiunea se vede curgând. Acolo unde Pasiunea este reținută, Bunătatea se vede curgând. Întunericul trebuie cunoscut ca având noaptea (sau obscuritatea) drept esență. Are trei caracteristici și este (altfel) numit Iluzie. Are, de asemenea, imoralitatea (sau păcatul) drept indicație și este întotdeauna prezent în toate faptele păcătoase. Aceasta este natura Întunericului și apare și ca fiind limitat cu altele. Pasiunea se spune că are activitatea drept esență. Este cauza actelor succesive. Când predomină, indicația sa, printre toate ființele, este producția. Splendoarea, ușurința și credința – acestea sunt forma, care este lumină, a Bunătății printre toate creaturile, așa cum este privită de toți oamenii buni. Adevărata natură a caracteristicilor lor va fi acum declarată de mine, cu raționamente. Acestea vor fi prezentate în agregare și separare. Le înțelegeți voi? Iluzie completă, ignoranță; lipsă de generozitate, lipsă de decizie în privința acțiunii, somn, aroganță, frică, lăcomie, jale, cenzurarea faptelor bune, pierderea memoriei – imaturitate a judecății, lipsă de credință, încălcarea tuturor regulilor de conduită, lipsă de discriminare, orbire, josnicie în comportament, afirmații lăudăroase despre îndeplinire când nu a existat îndeplinire, prezumție de cunoaștere în ignoranță, neprietenie (sau ostilitate), natura rea, lipsă de credință, raționament stupid, șiretlic, incapacitate de asociere, acțiune păcătoasă, lipsă de sens, inerție, lene, lipsă de autocontrol, degradare – toate aceste calități sunt cunoscute ca aparținând Întunericului. Oricare alte stări mintale, legate de iluzie, care există în lume, aparțin Întunericului. Blamarea frecventă a altor persoane, cenzurarea zeităților și a Brahmanilor, lipsa de generozitate, vanitatea, iluzia, furia, neiertarea, ostilitatea față de toate creaturile, sunt considerate caracteristici ale Întunericului. Oricare întreprinderi există care sunt nemeritorii (ca urmare a faptului că sunt zadarnice sau inutile), ce daruri există care sunt nemeritorii (ca urmare a nevredniciei donatorilor, a lipsei de rațiune a timpului, a improprietății scopului etc.), mâncarea zadarnică – acestea aparțin, de asemenea, Întunericului. Angajarea în calomnie, neiertarea, animozitatea, vanitatea și lipsa de credință sunt, de asemenea, spuse a fi caracteristici ale Întunericului. Oricâți oameni ar exista în această lume care sunt caracterizați de aceste și alte defecte similare și care rup restricțiile

102 Caracteristicile specifice ale celor cinci elemente sunt, așa cum s-a menționat frecvent anterior, mirosul legat de pământ, sunetul de eter, gustul de apă etc. Zeitățile la care se face referire în ultimul verset sunt probabil simțurile.

103 Totalul de unsprezece este alcătuit din cele trei calități, cele cinci elemente, grupul de organe și simțuri ca unul, egoismul și înțelegerea.

(prevăzute de scripturi), toți sunt considerați a aparține calității Întunericului. Voi declara acum *womb*-urile (locurile de naștere) unde acești oameni, care sunt mereu cu fapte păcătoase, trebuie să ia naștere. Destinați să meargă în iad, ei coboară în ordinea existenței. Într-adevăr, ei se scufundă în iadul (nașterii în) creația animală. Ei devin entități imobile, sau animale, sau vite de povară; sau creaturi carnivore, sau șerpi, sau viermi, insecte și păsări; sau creaturi din ordinul oviparelor, sau patrupede de specii diverse; sau lunatici, sau oameni orbi sau muți, sau oameni afectați de boli cumplite și considerați necurați. Acești oameni cu conduită rea, arătând mereu indicațiile faptelor lor, se scufundă în Întuneric. Calea lor (a migrațiilor) este mereu în jos. Aparținând calității Întunericului, ei se scufundă în Întuneric. Voi declara după aceasta care sunt mijloacele de îmbunătățire și ascensiune a lor; într-adevăr, prin ce mijloace reușesc să atingă regiunile care există pentru oamenii cu fapte pioase. Acei oameni care iau naștere în ordine diferite de cea umană, crescând în vederea ceremoniilor religioase ale Brahmanilor devotați datoriei lor și dornici să facă bine tuturor creaturilor, reușesc, prin ajutorul unor astfel de ritualuri purificatoare, să urce. Într-adevăr, luptându-se (să se perfecționeze), ei ajung în cele din urmă în aceleași regiuni cu acești Brahmani pioși. Într-adevăr, ei merg în Rai. Chiar aceasta este auditarea Vedică.[104] Născuți în ordine altele decât cea umană și îmbătrânind în faptele lor respective, chiar și așa devin ființe umane sortite, desigur, să se întoarcă. Ajungând la nașteri păcătoase și devenind Chandalas sau ființe umane surde sau care bâlbâie neclar, ei ajung la caste din ce în ce mai înalte, una după alta la timpul potrivit, transcenzând ordinea Sudra și alte (consecințe ale) calităților ce aparțin Întunericului și care sălășluiesc în el în cursul migrațiilor în această lume.[105] Atașamentul față de obiectele dorinței este considerat o mare iluzie. Aici Rishi și Muni și zeitățile devin amăgiți, dornici de plăcere. Întunericul, iluzia, marea iluzie, marea obscuritate numită mânie și moartea, acea obscuritate orbitoare, (acestea sunt cele cinci mari suferințe). În ceea ce privește mânia, aceasta este marea obscuritate (și nu aversiunea sau ura, așa cum este uneori inclusă în listă). Așadar, în legătură cu culoarea (natura) sa, caracteristicile sale și sursa sa, v-am declarat vouă, învățați Brahmani, cu exactitate și în ordine, totul despre (calitatea/atributul) Întunericului. Cine este cel care îl înțelege cu adevărat? Cine este cel care îl vede cu adevărat? Aceasta, într-adevăr, este caracteristica Întunericului, anume vederea realității în ceea ce nu este real. Calitățile Întunericului v-au fost declarate în diverse moduri. Cuvenit a fost descris Întunericul, în formele sale superioare și inferioare. Acel om care ține mereu minte calitățile menționate aici, va reuși cu siguranță să fie eliberat de toate caracteristicile care aparțin Întunericului.

SECȚIUNEA XXXVII

Brahmanul a spus: Voi, cei mai buni dintre ființe, vă voi declara acum cu exactitate care este calitatea Pasiunii. Voi, cei foarte binecuvântați, înțelegeți care sunt acele calități care aparțin Pasiunii: vătămarea (celorlalți), frumusețea, truda, plăcerea și durerea, frigul și căldura, stăpânirea (sau puterea), războiul, pacea, argumentele, nemulțumirea, rezistența,[106] puterea, vitejia, mândria, mânia, străduința, cearta (sau ciocnirea), gelozia, dorința, răutatea, bătălia, sentimentul de proprietate sau posesivitate, protecția (celorlalți), măcelul, legăturile și suferința, cumpărarea și vânzarea, retezarea, tăierea, străpungerea și tăierea platoșei pe care o poartă altul,[107] furia, cruzimea, vituperarea, evidențierea defectelor celorlalți, gândurile devotate în întregime afacerilor lumești, anxietatea, animozitatea, batjocorirea celorlalți, vorbirea mincinoasă, darurile false sau deșarte, ezitarea și îndoiala, lăudăroșenia în vorbire, defăimarea și lauda, venerația, vitejia, sfidarea, asistența (ca pentru cei bolnavi și slabi), ascultarea (poruncilor preoților și părinților), serviciul sau

104 *Anyatha pratipannah* este explicată de Nilakantha ca „născută în alte ordine”. Telang o consideră „Comportare contrară”. ”Cum se pot comporta altfel caprele și oile?” Sensul pare a fi că cei născuți ca capre reușesc să se înalțe prin eficacitatea actelor religioase ale Brahmanelor. Devenind victime sacrificiale, își recapătă adevărata poziție.

105 Calitățile care trăiesc în Întuneric etc. implică acele calități care sunt atașate permanent Întunericului.

106 Unele texte spun Santapah și nu Sanghatah. Înțelesul va fi atunci durere sau tristețe.

107 Aceasta se poate referi la expunerea slăbiciunilor altor persoane prin ruperea vălurilor sau a învelișurilor lor.

îngrijirea, nutrirea setei sau dorinței, isteţimea sau dexteritatea în conduită, politica, neglijența, batjocura, posesiunile şi diversele podoabe care predomină în lume la oameni, femei, animale, lucruri neînsufleţite, case, tristeţea, neîncrederea, jurămintele şi reglementările, acţiunile cu aşteptarea (unui rezultat bun), diverse acte de caritate publică, riturile privind salutările *Swaha*, riturile *Swadha* şi *Vashat*, oficierea la sacrificiile altora, transmiterea instrucţiunilor, efectuarea sacrificiilor, studiul, oferirea de daruri, acceptarea de daruri, riturile de ispăşire, actele de bun augur, dorința de a avea una şi alta, afecţiunea generată de meritele obiectului pentru care sau pentru cine este simţită, trădarea, înşelăciunea, lipsa de respect şi respectul, furtul, uciderea, dorința de a ascunde, supărarea, veghea, ostentația, aroganța, ataşamentul, devotamentul, mulţumirea, exaltarea, jocurile de noroc, indulgența în bârfe, toate relaţiile care izvorăsc din femei, ataşamentul faţă de dans, muzică instrumentală şi cântece – toate aceste calităţi, voi, brahmani învăţaţi, s-a spus că aparţin Pasiunii. Acei oameni de pe Pământ care meditează asupra trecutului, prezentului şi viitorului, care sunt devotaţi agregatului de trei, şi anume: Religie, Avere şi Plăcere, care, acţionând din impulsul dorinței, se bucură la obţinerea avuţiei în ceea ce priveşte fiecare dorinţă, se spune că sunt învăluiţi de Pasiune. Aceşti oameni au cursuri în jos. Reîntorcându-se în mod repetat în această lume, ei se predau plăcerii. Ei poftesc ceea ce aparţine acestei lumi, precum şi toate acele fructe care aparţin lumii de apoi. Ei fac daruri, acceptă daruri, oferă ofrande Pitris-lor şi varsă libaţii pe focul sacrificiului. Calităţile Pasiunii v-au fost (astfel) declarate în varietatea lor. Modul de conduită la care duce a fost, de asemenea, descris corect pentru voi. Omul care înţelege întotdeauna aceste calităţi reuşeşte să se elibereze întotdeauna de toate cele care aparţin Pasiunii.

SECŢIUNEA XXXVIII

Brahmanul a spus: Voi, după acest discurs al meu către voi despre acea calitate excelentă care este a treia (în ordinea enumerării noastre). Ea este benefică tuturor creaturilor din lume şi fără reproş şi constituie conduita celor buni. Bucurie, satisfacţie, nobilime, iluminare şi fericire, absența zgârceniei (sau generozitate), absența fricii, mulţumire, dispoziţie pentru credinţă, iertare, curaj, abţinere de a răni orice creatură, echilibru, adevăr, sinceritate, absența mâniei, absența răutăţii, puritate, isteţime, putere (acestea aparţin calităţii Bunătăţii). Cel ce se dedică datoriei de Yoga, considerând cunoaşterea o vanitate, conduita o vanitate, slujirea o vanitate şi modul de viaţă o vanitate, ajunge la cel mai înalt loc în lumea de apoi. Eliberarea de ideea de „al meu”, eliberarea de egoism, eliberarea de aşteptări, privirea tuturor cu ochi egal, şi eliberarea de dorinţă – acestea constituie religia eternă a celor buni. Încredere, modestie, iertare, renunţare, puritate, absența lenei, absența cruzimii, absența iluziei, compasiune faţă de toate creaturile, absența dispoziţiei de a calomnia, exaltare, satisfacţie, extaz, umilinţă, bun comportament, puritate în toate actele având ca scop obţinerea liniştii, înţelegere dreaptă, eliberare (de ataşamente), indiferenţă, Brahmacharya, renunţare completă, eliberarea de ideea de „al meu”, eliberarea de aşteptări, observare neîntreruptă a dreptăţii, credința că darurile sunt deşarte, sacrificiile sunt deşarte, studiul este deşert, jurămintele sunt deşarte, acceptarea darurilor este deşartă, îndeplinirea datoriilor este deşartă, şi penitenţele sunt deşarte – acei Brahmani din această lume, a căror conduită este marcată de aceste virtuţi, care aderă la dreptate, care se bazează pe *Vede*, sunt consideraţi înţelepţi şi posesori de corectitudine în viziune. Renunţând la toate păcatele şi eliberaţi de durere, acei oameni înzestraţi cu înţelepciune ajung în Rai şi îşi creează corpuri diverse. Dobândind puterea de a guverna totul, autocontrol, minunăţie, aceste suflete mari realizează prin operaţiunile propriei minţi, la fel ca zeii înşişi care trăiesc în Rai. Astfel de oameni sunt consideraţi a avea căile direcţionate în sus. Ei sunt zei veritabili capabili să modifice toate lucrurile. Ajungând în Rai, ei modifică toate lucrurile prin natura lor. Ei obţin orice obiecte doresc şi se bucură de ele.[108] Astfel v-am descris, voi, cei mai de seamă dintre renăscuţi, care este acea conduită ce aparţine calităţii Bunătăţii. Înţelegând acestea în mod corect, un om dobândeşte orice obiect doreşte. Calităţile ce aparţin bunătăţii au fost declarate în mod deosebit. Conduita pe care o constituie aceste calităţi a fost de asemenea prezentată în mod corespunzător. Acel om care înţelege întotdeauna aceste calităţi, reuşeşte să se bucure de calităţi fără a fi ataşat de ele.

108 *Vibhajanti* implică bucurii în acest context. Telang lansează o obiecţie inutilă la adresa acestui cuvânt.

SECȚIUNEA XXXIX

Brahmanul a spus: Calităţile nu pot fi declarate complet separate una de cealaltă. Pasiunea, Bunătatea şi Întunericul sunt văzute coexistând într-o stare de uniune. Ele sunt ataşate una de alta. Ele depind una de alta. Ele au una pe alta drept refugiu. Ele se urmează de asemenea una pe alta. Atâta timp cât există Bunătate, tot atâta timp există Pasiune. Nu este nicio îndoială în aceasta. Atâta timp cât există Întuneric şi Bunătate, tot atâta timp există Pasiune. Ele îşi fac călătoria împreună, în uniune şi mişcându-se colectiv. Ele se mişcă în corp, atunci când acţionează cu sau fără un motiv. Dintre toate acestea care acţionează una cu cealaltă, oricât de diferite ar fi în dezvoltarea lor, modul în care are loc creşterea şi diminuarea lor va fi acum declarat. Acolo unde Întunericul există într-o măsură sporită, la creaturile inferioare (de exemplu), Pasiunea există într-o măsură mai mică, iar Bunătatea într-o măsură şi mai mică. Acolo unde Pasiunea există într-o măsură bogată, la creaturile de mijloc, Întunericul există într-o măsură mai mică, iar Bunătatea într-o măsură şi mai mică. Acolo unde Bunătatea există într-o măsură bogată, la creaturile de curs superior, Întunericul trebuie cunoscut că există într-o măsură mică, iar Pasiunea într-o măsură şi mai mică. Bunătatea este izvorul care cauzează modificările simţurilor. Este marele iluminator. Nicio datorie nu a fost stabilită superioară Binelui. Cei care rămân în Bunătate înaintează spre sus. Cei care rămân în Pasiune rămân la mijloc. Cei care rămân în Întuneric, caracterizaţi prin calităţi joase, coboară în jos. Întunericul apare la Sudra; Pasiunea la Kshatriya; iar Bunătatea, care este cea mai înaltă, la Brahmana. Cele trei calităţi există astfel în cele trei ordine. Chiar şi de la distanţă, cele trei calităţi de Întuneric, Bunătate şi Pasiune sunt văzute existând într-o stare de uniune şi mai colective. Ele nu sunt niciodată văzute într-o stare de separare.[109] Văzând soarele răsărind, oamenii cu fapte rele se umplu de frică. Călătorii pe drum sunt afectaţi de căldură şi suferă tulburări. Soarele este Bunătatea dezvoltată, oamenii cu fapte rele reprezintă Întunericul; căldura pe care o simt călătorii pe drum este spusă a fi o calitate a Pasiunii. Soarele, reprezentând lumina, este Bunătatea; căldura este calitatea Pasiunii; umbrirea (sau eclipsa) soarelui în zilele *Parvana* trebuie cunoscută ca reprezentând Întunericul. Astfel, cele trei calităţi există în toate corpurile luminoase. Ele acţionează pe rând în diverse locuri, în diverse moduri. Printre obiectele nemişcate, calitatea Întunericului există într-o măsură foarte mare. Calităţile aparţinătoare Pasiunii sunt acele proprietăţi ale lor care suferă schimbări constante. Atributele lor uleioase aparţin Binelui.[110] Ziua trebuie înţeleasă ca fiind triplă. Noaptea a fost decretată a fi triplă. La fel sunt şi decada, lunile, anii, anotimpurile şi conjuncţiile.[111] Donaţiile care sunt ample sunt triple. Triplu este sacrificiul care se revarsă. Triple sunt lumile; triple zeităţile; triplă este cunoaşterea; şi triplă este calea sau scopul. Trecutul, Prezentul şi Viitorul; Religia, Averea şi Plăcerea. Prana, Apana şi Udana; şi acestea sunt pline de cele trei calităţi. Orice obiect există în această lume, totul în ea este plin de cele trei calităţi. Cele trei calităţi acţionează pe rând în toate lucrurile şi în toate circumstanţele. Într-adevăr, cele trei calităţi acţionează întotdeauna într-o formă nemanifestată. Creaţia celor trei, şi anume Bunătatea, Pasiunea şi Întunericul, este eternă. Nemanifestatul, compus din cele trei calităţi, este numit întuneric, neprivit, sfânt, constant, nenăscut, matrice, etern. Natură, schimbare sau modificare, distrugere, Pradhana, producţie şi absorbţie, nedezvoltat, nu mic (adică vast), neclintit, imobil, fix, existent şi inexistent. Toate aceste denumiri ar trebui să fie cunoscute de cei care meditează asupra chestiunilor legate de suflet. Persoana care cunoaşte cu exactitate toate numele nemanifestatului, şi calităţile, precum şi

---

109 „Chiar şi de la distanţă” implică faptul că, chiar şi la o privire superficială; fără a fi măcar examinat în detaliu.

110 Ceea ce se spune aici este că cele trei calităţi există chiar şi în obiectele nemişcate ale universului. În ceea ce priveşte Întunericul, acesta predomină în ele. În ceea ce priveşte Pasiunea, aceasta sălăşluieşte în proprietăţile lor, cum ar fi iuţeala, aciditatea, dulceaţa etc., care se schimbă odată cu timpul sau în urma gătirii sau prin amestec. Se spune că singurele lor proprietăţi aparţin Bunătăţii. *Thyagbhavagatam* este explicat de Nilakantha ca fiind *adhikyam gatam*. Telang consideră că acest lucru este nejustificat. Versiunea sa, totuşi, a primei linii este nesustenabilă. Ce poate fi *tiryagbhava* sau „forma speciilor inferioare” a obiectelor nemişcate? Telang uită frecvent că Nilakantha reprezintă o şcoală de interpretare care nu a fost fondată de el, ci care exista dintr-o perioadă mult anterioară lui.

111 „Conjuncţiile” sunt evident perioadele care unesc anotimpurile, adică sfârşitul unui anotimp şi începutul altuia.

operațiunile pure (ale calităților), este foarte versată în adevărul despre toate distincțiile și, eliberată de corp, devine eliberată de toate calitățile și se bucură de fericire absolută.

SECȚIUNEA XL

Brahmanul a spus: Din cel nemanifest a apărut mai întâi *Mahat* (Marele Suflet) înzestrat cu o mare inteligență, sursa tuturor calităților. Aceasta este considerată prima creație. Marele Suflet este denumit prin aceste cuvinte sinonime — Marele Suflet, Inteligența, Vishnu, Jishnu, Sambhu de mare valoare, Înțelegerea, mijlocul de a dobândi cunoaștere, mijlocul de percepție, precum și faima, curajul și memoria. Știind aceasta, un Brahman înțelept nu trebuie să se confrunte niciodată cu iluzia. El are mâini și picioare pe toate părțile, are urechi pe toate părțile. El stă, pătrunzând totul în univers. De mare putere, Această Ființă este staționată în inima tuturor. Minoritatea, Ușurința și Averea îi aparțin. El este stăpânul tuturor și identic cu strălucirea și nu cunoaște degradarea. În El se află toți cei care înțeleg natura înțelegerii, toți cei care sunt dedicați unei dispoziții bune, toți cei care practică meditația, care sunt mereu dedicați Yoga, care sunt fermi în adevăr, care și-au supus simțurile, care posedă cunoaștere, care sunt eliberați de cupiditate, care au învins mânia, care au inimi vesele, care sunt înzestrați cu înțelepciune, care sunt eliberați de ideile de proprietate (și a ta) și care sunt lipsiți de egoism. Toți aceștia, eliberați de orice fel de atașament, ajung la statutul de Măreție. Persoana care înțelege acest scop sfânt și înalt, anume Marele Suflet, se eliberează de iluzie. Vishnu, născut singur, devine Domnul în creațiile primare. Cel care astfel îl cunoaște pe Domnul care sălășluiește în peșteră, Ființa Supremă, cea Străveche, de formă universală, cel de aur, scopul suprem al tuturor persoanelor înzestrate cu înțelegere — acel om inteligent trăiește, transcenzând înțelegerea.

SECȚIUNEA XLI

Brahmanul a spus: Acel *Mahat* care a fost produs primul se numește Egoism. Când a apărut ca Sine, a devenit cunoscut sub numele de a doua creație. Se spune că acest Egoism este sursa tuturor creaturilor, deoarece acestea au provenit din modificările sale. Este o scânteie pură și este susținătorul conștiinței. Este Prajapati. Este o zeitate, creatorul zeităților și al minții. Este cel care creează cele trei lumi. Se spune că este cel care simte — Eu sunt toate acestea. — Aceasta este lumea eternă care există pentru acei înțelepți care sunt mulțumiți de cunoașterea legată de suflet, care au meditat asupra sufletului și care au obținut succes prin studiul vedic și prin sacrificii. Prin conștiința sufletului, cineva se bucură de calități. Această sursă a tuturor creaturilor, acest creator al tuturor creaturilor, creează (toate creaturile) chiar și în acest fel. Este cel care provoacă toate schimbările. Este cel care face ca toate ființele să se miște. Prin propria sa lumină, el iluminează universul în mod similar.

SECȚIUNEA XLII

Brahmanul a spus: Din Egoism s-au născut în adevăr cele cinci mari elemente. Acestea sunt pământul, aerul, eterul, apa și lumina, numărând-o pe aceasta din urmă ca a cincea. În aceste cinci mari elemente, în ceea ce privește sunetul, atingerea, culoarea, gustul și mirosul, toate creaturile devin înșelate. Când la sfârșitul distrugerii marilor elemente, se apropie dizolvarea universului, un mare fior de frică cuprinde pe toți cei vii, voi, cei înzestrați cu înțelepciune. Fiecare obiect existent se dizolvă în ceea ce a fost produs. Dizolvarea se petrece într-o ordine inversă celei în care are loc creația. Într-adevăr, în ceea ce privește nașterea, ele se nasc una din alta. Apoi, când toate obiectele existente, mobile și imobile, se dizolvă, înțelepții înzestrați cu memorie puternică nu se dizolvă niciodată. Sunetul, atingerea, culoarea, gustul și mirosul, numărând pe acest al cincilea, sunt efecte. Ele sunt însă inconstante și numite cu numele de iluzie. Cauzate de producerea lăcomiei, nu diferite una de alta, lipsite de realitate, legate de carne și sânge și dependente una de alta, existând în afara sufletului, toate acestea sunt neajutorate și lipsite de putere. Prana și Apana, și

Udana şi Samana şi Vyana — aceste cinci vânturi sunt întotdeauna strâns ataşate de suflet. Împreună cu vorbirea, mintea şi înţelegerea, ele constituie universul de opt ingrediente. Cel al cărui simţ al atingerii, nas, ureche, ochi, limbă şi vorbire sunt stăpânite, a cărui minte este pură şi a cărui înţelegere nu se abate de la calea cea dreaptă, şi a cărui minte nu este niciodată arsă de aceste opt focuri, reuşeşte să atingă acel Brahman lăudat, faţă de care nimic superior nu există. Cele care au fost numite cele unsprezece organe şi care au izvorât din Egoism, le voi menţiona acum în mod deosebit, voi, cei regeneraţi. Ele sunt urechea, pielea, cei doi ochi, limba, nasul, numărând pe al cincilea, cele două picioare, canalul inferior, organul generării, cele două mâini şi vorbirea, formând-o pe aceasta din urmă a zecea. Acestea constituie grupul organelor, cu mintea numărându-se ca al unsprezecelea. Mai întâi trebuie să fie stăpânit acest grup. Atunci Brahmanul va străluci în el. Cinci dintre acestea se numesc organe de cunoaştere, iar cinci, organe de acţiune. Cele cinci începând cu urechea sunt spuse a fi cu adevărat legate de cunoaştere. Celelalte, însă, care sunt legate de acţiune, sunt fără distincţie. Mintea trebuie considerată aparţinând ambelor. Înţelepciunea este a douăsprezecea în vârf. Astfel au fost enumerate cele unsprezece organe în ordine. Înţelepţii, după ce au înţeles acestea, cred că au realizat totul. După aceasta, voi enumera toate organele diverse. Spaţiul (sau Eterul) este prima entitate. Conectat cu sufletul, se numeşte ureche. Conectat cu obiectele, acesta este sunetul. Divinitatea conducătoare (a acestuia) este reprezentată de punctele cardinale. Vântul este a doua entitate. Conectat cu sufletul, este cunoscut ca piele. Conectat cu obiectele, este cunoscut ca obiecte de atingere; iar divinitatea conducătoare acolo este atingerea. A treia se spune că este Lumina. Conectată cu sufletul, este cunoscută ca ochi. Conectată cu obiectele, este culoarea; iar soarele este divinitatea ei. A patra (entitate) trebuie cunoscută ca Apă. Conectată cu sufletul, se spune că este limba. Conectată cu obiectele, este gustul, iar divinitatea conducătoare acolo este *Soma*. A cincea entitate este Pământul. Conectat cu sufletul, se spune că este nasul. Conectat cu obiectele, este mirosul; iar divinitatea conducătoare acolo este vântul. Astfel a fost declarată maniera în care cele cinci entităţi se împart în seturi de câte trei. După aceasta, voi declara totul despre celelalte organe diverse. Brahmanii cunoscători ai adevărului spun că cele două picioare sunt menţionate ca fiind legate de suflet. Conectate cu obiectele, este mişcarea; iar Vishnu este zeitatea conducătoare acolo. Vântul Apana, a cărui mişcare este în jos, fiind conectat cu sufletul, este numit canalul inferior. Conectat cu obiectele, este excrementul care este ejectat; iar zeitatea conducătoare acolo este Mitra. Conectat cu sufletul este menţionat organul generării, producătorul tuturor fiinţelor. Conectat cu obiectele, este sămânţa vitală; iar zeitatea conducătoare este Prajapati. Cele două mâini sunt menţionate ca fiind conectate cu sufletul de către persoanele cunoscătoare ale relaţiilor sufletului. Conectate cu obiectele, sunt acţiunile; iar zeitatea conducătoare acolo este Indra. În continuare, conectată cu sufletul este vorbirea care se referă la toţi zeii. Conectată cu obiectele, este ceea ce este vorbit. Zeitatea conducătoare acolo este Agni. Conectat cu sufletul este menţionat mintea, care se mişcă în interiorul sufletului celor cinci elemente.[112] Conectată cu obiectele, este operaţia mentală; iar zeitatea conducătoare este Chandramas (luna). Conectat cu sufletul este Egoismul, care este cauza întregilor cursuri a vieţii lumeşti. Conectat cu obiectele, este conştiinţa de sine; iar zeitatea conducătoare acolo este Rudra. Conectată cu sufletul este înţelegerea, care impune cele şase simţuri. Conectat cu obiectele, este ceea ce trebuie înţeles, iar zeitatea conducătoare acolo este Brahma. Trei sunt locurile tuturor obiectelor existente. Un al patrulea nu este posibil. Acestea sunt pământul, apa şi eterul. Modul de naştere este cvadruplu. Unii se nasc din ouă; unii se nasc din germeni care ţâşnesc în sus, pătrunzând prin pământ; unii se nasc din mizerie; iar unii se nasc din ghemotoace de carne în pântece. Astfel, modul de naştere pare a fi de patru feluri, al tuturor creaturilor vii. Acum, există alte fiinţe inferioare şi la fel şi cele care rătăcesc prin cer. Acestea ar trebui să fie cunoscute ca fiind născute din ouă, la fel şi cele care se târăsc pe burtă. Se spune că insectele se nasc din mizerie, la fel şi alte creaturi de un fel asemănător. Acesta este spus a fi al doilea mod de naştere şi este inferior. Acele creaturi vii care iau naştere după scurgerea unui timp, spărgând pământul, sunt spuse a fi fiinţe născute din germeni, voi, cei mai de frunte dintre cei re-născuţi. Creaturile cu două picioare

112 Aceasta implică probabil că mintea, cu ajutorul simţurilor, pătrunde în toate lucrurile sau reuşeşte să le cunoască.

sau cu multe picioare şi cele care se mişcă şerpuit, sunt fiinţele născute din pântece. Dintre ele sunt unele care sunt deformate, voi, cei mai buni dintre oameni. Eternul pântece al lui Brahma trebuie să fie cunoscut ca fiind de două feluri, anume: asceză şi fapte meritorii. Aceasta este doctrina celor învăţaţi.[113] Acţiunea trebuie înţeleasă ca fiind de diverse feluri, cum ar fi jertfa, darurile făcute la jertfe şi datoria meritorie a studiului pentru fiecare fiinţă născută; aceasta este învăţătura celor antici. Cel ce înţelege corect acest lucru ajunge să fie considerat posesor de Yoga, voi, cei mai de frunte dintre cei reîntorşi. Află şi că un asemenea om se eliberează şi de toate păcatele sale. Ţi-am declarat astfel corect doctrina *Adhyatma*.[114] Voi, Rishi care cunoaşteţi toate datoriile, cunoaşterea acestui lucru se dobândeşte de către cei consideraţi oameni de cunoaştere. Unind toate acestea, anume simţurile, obiectele simţurilor şi cele cinci mari entităţi, unul ar trebui să le ţină în minte.[115] Când totul este atenuat (prin absorbţie) în minte, nu se mai preţuiesc plăcerile vieţii. Oamenii învăţaţi, ale căror înţelegeri sunt înzestrate cu cunoaştere, consideră aceasta ca fiind adevărată fericire.[116] După aceasta, îţi voi vorbi despre renunţarea faţă de toate entităţile prin mijloace blânde şi dure, care produce ataşament faţă de subiecte subtile şi care este plină de bun augur. Conduita care constă în a trata calităţile ca nefiind calităţi, care este lipsită de ataşament, care constă în a trăi singur, care nu recunoaşte distincţiile şi care este plină de Brahman, este sursa tuturor fericirilor.[117] Omul învăţat care îşi absoarbe toate dorinţele în sine din toate părţile, ca o broască ţestoasă care îşi retrage toate membrele, care este lipsit de pasiune şi care este eliberat de orice, devine mereu fericit. Reţinând toate dorinţele din suflet, distrugându-i setea, concentrat în meditaţie şi devenind prieten cu inimă bună faţă de toate creaturile, reuşeşte să devină apt pentru asimilarea cu Brahman. Prin reprimarea tuturor simţurilor care tânjesc mereu după obiectele lor şi prin abandonarea locurilor locuite, focul *Adyatma* se aprinde în omul contemplativ. Aşa cum un foc, hrănit cu combustibil, devine strălucitor în urma flăcărilor pe care le scoate, tot aşa, în urma reprimării simţurilor, marele suflet îşi manifestă strălucirea. Când cel cu sufletul liniştit priveşte toate entităţile în propriul său suflet, atunci, luminat de propria sa strălucire, atinge ceea ce este mai subtil decât subtilul şi care este de o excelenţă fără egal. S-a stabilit că trupul are focul drept culoare, apa drept sânge şi alte lichide, vântul drept simţul tactil, pământul drept suportul respingător al minţii (şi anume carnea şi oasele etc.), spaţiul (sau eterul) drept sunet; că este pătruns de boală şi suferinţă; că este copleşit de cinci curenţi; că este alcătuit din cele cinci elemente; că are nouă porţi şi două zeităţi;[118] că este plin de pasiune; că este nepotrivit de privit (datorită caracterului său necurat); că este alcătuit din cele trei calităţi; că are trei elemente constitutive (şi anume vânt, fiere şi flegmă); că se bucură de ataşamente de orice fel, că este plin de iluzii.[119] Este greu de mişcat în această lume muritoare şi se sprijină pe înţelegere ca suport. Acel trup este, în această lume, roata Timpului care se roteşte continuu.[120] Acela (trupul) este într-adevăr un ocean teribil şi abisal şi se numeşte iluzie. Este acest trup cel care se întinde, se strânge şi trezeşte (întreaga) lume, chiar şi pe nemuritori.[121] Prin reţinerea

---

113 Sensul pare a fi că prin acestea cineva reuşeşte să se nască ca Brahmana.

114 Aici apare o repetare de aproximativ 5 versete. Pasajul este evident o interpolare cauzată iniţial de neglijenţă.

115 Nilakantha explică faptul că aceasta implică faptul că acestea ar trebui considerate ca fiind cu adevărat nedistinctizate de minte. Într-adevăr, fiind create de minte însăşi, acestea ar trebui întotdeauna considerate ca neavând o existenţă reală dincolo de minte.

116 „Aceasta se referă aici la atenuarea tuturor lucrurilor prin absorbţia în minte."

117 *Gunagunam* tratează calităţile ca nefiind calităţi; adică, consideră curajul, mărinimia etc. ca nefiind de fapt merite, deoarece acestea duc la mândrie. *Ekacharyyam* este *ekantavasam*, adică viaţa în izolare sau a trăi fără a depinde de alţii. Anantaram este *nirastasamastabheda* sau necunoaşterea tuturor distincţiilor. Unele texte citesc Brahmamatdh ca însemnând „a exista printre Brahmani". *Ekapadam sukham* este *samastasukhagarbham*, adică sursa sau fântâna întregii fericiri.

118 Cele două zeităţi sunt Jiva şi Iswara.

119 Lectura corectă, în 53 pare să fie *samsargabhiratam* şi nu *samsayabhiratam*.

120 În al doilea rând, cuvintele corecte sunt *martya* şi *sarva*. Sensul celui de-al doilea rând pare a fi că acest corp se roteşte neîncetat, căci Emanciparea este dificil de realizat. Prin urmare, acest corp este, ca să spunem aşa, roata Timpului. Explicaţia lui Nilakantha nu pare a fi satisfăcătoare.

121 Nu cred că Telang are dreptate în versiunea sa a acestui verset. Ceea ce se spune aici pare a fi acesta. Corpul este, ca şi cum ar fi, roata Timpului; corpul este oceanul iluziei; corpul este creatorul, distrugătorul şi retrezitorul universului. Prin intermediul corpului acţionează creaturile şi, prin urmare, creaţia, distrugerea şi

simţurilor, cineva scapă de lăcomie, mânie, frică, cupiditate, dușmănie și minciună, care sunt eterne și, prin urmare, extrem de greu de lepădat.[122] Cel care a stăpânit pe acestea în această lume, și anume cele trei calități și cele cinci elemente constitutive ale trupului, are cel Mai Înalt loc al său în Rai. De el este atinsă Infinitatea. Traversând râul, care are cele cinci simţuri drept maluri abrupte, înclinațiile mentale drept apele sale puternice și iluzia drept lacul său, cineva — trebuie să stăpânească și lăcomia și mânia. Un astfel de om eliberat de toate defectele, apoi îl vede pe Cel mai Înalt, concentrând mintea în minte și văzând sinele în sine. Înțelegând toate lucrurile, își vede sinele, cu sine, în toate creaturile, uneori ca unul și alteori ca divers, schimbându-și forma din când în când.[123] Fără îndoială, el poate percepe numeroase trupuri ca o sută de lumini dintr-o singură lumină. Într-adevăr, el este Vishnu, și Mitra, și Varuna, și Agni, și Prajapati. El este Creatorul și ordonatorul: el este Domnul înzestrat cu putere, cu fețele întoarse în toate direcțiile. În el, inima tuturor creaturilor, marele suflet, devine strălucitor. Îl laudă toate adunările de Brahmani învățați, zei și Asura, și Yaksha, și Pisacha, Pitri, și păsări, și grupuri de Rakshasa, și grupuri de ființe fantomatice, și toți marii Rishi.

SECȚIUNEA XLIII

Brahmanul a spus: Dintre oameni, Kshatriya cel regal are calitatea de mijloc. Dintre vehicule, elefantul (este așa); și dintre locuitorii pădurii, leul; dintre toate animalele (de sacrificiu), oaia; dintre toți cei care trăiesc în găuri, șarpele; dintre vite, taurul bovin; dintre femei, catârul.[124] Nu este nicio îndoială în asta, că în această lume, Nyagrodha, Jamvu, Pippala, Salmali și Sinsapa, Meshasringa și Kichaka, sunt cei mai de seamă dintre copaci.[125] Himavat, Patipatra, Sahya, Vindhya, Trikutavat, Sweta, Nila, Bhasa, Koshthavat, Guruskandha, Mahendra și Malayavat, - aceștia sunt cei mai de seamă dintre munți. La fel, Maruts sunt cei mai de seamă dintre Ganas. Surya este stăpânul tuturor planetelor, iar Chandramas al tuturor constelațiilor. Yama este stăpânul Pitris; Oceanul este stăpânul tuturor râurilor. Varuna este regele apelor. Indra este considerat regele Maruților. Arka este regele tuturor corpurilor fierbinți, iar Indra al tuturor corpurilor luminoase. Agni este stăpânul etern al elementelor, iar Vrihaspati al Brahmanilor. *Soma* este stăpânul ierburilor (cu frunze căzătoare), iar Vishnu este cel mai de seamă dintre toți cei înzestrați cu putere. Tashtri este regele Rudras, iar Siva al tuturor creaturilor. Sacrificiul este cel mai de seamă dintre toate riturile de inițiere, iar Maghavat dintre zei. Nordul este stăpânul tuturor punctelor cardinale; Soma, de mare energie, este stăpânul tuturor Brahmanilor învățați. Kuvera este stăpânul tuturor prețioaselor pietre, iar Purandara al tuturor zeităților. Aceasta este creația supremă dintre toate entitățile. Prajapati este stăpânul tuturor creaturilor. Dintre toate entitățile, eu, care sunt plin de Brahman, sunt cel mai de seamă. Nu există nicio entitate mai înaltă decât mine sau Vishnu. Marele Vishnu, care este plin de Brahman, este regele regilor deasupra tuturor. Cunoaște-L ca fiind conducătorul, creatorul, Hari nesecat. El este conducătorul oamenilor și Kinnara și Yaksha și Gandharva și Șerpi și Rakshasa și zei și Danava și Naga. Dintre cele urmărite de oamenii plini de dorință, cea mai de seamă este măreața zeiță Maheswari cu ochi frumoși. Ea este numită și Parvati. Știți că zeița Uma este cea mai de seamă și cea mai binecuvântată dintre femei. Dintre femeile care aduc plăcere, cele mai de seamă sunt Apsarele înzestrate cu mare splendoare.[126] Regii doresc să dobândească pietate, iar Brahmanii sunt căi ale pietății. De aceea, regele ar trebui să se străduiască întotdeauna să protejeze pe cei de două ori născuți. Acei regi în ale căror domenii oamenii buni

---

recrearea se datorează corpului. Acest lucru este în acord cu ceea ce se spune în alte părți despre corp.

122 Ar fi greșit să considerăm că *satah* implică „binele”, versetele finite din fiecare text fiind la singular.

123 Citirea corectă pare a fi *atmana* ca ultimul cuvânt al primului rând, și nu *atman*.

124 Ceea ce se spune aici este că la acestea predomină calitatea pasiunii.

125 Nyagrodha este *Ficus Bengalensis, Linn*. Jamvu este *Eugenia Jambolana, Lamk*. Pippala este *Ficus religiosa, Linn*. Salmali este *Bombax Malabar icum*. Sinsapa este *Dalbergia Sissoo, Roxb*. Meshasringa este *Asclepia geminata, Roxb*. Kichaka este o varietate de bambus de munte. Totuși, aici implică în mod evident Nimba sau *Melia Azadirachta, Linn*.

126 Nilakantha este pentru a considera al doilea rând ca fiind format din două propoziții. Ar fi mai bine să considerăm satinam ca referindu-se la *strinam* și *vasumatyah* ca un adjectiv al lui *Apsarasah*.

suferă sunt consideraţi lipsiţi de virtuţile ordinului lor. Mai târziu, ei vor trebui să meargă pe căi greşite. Regii în ale căror domenii oamenii buni sunt protejaţi, se bucură în această lume şi cunosc fericirea în viaţa de apoi. Într-adevăr, acei cu suflet înalt ajung în scaunul suprem. Înţelegeţi aceasta, voi, cei mai de seamă dintre cei reîntorşi la viaţă. Voi declara după aceasta indicaţiile veşnice ale datoriilor. Abţinerea de la vătămare este datorie supremă. Vătămarea este o indicaţie a nedreptăţii. Splendoarea este indicaţia zeităţilor. Oamenii au acţiunile ca indicaţii. Eterul (sau spaţiul) are sunetul ca caracteristică. Vântul are atingerea ca caracteristică. Caracteristica corpurilor luminate este culoarea, iar apa are gustul ca caracteristică. Pământul, care ţine toate entităţile, are mirosul ca caracteristică. Vorbirea are cuvintele ca caracteristică, rafinate în vocale şi consoane. Mintea are gândirea ca caracteristică. S-a spus că gândirea are, din nou, ca caracteristică înţelegerea. Lucrurile gândite de minte sunt lămurite cu exactitate de înţelegere. Nu este nicio îndoială în asta, şi anume că înţelegerea, prin perseverenţă, percepe toate lucrurile. Caracteristica minţii este meditaţia. Caracteristica omului bun este să trăiască neobservat.[127] Devotamentul are acţiunile ca caracteristică. Cunoaşterea este caracteristica renunţării. De aceea, ţinând cunoaşterea în faţa ochilor săi, omul cu înţelegere ar trebui să practice renunţarea. Omul care s-a dedicat renunţării şi care este înzestrat cu cunoaştere, care transcende toate perechile de opuşi, precum şi întunericul, moartea şi decrepitudinea, atinge scopul suprem. Eu v-am lămurit astfel datoria, care sunt indicaţiile datoriei. Voi relata despre preluarea (înţelegerea) calităţilor. Mirosul, care aparţine pământului, este perceput de nas. Vântul, care locuieşte în nas, este de asemenea desemnat (ca agent) în percepţia mirosului. Gustul este esenţa apei. Acesta este perceput de limbă. *Soma*, care sălăşluieşte în limbă, este desemnat de asemenea în percepţia gustului. Calitatea unui corp aprins este culoarea. Aceasta este percepută de ochi. Aditya, care locuieşte întotdeauna în ochi, a fost desemnat în percepţia culorii. Atingerea aparţine întotdeauna vântului (ca fiind calitatea sa). Aceasta este percepută prin piele. Vântul care locuieşte întotdeauna în piele a fost desemnat în perceperea atingerii. Calitatea eterului este sunetul. Acesta este perceput de ureche. Toate cele patru direcţii, care rezidă în ureche, au fost desemnate în perceperea sunetului. Calitatea minţii este gândul. Acesta este perceput de înţelegere. Purtătorul conştiinţei, care sălăşluieşte în inimă, a fost desemnat în perceperea minţii. Înţelegerea este percepută sub forma determinării sau certitudinii, iar Mahat sub forma cunoaşterii. Prakriti (cea nemanifestată) a fost, este evident, desemnată pentru perceperea tuturor lucrurilor după certitudine. Nu există nicio îndoială în aceasta.[128] *Kshetrajna*, care este etern şi lipsit de calităţi în ceea ce priveşte esenţa sa, este incapabilă de a fi percepută prin simboluri. Prin urmare, caracteristica *Kshetrajnaului*, care este fără simboluri, este pură cunoaştere. Cea nemanifestată rezidă în simbolul numit *Kshetra* şi este aceea în care calităţile sunt produse şi absorbite. O văd, cunosc şi aud mereu (chiar dacă) este ascunsă. Purusha o cunoaşte; de aceea este numit *Kshetrajna*. *Kshetrajna* percepe, de asemenea, operaţiunile calităţilor şi absenţa operaţiunilor acestora. Calităţile, care sunt create în mod repetat, nu se cunosc pe sine, fiind neinteligente, ca entităţi ce trebuie create şi înzestrate cu un început, mijloc şi sfârşit. Nimeni altcineva nu ajunge, doar *Kshetrajna* ajunge, la ceea ce este cel mai înalt şi măreţ şi care transcende calităţile şi acele entităţi care se nasc din calităţi. De aceea, cel care înţelege datoriile, lăsând deoparte calităţile şi înţelegerea, şi având păcatele şterse, şi transcenzând calităţile, intră în *Kshetrajna*. *Kshetrajna* este cel lipsit de toate perechile de opuşi, care nu-şi pleacă niciodată capul în faţa nimănui, care este lipsit de *Swaha*, care este nemişcat şi fără casă. El este Domnul Suprem.

SECŢIUNEA XLIV

Brahmanul a spus: Voi vorbi acum cu adevărat despre toate cele care au un început, un mijloc şi un sfârşit, care sunt înzestrate cu nume şi caracteristici, împreună cu mijloacele de înţelegere. S-a spus că Ziua a fost prima, Apoi a apărut Noaptea. Se spune că Lunile au întâi cele

127 Sensul pare a fi că oamenii buni nu le permit niciodată altora să ştie ce fapte le aduc. Sunt străini de ostentaţie.

128 Sensul pare a fi că cunoaşterea propriei identităţi şi a lucrurilor discriminate unele de altele este prezidată de *Prakriti*. Dacă se pune întrebarea de unde provine cunoaşterea - „Eu sunt aşa” şi „asta este aşa”, răspunsul este că provine din Prakriti sau Natură.

două săptămâni luminate. Stelele au *Sravana* ca prima; Anotimpurile au ca primă pe cel al rouăi (și anume Iarna). Pământul este sursa tuturor mirosurilor; și Apa a tuturor gusturilor. Lumina solară este sursa tuturor culorilor: Vântul a tuturor senzațiilor de atingere. La fel, sursa sunetului este spațiul (sau Eterul). Acestea sunt calitățile elementelor. Voi declara acum ceea ce este primul și cel mai înalt dintre toate entitățile. Soarele este primul dintre toate corpurile luminate. Focul este spus a fi primul dintre toate elementele. *Savitri* este prima dintre toate ramurile de învățătură. Prajapati este primul dintre toți zeii. Silaba **Om** este prima dintre toate *Vedele*, iar vântul vital Prana este primul dintre toate vânturile. Tot ceea ce este prescris în această lume este numit Savitri.[129] *Gayatri* este primul dintre toate metricele; dintre toate animalele (de sacrificiu) primul este capra. Vacile sunt primele dintre toate vietățile cu patru picioare. Cei de două ori născuți sunt primii dintre toți oamenii. Șoimul este primul dintre toate păsările. Dintre sacrificii, primul este turnarea untului clarificat în foc. Dintre toate reptilele, primul, O, cel mai proeminent dintre cei regenerați, este șarpele. *Krita* este primul dintre toate *Yuga*-urile; nu există nicio îndoială în privința asta. Aurul este primul dintre toate lucrurile prețioase. Orzul este prima dintre toate plantele. Mâncarea este prima dintre toate lucrurile de mâncat sau de înghițit. Dintre toate substanțele lichide de băut, apa este cea mai de seamă. Dintre toate entitățile nemișcate fără deosebire, Plaksha este spus a fi primul, acel câmp al lui Brahman, mereu sfânt. Dintre toți Prajapati, eu sunt primul. Nu există nicio îndoială în privința asta. De sufletul de neconceput, Vishnu cel auto-existent este spus a fi superiorul meu.[130] Dintre toți munții, marele Meru este spus a fi primul-născut. Dintre toate punctele cardinale și secundare ale orizontului, estul este spus a fi cel mai proeminent și primul-născut. Gangele cu trei cursuri este spus a fi primul-născut dintre toate râurile. La fel, dintre toate fântânile și rezervoarele de apă, oceanul este spus a fi primul-născut. Iswara este Domnul suprem al tuturor zeilor și Danava, și al ființelor fantomatice și Pisacha, și șerpi și Makshasa și oameni și Kinnara și Yaksha. Marele Vishnu, care este plin de Brahma, decât care nu există ființă mai înaltă în cele trei lumi, este primul din întregul univers. Dintre toate modurile de viață, cel al gospodarului este primul. Nu există nicio îndoială în privința asta. Necunoscutul este sursa tuturor lumilor, așa cum, într-adevăr, este și sfârșitul fiecărui lucru. Zilele se termină la apusul soarelui, iar nopțile la răsăritul soarelui. Sfârșitul plăcerii este întotdeauna tristețe, iar sfârșitul tristeții este întotdeauna plăcere. Toate acumulările au ca sfârșit epuizarea, iar toate urcările au ca sfârșit căderile. Toate asocierile au ca sfârșit dizolvările, iar viața are moartea ca sfârșit. Toate acțiunile se termină în distrugere, iar tot ce se naște este sigur că va întâlni moartea. Fiecare lucru mobil și imobil din această lume este trecător. Sacrificiul, darul, penitențele, studiul, jurămintele, practicile — toate acestea au distrugerea ca sfârșit. Cunoașterii, nu există sfârșit. Prin urmare, cel care posedă un suflet liniștit, care și-a stăpânit simțurile, care este eliberat de sentimentul de „al meu”, care este lipsit de egoism, este eliberat de toate păcatele prin cunoașterea pură.

SECȚIUNEA XLV

Brahmanul a spus: Roata vieții se învârte. Înțelegerea este puterea ei; mintea este axul (pe care se sprijină); grupul simțurilor sunt legăturile ei, cele cinci mari elemente sunt butucul, iar căminul este circumferința ei.[131] Este copleșită de scăpătare și durere, și are bolile și calamitățile drept progenitură. Această roată se raportează la timp și spațiu. Zgomotul ei este dat de trudă și exercițiu. Ziua și Noaptea sunt rotațiile acestei roți. Este încercuită de căldură și frig. Plăcerea și durerea îi aprind articulațiile, iar foamea și setea sunt cuiele bătute în ea. Lumina soarelui și umbra

129 Așa cum a explicat Nilakantha, cuvântul *Savitri* este folosit aici pentru a sugera toate formele de cult observate de Brahmani etc., precum și de Mleccha. Această întoarcere pentru a explica un cuvânt folosit anterior este considerată a fi un exemplu de „privire înapoi ca leul”.

130 Telang, cred, redă greșit acest verset. În primul rând se spune că Brahman Prajapatis. În al doilea rând se subliniază că Vishnu este superior lui Brahman.

131 Este dificil de înțeles care parte a roții este destinată a fi în mod expres „bandhanani” sau legătura; eu o interpretez drept spițe. *Pariskandha* este *Samuha* sau materialele care împreună compun un obiect. Aici poate fi interpretată drept navă sau centru. Acasă este numită circumferință, deoarece, așa cum circumferința limitează roata, tot așa acasă (soția și copiii) limitează afecțiunile și actele vieții.

sunt şanţurile (pe care le creează). Ea se poate agita chiar şi în timpul scurt necesar pentru a deschide şi închide o pleoapă. Este înfăşurată în apele teribile ale iluziei. Se roteşte neîncetat şi este lipsită de conştiinţă. Este măsurată în luni şi jumătăţi de lună. Nu este uniformă (fiind în continuă schimbare) şi se mişcă prin toate lumile. Penele şi jurămintele sunt noroiul ei. Forţa pasiunii este mişcătorul ei. Este luminată de marele egoism şi susţinută de calităţi. Chinurile (cauzate de neobţinerea a ceea ce se doreşte) sunt legăturile care o înconjoară. Se învârte în mijlocul durerii şi distrugerii. Este înzestrată cu acţiuni şi instrumente de acţiune. Este mare şi se extinde prin ataşamente. Este făcută nestabilă de lăcomie şi dorinţă. Este produsă de Ignoranţa cea variată. Este însoţită de frică şi iluzie şi este cauza iluziei tuturor fiinţelor. Se mişcă spre bucurie şi plăcere şi are dorinţa şi mânia ca posesii. Este alcătuită din entităţi începând cu *Mahat* şi terminând cu elementele grosiere. Este caracterizată de producţie şi distrugere care au loc neîncetat. Viteza ei este ca a minţii, iar mintea este limita ei.[132] Această roată a vieţii, asociată cu perechile de contrarii şi lipsită de conştiinţă, universul, împreună cu înşişi nemuritorii, ar trebui să o lepede, să o restrângă şi să o stăvilească. Acel om care înţelege întotdeauna cu exactitate mişcarea şi oprirea acestei roţi a vieţii, nu este văzut niciodată ca fiind înşelat, printre toate creaturile. Eliberat de toate însemnările, lipsit de toate perechile de contrarii, eliberat de toate păcatele, el atinge cel mai înalt scop. Starea de gospodar, cea de Brahmacharin (cel care îşi urmează studiile), cea de sihastru din pădure şi cea de călugăr (*mendicant*) – s-a spus că toate cele patru moduri de viaţă au ca fundament starea de gospodar. Orice sistem de reguli prescrise în această lume, respectarea lor este benefică. Această respectare a fost întotdeauna lăudată. Cel care a fost mai întâi purificat prin ceremonii, care şi-a îndeplinit cuvenit jurămintele, care aparţine prin naştere unei rase înzestrate cu înalte calităţi şi care înţelege *Vedele*, ar trebui să se întoarcă (de la casa învăţătorului său).[133] Întotdeauna devotat soţiei sale, comportându-se după manierele celor buni, cu simţurile sale sub stăpânire şi plin de credinţă, unul ar trebui să săvârşească în această lume cele cinci sacrificii. Cel care mănâncă ce rămâne după ce a hrănit zeităţile şi oaspeţii, care este devotat respectării riturilor vedice, care îndeplineşte cu sârguinţă, după puterile sale, sacrificiile şi donaţiile, care nu este excesiv de activ cu mâinile şi picioarele sale, care nu este excesiv de activ cu ochii săi, care este devotat abstinenţei, care nu este excesiv de activ cu vorbirea sa şi limitele sale, intră în categoria lui *Sishta* sau a celui bun. Cineva ar trebui să poarte întotdeauna firul sacru, să poarte haine albe (curate), să respecte jurăminte pure şi să se asocieze întotdeauna cu oameni buni, făcând donaţii şi practicând autodisciplina. Cineva ar trebui să-şi stăpânească lăcomia şi stomacul, să practice compasiunea universală şi să fie caracterizat printr-un comportament care se cuvine celor buni. Ar trebui să poarte un băţ de bambus şi un vas de apă plin cu apă. După ce a studiat, ar trebui să predea; la fel, ar trebui să săvârşească el însuşi sacrificii şi să oficieze la sacrificiile altora. De asemenea, ar trebui să facă donaţii pe care le primeşte el însuşi. Într-adevăr, conduita cuiva ar trebui să fie caracterizată de aceste şase acte. Să ştii că trei dintre aceste acte ar trebui să constituie mijlocul de trai al Brahmanilor, şi anume: predarea (elevilor), oficierea la sacrificiile altora şi acceptarea de donaţii de la o persoană curată. În ceea ce priveşte celelalte trei datorii care rămân, şi anume: facerea de donaţii, studiul şi sacrificiul, acestea sunt însoţite de merit.[134] Respectând abstinenţa, autodisciplina, practicând compasiunea universală şi iertarea şi privind pe toate creaturile cu ochi egal, omul care cunoaşte datoriile nu ar trebui să fie niciodată neglijent în privinţa acestor trei acte. Brahmanul învăţat, cu inima curată, care observă modul de viaţă domestic şi practică jurăminte riguroase, astfel devotat şi astfel îndeplinindu-şi toate datoriile după puterile sale, reuşeşte să cucerească Raiul.

132 Cuvintele *Kalachakram pravartate* au fost traduse în primul verset al acestei lecţii. În versetul 9, cuvintele *asaktaprdbhavapavyam* sunt explicate diferit de Nilakantha. *Manas-krantam*, presupun, este echivalent cu „a fi limitat de minte”, nu ştiu de unde Telang devine „niciodată obosit” ca înlocuitor al acestui cuvânt.

133 Implicând că ar trebui să meargă la casa învăţătorului său, să studieze şi să slujească acolo şi, după ce îşi termină cursul, să se întoarcă pentru a duce o viaţă domestică.

134 Sensul pare a fi că aceste ultime trei îndatoriri produc merite şi, prin urmare, ar trebui îndeplinite. Primele trei însă sunt surse de existenţă.

SECȚIUNEA XLVI

Brahmanul a spus: Studiind cu sfințenie astfel, după puterile sale, în modul descris mai sus, și trăind de asemenea ca un *Brahmacharin*, cel devotat datoriilor propriei sale stări, înzestrat cu învățătură, observând penitențe și având toate simțurile sub control, devotat celor plăcute și benefice învățătorului, statornic în practicarea datoriei adevărului și întotdeauna pur, ar trebui, cu permisiunea învățătorului, să-și mănânce hrana fără a o blama. El ar trebui să mănânce *Havishya* preparată din ceea ce obține din cerșit și să stea, să șadă și să facă exerciții (conform indicațiilor).[135] Ar trebui să verse libații în foc de două ori pe zi, purificându-se și cu mintea concentrată. El ar trebui să poarte întotdeauna un toiag din Vilwa sau Palasa.[136] Îmbrăcămintea omului renăscut ar trebui să fie din in, sau din bumbac, sau piele de căprioară, sau o pânză complet brun-roșiatică. Ar trebui să existe și o cingătoare făcută din iarbă Munja. El ar trebui să poarte părul ciufulit pe cap și să facă băi în fiecare zi. Ar trebui să poarte sfințita ață, să studieze scripturile, să scape de lăcomie și să fie statornic în respectarea jurămintelor. El ar trebui, de asemenea, să satisfacă zeitățile cu ofrande de apă curată, având mintea oprită în același timp. Un astfel de *Brahmacharin* este demn de aplauze. Cu sămânța vitală reținută și mintea concentrată, cel care este astfel devotat reușește să cucerească Raiul. După ce a atins scaunul suprem, el nu mai trebuie să se întoarcă la naștere. Curățat prin toate riturile purificatoare și după ce a trăit ca un *Brahmacharin*, ar trebui apoi să iasă din satul său și să trăiască apoi ca un ascet în păduri, renunțând (la toate atașamentele). Îmbrăcat în piei de animale sau scoarță de copac, el ar trebui să facă băi dimineața și seara. Trăind mereu în pădure, el nu ar trebui să se întoarcă niciodată într-un loc locuit. Onorându-i pe oaspeți când vin, ar trebui să le ofere adăpost și el însuși să trăiască din fructe și frunze și rădăcini obișnuite, și Syamaka. El ar trebui, fără a fi leneș, să se hrănească cu apa pe care o găsește, și cu aerul, și cu toate produsele pădurii. El ar trebui să trăiască din acestea, în ordine, conform reglementărilor inițierii sale.[137] El ar trebui să-l onoreze pe oaspetele care vine la el cu daruri de fructe și rădăcini. Apoi, fără lene, ar trebui să ofere întotdeauna orice altă mâncare ar avea. Oprind vorbirea în același timp, el ar trebui să mănânce după ce a satisfăcut zeitățile și oaspeții. Mintea sa ar trebui să fie liberă de invidie. Ar trebui să mănânce puțin și să depindă întotdeauna de zei. Stăpânit de sine, practicând compasiunea universală și posedând iertare, ar trebui să poarte barbă și păr (fără a se supune operațiunilor frizerului). Făcând sacrificii și dedicându-se studiului scripturilor, ar trebui să fie statornic în respectarea datoriei adevărului. Cu corpul mereu într-o stare de puritate, înzestrat cu isteține, locuind mereu în pădure, cu mintea concentrată și simțurile supuse, un sihastru de pădure, dedicându-se astfel, ar cuceri Raiul. Un căsătorit, sau Brahmacarin, sau sihastru de pădure, care dorește să atingă Eliberarea, ar trebui să recurgă la ceea ce a fost numit cel mai bun curs de conduită. După ce a acordat tuturor creaturilor promisiunea abținerii complete de la vătămare, ar trebui să renunțe complet la orice acțiune. Ar trebui să contribuie la fericirea tuturor creaturilor, să practice prietenia universală, să-și supună toate simțurile și să fie un ascet. Hrănindu-se cu mâncare obținută fără cerere și fără efort, și care i-a venit spontan, ar trebui să facă un foc. Ar trebui să-și facă rondul de cerșit într-un loc de unde fumul nu se mai ridică și unde toți locuitorii au mâncat deja.[138] Persoana care cunoaște conduita ce duce la Eliberare ar trebui să caute pomană după ce vasele (folosite la gătit) au fost spălate. Nu ar trebui să se bucure niciodată când obține ceva și niciodată să fie deprimat dacă nu obține nimic. Căutând doar strictul necesar pentru susținerea vieții, ar trebui, cu mintea concentrată, să își facă rondul de cerșit, așteptând momentul potrivit. Nu ar trebui să dorească câștiguri în comun cu alții, nici să mănânce când este onorat. Omul care duce

---

135 *Havishya* este mâncare gătită într-un mod special și oferită zeităților. Trebuie să fie fără carne. Poate conține lapte sau *ghee*, dar gătitul trebuie făcut într-un singur vas sau oală în mod continuu; nu este permisă schimbarea vaselor.

136 Vilwa este *Aigle triármelos*, iar Palasa este *Butea frondosa* din Roxburgh.

137 La început ar trebui să trăiască cu fructe, rădăcini și frunze etc. Apoi cu apă și apoi cu aer. diferite secte de păduri pustnice. Cursul vieții este stabilit în momentul riturilor inițiatice.

138 Ceea ce se afirmă aici este următorul. *Sannyasinul* nu ar trebui să ceară de pomană: sau, dacă își dorește vreodată să aibă scopuri, ar trebui să le caute într-un sat sau într-o casă unde s-a gătit deja și unde toată lumea a mâncat deja. Această limitare este prevăzută, deoarece altfel *Sannyasinul* ar putea fi hrănit pe săturate de către stăpânul de familie care îl vede.

viața de cerșetor ar trebui să se ascundă pentru a evita darurile onorifice. În timp ce mănâncă, nu ar trebui să mănânce mâncare care este rămășița din farfuria altuia, nici pe cea care este amară, sau astringentă, sau înțepătoare. Nu ar trebui să mănânce nici acele tipuri de mâncare care au gust dulce. Ar trebui să mănânce doar atât cât este necesar pentru a-l ține în viață. Persoana care cunoaște Eliberarea ar trebui să-și obțină subzistența fără a obstrucționa nicio creatură. În rondurile sale de cerșit nu ar trebui să urmeze niciodată pe altcineva (având același scop). Nu ar trebui să-și etaleze niciodată pietatea; ar trebui să se miște într-un loc retras, eliberat de pasiune. Fie o casă goală, fie o pădure, fie piciorul vreunui copac, fie un râu, fie o peșteră de munte, ar trebui să le folosească drept adăpost. Vara ar trebui să petreacă o singură noapte într-un loc locuit; în sezonul ploios poate sta într-un singur loc. Ar trebui să se miște prin lume ca un vierme, calea sa fiind arătată de Soare. Din compasiune pentru creaturi, ar trebui să meargă pe Pământ cu ochii îndreptați spre el. Nu ar trebui să facă niciodată provizii și ar trebui să evite șederea cu prietenii. Omul care cunoaște Eliberarea ar trebui să-și facă zilnic toate faptele cu apă curată. Un astfel de om ar trebui să-și facă întotdeauna băile cu apă care a fost adusă (din râu sau iaz).[139] Abstinența de la vătămare, *Brahmacharyya*, adevărul, simplitatea, eliberarea de mânie, eliberarea de defăimarea altora, autocontrolul și libertatea obișnuită de bârfe: aceste opt jurăminte, cu simțurile stăpânite, el trebuie să le urmărească cu fermitate. El ar trebui să practice întotdeauna un mod de conduită fără păcat, care să nu fie înșelător și neșiret. Eliberat de atașament, el ar trebui să facă întotdeauna pe cel care vine ca oaspete să mănânce (cel puțin) o bucățică de mâncare. El ar trebui să mănânce doar cât este necesar pentru trai, pentru susținerea vieții. El ar trebui să mănânce numai acel fel de mâncare obținut prin mijloace drepte și să nu urmeze dictatele dorinței. El nu ar trebui să accepte niciodată nimic altceva decât mâncare și haine. El ar trebui, din nou, să accepte doar atât cât poate mânca și nimic mai mult. El nu ar trebui să fie înduplecat să accepte daruri de la alții, nici nu ar trebui să facă daruri altora. Datorită neajutorării creaturilor, omul înțelept ar trebui să împartă întotdeauna cu alții. El nu ar trebui să-și însușească ceea ce aparține altora, nici să ia ceva fără a fi întrebat. El nu ar trebui, după ce s-a bucurat de ceva, să devină atât de atașat de el încât să dorească să-l aibă din nou. Cineva ar trebui să ia doar pământ și apă și pietricele și frunze și flori și fructe, care nu aparțin nimănui, așa cum vin ele, când dorește să facă vreo faptă. Cineva nu ar trebui să trăiască din ocupația unui meșteșugar, nici să extragă aurul. Cineva nu ar trebui să urască, nici să predea (celuia care nu cere să fie învățat); nici nu ar trebui să aibă vreo posesiune. El ar trebui să mănânce numai ceea ce este consacrat prin credință. Cineva ar trebui să se abțină de la controverse. Cineva ar trebui să urmeze acea linie de conduită care a fost numită nectarică. Cineva nu ar trebui să fie niciodată atașat de nimic și niciodată să nu intre în relații de intimitate cu nicio creatură. Cineva nu ar trebui să îndeplinească, nici să determine îndeplinirea, nicio acțiune care implică așteptarea unui rod sau distrugerea vieții sau tezaurizarea bogăției sau a obiectelor. Respingând toate obiectele, mulțumit cu foarte puțin, el ar trebui să rătăcească (fără casă) urmând o comportare egală față de toate creaturile mobile și nemobile. Cineva nu ar trebui să necăjească niciodată altă ființă; nici nu ar trebui să fie necăjit de altcineva. Cel care este de încredere pentru toate creaturile este considerat cel mai însemnat dintre acele persoane care înțeleg Eliberarea. Cineva nu ar trebui să se gândească la trecut, nici să fie neliniștit de viitor. Cineva ar trebui să disprețuiască prezentul, așteptând momentul potrivit, cu mintea concentrată.[140] Cineva nu ar trebui să murdărească niciodată nimic prin ochi, minte sau vorbire. Nici nu ar trebui să facă nimic greșit, deschis sau în secret. Trăgându-și simțurile înapoi, ca o broască țestoasă care își retrage membrele, ar trebui să-și atenueze simțurile și mintea, să cultive o înțelegere pe deplin pașnică și să caute să stăpânească fiecare subiect. Eliberat de toate perechile de opuse, fără să-și încline niciodată capul în reverență, abținându-se de la riturile care necesită rostirea lui *Swaha*, el ar trebui să fie eliberat de posesivitate și egoism. Cu sufletul curățat, el nu ar trebui să caute niciodată să dobândească ceea ce nu are și să protejeze ceea ce are. Fără așteptări, lipsit de calități, înrădăcinat în liniște, el ar trebui să fie liber de toate atașamentele și să nu depindă de nimeni. Atașat de sine însuși și cuprinzând toate subiectele, el devine eliberat fără

139 El nu ar trebui să se arunce niciodată într-un pârâu, lac sau acvariu pentru a se îmbăia.

140 Kalakankhi sugerează, probabil, „pur și simplu a aștepta timpul”, adică a permite timpului să treacă indiferent peste el.

îndoială. Cei care percep sinele, care este fără mâini şi picioare şi spate, care este fără cap şi fără stomac, care este eliberat de operaţiunea tuturor calităţilor, care este absolut, neîntinat şi stabil, care este fără miros, fără gust şi atingere, fără culoare şi fără sunet, care trebuie înţeles (prin studiu aprofundat), care este neataşat, care este fără carne, care este eliberat de anxietate, neofilit şi divin, şi, în cele din urmă, care, deşi locuieşte într-o casă, locuieşte în toate creaturile, reuşesc să scape de moarte. Acolo înţelegerea nu ajunge, nici simţurile, nici zeităţile, nici *Vedele*, nici jertfele, nici regiunile (fericirii superioare), nici penitenţa, nici jurămintele. Atingerea la el de către cei care posedă cunoaştere este spusă a fi fără înţelegerea simbolurilor. Prin urmare, omul care cunoaşte proprietăţile a ceea ce este lipsit de simboluri, ar trebui să practice adevărurile pietăţii.[141] Înţeleptul, luând drumul vieţii domestice, ar trebui să adopte acea conduită care este conformă cu cunoaşterea adevărată. Deşi neorbit, el ar trebui să practice pietatea în modul unui om orbit, fără a găsi vină în ea. Fără a găsi vină în practicile celor buni, el ar trebui să adopte el însuşi o conduită pentru practicarea pietăţii care să-i facă pe alţii să-l desconsidere mereu. Acel om care este înzestrat cu o astfel de conduită este considerat cel mai însemnat dintre asceţi. Simţurile, obiectele simţurilor, (cele cinci) elemente mari, mintea, înţelegerea, egoismul, nemanifestul, Purusha de asemenea, după ce le-a înţeles pe toate acestea cu ajutorul inferenţelor corecte, se atinge Raiul, eliberat de toate legăturile. Cel care cunoaşte adevărul, înţelegând acestea în momentul terminării vieţii sale, ar trebui să mediteze, sprijinindu-se exclusiv pe un singur punct. Apoi, nefiind dependent de nimeni, atinge Eliberarea. Eliberat de toate ataşamentele, ca vântul în spaţiu, cu acumulările sale epuizate, fără nicio suferinţă de orice fel, el atinge scopul său suprem.

SECŢIUNEA XLVII

Brahmanul a spus: Cei din vechime, care au rostit anumite adevăruri, spun că Renunţarea este penitenţă. Brahmanii, care locuiesc în ceea ce are pe Brahman ca origine, înţeleg Cunoaşterea ca fiind Brahmanul suprem.[142] Brahman este foarte departe, iar atingerea sa depinde de cunoaşterea *Vedelor.* Este liber de toate perechile de opuse, este lipsit de toate calităţile; este etern; este înzestrat cu calităţi de neconceput; este suprem. Prin cunoaştere şi penitenţă, cei înzestraţi cu înţelepciune văd ceea ce este cel mai înalt. Într-adevăr, cei cu minţi nepătate, cei curăţaţi de orice păcat şi cei care au transcens toată patima şi întunericul (reuşesc să vadă acest lucru). Cei care sunt mereu devotaţi renunţării şi care cunosc *Vedele* reuşesc să atingă Domnul suprem, care este identic cu calea fericirii şi păcii, cu ajutorul penitenţei. S-a spus că penitenţa este lumină. Conduita duce la pietate. Cunoaşterea este considerată cea mai înaltă. Renunţarea este cea mai bună penitenţă. Cel care înţelege sinele prin determinarea exactă a tuturor subiectelor, care este neclintit, care este identic cu Cunoaşterea şi care sălăşluieşte în toate entităţile, reuşeşte să meargă pretutindeni. Omul învăţat care vede asocierea şi disocierea, şi unitatea în diversitate, este eliberat de suferinţă. Cel care nu doreşte nimic, care nu disprețuieşte nimic, devine eligibil, chiar şi locuind în această lume, pentru asimilarea cu Brahman. Cel care cunoaşte adevărurile despre calităţile lui Pradhana şi înţelege Pradhana ca existând în toate entităţile, care este liber de sentimentul de posesie şi egoism, fără îndoială, devine eliberat. Cel care este eliberat de toate perechile de opuse, care nu îşi pleacă capul în faţa nimănui, care a transcens riturile *Swadha*, reuşeşte cu ajutorul liniştii de sine să atingă ceea ce este liber de perechi de opuse, care este etern şi care este lipsit de calităţi. Abandonând toată acţiunea, bună sau rea, dezvoltată din calităţi, şi lepădând atât adevărul cât şi neadevărul, o creatură, fără îndoială, devine eliberată. Având manifestul pentru sămânţa originii sale, cu înţelegerea pentru trunchiul său, cu marele principiu al egoismului pentru adunătura ramurilor sale, cu simţurile pentru cavităţile lăstarilor săi mici, cu cele (cinci) mari elemente pentru ramurile sale mari, cu obiectele simţurilor pentru ramurile sale mai mici, cu frunze ce sunt mereu prezente, cu flori ce îl împodobesc mereu şi cu fructe atât plăcute, cât şi neplăcute produse mereu, este arborele etern al Brahmanului

141 Sensul pare a fi acesta: sinele sau sufletul este lipsit de calităţi. Cel care cunoaşte sinele, sau mai degrabă cel care urmăreşte sinele cu dorinţa de a-l cunoaşte, ar trebui să practice adevărurile Pietăţii expuse mai sus. Ele constituie calea care duce la sine.

142 Ceea ce are Brahman ca origine implică *Vedele*.

care formează sprijinul tuturor creaturilor. Tăind și străpungând acel arbore cu cunoașterea adevărului ca și sabie, omul înțelept, abandonând legăturile făcute din atașament și care cauzează nașterea, decrepitudinea și moartea, și eliberându-se de posesivitate și egoism, fără îndoială, se eliberează. Acestea sunt cele două păsări, care sunt nemodificabile, care sunt prietene și care trebuie cunoscute ca fiind neinteligente. Celălalt care este diferit de aceste două este numit cel Inteligent. Când eul interior, care este lipsit de cunoașterea naturii, care este (ca și cum) neînțelept, devine familiar cu ceea ce este deasupra naturii, atunci, înțelegând *Kshetra*, și înzestrat cu o inteligență ce transcende toate calitățile și cuprinde totul, devine eliberat de toate păcatele.

SECȚIUNEA XLVIII

Brahmanul a zis: Unii îl consideră pe Brahman ca pe un copac. Unii îl consideră pe Brahman ca pe o pădure mare. Unii îl consideră pe Brahman ca pe nemanifest. Unii îl consideră transcendent și eliberat de orice suferință. Ei cred că tot acest univers este produs din nemanifest și se absoarbe în el. Cel care, chiar și pentru scurta perioadă de timp necesară unei singure respirații, când sfârșitul său sosește, devine echilibrat, atingând Sinele, se pregătește pentru nemurire. Îngrădind Sinele în Sine, chiar și pentru cât durează o clipire, se ajunge, prin liniștea Sinelui, la acea dobândire inepuizabilă a celor înzestrați cu cunoaștere. Stăpânind din nou și din nou suflările vieții prin controlul lor conform metodei numite *Pranayama*, prin zece sau douăsprezece, el ajunge la ceea ce este dincolo de douăzeci și patru. Astfel, dobândind mai întâi un suflet liniștit, se atinge împlinirea tuturor dorințelor.[143] Când calitatea Binelui predomină în ceea ce provine din Nemanifest, acesta devine apt pentru nemurire. Cei care cunosc calitatea Binelui o aplaudă foarte mult, spunând că nu există nimic mai înalt decât Binele. Prin inferență știm că Purusha depinde de Bine. O, voi cei mai buni dintre reîntorși, este imposibil să se ajungă la Purusha prin orice alt mijloc. Iertarea, curajul, abținerea de la vătămare, echilibrul, adevărul, sinceritatea, cunoașterea, darul și renunțarea sunt considerate caracteristicile acelei conduite care izvorăște din Bine. Prin această inferență, înțelepții cred în identitatea dintre Purusha și Bine. Nu există nicio îndoială în aceasta. Unii învățați devotați cunoașterii afirmă unitatea dintre *Kshetrajna* și Natură. Totuși, acest lucru nu este corect. Se spune că Natura este diferită de Purusha; și aceasta ar implica o lipsă de considerație. Adevărata distincție și asociere trebuie cunoscute (atât cât se aplică la Purusha, cât și la Natură). Unitatea și diversitatea sunt, de asemenea, stabilite. Aceasta este doctrina celor învățați. În Gnat și Udumbara se văd atât unitatea, cât și diversitatea. Așa cum un pește în apă este diferit de ea, așa este relația dintre cele două (adică Purusha și Natura). Cu adevărat, relația lor este ca cea a picăturilor de apă pe frunza de lotus.

Învățătorul a continuat: Astfel adresați, acei Brahmani învățați, care erau cei mai importanți dintre oameni, au simțit unele îndoieli și (prin urmare) l-au pus din nou la îndoială pe Strămoșul (dintre toate creaturile).[144]

---

143 Comentatorii au opinii diferite cu privire la ceea ce se implică prin zece sau doisprezece. Nilakantha crede că zece înseamnă cele opt caracteristici ale Yoga, și anume *Yama, Niyama, Asana, Pranayama, Pratyahara, Dharana, Dhyana, Samadhi, Tarka și Vairagya*. Cei doisprezece ar implica primele opt, iar aceste patru, și anume *Maitri, Karuna, Mudita și Upeksha*. Dacă se iau zece plus doisprezece sau doi și douăzeci, atunci acest număr ar fi alcătuit din cele cinci moduri ale *Yamei*, cele cinci ale *Niyamei*, celelalte șase ale Yogăi (începând cu *Asana* și terminând cu *Samadhi*), cele patru începând cu *Maitri* și cele două, și anume *Tarka* și *Vairagya*.

144 Ceea ce se spune în această Lecție pare a fi acesta: Nemanifestul sau Prakriti este acea condiție în care toate cele trei calități: Bunătatea, Pasiunea și Întunericul există într-o stare de combinație. Nemanifestul este condiția existentă înainte de creație. Când o anumită calitate, și anume Bunătatea, prevalează asupra celorlalte, apare *Purusha*, adică acel din care curge totul. Relația dintre Purusha și Natură este atât unitate, cât și diversitate. Cele trei ilustrări ale Țânțarului și Udumbara, peștele și apa, picăturile de apă și frunza de lotus, explică relația dintre Purusha și Natură. El este în Natură, dar diferit de ea. Există atât asociere, cât și disociere.

SECȚIUNEA XLIX

Rishii au spus: «Care dintre datorii este considerată cea mai demnă de a fi îndeplinită? Vedem că modurile diverse ale datoriei sunt contradictorii. Unii spun că (ea rămâne) după ce corpul (este distrus). Alții spun că nu există. Unii spun că totul este îndoielnic. Alții nu au îndoieli.[145] Unii spun că eternul (principiul) nu este etern. Unii spun că există, iar alții că nu există. Unii spun că este de o singură formă, sau în două feluri, iar alții că este amestecat. Unii Brahmani care cunosc Brahmanul și spun adevărul îl consideră unul. Alții, că este distinct; iar alții din nou că este multiplu. Unii spun că timpul și spațiul există; alții că nu este așa. Unii poartă șuvițe încrețite pe cap și sunt îmbrăcați în piei de cerb. Alții au creștete rase și merg complet goi. Unii sunt pentru abținerea totală de la scăldat, iar alții pentru scăldat. Astfel de diferențe de vederi se pot vedea printre zeități și Brahmani versanți în Brahman și înzestrați cu percepții ale adevărului. Unii sunt pentru consumul de alimente; în timp ce alții sunt dedicați postului. Unii aplaudă acțiunea; alții aplaudă liniștea perfectă. Unii aplaudă Eliberarea; alții, diverse tipuri de plăceri. Unii doresc diverse tipuri de bogății; alții, sărăcia. Unii spun că mijloacele trebuie folosite; alții că nu este așa. Unii sunt dedicați unei vieți de abținere de la vătămare, alții sunt dedicați distrugerii. Unii sunt pentru merit și glorie, alții spun că nu este așa. Unii sunt dedicați bunătății; alții sunt stabiliți în îndoială. Unii sunt pentru plăcere; alții pentru durere. Alți oameni spun că este meditație. Alți Brahmani învățați spun că este Jertfă. Alții, din nou, spun că este darul. Alții aplaudă penitențele; alții, studiul scripturilor. Unii spun că înțelepciunea și renunțarea (ar trebui urmate). Alții, care meditează asupra elementelor, spun că este Natura. Unii laudă totul; alții, nimic. O, cel dintâi dintre zei, fiind datoria astfel confuză și plină de contradicții de feluri felurite, suntem amăgiți și nu putem ajunge la nicio concluzie. Oamenii susțin acțiunea, spunând: „*Aceasta este bună*” – „*Aceasta este bună*” – Cel ce este atașat de o anumită datorie, laudă acea datorie ca fiind cea mai bună. Din acest motiv, înțelegerea noastră se frânge și mintea ne este distrasă. Prin urmare, dorim, O, cel mai bun dintre toți ființele, să știm ce este bun. Se cuvine ție să ne declari, după aceasta, ce este (atât de) misterios și care este cauza legăturii dintre *Kshetrajna* și Natură.» Astfel abordat de către acei Brahmanzi învățați, ilustrul creator al lumilor, înzestrat cu o mare inteligență și posesor al unui suflet drept, le-a declarat exact ceea ce au cerut.

SECȚIUNEA L

Brahmanul a spus: Ei bine, atunci, îți voi declara ceea ce ceri. Află ce i-a spus un învățător unui discipol care a venit la el. Ascultă totul și hotărăște-te cuvenit. Abținerea de a vătăma orice creatură este considerată cea mai importantă dintre toate datoriile. Acela este cel mai înalt loc, lipsit de angoasă și care constituie o dovadă de sfințenie. Cei din vechime, care au contemplat adevărul sigur, au spus că înțelepciunea este cea mai mare fericire. De aceea, el devine eliberat de toate păcatele prin cunoașterea pură. Aceia care se ocupă cu distrugerea și vătămarea, aceia care sunt necredincioși în conduită, trebuie să ajungă în Iad ca urmare a faptului că sunt înzestrați cu lăcomie și iluzie. Acei oameni care, fără amânare, îndeplinesc fapte, împinși de așteptare, se nasc iar și iar în această lume și se bucură în plăcere. Acei oameni care, înzestrați cu învățătură și înțelepciune, îndeplinesc fapte cu credință, fără așteptări și posedați de concentrare a minții, se spune că percep clar. După aceasta, voi declara cum se petrece asocierea și disocierea lui *Kshetrajna* și a Naturii. Voi, cei mai buni dintre oameni, ascultați. Relația de aici este spusă a fi aceea dintre obiect și subiect.[146] Purusha este întotdeauna subiectul; iar Natura a fost spusă a fi obiectul. S-a explicat, prin ceea ce s-a spus într-o parte anterioară a discursului unde s-a arătat, că ele există în modul Gnanei și Udumbara. Fiind un obiect de plăcere, Natura este neînțeleaptă și nu știe nimic. Cel care o savurează, însă, se spune că o cunoaște. Fiind *Kshetrajna* savurătorul, Natura este savurată.

145 Îndoielile se referă la îndatoriri, adică dacă acestea ar trebui îndeplinite sau nu și dacă au vreun efect aici și în viitor.

146 Agentul care gândește sau de care se bucură este subiectul, iar ceea ce este gândit sau de care se bucură este obiectul. Subiect și obiect sunt două cuvinte bine cunoscute în filosofia lui Sir W. Hamilton. Îl adopt și eu pe Telang.

Înțelepții au spus că Natura este întotdeauna alcătuită din perechi de contrarii (și constă din calități). *Kshetrajna*, pe de altă parte, este lipsit de perechi de contrarii, lipsit de părți, etern și liber, în ceea ce privește esența sa, de calități. El sălășluiește în mod egal în toate și merge, cu cunoaștere. El savurează întotdeauna Natura, așa cum o frunză de lotus (savurează) apa. Înzestrat cu cunoaștere, el nu este niciodată pătat, chiar dacă intră în contact cu toate calitățile. Fără îndoială, Purusha este neatașat, ca picătura de apă instabilă de pe frunza de lotus. Aceasta este concluzia sigură (a scripturilor) că Natura este proprietatea lui Purusha. Relația dintre aceștia doi (și anume Purusha și Natura) este ca cea existentă între materie și cel care o face. Așa cum cineva intră într-un loc întunecat luând cu el o lumină, tot așa aceia care doresc Supremul înaintează cu lumina Naturii.[147] Atâta timp cât materia și calitatea (care sunt ca uleiul și fitilul) există, atâta timp lumina strălucește. Flacăra, însă, se stinge atunci când materia și calitatea (sau uleiul și fitilul) sunt epuizate. Astfel, Natura este manifestă; în timp ce Purusha este spus a fi nemanifest. Înțelegeți aceasta, voi, Bresle de învățați. Ei bine, vă voi spune acum ceva mai mult. Chiar și cu o mie de (explicații), cel care are o înțelegere greșită nu reușește să dobândească cunoaștere. Cel care este înzestrat cu inteligență reușește să atingă fericirea, printr-o a patra parte (din explicații). Astfel trebuie înțeleasă îndeplinirea datoriei ca dependentă de mijloace. Căci omul inteligent, având cunoaștere a mijloacelor, reușește să ajungă la fericirea supremă. Așa cum un om călătorind pe un drum fără provizii pentru călătoria sa, înaintează cu mare disconfort și poate chiar să întâmpine distrugerea înainte de a ajunge la capătul drumului, tot așa trebuie știut că acțiunile greșite nu au roade.[148] Examinarea a ceea ce este plăcut și a ceea ce este neplăcut în propria ființă este productivă de beneficii.[149] Progresul în viață al unui om care este lipsit de percepția adevărului este ca al unui om care călătorește imprudent pe un drum lung nevăzut înainte. Progresul, însă, al celor înzestrați cu inteligență este ca al oamenilor care călătoresc pe același drum, călare pe un car căruia i-au fost înhămați cai iuți și care se mișcă cu viteză. După ce a urcat pe vârful unui munte, să nu-și arunce privirea pe suprafața pământului.[150] Văzând un om, chiar dacă călătorește cu carul, afectat și inconștient de durere, omul inteligent călătorește cu carul atâta timp cât există o cale pentru car.[151] Omul învățat, când vede că drumul pentru car se termină, își abandonează carul pentru a merge pe jos. La fel procedează omul inteligent care cunoaște poruncile referitoare la adevăr și Yoga (sau Cunoaștere și Dăruire). Cunoscând calitățile, un astfel de om înaintează, înțelegând ce urmează.[152] Așa cum cel care se aruncă, fără barcă, în oceanul teribil, doar cu cele două brațe, din iluzie, dorește fără îndoială distrugerea; în timp ce omul înțelept, cunoscător al distincțiilor, intră în apă, cu o barcă echipată cu vâsle, și trece curând lacul fără oboseală, și după ce l-a trecut aruncă barca, eliberat de gândul de „al meu”. Aceasta a fost deja explicată prin ilustrația carului și a pietonului. Cel care a fost copleșit de iluzie în urma atașamentului, aderă la el ca un pescar la barca sa. Copleșit de ideea de „al meu”, rătăcește în domeniul său restrâns. După ce te-ai urcat într-o barcă, nu este posibil să te miști pe uscat. În mod similar, nu este posibil să te miști pe apă după ce ai urcat într-o mașină. Există astfel diverse acțiuni cu privire la diverse obiecte. Și așa cum se săvârșește acțiunea în această lume, așa și rezultatul îi revine celor care o săvârșesc. Ceea ce este lipsit de miros, lipsit de gust și lipsit de

147 *Sattawa pradipa*, tradus „lumina Naturii”, implică, așa cum explică Nilakantha, cunoașterea, care este o manifestare a Naturii. Interpretarea lui Arjuna Misra pare a fi mai bună. El spune că cunoașterea – adică cunoașterea adevărului – este dobândită de sine prin Natură.

148 Sensul pare a fi acesta: cel care pornește într-o călătorie trebuie să își procure mijloacele necesare, altfel este sigur că va simți disconfort sau chiar se va confrunta cu distrugerea. Așadar, în călătoria vieții, trebuie să își procure cunoașterea ca mijloc. Atunci se poate evita orice disconfort și pericol. Acțiunea nu constituie mijlocul adecvat. Poate sau nu să producă roade.

149 Adică, nu ar trebui să-ți pese de lucrurile exterioare.

150 Adică nu este nevoie să facă acte poruncite de scripturi după ce a atins cunoașterea, care este cel mai înalt loc.

151 Sensul este acesta: mersul cu mașina poate să nu fie întotdeauna confortabil. Atâta timp cât există o cale pentru mașini, cineva ar trebui să meargă cu propria mașină. Totuși, dacă drumul este de așa natură încât nu este potrivit pentru ca o mașină să circule pe el, ar trebui evitată trecerea pe el, deoarece mașina, în loc să ofere confort, ar putea, pe o astfel de cale, să producă doar disconfort.

152 Adică, mai întâi acțiunea cu dorință: apoi acțiunea fără dorință; apoi cunoașterea, conform lui Arjuna Nilakantha care explică faptul că acțiunea este prima, apoi Yoga; apoi starea de Hansa sau Paramahansa.

atingere şi sunet, ceea ce este meditat de către înţelepţi cu ajutorul înţelegerii lor, se numeşte *Pradhana*. Acum, *Pradhana* este nemanifestat. O dezvoltare a nemanifestatului este *Mahat*. O dezvoltare a lui *Pradhana*, atunci când a devenit *Mahat*, este Egoismul. Din egoism se produce dezvoltarea numită marile elemente. Şi din marile elemente respectiv, obiectele simţurilor sunt considerate a fi dezvoltări. Nemanifestatul este de natura sămânţei. Este productiv în esenţa sa. Ni s-a spus că marele suflet are virtuţile unei seminţe şi că este un produs. Egoismul este de natura sămânţei şi este un produs iar şi iar. Şi cele cinci mari elemente sunt de natura sămânţei şi produse. Obiectele celor cinci mari elemente sunt înzestrate cu natura de sămânţă şi dau naştere la produse. Acestea au Chitta ca proprietate. Dintre acestea, spaţiul are o singură calitate; vântul se spune că are două. Lumina, se spune, este înzestrată cu trei calităţi; iar apa posedă patru calităţi. Pământul, plin de cele în mişcare şi de cele nemişcate, trebuie cunoscut ca posedând cinci calităţi. Ea este o zeiţă care este sursa tuturor entităţilor şi abunda în exemple de plăcut şi neplăcut. Sunetul, la fel şi atingerea, culoarea, gustul şi mirosul, numărând al cincilea – acestea sunt cele cinci calităţi ale pământului, O, cei mai de frunte dintre regeneraţi. Mirosul aparţine întotdeauna pământului, iar mirosul se spune că este de diferite feluri. Voi expune pe larg numeroasele calităţi ale mirosului. Mirosul este plăcut sau neplăcut, dulce, acru, înţepător, difuz şi compact, uleios şi uscat, şi clar. Astfel, mirosul, care aparţine pământului, trebuie cunoscut ca fiind de zece feluri.[153] Sunetul, atingerea, la fel şi culoarea şi gustul au fost spuse a fi calităţile apei. Voi vorbi acum despre calităţile Gustului. Gustul a fost spus a fi de diferite feluri. Dulce, acru, înţepător, amar, astringent şi sărat, la fel. Gustul, despre care s-a spus că aparţine apei, este astfel de şase varietăţi. Sunetul, atingerea şi, de asemenea, culoarea – acestea sunt cele trei calităţi de care se spune că dispune lumina. Culoarea este calitatea luminii, iar culoarea se spune că este de diferite feluri. Alb, negru, la fel şi roşu, albastru, galben şi gri, de asemenea, şi scurt, lung, minunat, grosolan, pătrat şi circular, dintre aceste douăsprezece varietăţi ale culorii care aparţine luminii. Acestea trebuie să fie înţelese de către Brahmani venerabili de ani, pricepuţi în datorii şi sinceri în vorbire. Sunetul şi atingerea trebuie cunoscute ca cele două calităţi ale vântului. Atingerea a fost spusă a fi de diverse feluri. Aspru, rece şi, de asemenea, cald, delicat şi clar, tare, uleios, neted, alunecos, dureros şi moale, de doisprezece feluri este atingerea, care este calitatea vântului, aşa cum au spus Brahmani încununaţi de succes, pricepuţi în datorii şi înzestraţi cu vederea adevărului. Acum, spaţiul are o singură calitate, şi aceea se spune a fi sunetul. Voi vorbi pe larg despre numeroasele calităţi ale sunetului. Shadaja, Rishabha, împreună cu Gandhara, Madhyama şi, de asemenea, Panchama; după aceasta trebuie cunoscut Nishada şi apoi Dhaivata.[154] În afară de acestea, există sunete plăcute şi sunete neplăcute, compacte şi compuse din multe ingrediente. Sunetul care se naşte din spaţiu – trebuie cunoscut astfel ca fiind de zece feluri. Spaţiul este cel mai înalt dintre cele (cinci) elemente. Egoismul este deasupra lui. Deasupra egoismului este înţelegerea. Deasupra înţelegerii este sufletul. Deasupra sufletului se află Nemanifestul. Deasupra Nemanifestului se află Purusha. Cel care ştie ce este superior şi ce este inferior printre creaturile existente, care este familiarizat cu rânduielile în ceea ce priveşte toate actele şi care se constituie sufletul tuturor creaturilor, atinge Sufletul Nepieritor.

SECŢIUNEA LI

Brahmanul a spus: Deoarece mintea este stăpâna acestor cinci elemente, în ceea ce priveşte controlul şi scoaterea lor la iveală, mintea este, prin urmare, sufletul elementelor. Mintea prezidează întotdeauna peste marile elemente. Înţelegerea proclamă puterea şi este numită *Kshetrajna*.[155] Mintea înhamă simţurile ca un vizitiu ce înhamă cai buni. Simţurile, mintea şi înţelegerea sunt întotdeauna unite cu *Kshetrajna*. Sufletul individual, călare pe carul căruia sunt înhămaţi cai mari şi care are înţelegerea drept frâu, se plimbă în toate părţile. Cu toate simţurile ataşate de el (ca şi cai), cu mintea drept vizitiu şi cu înţelegerea drept frâu etern, există marele Car Brahman. Într-adevăr,

153 Katu nu este amar, ci înţepător sau ascuţit, ca cel ataşat ardeilor iuţi.

154 Acestea sunt notele Gamutului Hindus.

155 Înţelegerea funcţionează pe baza a ceea ce îi este prezentat de minte. Prin urmare, înţelegerea este, ca să zicem aşa, stăpânul care exercită puterea sau suveranitatea, fiind slujit de minte.

acel om înzestrat cu învățătură și înțelepciune care înțelege întotdeauna Carul Brahman în acest fel, nu este niciodată copleșit de iluzie în mijlocul tuturor entităților. Această pădure a lui Brahman începe cu Manifestarea și se termină cu obiectele grosiere. Include entități mobile și nemișcate, primește lumină de la strălucirea soarelui și a lunii și este împodobită cu planete și constelații. Este împodobită din nou, pe toate părțile, cu rețele de râuri și munți. Este întotdeauna înfrumusețată de asemenea prin ape diverse. Este mijlocul de subzistență pentru toate creaturile. Este, din nou, scopul tuturor ființelor vii. În acea pădure, *Kshetrajna* se mișcă întotdeauna. Oricare entități există în această lume, mobile și nemișcate, sunt primele care se dizolvă. După acestea (se dizolvă) acele calități care compun toate entitățile. După ce calitățile (se dizolvă), cele cinci elemente. Aceasta este gradația entităților. Zeii, oamenii, Gandharva, Pisacha, Asura și Rakshasa s-au născut toți din Natură, și nu din acțiuni, nu dintr-o cauză. Brahmanii, care sunt creatorii universului, se nasc aici din nou și din nou. Tot ceea ce se naște din ei se dizolvă, când vine timpul, în aceleași cinci mari elemente, ca valurile în ocean. Toate marile elemente sunt dincolo de acele elemente care compun universul. Cel eliberat de acele cinci elemente ajunge la cel mai înalt scop. Puternicul Prajapati a creat tot acest lucru numai prin minte. În același mod, Rishi au atins statutul de zeități cu ajutorul penitenței. În același mod, cei care au atins perfecțiunea, care erau capabili de concentrarea Yoga și care se hrănesc cu fructe și rădăcini, percep la fel lumea triplă prin penitență. Medicamentele și ierburile și toate științele diverse sunt dobândite numai prin penitență, deoarece toată achiziția are penitența drept rădăcină. Orice este greu de dobândit, greu de învățat, greu de învins, greu de parcurs, toate pot fi realizate prin penitență, deoarece penitența este irezistibilă. Cel ce bea băuturi alcoolice, cel ce ucide un Brahmana, cel ce fură, cel ce distruge un făt, cel ce încalcă patul învățătorului său, este curățat de un astfel de păcat prin penitență bine efectuată. Oamenii, Pitri, zeitățile, animalele (de sacrificiu), fiarele și păsările, și toate celelalte creaturi mobile și nemișcate, dedicându-se întotdeauna penitențelor, sunt încununați de succes numai prin penitență. În mod similar, zeitățile, înzestrate cu mari puteri de iluzie, au atins Raiul. Cei care fără lene efectuează acte cu așteptări, fiind plini de egoism, se apropie de prezența lui Prajapati. Acei cu suflete înalte, însă, care sunt lipsiți de posesivitate și eliberați de egoism prin contemplarea pură a Yoga, ating marile și înaltele regiuni. Cei care înțeleg cel mai bine eul, ajungând la contemplația Yoga și având mintea mereu veselă, intră în acumularea nemanifestată de fericire. Acele persoane care sunt eliberate de ideea de posesivitate, precum și de egoism și care se renasc după ce au atins plenitudinea contemplației Yoga, intră (când părăsesc această viață) în regiunea cea mai înaltă rezervată celor mari, și anume, Ne-manifestul. Născut din același ne-manifest și ajungând înapoi în el, eliberat de calitățile Întunericului și Pasiunii, și aderat numai la calitatea Binelui, devine eliberat de orice păcat și creează toate lucrurile.[156] Un astfel de om ar trebui să fie cunoscut drept *Kshetrajna* în perfecțiune. Cel ce îl cunoaște, cunoaște *Veda*.[157] Ajungând la cunoașterea pură din (reținerea) minții, ascetul ar trebui să stea cu sinele reținut. Unul devine în mod necesar ceea ce îi este mintea setată. Acesta este un mister etern. Ceea ce are ne-manifestul drept început și calitățile grosiere drept sfârșit, s-a spus că are Ne-știința drept indicație. Dar înțelegi tu natura căreia îi lipsesc calitățile? Moartea (Mrityu) are două silabe; Brahmanul etern are trei silabe. Posesivitatea este moarte, iar opusul posesivității este eternul.[158] Unii oameni conduși de o înțelegere greșită aplaudă acțiunea. Cei, însă, care sunt numărați printre strămoșii cu suflet înalt, nu au aplaudat niciodată acțiunea. Prin acțiune, o creatură se naște cu un corp făcut din cele șaisprezece.[159] (Adevărat) Cunoașterea îl înghite pe Puruṣa (Sinele cu conștiința corpului). Chiar și aceasta este foarte

156 *Sarvan srijati*, adică creează toate lucrurile atingând starea de cauză universală, deoarece nemanifestatul este cauza universală. Între un astfel de individ și Sufletul Suprem nu există nicio diferență. Chiar și acest lucru este menționat în ultima propoziție.

157 Omul care citește cartea numită *Veda* nu este cu adevărat familiarizat cu *Veda*. Cel care îl cunoaște pe *Kshetrajna*, însă, este considerat ca fiind cu adevărat familiarizat cu *Veda*.

158 Argumentul este că *Mrityu* sau moartea având două silabe, corespondența este justificabilă între aceasta și *Mama* sau a mea, care are, de asemenea, două silabe. La fel și în cazul lui Brahman și *na-mama*. Desigur, ceea ce se înțelege prin *a mea* fiind moartea și *nu-a mea* fiind Brahman sau Emanciparea, nu poate fi de neînțeles pentru cineva care a citit cu atenție secțiunile precedente.

159 Adică cele cinci elemente mari, cele patru organe ale cunoașterii împreună cu mintea și cele patru organe ale acțiunii.

acceptabilă pentru cei care mănâncă *Amrita*.[160] Prin urmare, cei a căror viziune se extinde la celălalt capăt (al oceanului vieții) nu au atașament față de acțiuni. Acest Puruṣa, însă, este plin de cunoaștere și nu plin de acțiune.[161] El nu moare cine Îl înțelege pe Cel nemuritor, neschimbător, de neînțeles, etern și indestructibil – Cel care este Sufletul reținut și care transcende toate atașamentele. Cel ce înțelege astfel Sufletul căruia nu-i este nimic anterior, care este necreat, neschimbător, neînfrânt și de neînțeles chiar și pentru cei care mănâncă nectar, devine el însuși de neînțeles și nemuritor prin aceste mijloace. Alungând toate impresiile și reținând Sufletul în Suflet, el înțelege acel Brahman auspicios de care nu există nimic mai mare. Prin clarificarea înțelegerii, el reușește să atingă liniștea. Indicația liniștii este asemănătoare cu ceea ce se întâmplă într-un vis.[162] Acesta este scopul acestor ființe eliberate care sunt concentrate pe cunoaștere. Ei văd toate acele mișcări care se nasc din dezvoltări succesive.[163] Acesta este scopul celor care nu sunt atașați de lume, Aceasta este practica eternă. Aceasta este realizarea oamenilor deștepți. Acesta este modul de comportare nesancționat. Acest scop poate fi atins de cel care este egal cu toate ființele, care nu are atașamente, care nu are așteptări și care privește toate lucrurile la fel. V-am declarat acum totul vouă, voi, cei mai de frunte dintre Rishișii reîncarnați. Acționați astfel de îndată; veți dobândi succes.

Vasudeva a spus: — Astfel instruit în principiile religiei înalte de către învățător, elevul, O, fiu al lui Kunti, a făcut totul în conformitate cu acestea și apoi a atins Eliberarea. După ce a făcut tot ce trebuia să facă, elevul, O, perpetuator al neamului Kuru, a atins acel loc în care nu mai este nevoie să jelești.

Arjuna a spus: Cine era, într-adevăr, acel Brahmana, O, Krishna, și cine era elevul, O, Janarddana? Cu adevărat, dacă este potrivit să aud asta, spune-mi, O, stăpâne!

Vasudeva a spus: Eu sunt învățătorul, O, cel cu brațele puternice, și să știi că mintea este elevul meu. Prin afecțiunea mea pentru tine, O, Dhananjaya, ți-am povestit acest mister. Dacă ai vreo dragoste pentru mine, O, perpetuator al neamului Kuru, atunci, după ce ai auzit aceste instrucțiuni referitoare la Suflet, acționează întotdeauna în mod corespunzător (conform acestora), O, tu, cel cu jurăminte excelente. Atunci, când această religie va fi practicată în mod corespunzător, O, tu, cel care seceri dușmanii, vei fi eliberat de toate păcatele tale și vei atinge emanciparea absolută. În trecut, când a venit ora bătăliei, această religie, O, tu, cel cu brațe puternice, ți-a fost declarată de mine! Așadar, concentrează-ți mintea asupra ei. Și acum, O, șef al neamului Bharata, a trecut mult timp de când l-am văzut pe stăpânul meu, tatăl meu. Doresc să-l revăd, cu permisiunea ta, O, Phalguna!

Vaisampayana a continuat: Către Krishna, care spusese astfel, Dhananjaya a răspuns: „Astăzi vom pleca din acest oraș către orașul numit după elefant. Acolo îl vei întâlni pe regele Yudhishthira, cu sufletul virtuos, și îl vei informa (despre intenția ta), apoi te vei întoarce în orașul tău!”

---

160 Cuvântul *Purusha* este folosit aici în sensul de *dehabhimani Jiva* sau sinele individual cu conștiința corpului. Cunoașterea adevărată distruge această condiție a lui Jiva, deoarece omul cu cunoaștere se identifică cu universul și astfel se asimilează cu Brahman. Prin consumatorii de *Amrita* se înțeleg cei care nu mănâncă niciodată fără a oferi porții din mâncare zeilor, Pitris și oaspeților. Desigur, se referă la yoghinii pioși.

161 *Purusha* înseamnă aici Jiva lipsit de conștiința corpului.

162 Înțelesul este următorul: în vis, tot ceea ce se vede este ireal. Așadar, odată ce s-a atins liniștea, tot ceea ce ne înconjoară devine ireal. Nilakantha oferă o interpretare ușor diferită, și anume: odată ce s-a atins liniștea, Sufletul trăiește fără atașament față de corp și de toate obiectele externe. Într-adevăr, Sufletul trăiește atunci complet în sine, chiar și atunci când acționează în timpul unui vis.

163 Sensul este că ei contemplă toate obiectele lumești, prezente, trecute și viitoare, care sunt, desigur, rezultatul dezvoltării cauzelor anterioare.

SECȚIUNEA LII

Vaisampayana spuse: După aceasta, Krishna i-a poruncit lui Daruka, zicând: „Să fie înhămat carul meu.” Într-un timp foarte scurt, Daruka l-a informat (pe stăpânul său), zicând: „A fost înhămat.” Fiul lui Pandu a poruncit apoi tuturor slujitorilor săi, zicând: „Pregătiți-vă și fiți gata. Vom pleca astăzi spre orașul numit după elefant.” Astfel îndemnate, O, rege, acele trupe s-au echipat și l-au informat pe fiul Prithăi cu energie imensă, zicând: „Totul este pregătit.” Apoi cei doi, anume Krishna și fiul lui Pandu, au urcat în carul lor și au pornit la drum, prietenii iubitori angajați în conversații încântătoare. Către Vasudeva, așezat în car, Dhananjaya cel cu energie mare i-a spus din nou aceste cuvinte, O, șef al rasei lui Bharata! ”O, perpetuator al rasei Vrishni, regele a obținut victoria prin mila ta. Toți inamicii săi au fost învinși, și și-a recăpătat regatul fără niciun obstacol (care să-l facă neplăcut). O, ucigaș al lui Madhu, prin tine, Pandava sunt înzestrați cu un protector puternic. Ajunși la tine ca la pluta noastră, am traversat oceanul Kuru. O, tu care ai universul ca operă a ta, salutări ție, O, Suflet al universului, O, cel mai bun dintre toți ființele din univers. Te cunosc în măsura în care sunt aprobat de tine.[164] O, ucigaș al lui Madhu, sufletul fiecărei creaturi se naște întotdeauna din energia ta. Jocul tău jucăuș (sub formă de creație, conservare și distrugere) este al tău. Pământul și cerul, O, domnule, sunt iluzia ta. Întregul univers, cuprinzând obiecte mobile și imobile, este stabilit de tine. Tu creezi, prin modificare, cele patru ordine ale Ființei (anume, vivipare, ovipare, născute din mizerie și vegetale). Tu creezi Pământul, Cerul și Raiul, O, ucigaș al lui Madhu. Lumina lunară fără cusur este zâmbetul tău. Anotimpurile sunt simțurile tale. Vântul care se mișcă mereu este respirația ta, iar moartea, care există etern, este mânia ta. În mila ta este zeița prosperității. Într-adevăr, Sree este întotdeauna stabilită în tine, O, tu cu cea mai înaltă inteligență. Tu ești jocul (în care se angajează creaturile); tu ești mulțumirea lor; tu ești inteligența lor, tu ești iertarea lor, tu ești înclinațiile lor, tu ești frumusețea lor. Tu ești universul cu obiectele sale mobile și imobile. La sfârșitul ciclului, ești tu, O, nepătatule, cel numit distrugere. Sunt incapabil să-ți recit toate calitățile într-un timp lung. Tu ești Sufletul și Sufletul Suprem. Mă închin ție, O, tu cu ochii ca petalele de lotus. O, tu care ești irezistibil, am învățat de la Narada și Devala și cel născut pe insulă (Vyasa), și bunicul Kuru de asemenea, că tot acest (univers) se sprijină pe tine. Tu ești unicul Stăpân al tuturor creaturilor. Aceasta, O, nepătatule, pe care mi l-ai declarat în consecință cu favorul tău pentru mine, o voi îndeplini în întregime, O, Janarddana. Este extrem de minunat ceea ce ai făcut din dorința de a ne face pe plac, anume distrugerea în luptă a prințului Kaurava, fiul lui Dhritarashtra. Armata lui fusese arsă de tine, pe care (eu) am învins-o ulterior în luptă. Acel fapt a fost realizat de tine, în consecința căruia victoria mi-a aparținut. Prin puterea inteligenței tale a fost arătat mijlocul prin care a fost efectuată cuvenit distrugerea lui Duryodhana în luptă, precum și a lui Karna, ca și a regelui păcătos al Sindhușilor; și a lui Bhurisravas. Voi îndeplini tot ceea ce, O, fiu al Devaki, încântat de mine, mi-ai declarat. Nu am nicio reținere în această privință. Mergând la regele Yudhishthira cu suflet drept, voi insista, O, nepătatule, să te lase să pleci, O, tu care ești versat în toată datoria. O, domnule, plecarea ta spre Dwaraka se bucură de aprobarea mea. Vei vedea curând pe unchiul meu matern, O, Janarddana. Îl vei vedea și pe irezistibilul Valadeva și pe alți șefi ai rasei Vrishni.” Astfel vorbind unul cu altul, cei doi au ajuns în orașul numit după elefant. Apoi, cu inimi vesele și fără nicio neliniște, au intrat în palatul lui Dhritarashtra care semăna cu reședința lui Śakra. Apoi l-au văzut, O, monarhule, pe regele Dhritarashtra, și pe Vidura cu inteligență mare, și pe regele Yudhishthira și pe irezistibilul Bhimasena, și pe cei doi fii ai lui Madri de Pandu; și pe Yuyatsu cel neînfrânt, șezând în fața lui Dhritarashtra și Gandhari cu înțelepciune mare, și Pritha, și frumoasa Krishna, și celelalte doamne ale rasei lui Bharata, cu Subhadra prima. Au văzut, de asemenea, toate acele doamne care obișnuiau să o slujească pe Gandhari. Apoi, apropiindu-se de regele Dhritarashtra, acești doi potolitori ai inamicilor și-au anunțat numele și i-au atins picioarele. Într-adevăr, acei cu suflet înalt au atins picioarele și lui Gandhari și Pritha și regelui Yudhishthira cel Drept, și lui Bhima. Îmbrățișându-l pe Vidura, i-au întrebat despre binele lui. În compania tuturor acestor persoane, Arjuna și Krishna s-au

164 Această frază este destul de obscură. Sensul pare să fie următorul: nimeni nu poate cunoaște Divinitatea Supremă dacă aceasta nu dorește să fie cunoscută. Prin urmare, omul Îl înțelege exact în măsura în care El dorește să fie cunoscut.

apropiat apoi din nou de regele Dhritarashtra. A venit noaptea, şi apoi regele Dhritarashtra cu inteligenţă mare i-a trimis pe toţi aceşti perpetuatori ai rasei Kuru, precum şi pe Janarddana, să se retragă în camerele lor respective. Permişi de rege, toţi s-au retras în apartamentele lor respective. Krishna cel cu energie mare s-a dus la apartamentele lui Dhananjaya. Adoraţi cuvenit şi înzestraţi cu toate obiectele de confort şi plăcere, Krishna cel de mare inteligenţă a petrecut noaptea într-un somn fericit alături de Dhanandaya ca tovarăş. Când noaptea a trecut şi s-a făcut dimineaţă, cei doi eroi, terminându-şi ritualurile de dimineaţă şi aranjându-şi înfăţişarea, s-au îndreptat spre reşedinţa regelui Yudhishthira cel drept. Acolo, Yudhishthira cel drept, de mare putere, şedea împreună cu miniştrii săi. Cei doi cu suflet înalt, intrând în acea cameră bine împodobită, l-au văzut pe regele Yudhishthira cel drept asemenea cu cei doi Aswini care îl priveau pe şeful cereştilor. Întâlnindu-l pe rege, cel din neamul Vrishni, precum şi acel erou strălucit din neamul Kuru, obţinând permisiunea lui Yudhishthira, care era foarte mulţumit de ei, s-au aşezat. Atunci regele, înzestrat cu mare inteligenţă, văzându-i pe cei doi prieteni, a dorit să le adreseze cuvânt. Curând, cel mai bun dintre monarhi, cel mai însemnat dintre vorbitori, le-a adresat următoarele cuvinte:

Yudhishthira a zis: Voi eroi, voi cei mai de seamă din neamurile Yadu şi Kuru, se pare că doriţi să-mi spuneţi ceva. Spuneţi-mi ce aveţi în minte. Voi împlini în curând. Nu ezitaţi.

Adresat astfel, Phalguna, foarte îndemânatic în vorbire, s-a apropiat cu umilinţă de regele Yudhishthira cel drept şi apoi a rostit aceste cuvinte: „Vasudeva de aici, cel de mare vitejie, O, rege, este de mult timp plecat de acasă. El doreşte, cu permisiunea ta, să-şi vadă tatăl. Să meargă, dacă crezi că se cuvine, la oraşul Anartta. Se cuvine ţie, O, erou, să-i acorzi permisiunea!

Yudhishthira a spus: O, tu, cel cu ochi de lotus, fii binecuvântat. O, ucigaş al lui Madhu, du-te chiar astăzi în oraşul Dwaravati pentru a-l vedea, O, tu, cel puternic, pe cel mai important dintre descendenţii lui Sura. O, Kesava, tu, cel cu braţe puternice, plecarea ta este aprobată de mine. Nu l-ai mai văzut de mult timp pe unchiul meu matern, precum şi pe zeiţa Devaki. Întâlnindu-l pe unchiul meu matern şi mergând şi la Valadeva, O, dătător de onoruri, tu, O, tu, cel de mare înţelepciune, îi vei venera pe amândoi, după cum merită, la porunca mea.[165] Gândeşte-te şi la mine în fiecare zi, precum şi la Bhima, cel mai de seamă dintre oamenii puternici, şi la Phalguna, Nakula şi Sahadeva, O, dătător de onoruri. După ce i-ai văzut pe Anarttas, pe tatăl tău, O, tu, cel cu braţele puternice, şi pe Vrishnis, te vei întoarce la sacrificiul meu de cai, O, tu, cel fără păcat. Pleacă atunci, luând cu tine diverse feluri de pietre preţioase şi diverse feluri de bogăţii. Ia cu tine, O, erou al neamului Satwata, şi orice altceva îţi place. Prin harul tău, O, Kesava, întregul Pământ, O, erou, a ajuns sub stăpânirea noastră şi toţi duşmanii noştri au fost ucişi.

Când regele Yudhishthira, cel drept din neamul Kuru, a spus acestea, Vasudeva, cel mai de seamă dintre oameni, a răspuns cu aceste cuvinte:

Vasudeva a spus: ”O, tu, cel cu braţele puternice, toate bijuteriile şi pietrele preţioase, toată averea şi întregul Pământ sunt ale tale şi numai ale tale. Orice bogăţie există în lăcaşul meu, tu, O, stăpâne, eşti întotdeauna proprietarul ei.” Lui Yudhishthira, fiul lui Dharma, i-a spus: *„Aşa să fie*” şi apoi l-a venerat cum se cuvine (pe Krishna), fratele mai mare, înzestrat cu mare energie, al lui Gada. Vasudeva s-a îndreptat apoi spre mătuşa sa paternă (Kunti). Onorând-o cum se cuvine, el a înconjurat-o. El a fost întâmpinat cum se cuvine de ea, iar apoi de toţi ceilalţi, cu Vidura în frunte. Fratele mai mare cu patru braţe al lui Gada a plecat apoi din Nagapura în trăsura sa excelentă.[166] Aşezându-şi sora, doamna Subhadra, în trăsură, puternicul Janarddana a plecat apoi, cu permisiunea lui Yudhishthira şi a mătuşii sale paterne (Kunti), însoţit de un mare alai de cetăţeni. Eroul care avea

165 Tatăl lui Krishna, Vasudeva, este unchiul matern. Yudhishthira îi cere lui Krishna să-l venereze pe Vasudeva şi Valadeva în numele său, adică îi încredinţează lui Krishna să le transmită un mesaj de respect şi dragoste din partea sa.

166 Oraşul Hastinapura este uneori numit Nagapura, atât *Hasti* cât şi *Naga* fiind cuvinte care exprimă elefantul. Oraşul numit după elefant este descrierea obişnuită a capitalei Kuru.

pe steagul său cea mai importantă maimuță, precum și Satyaki, cei doi fii ai lui Madravati, Vidura, cu inteligența sa nemăsurată, și Bhima însuși, al cărui pas semăna cu cel al unui prinț al elefanților, l-au urmat pe Madhava. Janarddana cel puternic, a determinat pe toți extinzătorii regatului Kuru și pe Vidura să se întoarcă, s-a adresat lui Daraka și Satyaki, spunând: „Mânați caii să accelereze". Apoi, acel zdrobitor al maselor ostile, și anume Janarddana, cel de mare vitejie, însoțit de Satyaki, cel mai de seamă dintre cei din neamul lui Sini, s-a îndreptat spre orașul Anarttas, după ce și-a ucis toți dușmanii, asemenea Celui cu o sută de sacrificii care se îndreaptă spre Cer (după ce și-a ucis toți dușmanii).

SECȚIUNEA LIII

Vaisampayana spuse: În timp ce cel din rasa Vrishni se îndrepta spre Dwaraka, acei prinți de frunte ai rasei lui Bharata, acei pedepsitori ai dușmanilor, l-au îmbrățișat și s-au retras împreună cu însoțitorii lor. Phalguna l-a îmbrățișat în repetate rânduri pe eroul Vrishni și, atâta timp cât acesta a fost în raza vederii, și-a întors în repetate rânduri privirea spre el. Cu mare dificultate, fiul lui Pritha și-a retras privirea care căzuse asupra lui Govinda. Krishna cel neînvins a făcut de asemenea același lucru. Semnele care s-au arătat la plecarea acelui suflet nobil, le voi detalia acum. Ascultă-mă. Vântul bătea cu mare viteză în fața carului, curățând calea de granula de nisip, praf și spini. Vasava a plouat cu ploi pure și parfumate și flori cerești în fața cel care mânuia *Saranga*. În timp ce eroul cu brațe puternice înainte, a dat peste deșertul prost aprovizionat cu apă. Acolo l-a văzut pe ascetul cel mai eminent, pe nume Utanka, cu energie inepuizabilă. Eroul cu ochi mari și energie mare l-a venerat pe acel ascet. Apoi a fost venerat de ascet la rândul său. Vasudeva i-a întrebat apoi de sănătate. Acel prim de frunte dintre Brahmani, și anume Utanka, adresat politicos de Madhava, l-a cinstit cuvenit și apoi i-a vorbit cu aceste cuvinte: "O Saurin, după ce ai mers la reședințele Kururilor și Pandava, ai reușit să stabilești o înțelegere durabilă între ei, așa cum ar trebui să existe între frați? Se cuvine să-mi spui totul. Te întorci, O, Kesava, după ce i-ai unit în pace – pe aceștia care îți sunt rude și care îți sunt mereu dragi, O, cel mai de frunte din rasa Vrishni? Vor sprijini cei cinci fii ai lui Pandu și copiii lui Dhritarashtra, O, cel care arzi dușmanii, să se joace în lume în bucurie alături de tine? Vor avea toți regii fericire în regatele lor respective, în urma pacificării Kauravilor adusă de tine? A dat roade, O, fiule, acea încredere pe care eu ți-am acordat-o mereu, în ceea ce privește Kauravii?"

Celălalt, cel binecuvântat și sfânt, a zis: „M-am străduit din răsputeri la început pentru a stabili o înțelegere bună în privința Kaurava. Când nu am reușit prin niciun mijloc să-i aduc la pace, s-a întâmplat ca toți, împreună cu rudele și neamurile lor, să-și găsească moartea. Este imposibil să încalci soarta nici prin inteligență, nici prin forță. O, mare Rishi, O, cel fără de păcat, nici acest lucru nu-ți poate fi necunoscut ție. Ei (Kauravii) au nesocotit sfaturile pe care Bhishma și Vidura le dăduseră cu privire la mine.[167] Întâlnindu-se unul cu altul, ei au devenit apoi oaspeți în lăcașul lui Yama. Numai cei cinci Pandava constituie rămășița celor nevictorioși, toți prietenii și copiii lor fiind măcelăriți. Toți fiii lui Dhritarashtra, de asemenea, împreună cu copiii și neamurile lor, au fost uciși." După ce Krishna a rostit aceste cuvinte, Utanka, cuprins de mânie și cu ochii măriți de furie, i-a adresat următoarele cuvinte.

Utanka a spus: Deoarece, deși erai în stare, O, Krishna, nu i-ai salvat pe cei mai de seamă dintre descendenții lui Kuru, care erau rudele tale și, prin urmare, dragi ție, te voi blestema fără îndoială. Deoarece nu i-ai obligat cu forța să se abțină, O, ucigaș al lui Madhu, te voi blestema, cuprins de mânie. Se pare, O, Madhava, că, deși erai pe deplin capabil (să-i salvezi), ai fost indiferent față de acești cei mai de seamă dintre Kuru, care, copleșiți de nesinceritate și ipocrizie, au ajuns cu toții la pieire.

---

167 *Mahyam* este echivalent cu „*mam uddisya*", adică se referă la natura mea divină.

Vasudeva a spus: O, descendent al neamului lui Bhrigu, ascultă cu atenție ceea ce îți spun. Acceptă și scuzele mele. O, tu, descendent al neamului lui Bhrigu, ești un ascet. După ce vei auzi cuvintele mele referitoare la suflet, poți rosti blestemul tău. Niciun om nu este în stare, cu puțin merit ascetic, să mă doboare. O, cel mai de seamă dintre asceți, nu doresc să văd distrugerea tuturor penitențelor tale. Ai o mare măsură de penitențe aprinse. Ți-ai mulțumit învățătorii și seniorii.[168] O, cel mai de seamă dintre cei regenerați, știu că ai respectat regulile *Brahmacharyya* încă din copilărie. Prin urmare, nu doresc pierderea sau diminuarea penitențelor tale realizate cu atâta durere.

SECȚIUNEA LIV

Utanka a spus: O, Kesava, spune-mi despre acel *Adhyatma* fără cusur. După ce voi asculta discursul tău, voi hotărî ce este bine pentru tine sau îți voi arunca un blestem, O, Janarddana.

Vasudeva a spus: Să știi că cele trei calități ale Întunericului, Pasiunii și Bunătății există, depinzând de mine ca refugiu al lor. De asemenea, O, regeneratule, să știi că Rudrașii și Vasușii au izvorât din mine. În mine sunt toate creaturile, și în toate creaturile exist eu; să știi acest lucru. Să nu se ridice nici o îndoială în mintea ta cu privire la acest lucru. De asemenea, O, regeneratule, să știi că toate triburile Daityașilor, toți Yakșii, Gandharvașii, Rakșasas, Nagas, Apsaras, au izvorât din mine. Orice a fost numit existent și neexistent, orice este manifest și nemanifest, orice este distructibil și indestructibil, toate mă au pe mine ca suflet. Cele patru căi ale datoriei care, O, ascetule, sunt cunoscute ca fiind legate de cele (patru) moduri de viață, și toate îndatoririle vedice, mă au pe mine ca suflet. Tot ceea ce este inexistent, tot ceea ce este existent și inexistent și tot ceea ce transcende ceea ce este existent și inexistent — toate acestea care constituie universul — provin din mine. Nu există nimic mai presus (sau dincolo) de mine, care sunt zeul etern al zeilor.[169] O, perpetuator al neamului lui Bhrigu, să știi că toate *Vedele* care încep cu (silaba originală) **Om** sunt identice cu mine. Știi, O, fiu al neamului lui Bhrigu, că eu sunt rugul sacrificial; eu sunt *Soma* (băut în sacrificii); eu sunt Charu (gătit în sacrificii pentru a fi oferit zeilor); eu sunt Homa (care este îndeplinit); eu sunt acele acte pe care sacrificatorii le îndeplinesc pentru a mulțumi zeii; sunt acele acte pe care le fac jertfitorii pentru a mulțumi zeitățile; sunt chiar și cel care toarnă ofranda lichidă: și sunt Havi sau ofranda care este turnată. Eu sunt Adharyu. Eu sunt Kalpaka; și sunt Havi jertfitorul, cel foarte sfințit. Pe Mine Mă laudă Udgatri, în marea jertfă, prin sunetul cântecelor sale. În toate ritualurile de ispășire, O, Brahmana, cei care rostim *Mantre* de bun augur și binecuvântări pline de pace ne cântă laudele Mele, care sunt artizanul, O, cel dintâi dintre cei reînnoiți, al universului. Să știi, O, cel mai bun dintre cei reînnoiți, că Dharma este fiul Meu cel mai mare, născut din mintea Mea, O, învățatule Brahmana, a cărui esență este compasiunea pentru toate creaturile. Transformându-mă neîncetat, Mă nasc în șiruri de trupuri diverse, O, cel mai bun dintre oameni, pentru a-L susține pe acel fiu al Meu, cu ajutorul oamenilor care există acum sau care au părăsit lumea. Într-adevăr, fac aceasta pentru a proteja Dreptatea și pentru a o stabili. În acele forme pe care Mi le asum în acest scop, sunt cunoscut, O, fiu al rasei lui Bhrigu, în cele trei lumi ca Vishnu și Brahman și Sakra. Sunt originea și sunt distrugerea tuturor lucrurilor. Sunt creatorul tuturor obiectelor existente și sunt distrugătorul lor. Nepătruns de schimbare, sunt distrugătorul tuturor acelor creaturi care trăiesc în păcat. În fiecare *Yuga* trebuie să repar drumul Dreptății, intrând în tipuri diverse de trupuri din dorința de a-Mi face bine creaturilor. Când, O, fiu al rasei lui Bhrigu, trăiesc în ordinea zeităților, atunci într-adevăr acționez în orice privință ca o zeitate. Când trăiesc în ordinea Gandharva, atunci, O, fiu al rasei lui Bhrigu, acționez în orice privință ca un Gandharva. Când trăiesc în ordinea Naga, atunci acționez ca un Naga, și când trăiesc în ordinea Yaksha sau cea

168 Un ascet își pierde penitențele blestemând pe altul, pe drept sau pe nedrept. De aceea, iertarea era întotdeauna practicată de brahmanii care erau asceți. Puterea unui brahman consta în iertare. Cu cât era mai iertător, cu atât devenea mai puternic.

169 Primul *asat* sau inexistent se referă la obiecte precum coarnele iepurelui. Al doilea, *sadasat*, sau existent și inexistent, se referă la obiecte care există și se confruntă cu distrugerea. *Sadasat param* sau ceea ce transcende existentul și inexistentul, se referă la nemanifestat. Universul este alcătuit din aceste trei elemente. Toate acestea provin de la Vasudeva.

a Rakshasa, acționez după felul acelei ordini. Născut acum în ordinea umanității, trebuie să acționez ca un om. Le-am apelat (pe Kaurava) cu multă milă. Dar fiind amețiți și lipsiți de simțuri, ei au refuzat să-mi accepte cuvintele. I-am înspăimântat, cuprins de mânie, făcând referire la un mare pericol (ca urmare a disprețuirii mesajului Meu). Dar încă o dată Mi-am arătat forma obișnuită (umană). Fiind cuprinși de nedreptate și asaltați de virtutea Timpului, cu toții au fost uciși pe drept în bătălie și, fără îndoială, s-au dus în Rai. Și Pandava, O, cel mai bun dintre Brahmani, au dobândit mare faimă. Ți-am spus astfel tot ce Mi-ai cerut.

SECȚIUNEA LV

Utanka a spus: Știu, O, Janarddana, că ești creatorul universului. Fără îndoială, această cunoaștere pe care o am este rezultatul harului tău față de mine, O, tu, cel cu glorie nemuritoare, inima mea este cuprinsă de o liniște veselă ca urmare a devotamentului său față de tine. Știi, O, pedepsitor al dușmanilor, că inima mea nu mai este înclinată să te blesteme. Dacă, O, Janarddana, merit cea mai mică grație din partea ta, arată-mi atunci o dată forma ta suverană.

Vaisampayana a continuat: Mulțumit de el, sfântul i-a arătat atunci lui Utanka acea formă eternă Vaishnava pe care Dhananjaya, de mare inteligență, o văzuse. Utanka a contemplat forma universală a lui Vasudeva, înzestrată cu brațe puternice. Strălucirea acelei forme era ca cea a unui foc aprins de o mie de sori. Stătea în fața lui umplând tot spațiul. Avea fețe pe toate părțile. Privind acea formă înaltă și minunată Vaishnava a lui Vishnu, în acțiune, văzând pe Domnul Suprem (în acea înfățișare), brahmanul Utanka a fost cuprins de uimire.

Utanka a spus: O, tu, a cărui operă este universul, mă închin ție, O, Suflet al universului, O, părinte al tuturor lucrurilor. Cu picioarele tale ai acoperit întregul Pământ, iar cu capul tău umpli firmamentul. Ceea ce se află între Pământ și firmament a fost umplut de stomacul tău. Toate punctele cardinale sunt acoperite de brațele tale. O, tu, cu gloria ta neștirbită, tu ești toate acestea. Retrage această formă excelentă și indestructibilă a ta. Doresc să te văd acum în forma ta (umană), care este și ea eternă!

Vaisampayana a continuat: Către el, O, Janamejaya, Govinda, cu sufletul mulțumit, a rostit aceste cuvinte: „Cere-mi o binecuvântare”. Utanka, însă, i-a răspuns: „Chiar și aceasta este o binecuvântare suficientă din partea ta pentru moment, O, tu, cel de mare splendoare, întrucât, O, Krishna, am văzut această formă a ta, O, cel mai de seamă dintre toate ființele. Krishna, însă, i-a spus încă o dată: „Nu ezita în această privință. Trebuie să faci asta. Văzând forma mea, nu poți rămâne fără rezultate.”

Utanka a spus: „Trebuie să îndeplinesc ce crezi că trebuie făcut, O, stăpâne. Doresc să am apă oriunde mi se va ridica dorința de ea. Apa este rară în deșerturi ca acesta.” Retrăgându-și acea energie, Stăpânul Suprem i-a spus apoi lui Utanka: ”Ori de câte ori vei avea nevoie de apă, gândește-te la mine!” După ce a spus asta, El a plecat spre Dwaraka. Ulterior, într-o zi, ilustrul Utanka, dornic de apă și nespus de însetat, rătăcea prin deșert. În timpul rătăcirilor sale, s-a gândit la Krishna cu glorie neînfrântă. Înțeleptul Rishi a zărit atunci în acel deșert un vânător gol, (de clasă Chandala), totul acoperit de murdărie, înconjurat de o haită de câini. Cu un aspect extrem de fioros, purta o sabie și era înarmat cu arc și săgeți. Cel mai de frunte dintre cei reînviați a văzut cum curgeau din organele urinare ale acelui vânător șuvoaie copioase de apă. Imediat ce Utanka se gândise la Krishna, vânătorul i-a vorbit zâmbind, spunând: ”O, Utanka, O, tu din neamul lui Bhrigu, primește această apă de la mine. Văzându-te chinuit de sete, am simțit o mare compasiune pentru tine.” Astfel vorbit de vânător, ascetul nu și-a arătat nicio înclinație de a accepta acea apă. Înțeleptul Utanka chiar a început să-l certe pe Krishna cel cu glorie neînfrântă. Vânătorul, totuși, i-a vorbit în repetate rânduri Rishi-ului, spunând: — Bea! Ascetul a refuzat să bea apa astfel oferită. Pe de altă parte, cu inima lovită de foame și sete, a cedat chiar și în fața mâniei. Ignorat de Rishi-ul cu suflet

nobil din cauza acelei convingeri, vânătorul, O, rege, împreună cu haita sa de câini, a dispărut acolo pe loc. Văzând acea (minunată) dispariție, Utanka a fost cuprins de rușine. El chiar s-a gândit că Krishna, acel ucigaș de dușmani, îl păcălise (în privința darului pe care i-l făcuse). Curând după aceea, cel care ținea scoica, discul și buzduganul, înzestrat cu mare înțelepciune, a venit la Utanka pe drumul (pe care venise vânătorul). Adresându-i-se lui Krishna, brahmanul a spus: ”O, cel mai de frunte dintre ființe, nu a fost prea potrivit să oferi apă celor mai de frunte brahmani sub forma urinei de vânător, O, stăpâne.” Lui Utanka care i-a spus aceste cuvinte, Janarddana cel cu mare înțelepciune a răspuns, mângâindu-l cu multe cuvinte blânde: ”Forma pe care era potrivit să o asum pentru a-ți oferi apă, în acea formă ți-a fost oferită apă. Dar, de asemenea, tu nu ai putut înțelege. Cel care mânuia bolovanul, Purandara, a fost rugat de mine pentru tine. Cuvintele mele către zeitatea aceea puternică au fost: — Tu să-i dai lui Utanka nectar sub formă de apă. — Șeful zeităților mi-a răspuns spunând: Nu este potrivit ca un muritor să devină nemuritor. Fie ca un alt dar să-i fie acordat lui Utanka. — O, fiu al lui Bhrigu, aceste cuvinte mi-au fost spuse în repetate rânduri. Stăpânul lui Sachi, totuși, a fost rugat din nou de mine cu aceste cuvinte, și anume, chiar și nectar să i se dea lui Utanka. — Șeful zeităților a spus apoi, mângâindu-mă: — Dacă, O, tu cu mare înțelepciune, nectar trebuie să i se dea, atunci voi lua forma unui vânător și i-l voi da acelui descendent cu suflet nobil al lui Bhrigu. Dacă acel fiu al lui Bhrigu îl acceptă așa, atunci merg la el, O, stăpâne, pentru a-i da. Dacă, însă, el mă alungă din cauza dispreţului, atunci nu i-l voi da sub nicio formă — După ce a făcut acest pact cu mine, Vasava a apărut în fața ta, în acea deghizare, pentru a-ți da nectar. Tu, totuși, l-ai disprețuit și l-ai alungat, văzând că cel ilustru se deghizase în Chandala. Greșeala ta a fost mare. Încă o dată, în legătură cu dorința ta, sunt gata să fac ce îmi stă în putință. Într-adevăr, această sete a ta dureroasă, voi aranja, să fie potolită. În acele zile, O, reînviat, în care vei simți dorința de apă, nori încărcați cu apă se vor ridica deasupra acestui deșert. Acei nori, O, fiu al lui Bhrigu, îți vor da să bei apă savuroasă. Într-adevăr, acei nori vor deveni cunoscuți în lume ca norii Utanka.” Astfel abordat de Krishna, Utanka a fost cuprins de bucurie și, până în ziua de azi, O, Bharata, norii Utanka (apar și) plouă în deșerturi.

SECȚIUNEA LVI

Janamejaya a spus: Cu ce penitențe a fost înzestrat Utanka, cel cu sufletul înalt, încât a dorit să lanseze un blestem asupra lui Vishnu însuși, care este sursa tuturor puterilor?

Vaisampayana a spus: O, Janamejaya, Utanka a fost înzestrat cu penitențe austere. Era devotat învățătorului său. Înzestrat cu o mare energie, s-a abținut să venereze pe oricine altcineva. Toți copiii Rishi-lor, O Bharata, au avut chiar această dorință, și anume ca devotamentul lor față de învățători să fie la fel de mare ca al lui Utanka. Satisfacția și afecțiunea lui Gautama față de Utanka, dintre numeroșii săi discipoli, erau foarte mari, O Janamejaya. Într-adevăr, Gautama era foarte mulțumit de stăpânirea de sine și puritatea comportamentului care îl caracterizau pe Utanka, precum și de faptele sale de vitejie și serviciile pe care i le-a adus. Unul după altul, mii de ucenici au primit permisiunea învățătorului de a se întoarce acasă (după terminarea uceniciei). Din cauza, însă, a marii sale afecțiuni pentru Utanka, Gautama nu i-a permis să-și părăsească retragerea. Treptat, în timp, O, fiule, decrepitudinea l-a cuprins pe Utanka, acel mare ascet. Ascetul, însă, din cauza devotamentului său față de învățător, nu era conștient de aceasta. Într-o zi, a plecat, O, monarh, pentru a aduce lemne de foc învățătorului său. Curând după aceea, Utanka a adus o încărcătură grea de lemne. Istovit de muncă și flămând și chinuit de povara pe care o purta pe cap, O, călăuzitorule de dușmani, a lăsat povara jos pe Pământ, O, rege. Unul dintre șuvițele sale de păr împletit, alb ca argintul, se agățase de povară. În consecință, când povara a fost aruncată la pământ, odată cu ea a căzut la pământ și acea șuviță de păr împletit. Oprimat de acea povară și copleșit de foame, O, Bharata, Utanka, văzând acel semn al bătrâneții, a început să se plângă cu voce tare din exces de durere. Cunoscută fiind de toate datoriile, fiica învățătorului său, care avea ochi asemănători cu petalele de lotus și șolduri pline și rotunde, la porunca tatălui său, s-a apropiat, cu fața plecată, să prindă lacrimile lui Utanka în mâinile ei. Mâinile ei păreau să ardă de acele lacrimi pe care le ținea.

Incapabilă, în consecinţă, să le mai ţină, a fost nevoită să le arunce pe Pământ. Pământul însuşi nu a putut ţine acele lacrimi ale lui Utanka. Cu inima mulţumită, Gautama i-a spus apoi lui Utanka cel reînviat: ”De ce, O, fiule, este sufletul tău atât de afectat de tristeţe astăzi? Spune-mi calm şi încet, O, învăţat Rishi, căci doresc să aud în detaliu.”

Utanka spuse: Cu mintea complet devotată ţie şi complet înclinată să fac ceea ce îţi este plăcut, cu devotamentul inimii mele întors spre tine şi cu gândurile care sălăşluiesc în întregime la tine, (am locuit aici până când) bătrâneţea m-a cuprins fără să-mi dau seama deloc. N-am cunoscut din nou nicio fericire. Chiar dacă am locuit cu tine o sută de ani, tu nu mi-ai acordat permisiunea de a pleca. Mulţi dintre discipolii tăi, care erau mai tineri decât mine, au primit însă de la tine permisiunea de a se întoarce. Într-adevăr, sute şi mii de Brahmani de seamă au primit de la tine permisiunea (de a pleca din sihăstria ta şi de a se stabili ca dascăli)!

Gautama spuse: Datorită iubirii şi afecţiunii mele pentru tine şi în urma serviciilor tale pline de datorie faţă de mine, a trecut mult timp fără să ştiu, O, cel mai de seamă dintre Brahmani. Dacă, însă, O, tu de neamul lui Bhrigu, îţi doreşti să părăseşti acest loc, du-te fără întârziere, primind permisiunea mea.

Utanka spuse: Ce să-i ofer învăţătorului meu? Spune-mi aceasta, O, cel mai bun dintre cei reînviaţi. După ce o voi aduce, voi pleca de aici, O, stăpâne, cu permisiunea ta.

Gautama spuse: ”Binele pe care îl aduce împlinirea învăţătorului este taxa finală.[170] Fără îndoială, O, cel reînviat, am fost foarte mulţumit de purtarea ta. Să ştii, O, perpetuator al neamului lui Bhrigu, că am fost extrem de mulţumit de tine pentru aceasta. Dacă ai deveni astăzi un tânăr de şaisprezece ani, ţi-aş oferi, O, cel reînviat, pe propria mea fiică pentru a-ţi fi soţie. Nicio altă femeie în afară de aceasta nu este capabilă să te slujească pe măsura energiei tale.” La aceste cuvinte ale lui Gautama, Utanka a devenit din nou un tânăr şi a acceptat acea fată vestită să-i fie soţie. Primind permisiunea învăţătorului său, el s-a adresat apoi soţiei învăţătorului său, spunând: „Ce să-ţi dau ca taxă finală pentru învăţătorul meu? Porunceşte-mi tu. Doresc să îndeplinesc, cu bogăţii sau chiar cu viaţa mea, ceea ce îţi este plăcut şi benefic. Orice comoară, extrem de minunată şi de mare valoare, există în această lume, ţi-o voi aduce cu ajutorul ascezelor mele. Nu am nicio îndoială în privinţa asta.”

Ahalya a spus: Sunt foarte mulţumită de tine, O, învăţat Brahmana, de devotamentul tău neîntrerupt, O, tu, cel fără păcat. Este de ajuns. Fii binecuvântat, du-te oriunde doreşti.

Vaisampayana a continuat: Utanka, însă, O, monarhule, a spus încă o dată aceste cuvinte: „Porunceşte-mi, O, mamă. Este potrivit să fac ceva care să-ţi fie pe plac.”

Ahalya a spus: „Fii binecuvântat, adu-mi cerceii cereşti pe care îi poartă soţia lui Saudasa. Atunci, datoria ta faţă de învăţătorul tău va fi îndeplinită.” Răspunzându-i: „*Aşa să fie*”, Utanka a plecat, O, Janamejaya, hotărât să aducă cerceii aceia pentru a face ceea ce era pe placul soţiei învăţătorului său. Cel mai important dintre brahmani, Utanka, s-a îndreptat fără să piardă timp către Saudasa, care (prin blestemul lui Vasishtha) devenise canibal, pentru a-i cere cerceii. Între timp, Gautama i-a spus soţiei sale: „Utanka nu este de găsit astăzi”. Auzind aceste cuvinte, ea i-a spus că plecase să aducă cerceii cu pietre preţioase (ai reginei lui Saudasa). La auzul acestor cuvinte,

170 Până în prezent, în India, învăţătorii trebuie să-şi hrănească şi să-şi înveţe discipolii fără nicio compensaţie financiară. De fapt, vânzarea cunoştinţelor a fost strict interzisă. Cu toate acestea, după terminarea studiilor, elevii trebuiau să ofere Dakshina finală, care varia în funcţie de mijloacele lor. Regii şi prinţii din India se considerau onoraţi dacă erau solicitaţi de elevi în căutarea Dakshina finală. Ceea ce spune Gautama aici este că scopul cadoului final este de a-l mulţumi pe învăţător. El (Gautama), însă, fusese deja mulţumit de comportamentul respectuos al lui Utanka. Prin urmare, nu era nevoie de niciun cadou.

Gautama a spus: „Nu ai acționat înțelept. Blestemat (de Vasishtha), acel rege (care a fost transformat în mâncător de oameni) îl va ucide cu siguranță pe Utanka”.

Ahalya a spus: Fără să știu acest lucru, O, sfântule, l-am trimis pe Utanka să îndeplinească această sarcină. Cu toate acestea, el nu va fi în pericol, datorită harului tău. Auzind aceste cuvinte, Gautama a spus: „*Așa să fie!*” Între timp, Utanka l-a întâlnit pe regele Saudasa într-o pădure pustie.

SECȚIUNEA LVII

Vaisampayana a spus: Văzând pe rege, care devenise atât de înfricoșător, cu o barbă lungă pătată cu sânge uman, brahmanul Utanka, O, rege, nu s-a agitat. Acel monarh de mare energie, care inspira teroare în toate inimile și arăta ca un al doilea Yama, s-a ridicat și s-a adresat lui Utanka, spunând: „Din fericire, O, cel mai bun dintre brahmani, ai venit la mine la a șasea oră a zilei, când sunt în căutarea hranei”.

Utanka a spus: O, rege, să știi că am venit aici în timpul călătoriilor mele, de dragul învățătorului meu. Înțelepții au spus că, atâta timp cât cineva este angajat de dragul învățătorului său, nu trebuie să fie rănit.

Regele a spus: O, cel mai bun dintre brahmani, mi s-a poruncit să mănânc la ora șase a zilei. Sunt flămând. Prin urmare, nu-ți pot permite să scapi astăzi.

Utanka a spus: Fie așa, O, rege. Să facem această înțelegere. După ce voi înceta să mai călătoresc pentru maestrul meu, voi veni din nou și mă voi pune la dispoziția ta. Am auzit, O, cel mai bun dintre regi, că obiectul pe care îl caut pentru maestrul meu se află sub controlul tău, O, monarhule.

De aceea, O, stăpân al oamenilor, te rog să mi-l dai. În fiecare zi dai multe pietre prețioase brahmanilor superiori. Tu ești un dăruitor, O, stăpân al oamenilor, de la care se pot accepta daruri. Știi că și eu sunt un obiect demn de milă în fața ta, O, cel mai bun dintre regi. După ce voi accepta de la tine în dar acel obiect pentru învățătorul meu, care se află sub controlul tău, eu, O, rege, în urma pactului meu, mă voi întoarce încă o dată la tine și mă voi supune puterii tale. Te asigur cu sinceritate de acest lucru. Nu este nicio minciună în asta. Niciodată până acum nu am spus ceva neadevărat, nici măcar în glumă. Ce pot spune atunci despre alte ocazii?

Saudasa a spus: Dacă obiectul pe care îl cauți pentru învățătorul tău poate fi pus în mâinile tale de către mine, dacă sunt considerat ca fiind unul de la care se poate accepta un dar, atunci spune-mi care este acel obiect.

Utanka a spus: O, cel mai de seamă dintre oameni, O, Saudasa, în opinia mea, ești o persoană demnă de la care se pot accepta daruri. De aceea, am venit la tine pentru a-ți cere cerceii cu pietre prețioase (purtați de regina ta).

Saudasa a spus: Acei cercei cu pietre prețioase, O, învățat și regenerat Rishi, aparțin soției mele. Ar trebui să i le ceri ei. De aceea, cere-mi altceva. Ți-l voi da, O, tu, cel cu jurăminte excelente.

Utanka a spus: Dacă suntem considerați o autoritate, încetează să mai insiști cu acest pretext. Dă-mi cerceii aceia cu pietre prețioase. Fii sincer în vorbire, O, rege.

Vaisampayana a continuat: Astfel adresat, regele s-a adresat încă o dată lui Utanka și i-a spus: „Du-te, la porunca mea, la venerabila mea regină, O, cel mai bun dintre oameni, și cere-i,

spunând: «Dă-mi!» Ea, cu jurămintele ei pure, astfel solicitată de tine, îți va da cu siguranță, la porunca mea, O, cel mai de seamă dintre persoanele regenerate, cerceii ei cu pietre prețioase, fără îndoială."

Utanka a spus: Unde, O, stăpân al oamenilor, o voi putea întâlni pe regina ta? De ce nu te duci tu însuți la ea?

Saudasa a spus: O vei găsi astăzi în apropierea unei fântâni importante. Eu nu o pot vedea astăzi, deoarece a sosit ora a șasea a zilei.

Vaisampayana a continuat: Astfel adresat, Utanka, O, șef al neamului Bharata, a părăsit acel loc. Văzând-o pe Madayanti, el i-a comunicat scopul său. Auzind porunca lui Saudasa, acea doamnă cu ochi mari i-a răspuns lui Utanka, O, Janamejaya, cu aceste cuvinte: „Așa este, O, regeneratule. Totuși, O, tu, cel fără păcat, ar trebui să mă asiguri că nu spui ceea ce nu este adevărat. Se cuvine să-mi aduci un semn de la soțul meu. Acești cercei cerești ai mei, făcuți din pietre prețioase, sunt de așa natură încât zeii, Yakshas și marii Rishis sunt mereu în căutarea unor ocazii pentru a-i lua. Dacă ar fi așezați vreodată pe Pământ, aceste obiecte prețioase ar fi furate de Nagas. Dacă ar fi purtat de cineva care este impur din cauza mâncării, ar fi luat de Yakshas. Dacă purtătorul adoarme (fără să aibă grijă de acești cercei prețioși), zeii i-ar lua. O, cel mai bun dintre Brahmani, acești cercei pot fi luați, atunci când se ivesc astfel de ocazii, de către zeități, Rakshasas și Nagas, dacă sunt purtați de o persoană neatentă. O, cel mai bun dintre cei regenerați, acești cercei produc aur zi și noapte. Noaptea, ei strălucesc puternic, atrăgând razele stelelor și constelațiilor. O, sfântule, dacă cineva îi poartă, va fi eliberat de foame, sete și de orice fel de teamă. Cel care poartă acești cercei este eliberat și de frica de otravă și foc și de orice fel de pericol. Dacă sunt purtați de cineva de statură mică, aceștia devin scurți. Dacă sunt purtați de cineva de statură înaltă, aceștia cresc în dimensiune. Chiar și astfel de virtuți au cerceii mei. Ei sunt lăudați și onorați pretutindeni. Într-adevăr, ei sunt cunoscuți în cele trei lumi. Adu-mi, așadar, un semn (de la soțul meu)."

SECȚIUNEA LVIII

Vaisampayana a spus: Utanka, întorcându-se la regele Saudasa, care era întotdeauna binevoitor față de toți prietenii săi, i-a cerut un semn (pentru a o convinge pe Madayanti că era într-adevăr trimis de rege). Atunci, cel mai important dintre descendenții lui Ikshwaku i-a dat un semn.

Saudasa a spus: «Situația mea actuală este intolerabilă. Nu văd niciun refugiu. Știind că aceasta este dorința mea, dăruiește cerceii cu pietre prețioase.»[171] Astfel adresat de rege, Utanka s-a întors la regină și i-a raportat cuvintele stăpânului ei. Auzind aceste cuvinte, regina i-a dat lui Utanka cerceii ei cu pietre prețioase. După ce a obținut cerceii, Utanka s-a întors la rege și i-a spus: „Doresc să aud, O, monarhule, ce înseamnă acele cuvinte misterioase pe care le-ai spus ca semn către regina ta."

Saudasa a spus: Kshatriyii sunt văzuți că îi onorează pe brahmani încă de la începutul creației. Cu toate acestea, față de brahmani apar multe ofense (din partea kshatriyilor). În ceea ce mă privește, sunt întotdeauna plecat în semn de umilință în fața lor. Sunt copleșit de o calamitate provocată de un brahman. Posedat de Madayanti, nu văd niciun alt refugiu. Într-adevăr, O, cel mai de seamă dintre toți cei care au un țel înalt, nu văd niciun alt refugiu pentru mine în ceea ce privește apropierea de porțile Raiului sau continuarea vieții aici, O, cel mai bun dintre cei regenerați. Este imposibil pentru un rege ostil brahmanilor să continue să trăiască în această lume sau să atingă

171 Aceste cuvinte ale regelui sunt destinate să fie raportate reginei sale, care ar înțelege aluzia. Sensul este următorul: blestemat de Vasishtha, am devenit un canibal. Starea mea este intolerabilă. Prin acest dar al cerceilor către un brahman merituos, s-ar putea naște mult merit. Acest merit m-ar putea elibera.

fericirea în cea viitoare. De aceea ți-am dat aceste cercei cu pietre prețioase pe care i-ai râvnit.[172] Păstrează acum pactul pe care l-ai făcut cu mine astăzi.

Utanka a spus: O, rege, voi acționa cu siguranță conform promisiunii mele. Mă voi întoarce cu adevărat și mă voi supune puterii tale. Există, totuși, o întrebare, O, distrugător al dușmanilor, pe care aș dori să ți-o pun.

Saudasa a spus: Spune, O, învățat Brahmana, ce ai în minte. Îți voi răspunde cu siguranță la cuvintele tale. Voi risipi orice îndoială ar fi în mintea ta. Nu am nicio ezitare în acest sens.

Utanka a spus: Cei care sunt pricepuți în regulile datoriei spun că brahmanii sunt cumpătați în vorbire. Cel care se comportă greșit față de prieteni este considerat la fel de josnic ca un hoț.[173] Tu, din nou, O, rege, ai devenit astăzi prietenul meu. Atunci, O, cel mai de seamă dintre oameni, dă-mi un sfat care să fie aprobat de cei înțelepți. În ceea ce mă privește, mi-am îndeplinit acum dorințele. Tu, din nou, ești un canibal. Este potrivit să mă întorc la tine sau nu?

Saudasa a spus: Dacă este potrivit (pentru mine), O, cel mai de seamă dintre brahmanii superiori, să spun ceea ce îmi ceri, atunci, O, cel mai bun dintre cei regenerați, ar trebui să-ți spun că nu ar trebui să te întorci niciodată la mine. O, perpetuator al neamului lui Bhrigu, acționând astfel, vei obține ceea ce este benefic pentru tine. Dacă te întorci, O, învățat brahman, vei întâlni cu siguranță moartea.

Vaisampayana a continuat: Astfel vorbit de către regele înțelept în legătură cu ceea ce era benefic pentru el, Utanka și-a luat rămas bun de la monarh și a plecat spre prezența Ahalyăi. Dorind să facă ceea ce era pe placul soției învățătorului său, a luat cerceii cu el și a plecat cu mare viteză pentru a ajunge la reședința lui Gautama. Protejându-i chiar în modul indicat de Madayanti, adică legându-i în faldurile pielii sale de cerb negru, și-a continuat drumul. După ce a mers o distanță, a fost cuprins de foame. Acolo a văzut un copac Vilwa aplecat sub greutatea fructelor (coapte).[174] A urcat în acel copac. Agățându-și pielea de cerb, O, cel care pedepsești dușmanii, de o creangă, acel cel mai de seamă dintre cei renăscuți a început să culeagă niște fructe. În timp ce se ocupa să culeagă acele fructe cu ochii ațintiți asupra lor, unele dintre ele au căzut, O, rege, pe acea piele de cerb în care fuseseră legați cu grijă acei cercei de către acel cel mai de seamă dintre Brahmani. De la loviturile fructelor, nodul s-a dezlegat. Deodată, acea piele de cerb, cu cerceii în ea, a căzut. Când nodul s-a desfăcut, pielea de cerb a căzut pe pământ, un șarpe care era acolo a zărit acei cercei împodobiți. Acel șarpe aparținea rasei lui Airavata. Cu mare promptitudine a luat cerceii în gură și apoi a intrat într-un mușuroi de furnici. Văzând cerceii luați de acel șarpe, Utanka, cuprins de furie și cu o mare anxietate în suflet, a coborât din copac. Luându-și toiagul, a început să împungă acel mușuroi de furnici. Acel cel mai bun dintre Brahmani, arzând de furie și de dorința de răzbunare, s-a ocupat neîncetat timp de cincizeci și cinci de zile de acea sarcină. Zeița Harth, neputând suporta forța toiagului lui Utanka și cu trupul sfâșiat de acesta, a devenit extrem de neliniștită. La acel Rishi renăscut, care continua să sape Pământul din dorința de a face o cale spre regiunile subterane locuite de Naga, conducătorul zeilor, înarmat cu fulgerul, a venit acolo, în carul său tras de cai verzi. Înzestrat cu o mare energie, l-a văzut pe cel mai de seamă dintre Brahmani, cum stătea acolo angajat în sarcina sa.

---

172 Aceasta este, de asemenea, o aluzie la blestemul îngrozitor al lui Vasishtha. Regele se referă la Madayanti ca fiind singurul său refugiu. Ea îl poate salva printr-o faptă sau un merit special, și anume, dăruind cerceii ei scumpi unui brahman care merită cu adevărat acest lucru.

173 Sensul este următorul: un brahman nu este niciodată vorbăreț. El este sincer. Prin urmare, după ce ți-am dat cuvântul că mă voi întoarce, poți fi sigur că îmi voi ține cuvântul. Din nou, cel care se comportă necorespunzător față de un prieten ajunge să fie considerat un hoț. Prin aceasta, Utanka îi reamintește regelui că nu ar trebui să-i facă niciun rău, punându-și în aplicare intenția de a-l mânca.

174 Vilwa este *Aegle marmalos*.

Vaisampayana a continuat: Îmbrăcând veşmântul unui Brahmana afectat de tristeţea lui Utanka, conducătorul zeilor i-a adresat spunându-i: „Acest (scop al tău) nu poate fi realizat. Regiunile Naga sunt la mii de *Yojanas* distanţă de acest loc. Cred că scopul tău nu poate fi realizat cu toiagul tău."

Utanka a spus: Dacă, O, Brahmana, cerceii nu-mi vor fi recuperaţi din regiunile Naga, îmi voi părăsi suflarea vieţii în faţa ochilor tăi, O, cel mai de seamă dintre cei regeneraţi!

Vaisampayana spuse: Când Indra, cel cu braţe de fulger, nu a reuşit să-l abată pe Utanka de la scopul său, el a unit toiagul de mers al acestuia cu forţa tunetului. Apoi, O, Janamejaya, Pământul, deschizându-se cu acele lovituri având forţa tunetului, a făcut loc spre regiunile (de jos) locuite de Naga. Pe acea cale, Utanka a intrat în lumea Naga. El a văzut că acea regiune se întindea pe mii de *Yojanas* în toate părţile. Într-adevăr, O, binecuvântatule, era dotată cu multe ziduri din aur curat şi împodobită cu bijuterii şi pietre preţioase. Erau multe fântâni frumoase de apă, dotate cu trepte din cristal pur, şi multe râuri cu apă limpede şi transparentă. El a văzut şi mulţi copaci cu diferite specii de păsări cocoţate pe ei. Acel perpetuator al rasei lui Bhrigu a văzut poarta acelei regiuni, care era de cinci *Yojanas* înălţime şi o sută de *Yojanas* lăţime. Văzând regiunea Naga, Utanka a devenit foarte lipsit de veselie. Într-adevăr, el a sperat că va recupera cerceii. Atunci i-a apărut un cal negru cu coada albă. Faţa şi ochii săi erau de un roşu-arămiu, O, tu din rasa lui Kuru, şi părea să sclipească de energie. Adresându-i-se lui Utanka, el a spus: "Suflă în canalul Apana al corpului meu. Atunci, O, învăţatule Brahman, îţi vei recupera cerceii care ţi-au fost luaţi de un descendent al rasei lui Airavata! Nu te scârbi să îmi faci voia, O, fiule. Ai făcut-o adesea la reşedinţa lui Gautama în zilele de demult."

Utanka a spus: Cum te-am cunoscut în reşedinţa învăţătorului meu? Într-adevăr, doresc să aud cum am făcut în acele zile ceea ce îmi porunceşti să fac acum.

Calul a spus: "Să ştii, O, învăţatule Brahman, că eu sunt dascălul dascălului tău, căci eu sunt Jatavedas (zeul focului) cel arzător. De tine am fost adesea venerat pentru dascălul tău, O, fiu al neamului lui Bhrigu, cu respect şi cu inimă şi trup curat. Din acest motiv, voi înfăptui ceea ce îţi este de bine. Fă-mi voia fără întârziere." Astfel vorbit de către zeul focului, Utanka a făcut cum i s-a poruncit. Zeul, apoi, mulţumit de el, a izbucnit arzând totul. Din porii trupului său, O, Bharata, în virtutea naturii sale, a ieşit un fum gros care ameninţa lumea Nagaşilor. Cu acel fum puternic şi răspândit, O, Bharata, totul a fost învăluit în întuneric, încât nimic, O, rege, nu se mai putea vedea în lumea Nagaşilor. Vaiete de jale se auzeau în toate sălile lui Airavata, scoase de Nagaşi conduşi de Vasuki, O, Janamejaya. Învăluite de acel fum, palatele nu se mai puteau vedea, O, Bharata. Acestea semănau cu păduri şi dealuri copleşite de un desiş des. Cu ochii roşi din cauza acelui fum, şi suferind din pricina energiei zeului focului, Nagaşii au ieşit din sălile lor la fiul cu suflet mare al neamului lui Bhrigu pentru a afla ce se întâmplase. Auzind despre ce era vorba de la acel ascet cu energie inepuizabilă, toţi Nagaşii, cu frica pictată pe ochi, i-au oferit veneraţia după formele cuvenite. Într-adevăr, toţi Nagaşii punându-i pe cei bătrâni şi pe cei tineri în faţă, i s-au închinat cu capul şi, unind mâinile, i-au zis: „Fii mulţumit de noi, O, sfântule!" Înduplecându-l pe acel Brahman şi oferindu-i apă pentru a-şi spăla picioarele şi ingredientele pentru Arghya (pentru a-l onora), Nagaşii i-au dat acei cercei cereşti şi foarte veneraţi. Astfel onorat de ei, Utanka cel cu mare putere, înconjurând zeul focului, a pornit spre reşedinţa dascălului său. Într-adevăr, ajungând repede la azilul lui Gautama, O, rege, i-a prezentat acei cercei soţiei dascălului său, O, fără păcat. Acel cel mai bun dintre Brahmani i-a povestit dascălului său tot ce se întâmplase cu Vasuki şi cu ceilalţi Nagaşi. Aşa a fost, O, Janamejaya, că Utanka cel cu suflet înalt, după ce a rătăcit prin cele trei lumi, a adus acei cercei preţioşi (pentru soţia dascălului său). De o asemenea putere, O, şef al neamului lui Bharata, era ascetul Utanka. De atâtea penitenţe înalte era înzestrat. Ţi-am spus ceea ce m-ai întrebat.

SECȚIUNEA LIX

Janamejaya a spus: După ce i-a conferit acel bine lui Utanka, O, cel mai eminent dintre cei regeneraţi, ce a făcut în continuare măreţul Govinda, cu braţe puternice şi de mare renume?

Vaisampayana a spus: După ce i-a acordat acel bine lui Utanka, Govinda, însoţit de Satyaki, s-a îndreptat spre Dwaraka în careta sa trasă de armăsarii săi mari, înzestraţi cu mare viteză. Trecând pe lângă multe lacuri, râuri, păduri şi dealuri, el a ajuns în cele din urmă la încântătorul oraş Dwaravati. Era în acea vreme, O, rege, când începuse festivalul *Raivataka*, că cel cu ochi ca petalele de lotus a sosit cu Satyaki ca tovarăş. Împodobit cu multe lucruri frumoase şi acoperit cu diverse *Kosha*-uri făcute din bijuterii şi pietre preţioase, dealul Raivataka strălucea, O, rege, cu o splendoare deosebită. Acel munte înalt, împodobit cu ghirlande excelente de aur şi cu ghirlande vesele de flori, cu mulţi copaci mari care arătau ca arborii Kalpa din grădina lui Indra, şi cu numeroşi stâlpi de aur pe care erau aprinse făclii, strălucea de frumuseţe ziua şi noaptea. Lângă peşteri şi fântâni lumina era atât de mare încât părea că este zi. Pe toate părţile, steaguri frumoase fluturau în aer cu clopoţei mici care sunau continuu. Întregul deal răsuna de cântecele melodioase ale bărbaţilor şi femeilor. Raivataka prezenta o perspectivă extrem de fermecătoare, asemenea lui Meru cu toate bijuteriile şi pietrele sale preţioase. Bărbaţi şi femei, emoţionaţi şi plini de încântare, O, Bharata, cântau cu voce tare. Valul de muzică care se ridica astfel de pe primul dintre munţi părea să atingă cerurile. Peste tot se auzeau zvâcniri şi urale puternice ale bărbaţilor aflaţi în toate stadiile de entuziasm. Cloncănitul a mii de voci făcea acel munte încântător şi fermecător. Era împodobit cu multe magazine şi standuri pline de diverse bucate şi articole plăcute. Erau grămezi de pânzeturi şi ghirlande, şi muzica de Vina şi flauturi şi Mhdanga se auzea pretutindeni. Mâncarea amestecată cu vinuri de feluri diverse era depozitată ici şi colo. Dăruiri erau făcute necurmat celor aflaţi în suferinţă, sau orbi, sau neajutoraţi. Datorită acestor lucruri, festivalul acelui munte a devenit foarte propice. Pe pieptul acelui munte erau multe lăcaşuri sfinte construite, O, erou, în care locuiau mulţi oameni cu fapte drepte. Chiar aşa se delectau eroii rasei lui Vrishni în acel festival al lui *Raivataka*. Echipat cu acele reşedinţe, acel munte strălucea ca un al doilea Rai. La sosirea lui Krishna, O, căpetenie a rasei lui Bharata, acel prinţ al munţilor semăna cu sălaşul binecuvântat al lui Indra însuşi. Închinat (de rudele sale), Krishna a intrat apoi într-o frumoasă reşedinţă. Şi Satyaki s-a dus în propriile sale încăperi cu sufletul plin de bucurie. Govinda a intrat în reşedinţa sa după o lungă absenţă, îndeplinind isprăvi de mare dificultate, ca Vasava în mijlocul hostiei Danava. Eroii raselor Bhoja, Vrishni şi Andhaka, toţi au venit înainte pentru a-l întâmpina pe acel cu suflet măreţ, ca zeităţile înaintând pentru a-l întâmpina pe cel cu o sută de sacrificii. Înzestrat cu mare inteligenţă, i-a onorat la rândul său şi s-a interesat de bunăstarea lor. Cu inima mulţumită, şi-a salutat apoi tatăl şi mama. Eroul cu braţe puternice a fost îmbrăţişat de amândoi şi alinat tot (prin numeroase dovezi de afecţiune). S-a aşezat apoi cu toţi Vrishnii aşezaţi în jurul său. După ce şi-a spălat picioarele şi şi-a alungat oboseala, Krishna, cu energie puternică, cum stătea acolo, a povestit apoi principalele întâmplări ale marii bătălii ca răspuns la întrebările puse de tatăl său.

SECȚIUNEA LX

Vasudeva a spus: O, tu, din neamul Vrishni, am auzit de multe ori oamenii vorbind despre minunata bătălie (dintre Kuru şi Pandava). Tu, însă, O, tu, cel cu braţele puternice, ai fost martor la ea cu propriii ochi. De aceea, O, tu, cel fără păcat, descrie bătălia în detaliu. Într-adevăr, spune-mi cum s-a desfăşurat acea bătălie între Pandava cu sufletul înalt (pe de o parte) şi Bhishma şi Karna şi Kripa şi Drona şi Salya şi alţii (pe de altă parte), între, de fapt, numeroşi alţi Kshatriya pricepuţi în ţinte, diferiţi unul de altul în înfăţişare şi îmbrăcăminte, şi provenind din diverse tărâmuri.

Vaisampayana a continuat: Astfel adresat de tatăl său, cel cu ochi ca petalele de lotus a povestit, în prezenţa mamei sale, cum eroii Kaurava au fost ucişi în luptă.

Vasudeva spuse: Faptele înfăptuite de acei Kshatriya cu suflet înalt au fost extrem de minunate. Datorită numărului lor mare, ele nu pot fi înşiruite nici măcar în sute de ani. Cu toate acestea, voi menţiona doar pe cele mai de seamă dintre ele. Ascultă-mă, aşadar, în timp ce menţionez pe scurt acele fapte înfăptuite de regii Pământului. O, tu cu splendoare divină. Bhishma din neamul Kuru a devenit comandant suprem, având sub comanda sa unsprezece divizii ale prinţilor Kaurava, asemenea lui Vasava (Indra) al forţelor cereşti.[175] Sikhandin cel înţelept, protejat de binecuvântatul Arjuna, a devenit liderul celor şapte divizii ale fiilor lui Pandu. Bătălia dintre Kurus şi Pandavas (sub aceşti comandanţi) a durat zece zile. A fost atât de feroce încât îţi ridica părul pe cap. Apoi Sikhandin, în marea luptă, ajutat de cel ce mânuia *Gandiva*, l-a ucis pe fiul Gangei, care lupta cu bărbăţie, cu nenumărate săgeţi. Zăcând pe un pat de săgeţi, Bhishma a aşteptat ca un ascet până când soarele, părăsindu-şi calea spre sud, a intrat pe cursul său spre nord, când acel erou şi-a dat duhul. Apoi Drona, cel mai de frunte dintre toţi cei versaţi în arme, cel mai mare om sub comanda lui Duryodhana, asemenea lui Kavya însuşi al stăpânului Daityasilor, a devenit comandant suprem.[176] Cel mai de frunte dintre cei reînviaţi, lăudându-se mereu cu vitejia sa în luptă, a fost sprijinit de rămăşiţa forţei Kaurava, care număra atunci nouă *Akshauhinis*, şi protejat de Kripa şi Vrisha şi alţii. Dhrishtadyumna, versat în multe arme măreţe şi posedând o mare înţelepciune, a devenit liderul Pandavasilor. El a fost protejat de Bhima, aşa cum Varuna este protejat de Mitra. Acel erou cu suflet înalt, dorind mereu să-şi măsoare forţa cu Drona, sprijinit de armata (rămasă a) Pandavailor şi amintindu-şi nedreptăţile făcute (de Drona) tatălui său (Drupada, regele Panchalaşilor), a înfăptuit mari fapte în luptă. În acel conflict dintre Drona şi fiul Prishatei, regii adunaţi din diverse tărâmuri au fost aproape exterminaţi. Acea bătălie furioasă a durat cinci zile. La sfârşitul acelei perioade, Drona, epuizat, a cedat în faţa lui Dhrishtadyumna. După aceea, Karna a devenit comandant suprem al forţelor lui Duryodhana. El a fost sprijinit în luptă de rămăşiţa oştirii Kaurava, care număra cinci *Akshauhinis*. Dintre fiii lui Pandu erau atunci trei *Akshauhinis*. După măcelul nenumăraţilor eroi, protejaţi de Arjuna, ei au intrat în luptă. Fiul lui Suta, Karna, deşi un războinic feroce, întâlnindu-l pe Partha, a pierit în a doua zi, asemenea unei insecte care întâlneşte un foc arzător. După căderea lui Karna, Kauravaşii au devenit descurajaţi şi şi-au pierdut toată energia. Numărând trei *Akshauhinis*, ei s-au adunat în jurul conducătorului Madrasului. După ce au pierdut mulţi luptători în care, elefanţi şi călăreţi, rămăşiţa armatei Pandava, numărând o *Akshauhini* şi pătrunsă de încurajare, l-a sprijinit pe Yudhishthira (drept liderul lor). Regele Yudhishthira, în bătălia care a urmat, a înfăptuit cele mai dificile fapte şi l-a ucis, înainte de jumătatea zilei, pe regele Madrasului. După căderea lui Salya, Sahadeva cu suflet înalt şi putere inegalabilă l-a ucis pe Sakuni, cel care a adus vrajba (între Pandavaşi şi Kurus). După căderea lui Sakuni, fiul regal al lui Dhritarashtra, a cărui armată suferise un măcel extins şi care, din acest motiv, devenise extrem de descurajat, a fugit de pe câmpul de bătălie, înarmat cu buzduganul său. Atunci Bhimasena, de mare putere, cuprins de furie, l-a urmărit şi l-a descoperit în apele lacului Dwaipayana. Rămasiţa armatei lor, Pandavaşii au înconjurat lacul şi, plini de bucurie, l-au întâlnit pe Duryodhana ascuns în ape. Săgeţile lor verbale, pătrunzând prin apă, l-au străpuns pe Duryodhana. Ridicându-se din lac, acesta din urmă s-a apropiat de Pandavaşi, înarmat cu bâtă sa, dorind lupta. Apoi, în marea bătălie care a urmat, fiul regal al lui Dhritarashtra a fost ucis de Bhimasena, care şi-a arătat măiestria sa deosebită, în faţa multor regi. După aceasta, rămăşiţa armatei Pandavaşilor, în timp ce dormea în tabără, a fost măcelărită noaptea de către fiul lui Drona, care nu putea suporta măcelul tatălui său (cauzat de Dhrishtadyumna). Fii lor ucişi, forţele lor măcelărite, doar cei cinci fii ai lui Pandu sunt în viaţă împreună cu mine şi Yuyudhana. Împreună cu Kripa şi prinţul Bhoja Kritavarman, fiul lui Drona reprezintă rămăşiţa neucisă a armatei Kauravaşilor. Fiul lui Dhritarashtra, Yuyutsu, a scăpat şi el măcelului deoarece adoptase tabăra Pandavaşilor. După uciderea regelui Kauravaşilor (Suyodhana) împreună cu toţi supuşii şi aliaţii săi, Vidura şi Sanjaya au venit în prezenţa regelui Yudhishthira cel drept. Aşadar, această bătălie a avut loc, o, stăpâne, timp de opt şi apoi zece zile. Mulţi regi ai Pământului, ucişi în ea, s-au ridicat la Rai.

---

175 *Chamu* este folosit aici în sens general, adică o diviziune. Desigur, reprezintă un *Akshauhini*.

176 *Kavi* sau *Kavya* este un alt nume al lui Sukra, învăţătorul Daityas.

Vaisampayana a continuat: Vrishnii, când au auzit, O, rege, acel rezultat teribil, s-au umplut de jale, tristețe și durere.

SECȚIUNEA LXI

Vaisampayana spuse: După ce înaltul Vasudeva, cel cu mare putere, terminase de povestit marele război al Bharataților în fața tatălui său, era clar că acel erou omisese măcelul lui Abhimanyu. Motivul înaltului suflet fusese ca tatăl său să nu audă ceea ce îi era extrem de neplăcut. Într-adevăr, iscusitul Krishna nu dorea ca tatăl său, Vasudeva, să fie îndurerat și chinuit de vestea cumplită a morții fiului surorii sale. Subhadra (sora sa), observând că nu fusese menționată uciderea fiului ei, i-a spus fratelui ei: „Spune-mi despre moartea fiului meu, O, Krishna!" – și a căzut leșinată la pământ. Vasudeva a văzut-o pe fiica sa căzută pe pământ. De îndată ce a văzut asta, și el a căzut, lipsit de simțuri de durere. (Recăpătându-și simțurile) Vasudeva, îndurerat de moartea fiului fiicei sale, O, rege, i-a spus lui Krishna: „O, cel cu ochi de lotus, ești vestit pe Pământ pentru vorba ta adevărată. De ce, însă, O, ucigașule de dușmani, nu-mi spui astăzi despre moartea fiului surorii mele? O, cel puternic, spune-mi în detaliu despre măcelul fiului surorii tale. Cu ochi asemenea cu ai tăi, vai, cum a fost el ucis în luptă de către dușmani? Faptul că inima mea nu se sparge în o sută de bucăți de durere, pare, O, cel din neamul Vrishni, că nu moare odată cu oamenii când nu i-a venit ceasul. Oh, la momentul căderii sale, ce cuvinte a rostit, adresându-se mamei sale? O, cel cu ochi de lotus, ce a spus dragul meu, cel cu ochi neliniștiți? Sper că nu a fost ucis de dușmani în timp ce se retrăgea din luptă cu spatele la ei? Sper, O, Govinda, că fața lui nu a devenit lipsită de vlagă în timp ce lupta? El era, O, Krishna, plin de forță vlăguită. Dintr-un duh de copilărie, acel erou puternic, lăudându-se (cu priceperea sa) în fața mea, obișnuia să vorbească despre abilitățile sale (în luptă). Sper că acel băiat nu zace pe câmp, ucis înșelător de Drona și Karna și Kripa și alții? Spune-mi asta. Fiul surorii mele obișnuia întotdeauna să-l provoace pe Bhishma și pe cel mai însemnat dintre toți războinicii puternici, anume Karna, în luptă." Îndreptându-se spre tatăl său care, din excesul de durere, se deda la astfel de plângeri, Govinda, mai afectat decât el, a răspuns în aceste cuvinte: „Fața lui nu a devenit lipsită de vlagă în timp ce lupta în avangarda bătăliei. Deși bătălia aceea a fost aprigă, el nu și-a întors spatele de la ea. După ce a ucis sute și mii de regi ai Pământului, el a fost adus la jale de Drona și Karna și, în cele din urmă, a pierit din cauza fiului lui Dussasana. Dacă, O, stăpâne, dacă el s-ar fi întâlnit, unul la unu, fără întrerupere, el nu putea fi ucis în luptă nici măcar de cel ce mânuiește trăsnetul. Când tatăl său Arjuna a fost retras din corpul principal de către Samsaptakas (care l-au provocat la luptă separat), Abhimanyu a fost înconjurat de vitejii Kaurava înfuriați, conduși de Drona, în luptă. Apoi, O, stăpâne, după ce a măcelărit un număr foarte mare de dușmani în luptă, ginerele tău a pierit în cele din urmă din cauza fiului lui Dussasana. Fără îndoială, el a ajuns în Rai. Alungă această jale a ta, O, tu cu mare inteligență. Cei cu mintea curățată nu se veștejesc niciodată când se confruntă cu vreo calamitate. Cel care i-a oprit pe Drona și Karna și pe alții în luptă – viteji care erau egali cu însuși Indra în forță – cum să nu fi urcat în Rai? O, cel de neînvins, alungă-ți această jale. Nu te lăsa purtat de mânie. Acel cuceritor de cetăți inamice a atins în acest scop sfânt care depinde de moartea pe muchia armelor. După căderea acelui viteaz, sora mea Subhadra, cuprinsă de jale, a început să geamă cu voce tare, când a văzut-o pe Kunti, ca o pescărușă de baltă. Când a întâlnit-o pe Draupadi, a întrebat-o în durere – O, doamnă venerabilă, unde sunt toți fiii noștri? Doresc să-i văd. Auzindu-i lamentările, toate doamnele Kaurava au îmbrățișat-o și au plâns stând în jurul ei. Privindu-și (nepoata) Uttara, ea a spus – «O, fată binecuvântată, unde s-a dus soțul tău? Când se va întoarce, tu, fără să pierzi o clipă, anunță-mă. Vai, O, fiică a lui Virata, de îndată ce îmi auzea vocea, el ieșea în prag din odaia lui fără cea mai mică întârziere. De ce nu iese soțul tău astăzi? Vai, O, Abhimanyu, unchii tăi materni – viteji pe carete – sunt toți nevătămați. Obișnuiau să te binecuvânteze când te vedeau pregătit să ieși la bătălie. Spune-mi și tu întâmplările din luptă de astăzi ca de obicei, O, cel care pedepsești dușmanii. Oh, de ce nu-mi răspunzi astăzi – mie care plâng atât de amar?» – Auzind aceste lamentări ale acestei fiice a neamului Vrishni, Pritha, adânc afectată de jale, i-a vorbit și a spus încet – «O, Subhadra, deși protejat de Vasudeva și Satyaki și de tatăl său, fiul tău tânăr a fost totuși ucis. Acea ucidere se

datorează influenței Timpului! Fiica neamului Yadu, muritor era fiul tău. Nu te jeli. Viteazul tău, de neînvins în luptă, a atins, fără îndoială, cel mai înalt scop. Tu ești născută într-un neam înalt de Kshatriya cu suflet înalt. Nu te jeli, O, tu cu priviri neliniștite, O, fată cu ochi ca petalele de lotus. Îndreaptă-ți privirea spre Uttara, care este însărcinată repede. O, doamnă binecuvântată, nu te lăsa pradă tristeții. Această fată norocoasă va naște în curând un fiu acelui viteaz.»" După ce a mângâiat-o astfel, Kunti, pricepută la fiecare datorie, O, perpetuator al neamului Yadu, lăsând deoparte jalea ei, O, cea de neînvins, a aranjat rânduielile pentru pomenirea lui Abhimanyu, cu învoirea regelui Yudhishthira și a lui Bhima, și a gemenilor (și anume Nakula și Sahadeva) care în vitejie semănau cu Yama însuși. A făcut multe daruri și brahmanilor și le-a dăruit multe vaci, O, perpetuator al neamului Yadu. Atunci femeia Vrishni (Kunti), ușor mângâiată, i-a vorbit fiicei lui Virata, spunând – „O, fiică fără cusur a lui Virata, nu ar trebui să te lași pradă jalei. De dragul soțului tău, O, tu cu șolduri rotunde, protejează copilul din pântecele tău." După ce a rostit aceste cuvinte, O, tu de mare splendoare, Kunti a tăcut. Cu permisiunea ei, am adus-o pe Subhadra aici. Așa s-a întâmplat, O, tu care dai onoruri, că fiul fiicei tale și-a găsit moartea. Alungă-ți durerea arzătoare, O, tu de neînvins. Într-adevăr, nu-ți lăsa inima cuprinsă de tristețe.

SECȚIUNEA LXII

Vaisampayana spuse: Ascultând aceste cuvinte ale fiului său, Vasudeva, acel descendent al lui Sura, cu suflet drept, lăsând deoparte jalea sa, a făcut ofrande excepționale (pentru Abhimanyu). Vasudeva a îndeplinit și acele ritualuri pentru ascensiunea (în Rai) a nepotului său cu suflet nobil, acest erou care era întotdeauna dragul tatălui său (Vasudeva). El a hrănit cuvenit șase milioane de Brahmani, înzestrați cu energie mare, cu bucate care aveau toate recomandările. Oferindu-le multe haine, Krishna a mulțumit setea de avere a acelor Brahmani. Minunate erau grămezile de aur, numărul de vite, precum și al paturilor și hainelor care au fost atunci date. Brahmanii au declarat cu voce tare – „Fie ca (averea lui Krishna) să crească." Apoi Vasudeva din rasa Dasarha, și Valadeva, și Satyaki, și Satyaka, fiecare au efectuat riturile funerare ale lui Abhimanyu. Extrem de afectați de jale, ei nu au reușit să găsească alinare. Același lucru s-a întâmplat și cu fiii lui Pandu în cetatea numită după elefant. Lipsiți de Abhimanyu, ei nu au putut obține pace sufletească. Fiica lui Virata, O, monarhule, timp de multe zile, s-a abținut complet de la orice mâncare, fiind copleșită de jale din cauza morții soțului ei. La aceasta, toți rudele ei au fost cuprinse de o jale nespusă. Toți se temeau că embrionul din pântecele ei ar putea fi distrus. Atunci Vyasa, sesizând starea lucrurilor prin viziunea sa spirituală, a sosit acolo. Înțeleptul Rishi, înzestrat cu energie mare, a ajuns (la palat), i-a vorbit Prithăi cu ochi mari, precum și Uttarei însăși, spunând: „Lăsați această jale. O, doamnă vestită, un fiu înzestrat cu energie puternică ți se va naște, prin puterea lui Vasudeva și la cuvântul meu. Acel fiu va conduce Pământul după ce (vor pleca de pe el) pandavii." Văzându-l pe Dhananjaya, i-a spus, în auzul regelui Yudhisthira cel drept, și bucurându-l cu cuvintele sale: „O, Bharata. Nepotul, O, cel prea-binecuvântat, va deveni un prinț cu suflet nobil. El va conduce cu dreptate întreaga lume până la marginea mării. Prin urmare, O, cel mai de frunte din rasa Kuru, alungă această jale, O, cel care mărunțești dușmanii. Nu te îndoi de asta. Așa se va întâmpla cu adevărat. Ceea ce eroul Vrishni a rostit o dată, se va îndeplini, fără îndoială. Nu te gândi altfel. În ceea ce privește pe Abhimanyu, el a plecat în regiunile zeităților, cucerite de el prin propriile sale fapte. Acel erou nu trebuie să fie jelit de tine sau, de fapt, de ceilalți Kuru." Astfel adresat de bunicul său, Dhananjaya, cu sufletul drept, O, rege, și-a alungat durerea și a devenit chiar vesel. Tatăl tău, O, prințule, care ești familiarizat cu toate îndatoririle, a început să crească în acel pântece, O, tu, cel de mare inteligență, ca Luna în cele două săptămâni luminate. Apoi Vyasa l-a îndemnat pe fiul regal al lui Dharma să îndeplinească sacrificiul calului. După ce a spus aceasta, s-a făcut invizibil pe loc. Regele inteligent Yudhishthira, cel drept, auzind cuvintele lui Vyasa, s-a hotărât să pornească în călătoria pentru a aduce bogăție (pentru sacrificiu).

SECȚIUNEA LXIII

Janamejaya a zis: După ce a auzit aceste cuvinte, O, regeneratule, spuse de Vyasa cel cu suflet înalt în legătură cu jertfa de cai, ce pași a urmat Yudhishthira? Spune-mi, O, cel mai de seamă dintre regenerați, cum a reușit regele să obțină averea pe care Marutta o îngropase în Pământ.

Vaisampayana a zis: După ce a auzit cuvintele ascetului născut din insulă, regele Yudhishthira cel drept și-a chemat toți frații, și anume pe Arjuna și pe Bhimasena și pe fiii gemeni ai lui Madri, la timp cuvenit și apoi le-a spus (următoarele cuvinte): ”Voi, eroi, ați auzit cuvintele pe care Krishna cel foarte inteligent și cu suflet înalt le-a rostit din prietenie și dorința de a face bine Kuruvilor![177] Cu adevărat, ați auzit cuvintele rostite de acel ascet cu penitențe abundente, acel mare înțelept doritor să aducă prosperitate prietenilor săi, acel învățător al comportamentului drept, și anume Vyasa cel cu fapte minunate. Ați auzit ce a spus și Bhishma și ce a rostit și Govinda cel de mare inteligență. Amintindu-mi de acele cuvinte, O, stea a Pandavilor, doresc să le ascult cuvenit. Prin ascultarea cuvintelor lor, o mare binecuvântare vă va însoți pe toți. Acele cuvinte rostite de acei vorbitori ai Bramanului sunt sigure (dacă sunt ascultate) că vor aduce cu ele un folos considerabil. Voi, perpetuatorilor rasei lui Kuru, Pământul a fost deposedat de averea sa. Voi, regi, Vyasa, de aceea, ne-a informat despre averea (care zace îngropată în Pământ) a lui Marutta. Dacă considerați că acea avere este abundentă sau suficientă, cum o vom aduce (în capitala noastră)? Ce crezi tu, O, Bhima, în legătură cu asta?” Când regele, O, perpetuator al rasei lui Kuru, a rostit aceste cuvinte, Bhimasena, unind mâinile, a răspuns cu aceste cuvinte: ”Cuvintele pe care le-ai rostit, O, tu, cel cu brațe puternice, în legătură cu aducerea averii indicate de Vyasa, sunt aprobate de mine. Dacă, O, puternice, reușim să obținem averea lăsată acolo de fiul lui Avikshita, atunci această jertfă, O, rege, pe care am plănuit-o, va fi îndeplinită cu ușurință. Aceasta este și părerea mea. Vom închina, așadar, capetele noastre în fața lui Girisha cel cu suflet înalt și vom oferi închinarea cuvenită acelei zeități, și vom aduce acea avere. Binecuvântat să fii. Împăcându-l pe acel zeu al zeilor, precum și pe însoțitorii și adepții săi, în cuvinte, gânduri și fapte, vom obține fără îndoială acea avere. Acei Kinnara cu înfățișare feroce care păzesc acea comoară ne vor ceda cu siguranță dacă marele zeu care are boul drept semn se va mulțumi cu noi!” — Auzind aceste cuvinte rostite de Bhima, O Bharata, regele Yudhishthira, fiul lui Dharma, a fost foarte mulțumit. Ceilalți, conduși de Arjuna, au spus în același timp: „*Așa să fie*.” Pandavii, hotărâți să aducă acea bogăție, și-au ordonat forțele să mărșăluiască sub constelația Dhruba și în ziua numită tot așa.[178] Făcând ca Brahmanii să le ureze binecuvântări și după ce l-au venerat cum se cuvine pe marele zeu Maheswara, fiii lui Pandu au pornit (în întreprinderea lor). Împăcându-l pe acel zeu cu suflet nalt cu Modaka și fructe și cu prăjituri făcute din carne, fiii lui Pandu au plecat cu inimi vesele. În timp ce plecau astfel, cetățenii și mulți Brahmani de frunte, cu inimi vesele, le-au rostit binecuvântări de bun augur (pe capetele lor). Pandavii, înconjurând mulți Brahmani care-și venerau zilnic focul și plecându-și capetele înaintea lor, și-au continuat călătoria. Luând permisiunea regelui Dhritarashtra, afectat de durerea cauzată de moartea fiilor săi, a reginei sale (Gandhari) și a Pritha cu ochi mari, și lăsându-l pe prințul Kaurava Yuyutsu, fiul lui Dhritarashtra, în capitală, ei au plecat, fiind venerați de cetățeni și de mulți Brahmani posesori de mare înțelepciune.

SECȚIUNEA LXIV

Vaisampayana spuse: Apoi au plecat cu suflete vesele, însoțiți de oameni și animale, cu toții și toate la fel de vesele. Ei au umplut întregul pământ cu zgomotul puternic al roților lor. Lăudați de elogiatori, de Suta și de Magadha și de menestreli, și sprijiniți de propria lor armată, ei arătau ca niște Adityas înaripați cu propriile lor raze. Cu umbrela albă ținută deasupra capului său, regele Yudhishthira strălucea de frumusețe ca stăpânul stelelor în noaptea când este plin. Acel prim om, fiul cel mai mare al lui Pandu, a acceptat, cu formele cuvenite, binecuvântările și urările

177 Krishna se referă aici la Vyasa. Marele Rishi era numit „Krishna, cel născut pe insulă”.

178 Comentatorul explică că prin constelația Dhruba se înțelege Rohini și cele trei Uttaras. Duminica este numită din nou ziua Dhruba.

subiecților săi înveseliți, în timp ce mergea pe drumul său. În ceea ce privește soldații care îl urmau pe rege, murmurul lor confuz părea să umple întregul firmament. Acea oaste a traversat multe lacuri, râuri, păduri și grădini de plăcere. În cele din urmă, au ajuns la munți. Ajuns în regiunea unde era îngropată acea comoară, O, rege, regalul Yudhishthira și-a stabilit tabăra împreună cu toți frații și trupele sale. Regiunea aleasă în acest scop, O, șef al rasei lui Bharata, era perfect plană și de bun augur. Acolo, regele și-a întins tabăra, așezând în fața sa pe acei Brahmani înzestrați cu penitență, învățătură și autocontrol, precum și pe preotul său Agnivesya, O, tu al rasei lui Kuru, care era bine versat în *Vede* și în toate ramurile lor.[179] Apoi fiii regali ai lui Pandu, și ceilalți regi (care au însoțit acea expediție), și Brahmanii și preoții bine versați în ritualuri sacrificiale, după ce au îndeplinit cuvenitele ceremonii de împăcare, s-au răspândit pe tot acel loc. După ce l-au așezat cuvenit pe rege și pe miniștrii săi în mijloc, Brahmanii au făcut ca tabăra să fie așezată prin amenajarea a șase drumuri și nouă diviziuni.[180] Regele Yudhishthira a dispus amenajarea unei tabere separate pentru elefanții furioși care-și însoțeau forța. Când totul a fost complet, el s-a adresat Brahmanilor, spunând: ”Voi, cei dintâi dintre Brahmani, să se facă ceea ce credeți că trebuie făcut în lumina problemei actuale. Într-adevăr, stabiliți o zi și o constelație de bun augur pentru asta. Nu lăsați să treacă mult timp peste noi în timp ce așteptăm în suspans aici. Voi, cei dintâi dintre Brahmanii învățați, având această hotărâre, faceți ceea ce trebuie făcut după aceasta.” Auzind aceste cuvinte ale regelui, Brahmanii, împreună cu cei dintre ei care erau bine versați în îndeplinirea riturilor religioase, s-au umplut de bucurie și dorind să facă ceea ce era pe placul regelui Yudhishthira cel drept, au spus aceste cuvinte ca răspuns: „Această zi este una de bun augur cu o constelație de bun augur. Prin urmare, ne vom strădui să îndeplinim acele înalte rituri pe care le propunem. Vom trăi astăzi, O, rege, doar din apă. Voi toți de asemenea să țineți post astăzi.” Auzind cuvintele acestor Brahmani de frunte, fiii regali ai lui Pandu au petrecut acea noapte, abținându-se de la orice mâncare, și zăcând cu încredere pe paturi de iarbă Kusa, ca niște focuri strălucitoare la un sacrificiu. Iar noaptea s-a scurs în timp ce ascultau prelegeri ale Brahmanilor învățați (despre diverse subiecte). Când a venit dimineața fără nori, acei Brahmani de frunte s-au adresat fiului regal al lui Dharma (spunând următoarele):

SECȚIUNEA LXV

Brahmanii au spus: „Să se facă ofrande lui Mahadeva cel cu trei ochi și cu suflet măreț. După ce am dedicat cuvenit acele ofrande, O, rege, ne vom strădui apoi să ne atingem scopul.” Auzind aceste cuvinte ale acelor Brahmani, Yudhishthira a poruncit să se facă ofrande cuvenite zeității care iubea să se întindă pe sânii munților. Înfocând (focul de jertfă) cu (libații de) unt sfințit conform rânduielilor, preotul (Dhaumya) a gătit Charu cu ajutorul *Mantra* și a îndeplinit riturile necesare. El a luat multe flori și le-a sfințit cu *Mantre*, O, rege. Cu mâncare și terci de grâu și carne, el a făcut ofrande zeității. Cu diverse feluri de flori și cu orez prăjit, de calitate foarte superioară, Dhaumya, versat în *Vede*, a îndeplinit riturile rămase. Apoi a prezentat ofrande conform rânduielilor acelor ființe fantomatice care formau alaiul lui Mahadeva. Și ofrande i s-au făcut apoi lui Kuvera, șeful Yakshasilor, și lui Manibhadra de asemenea. Celorlalți Yaksha și acelora care erau în fruntea tovarășilor fantomatici ai lui Mahadeva, preotul a oferit cuviincioasă închinare, umplând multe ulcioare cu hrană, cu Krisaras și carne și Nivapas amestecate cu semințe de susan. Regele a dăruit Brahmanilor mii de vaci. Apoi a îndreptat prezentarea, conform riturilor cuvenite, a ofrandelor către acele ființe care rătăcesc noaptea (care trăiesc cu Mahadeva). Săturată, ca să zicem așa, de mirosul de Dhupas, și plină de mireasma florilor, acea regiune, sacră zeității zeilor, O, rege, a devenit nespus de încântătoare. După ce a îndeplinit închinarea către Rudra și către toți Ganas, regele, punându-l pe Vyasa în față, a pornit spre locul unde era îngropată comoara. Închinându-se din nou Domnului comorilor, și plecându-se în fața lui cu reverență și salutându-l cuviincios, cu diverse feluri de flori

179 *Agnivesya* era un alt nume al lui Dhaumya.

180 Trei drumuri care merg de la nord la sud și trei care merg spre vest și se intersectează cu cele dintâi sunt cele șase drumuri care trebuie amenajate în tabere. Acestea formează nouă pătrate cu două linii de demarcație perpendiculare una pe cealaltă.

și prăjituri și Krisara, după ce a adorat acele giuvaieruri de frunte, anume Sankha și Nidhi, și pe acei Yaksha care sunt stăpânii giuvaierurilor, și după ce a adorat mulți Brahmani de frunte și i-a făcut să rostească binecuvântări, regele înzestrat cu mare putere, întărit de energia și binecuvântările de bun augur ale acelor Brahmani, a poruncit să fie săpat acel loc. Atunci numeroase vase de forme diverse și încântătoare, și Bhringaras și Katahas și Kalasas și Bardhamanakas, și nenumărate Bhajanas de forme frumoase, au fost dezgropate de regele Yudhishthira cel drept. Averea astfel scoasă la iveală a fost așezată în mari „Karaputa" pentru protecție.[181] O parte din avere a fost pusă să fie cărată pe umerii oamenilor în balanțe de lemn rezistente, cu coșuri atârnate ca niște cumpene la ambele capete. Într-adevăr, O, rege, existau și alte metode de transport pentru a duce acea avere a fiului lui Pandu.[182] Erau șaizeci de mii de cămile și o sută douăzeci de mii de cai, iar de elefanți, O, monarh, erau o sută de mii. De care erau la fel de multe, iar de căruțe tot pe atât, și de uriașe [șefe de elefanți] la fel de multe. Numărul de catâri și de oameni era nespus. Atât de mare era averea pe care Yudhishthira a poruncit să fie scoasă. Șaisprezece mii de monede au fost așezate pe spatele fiecărei cămile; opt mii pe fiecare car; douăzeci și patru de mii pe fiecare elefant; (în timp ce sarcini proporționale au fost puse pe cai și catâri și pe spatele, umerii și capetele oamenilor). După ce au încărcat aceste vehicule cu acea avere și, încă o dată, L-au venerat pe marele zeu Shiva, fiul lui Pandu a plecat spre orașul numit după elefant, cu permisiunea Rishi-ului născut pe insulă, și l-a așezat pe preotul său Dhaumya în frunte. Acel bărbat vestit, adică fiul regal al lui Pandu, a făcut marșuri scurte în fiecare zi, măsurate de un *Goyuta* (4 mile). Acea oaste puternică, O, rege, chinuită de povara pe care o purta, s-a întors, purtând acea avere, spre capitală, bucurând inimile tuturor acelora care perpetuau rasa Kuru.

SECȚIUNEA LXVI

Vaisampayana spuse: Între timp, Vasudeva, energicul însoțit de Vrishni, a ajuns în orașul numit după elefant. În timp ce pleca din acel oraș pentru a se întoarce în propria sa Dwaraka, fusese rugat de către fiul lui Dharma să se întoarcă. De aceea, știind că sosise timpul fixat pentru jertfa de cai, cel dintâi dintre oameni s-a întors (în capitala Kuru). Însoțit de fiul Rukminei, de Yuyudhana, de Charudeshna, de Samva, de Gada, de Kritavarman, de viteazul Sarana, de Nisatha și de Unmukha, Vasudeva a venit având în frunte pe Valadeva, însoțit și de Subhadra. Într-adevăr, acel erou venise să o vadă pe Draupadi și pe Uttara și pe Pirtha și să mângâie acele doamne Kshatriya de seamă care fuseseră lipsite de mulți dintre protectorii lor. Văzându-i sosiți pe acești eroi, regele Dhritarashtra, precum și cel cu suflet înalt Vidura, i-au primit cu onorurile cuvenite. Cel dintâi dintre oameni, anume Krishna cel energic, bine venerat de Vidura și Yuyutsu, a continuat să locuiască în capitala Kuru. A fost, în timp ce acești eroi Vrishni, O, Janamejaya, locuiau în orașul Kuru, O, rege, că tatăl tău, acel omorâtor de eroi dușmani, s-a născut. Regalul Parikshit, O, monarh, lovit de arma Brahma (a lui Aswatthaman), la ieșirea din pântece, zăcea nemișcat și fără vlagă, căci nu avea viață. Prin nașterea sa îi fericise pe cetățeni, dar curând i-a cufundat în durere. Cetățenii, aflând de nașterea prințului, au scos un urlet de leu. Acest zgomot s-a propagat până la cea mai îndepărtată margine a fiecărei direcții. Curând, însă (când s-a aflat că prințul era lipsit de viață), acel zgomot a încetat. Cu mare grabă, Krishna, cu simțurile și mintea considerabil afectate, însoțit de Yuyudhana, a intrat în încăperile interioare ale palatului. A văzut-o pe mătușa sa (Kunti) venind, plângând tare și chemându-l pe el în repetate rânduri. În urma ei erau Draupadi și faimoasa Subhadra, și soțiile rudelor Pandava, toate plângând cu jale. Întâlnindu-l pe Krishna, Kunti, acea fiică a neamului Bhoja, i-a spus lui aceste cuvinte cu o voce înăbușită de lacrimi: „O, Vasudeva, O, viteaz cu brațe puternice, Devaki, purtându-te pe tine, a ajuns să fie considerată o excelentă generatoare. Tu ești refugiul nostru și gloria noastră. Această rasă (a Pandu) depinde de tine pentru protectorul ei. O, erou Yadava, O, puternicule, acest copil al fiului surorii tale a ieșit din pântece, ucis de

181 *Karaputa* este alcătuită din două lăzi de lemn unite între ele cu lanțuri sau funii și destinate a fi transportate de cămile și boi.

182 Prima linie din 17 este extrem de concisă. Tradusă literal, ea sună astfel: „altul, și a devenit jumătate din greutatea (totală) suspendată pe balanță".

Aswatthaman. O, Kesava, fă-l să reînvie. O, bucuria Yadavaşilor, chiar şi aceasta a fost promisă de tine, O, puternicule, când Aswatthaman a transformat firul de iarbă într-o armă Brahma de mare energie. Într-adevăr, O, Kesava, cuvintele tale au fost chiar acestea: voi reînvia acel copil dacă iese mort din pântece. – Acel copil, O, fiule, s-a născut mort. Priveşte-l, O, cel mai de seamă dintre oameni. Se cuvine ţie, O, Madhava, să o salvezi pe Uttara şi pe Subhadra şi pe Draupadi şi pe mine, şi pe fiul lui Dharma (Yudhishthira), şi pe Bhima şi pe Phalguna, şi pe Nakula, şi pe Sahadeva cel de neînvins. În acest copil sunt legate suflările de viaţă ale Pandavaşilor şi ale mele. O, tu din neamul Dasarha, de el depinde viitorul lui Pandu, precum şi a socrului meu, şi a lui Abhimanyu, binecuvântat să fii, acel nepot iubit al tău care semăna atât de mult cu tine. Fă astăzi ceea ce va fi benefic pentru toţi aceştia. Te rog cu tărie, O, Janarddana. Uttara, O, ucigaşule de duşmani, repetă mereu cuvintele spuse ei de Abhimanyu. Fără îndoială, O, Krishna, acele cuvinte i-au fost foarte dragi. O, tu din neamul Dasarha, fiul lui Arjuna i-a spus acestei fiice a lui Virata: Fiul tău, O, fată binecuvântată, va merge la unchii mei materni. Stabilindu-şi reşedinţa la Vrishni şi Andhaka, va primi de la ei ştiinţa armelor, într-adevăr, diverse arme minunate şi întreaga ştiinţă a politicii şi moralei. Acestea au fost cuvintele, O, fiule, pe care acel ucigaş de eroi ostili, adică fiul Subhadrei, acel erou de neînvins, le-a spus Uttarei. din afecţiunea lui pentru ea. O, ucigaşule de Madhu, plecându-ne capetele înaintea ta, te rugăm să faci ca acele cuvinte ale lui Abhimanyu să devină adevărate. Având în vedere şi timpul care a venit, fă ceea ce este foarte benefic.” După ce a spus aceste cuvinte eroului din rasa Vrishni, Pritha cu ochi mari şi-a ridicat braţele în sus şi împreună cu celelalte doamne din compania ei, a căzut pe Pământ. Toate, cu ochii tulburi de lacrimi, au exclamat în repetate rânduri, spunând: „Vai, fiul nepotului lui Vasudeva s-a născut mort.” După ce Kunti a spus asta, Janarddana a apucat-o de mână, O, Bharata, şi ridicând-o uşor de pe Pământ, a mângâiat-o astfel.

SECŢIUNEA LXVII

Vaisampayana spuse: După ce Kunti s-a ridicat, Subhadra, văzându-şi fratele, a început să plângă cu voce tare şi, cuprinsă de o durere excesivă, a zis: ”O, tu cu ochi ca petalele de lotus, priveşte nepotul lui Arjuna, cel de mare inteligenţă. Vai, rasa Kuru fiind subţiată, s-a născut un copil slab şi mort. Lamina de iarbă (insuflată într-o armă de mare eficacitate), ridicată de fiul lui Drona pentru a-l nimici pe Bhimasena, a căzut asupra Uttarei, Vijayei şi asupra mea.[183] Vai, acea lamă, O Kesava, este încă în mine, neextrasă, după ce mi-a străpuns inima, din moment ce nu-l văd, O erou irezistibil, pe acest copil cu (tatăl său care era) fiul meu. Ce va spune regele Yudhishthira cel cu suflet drept şi just? Ce vor spune Bhimasena şi Arjuna şi cei doi fii ai Madravati? Auzind că fiul lui Abhimanyu s-a născut mort, Pandavii, O tu din rasa Vrishni, se vor simţi înşelaţi de Aswatthaman. Abhimanyu, O Krishna, era favoritul tuturor fraţilor Pandava, fără îndoială. Auzind această veste, ce vor spune acei eroi, învinşi de arma fiului lui Drona? Ce durere, O Janarddana, poate fi mai mare decât aceasta, anume că fiul lui Abhimanyu s-a născut mort! Închinându-mă în faţa ta cu fruntea, O Krishna, caut să te mulţumesc astăzi. Priveşte, O cel mai mare dintre oameni, pe aceşti doi care stau aici, anume Pritha şi Draupadi. Când, O Madhava, fiul lui Drona a căutat să distrugă embrionii chiar din pântecele doamnelor Pandava, atunci, O cel care zdrobeşti duşmanii, i-ai spus încruntându-te fiului lui Drona (întotdeauna acele cuvinte): «O, nenorocitule Brahmana, O cel mai josnic dintre oameni, îţi voi zădărnici dorinţa. Voi reînvia fiul fiului lui Kiritin». Auzind aceste cuvinte ale tale şi cunoscând bine puterea ta, caut să te mulţumesc, O erou irezistibil. Fie ca fiul lui Abhimanyu să fie reînviat. Dacă, făcându-ţi o promisiune anterioară, nu-ţi îndeplineşti votul luminos, atunci să ştii sigur, O şef al rasei Vrishni, că îmi voi pierde viaţa. Dacă, O erou, acest fiu al lui Abhimanyu nu se va reînvia cât timp tu, O irezistibilule, eşti viu şi aproape, la ce alt folos vei mai fi pentru mine? Fă, aşadar, O irezistibilule, ca acest fiu al lui Abhimanyu să fie reînviat — acest copil care are ochi asemenea cu ai tăi — «aşa cum un nor plin de ploaie reînvie culturile fără viaţă (de pe un câmp)». Tu, O Kesava, eşti cu suflet drept, adevărat şi ai o putere ce nu poate fi zădărnicită. Se cuvine ţie, O cel care pedepseşti duşmanii, să-ţi faci cuvintele adevărate. Dacă numai tu doreşti, poţi reînvia cele

183 Vilava este Arjuna.

trei lumi (ale ființei) dacă sunt moarte. Ce mai am de spus, așadar, despre acest copil drag, născut dar mort, al fiului surorii tale? Îți știu puterea, O Krishna. De aceea, te implor. Fă această mare favoare fiilor lui Pandu. Se cuvine ție, O cel cu brațe puternice, să ai compasiune pentru această Uttara sau pentru mine, gândind că eu sunt sora ta sau chiar o mamă care și-a pierdut fiul, și care s-a aruncat sub protecția ta.”

SECȚIUNEA LXVIII

Vaisampayana spuse: Astfel abordat, O, rege, (de către sora sa și alții), ucigașul lui Kesin, profund îndurerat, a răspuns: — *Așa să fie!* — Aceste cuvinte au fost rostite suficient de tare și au bucurat pe toți locuitorii camerelor interioare ale palatului. Puternicul Krishna, cel mai însemnat dintre oameni, prin rostirea acestor cuvinte, a bucurat pe toți oamenii adunați acolo, ca și cum ar fi turnat apă rece pe o persoană suferindă de transpirație. A intrat apoi repede în camera în care s-a născut tatăl tău. Aceasta era pe deplin sfințită, O, șef al oamenilor, cu multe ghirlande de flori albe, cu multe vase de apă pline, aranjate pe toate părțile; cu cărbune, îmbibat în *ghee*, din lemn de Tinduka, și cu semințe de muștar, O, tu cu brațe puternice; cu arme strălucitoare aranjate corespunzător, și mai multe focuri pe toate părțile. Și era populată de multe doamne plăcute și în vârstă chemate să aștepte (pe bunica ta). De asemenea, era înconjurată de mulți medici pricepuți și iscusiți, O, tu cu mare inteligență. Înzestrat cu energie mare, a văzut acolo și toate obiectele care distrug Rakshasa, așezate cum se cuvine de către persoane cunoscătoare ale subiectului. Văzând camera în care s-a născut tatăl tău astfel echipată, Hrishikesa a devenit foarte bucuros și a spus: — *Excelent, Excelent!* - Când cel din rasa Vrishni a spus aceasta și a afișat o înfățișare atât de veselă, Draupadi, mergând acolo cu mare viteză, s-a adresat fiicei lui Virata, spunând: — O, doamnă binecuvântată, iată că vine la tine socrul tău, ucigașul lui Madhu, acel Rishi străvechi cu suflet de neconceput, cel neînfrânt. — Fiica lui Virata, potolindu-și lacrimile, a rostit aceste cuvinte cu o voce sugrumată de durere. Acoperindu-se cuviincios, prințesa l-a așteptat pe Krishna așa cum zeitățile îl așteaptă cu reverență. Doamna fără ajutor, cu inima agitată de durere, văzându-l pe Govinda venind, a început aceste lamentări: ”O, cel cu ochi de lotus, privește-ne pe noi două lipsite de copilul nostru. O, Janarddana, atât Abhimanyu, cât și eu am fost uciși în egală măsură. O, tu din rasa Vrishni, O, ucigașule al lui Madhu, doresc să te mulțumesc plecându-mi capul, O, erou, în fața ta. Tu să reînvii acest copil al meu care a fost mistuit de arma fiului lui Drona. Dacă regele Yudhishthira cel drept, sau Bhimasena, sau tu, O, cel cu ochi de lotus, ați fi spus, în acea ocazie, «Să distrugă lama de iarbă (transformată de Aswatthaman într-o armă *Brahma*) mama inconștientă» — O, puternicule, atunci aș fi fost distrusă și acest (eveniment trist) nu s-ar fi întâmplat. Vai, ce beneficiu a obținut fiul lui Drona prin realizarea acestei fapte crude, și anume distrugerea copilului din pântece prin arma sa *Brahma*. Chiar mama, acum, dorește să te mulțumească, O, ucigaș al dușmanilor, plecându-și capul. Cu siguranță, O, Govinda, voi renunța la suflarea vieții mele dacă acest copil nu se va reînvia. În el, O, dreptule, am pus multe speranțe. Vai, când acestea au fost frustrate de fiul lui Drona, ce nevoie mai am eu, O, Kesava, să port povara vieții? Speranța, O, Krishna, pe care o nutream era că, având copilul în poală, O, Janarddana, te voi saluta cu reverență. Vai, O, Kesava, acea speranță a fost distrusă. O, cel mai de seamă dintre toate ființele, odată cu moartea acestui moștenitor al lui Abhimanyu cu ochi neliniștiți, toate speranțele din pieptul meu s-au distrus. Abhimanyu cu ochi neliniștiți, O, ucigașule al lui Madhu, îți era foarte drag. Privește acest copil al lui (ucis) de arma *Brahma*. Acest copil este foarte nerecunoscător și foarte fără inimă, ca și tatăl său, căci, iată, nesocotind prosperitatea și avuția Pandavașilor, a plecat în odaia lui Yama. Înainte de aceasta, făcusem un jurământ, O, Kesava, că dacă Abhimanyu ar cădea pe câmpul de luptă, O, erou, te voi urma fără întârziere. Totuși, nu mi-am îndeplinit jurământul, fiind crudă și iubitoare de viață. Dacă merg la el acum, ce va spune, de fapt, fiul lui Phalguna?”

SECȚIUNEA LXIX

Vaisampayana a spus: Neputincioasa Uttara, dorind să-şi primească înapoi copilul, după ce a rostit aceste plângeri jalnice, a căzut de durere pe pământ ca o ființă posedată. Văzând prinţesa căzută la pământ, lipsită de fiul ei şi cu trupul neacoperit, Kunti, la fel ca toate celelalte doamne Bharata, profund îndurerate, au început să plângă cu voce tare. Răsunând de vuietul jelaniei, palatul Pandava, O, rege, s-a transformat curând într-o casă a durerii unde nimeni nu putea rămâne. Extrem de afectată de durere pentru fiul ei, fiica lui Virata, O, rege, părea a fi doborâtă pentru o vreme de tristeţe şi lipsă de veselie. Recăpătându-şi cunoştinţa, O, vlăstar al neamului Bharata, Uttara şi-a luat copilul în poală şi a rostit aceste cuvinte: ”Eşti copilul uneia care cunoştea toate datoriile. Nu eşti conştient de păcatul pe care-l comiţi, de vreme ce nu o venerezi pe această primă dintre rasa Vrishni? O, fiule, du-te la tatăl tău şi spune-i aceste cuvinte ale mele, anume: este greu pentru fiinţele vii să moară înainte de vremea lor, fiindcă, deşi lipsită de soţul tău şi acum lipsită şi de copilul meu, eu sunt totuşi în viaţă când ar trebui să mor, fiind lipsită de orice lucru de bun augur şi de tot ce este de preţ. — O, cu braţe puternice, cu permisiunea regelui Yudhisthira cel drept, voi înghiţi o otravă virulentă sau mă voi arunca în focul arzător. O, tată, inima mea este greu de distrus, căci, deşi sunt lipsită de soţ şi de copil, inima mea tot nu se sparge în mii de bucăţi. Ridică-te, O, fiu, şi priveşte această străbunică a ta nenorocită. Ea este profund lovită de durere, scăldată în lacrimi, extrem de lipsită de veselie şi cufundată într-un ocean de jale. Priveşte prinţesa venerabilă a Panchala şi neputincioasa prinţesă a rasei Satwata. Priveşte-mă pe mine, extrem de afectată de durere şi asemănătoare unei căprioare străpunsă de un vânător. Ridică-te, O, copil, şi priveşte faţa acestui stăpân al lumilor, care este înzestrat cu mare înţelepciune şi are ochi asemenea petalelor de lotus şi seamănă cu tatăl tău cu privirea neliniştită.” Văzând-o pe Uttara, care se lăsa pradă acestor lamentări, căzând la pământ, toate acele doamne au ridicat-o şi au aşezat-o. După ce s-a ridicat, fiica regelui Matsya, chemând la răbdare, şi-a unit mâinile în rugăciune şi a atins pământul cu fruntea pentru a-l saluta pe Kesava cu ochi asemenea petalelor de lotus. Această ființă supremă, auzind lamentările ei sfâşietoare, a atins apă şi a retras forţa armei *Brahma*.[184] Acel erou cu glorie nestinsă, aparţinând rasei Dasarha, a promis să-i dăruiască copilului viaţă. Apoi, el cu suflet pur, a spus aceste cuvinte în auzul întregii lumi: ”O, Uttara, eu nu rostesc niciodată o minciună. Cuvintele mele se vor adeveri. Voi reînvia acest copil în faţa tuturor creaturilor. Niciodată nu am rostit o minciună nici măcar în glumă. Niciodată nu m-am retras din luptă. (Prin meritul acelor fapte) să reînvie acest copil! Cât de dragă îmi este dreptatea, cât de dragi îmi sunt Brahmanii, (prin meritul acestei stări de spirit) să reînvie fiul lui Abhimanyu, care s-a născut mort! Niciodată nu a apărut o neînţelegere între mine şi prietenul meu Vijaya. Să reînvie acest copil mort prin acest adevăr! De vreme ce adevărul şi dreptatea sunt întotdeauna întemeiate în mine, să reînvie acest copil mort al lui Abhimanyu (prin meritul acestora)! De vreme ce Kansa şi Kesi au fost ucişi cu dreptate de mine, să reînvie acest copil astăzi prin acest adevăr!” După ce aceste cuvinte au fost rostite de Vasudeva, acel copil, O, vlăstar suprem al rasei Bharata, a devenit viu şi a început treptat să se mişte, O, monarh.

SECȚIUNEA LXX

Vaisampayana spuse: Când arma *Brahmei* a fost retrasă de Krishna, în acel moment, încăperea de naştere a fost luminată de tatăl tău cu energia sa. Toţi Rakshasa (care veniseră acolo) au fost forţaţi să părăsească încăperea şi mulţi dintre ei au fost nimiciţi. În văzduh s-a auzit o voce care spunea: „*Excelent, O, Kesava, Excelent!*” – Arma care ardea a *Brahmei* s-a întors apoi la Bunicul (al tuturor lumilor). Tatăl tău şi-a recăpătat suflarea vieţii, O, rege. Copilul a început să se mişte conform energiei şi puterii sale. Doamnele Bharata s-au umplut de bucurie. La comanda lui Govinda, Brahmanii au fost făcuţi să rostească binecuvântări. Toate femeile, umplute de bucurie, l-au lăudat pe Janardana. Într-adevăr, soţiile acelor lei Bharata, şi anume Kunti şi fiica lui Drupada şi Subhadra, şi Uttara, şi soţiile altor lei printre oameni, asemenea (persoanelor naufragiate) care au

184 Înainte de a îndeplini orice ritual sau act de natură gravă, hinduşii trebuie să atingă apa sau să îndeplinească ceea ce se numeşte „*achamana*”. Se ia o cantitate mică de apă în palma dreaptă şi cu ea se ating buzele, nările, urechile şi ochii.

ajuns pe țărm după ce au găsit o barcă, s-au bucurat nespus. Apoi luptătorii și actorii și astrologii și cei care se interesează de somnul (prinților) și grupuri de bărzi și elogiatori au rostit cu toții laude lui Janardana, rostind în același timp binecuvântări pline de laude pentru neamul Kuru, O, șef al Bharata. Uttara, ridicându-se la momentul potrivit, cu inima plină de bucurie și purtându-și copilul în brațe, a salutat cu reverență pe cel care a încântat neamul Yadu. Bucurându-se mult, Krishna a făcut daruri copilului cu multe pietre prețioase valoroase. Și ceilalți șefi ai neamului Vrishni au făcut la fel. Apoi puternicul Janardana, ținând cu fermitate la adevăr, i-a dat un nume copilului care era tatăl tău, O, monarh. – „Deoarece acest copil al lui Abhimanyu s-a născut într-un timp în care acest neam este aproape stins, fie ca numele lui să fie Parikshit!" Chiar așa a zis el. Atunci tatăl tău, O, rege, a început să crească și să bucure pe toți oamenii, O, Bharata. Când tatăl tău avea o lună, O, erou, Pandava s-au întors în capitala lor, aducând cu ei o multitudine de bogății. Auzind că Pandava erau aproape, acei fruntași ai neamului Vrishni au ieșit afară. Cetățenii au împodobit orașul numit după elefant cu ghirlande de flori în abundență, cu flamuri frumoase și stindarde de diverse feluri. Cetățenii, de asemenea, O, rege, și-au împodobit reședințele respective. Dorind să facă ce era benefic pentru fiii lui Pandu, Vidura a ordonat ca diverse feluri de închinare să fie oferite zeităților stabilite în templele respective. Principalele străzi ale orașului au fost împodobite cu flori. Într-adevăr, orașul era plin de zumzetul a mii de voci care semăna cu vuietul înăbușit al valurilor îndepărtate ale oceanului. Cu dansatoare care își făceau fiecare ocupația, și cu vocea cântăreților, orașul (Kuru) semăna atunci cu reședința lui Vaisravana însuși.[185] Barzii și elogiatorii, O, rege, însoțiți de femei frumoase, erau văzuți împodobind diverse locuri retrase din oraș. Flamurile erau făcute de vânt să fluture voios în fiecare parte a orașului, ca și cum ar fi fost hotărâte să arate Kurului punctele cardinale sud și nord. Toți funcționarii guvernului proclamau cu voce tare că aceea urma să fie o zi de sărbătoare pentru întreg regatul ca o indicație a succesului întreprinderii de a aduce o abundență de pietre prețioase și alte valori.[186]

SECȚIUNEA LXXI

Vaisampayana a spus: Auzind că Pandavii erau aproape, Vasudeva, zdrobitorul dușmanilor, însoțit de miniștrii săi, a ieșit să-i vadă.

Pandava, unindu-se cu Vrishni, conform formalităților obișnuite, au intrat împreună, O, rege, în orașul numit după elefant. Cu zumzetul vocilor și zăngănitul carelor acelei oștiri puternice, Pământul și cerul, și firmamentul însuși, păreau a fi complet umplute. Pandava, cu inimi pline de bucurie, însoțiți de ofițerii și prietenii lor, au intrat în capitală, așezând această comoară în fruntea lor. Mergând, conform obiceiului, mai întâi la regele Dhritarashtra, ei i-au venerat picioarele, anunțându-și numele respective. Acei fruntași ai rasei lui Bharata, O, șef al regilor, i-au adus apoi salutările lor pline de respect lui Gandhari, fiica lui Suvala, și lui Kunti. Ei l-au venerat în continuare pe (unchiul lor) Vidura și l-au întâlnit pe Yuyutsu, fiul lui Dhritarashtra din soția sa Vaisya. Acei eroi au fost apoi venerați de alții și au strălucit în frumusețe, O, rege. După aceasta, O, Bharata, acei eroi au aflat vestea nașterii foarte minunate și pline de uimire și de bucurie a tatălui tău. Auzind despre acea faptă a lui Vasudeva de mare inteligență, toți l-au venerat pe Krishna, cel ce încântă pe Devaki, care era în toate privințele demn de venerație. Apoi, după câteva zile, Vyasa, fiul lui Satyavati, înzestrat cu mare energie, a venit în orașul numit după elefant. Perpetuatorii rasei lui Kuru l-au venerat pe marele Rishi conform obiceiului obișnuit. Într-adevăr, acei eroi, împreună cu acei fruntași ai raselor Vrishni și Andhaka, i-au adus învățătorului adorațiile lor. După ce au discutat diverse subiecte, Yudhishthira, fiul lui Dharma, s-a adresat lui Vyasa și a spus: "Această comoară, O, sfântule, care a fost adusă prin harul tău, doresc să o dedic marei jertfe cunoscute sub numele de *jertfa de cal*. O, cel mai bun dintre asceți, doresc să ai permisiunea ta. Suntem toți, O, Rishi, la dispoziția ta și a lui Krishna cel cu suflet înalt.

185 Locuința lui Vaisravana se numește Alaka. Vaisravana este, desigur, Kuvera, stăpânul comorilor, prietenul lui Mahadeva și șeful Yakshas.

186 Ultima linie este ușor extinsă.

Vyasa a spus: Îți dau permisiunea, O, rege. Fă ceea ce trebuie făcut după aceasta. Venerează zeitățile cum se cuvine, efectuând sacrificiul calului cu daruri abundente. Sacrificiul calului, O, rege, curăță toate păcatele. Fără îndoială, după ce vei venera zeitățile prin acest sacrificiu, vei fi cu siguranță curățat de toate păcatele.

Vaisampayana a continuat: Astfel abordat, regele Kuru Yudhisthira, cu sufletul drept, și-a pus apoi inima, O, monarhule, să facă pregătirile necesare pentru *sacrificiul calului*. După ce a prezentat toate acestea lui Krishna, născut pe insulă, regele, înzestrat cu o mare elocvență, s-a apropiat de Vasudeva și a spus: „O, cel mai de seamă dintre toate ființele, zeița Devaki a ajuns, prin tine, să fie considerată cea mai norocoasă dintre mame! O, tu, cu gloria ta neștirbită, îndeplinește ceea ce îți voi spune acum, O, tu, cel cu brațele puternice. O, tu, bucuria celor din Kuru, diversele plăceri de care ne bucurăm au fost toate dobândite prin puterea ta. Întregul Pământ a fost subjugat de tine cu ajutorul vitejiei și inteligenței tale. De aceea, supune-te ritualurilor de inițiere. Tu ești cel mai înalt învățător și stăpân al nostru. Dacă vei îndeplini sacrificiul, O, tu, din neamul Dasarha, voi fi curățat de toate păcatele. Tu ești Sacrificiul. Tu ești Indestructibilul. Tu ești Totul. Tu ești Dreptatea. Tu ești Prajapati. Tu ești scopul tuturor creaturilor. Aceasta este concluzia mea certă."

Vasudeva a spus: O, tu, cel cu brațele puternice, se cuvine să spui astfel, O, pedepsitor al dușmanilor. Tu ești țelul tuturor creaturilor. Aceasta este concluzia mea certă. Printre eroii din neamul Kuru, datorită dreptății tale, tu strălucești astăzi în mare glorie. Toți au fost aruncați în umbră, O, rege, de către tine. Tu ești regele nostru și tu ești seniorul nostru. Cu aprobarea mea acordată în mod liber, adoră zeitățile în sacrificiul sugerat. Tu, O, Bharata, încredințează-ne orice sarcini dorești. Cu adevărat, mă angajez să îndeplinesc tot ceea ce îmi vei porunci, O, tu, cel fără păcat. Bhimasena și Arjuna și cei doi fii ai Madravati vor aduce sacrificii când tu, O, rege, vei aduce sacrificii.[187]

SECȚIUNEA LXXII

Vaisampayana a spus: Astfel abordat de Krishna, Yudhishthira, fiul lui Dharma, înzestrat cu o mare inteligență, l-a salutat pe Vyasa și a rostit aceste cuvinte: „Fă-mă să fiu inițiat când va veni momentul potrivit, așa cum tu știi cu adevărat, pentru acest rit. Sacrificiul meu depinde în întregime de tine."

Vyasa a spus: Eu însumi, O, fiu al lui Kunti, împreună cu Paila și Yajnavalkya, vom îndeplini fără îndoială fiecare ritual la momentul potrivit. Ritualul inițierii tale va fi îndeplinit în ziua de lună plină din luna Chaitra. Pregătește toate lucrurile necesare sacrificiului, O, cel mai de seamă dintre oameni. Sutas, bine versați în știința cailor, și Brahmanas, care posedă aceeași cunoaștere, să selecteze, după examinare, un cal demn, pentru ca sacrificiul tău să poată fi îndeplinit. Eliberând animalul conform poruncilor scripturilor, lasă-l să rătăcească peste tot Pământul cu centura lui de mări, arătând gloria ta strălucitoare, O, rege!

Vaisampayana a continuat: Astfel abordat (de Rishi), Yudhishthira, fiul lui Pandu, stăpânul Pământului, a răspuns: *„Așa să fie!"* Și apoi, o, monarhule, el a îndeplinit tot ceea ce îi poruncise vorbitorul lui Brahma. Toate articolele necesare pentru sacrificiu, o, rege, au fost procurate în mod corespunzător. Fiul regal al lui Dharma, posedând un suflet nemăsurat, după ce a procurat toate lucrurile necesare, l-a informat pe Krishna, născut pe insulă, despre aceasta. Atunci Vyasa, de mare energie, i-a spus fiului regal al lui Dharma: „În ceea ce ne privește, suntem cu toții pregătiți să te inițiem în vederea sacrificiului. Să fie făcute din aur Sphya și Kurcha și toate celelalte articole care,

187 Sensul este următorul: tu ești fratele mai mare al Pandavilor; dacă tu aduci jertfe, și frații tăi vor fi considerați ca aducând jertfe împreună cu tine.

o, tu din neamul lui Kuru, ar putea fi necesare pentru sacrificiul tău.[188] Lasă și calul să fie eliberat astăzi, pentru a cutreiera Pământul, în conformitate cu poruncile scripturilor. Lasă animalul, protejat în mod corespunzător, să rătăcească pe Pământ.

Yudhishthira a spus: Fie ca aranjamentele să fie făcute de tine, O, regeneratule, pentru eliberarea acestui cal, pentru a-i permite să rătăcească pe Pământ după bunul său plac; se cuvine ție, O, ascetule, să spui cine va proteja acestui armăsar în timp ce rătăcește liber pe Pământ după voința sa.

Vaisampayana a continuat: Astfel abordat (de regele Yudhishthira), O, monarhule, Krishna născut pe insulă a spus: ”El, care s-a născut după Bhimasena, care este cel mai iscusit dintre toți arcașii, care este numit Jishnu, care este înzestrat cu mare răbdare și capabil să învingă orice rezistență — el va proteja calul. Acel nimicitor al Nivatakavachilor este capabil să cucerească întregul Pământ. El posedă toate armele cerești. Corpul său este ca al unui zeu în ceea ce privește rezistența. Arcul și tobele sale sunt cerești. Chiar și el va urma acestui cal. — El este versat în Lege și în bogăție. Este un maestru al tuturor științelor. O, preeminent dintre regi, el va permite calului, în conformitate cu scripturile, să rătăcească și să se hrănească după voia sa. Acest prinț cu brațe puternice, de culoare închisă, este înzestrat cu ochi asemănători cu petalele de lotus. Acel erou, tatăl lui Abhimanyu, va proteja armăsarul. Bhimasena este de asemenea înzestrat cu o mare energie. Fiul Kuntiei posedă o forță nemăsurată. El este capabil să protejeze regatul, ajutat de Nakula, O, monarhule. Înzestrat cu mare inteligență și faimă, Sahadeva, O, tu din rasa Kuru, va avea grijă cuvenită de toți rudele care au fost invitate în capitala ta.” Astfel abordat de Rishi, acel perpetuator al rasei Kuru, și anume Yudhishthira, a îndeplinit cu strictețe toate poruncile și l-a numit pe Phalguna să aibă grijă de cal.

Yudhishthira a spus: Vino, O, Arjuna, să fie protejat de tine acest cal, O, eroule. Numai tu ești capabil să-l protejezi, și nimeni altcineva. Pe acei regi, O, erou cu brațe puternice, care vor veni să te întâmpine, încearcă, O, fără păcat, să eviți bătăliile cu ei cât poți de bine. De asemenea, ar trebui să-i inviți pe toți la acest sacrificiu al meu. Într-adevăr, O, cu brațe puternice, pleacă, dar încearcă să stabilești relații prietenești cu ei.

Vaisampayana a continuat: Regele cu suflet drept Yudhishthira, spunând acestea fratelui său Savyasachin, i-a poruncit lui Bhima și Nakula să protejeze orașul. Cu permisiunea regelui Dhritarashtra, Yudhishthira l-a însărcinat apoi pe Sahadeva, acel suprem dintre războinici, să îi asigure pe toți oaspeții invitați.

SECȚIUNEA LXXIII

Vaisampayana a zis: Când a sosit ora inițierii, toți acei mari Ritvigi l-au inițiat cum se cuvine pe rege în vederea jertfei ecvestre. După ce au terminat ritualurile de legare a animalelor de sacrificiu, fiul lui Pandu, regele Yudhisthira cel drept, înzestrat cu mare energie, terminând inițierea, strălucea cu o splendoare mare împreună cu acei Ritvigi. Calul adus pentru jertfa ecvestră a fost lăsat să alerge, conform prescripțiilor scripturilor, de către Vyasa însuși, acel rostitor de Brahma, de energie inegalabilă. Regele Yudhisthira cel drept, O, monarh, după inițiere, împodobit cu o ghirlandă de aur în jurul gâtului, strălucea de frumusețe ca un foc arzător. Având ca veșmânt superior o piele de cerb negru, purtând un toiag în mână și îmbrăcat într-o pânză de mătase roșie, fiul lui Dharma, înzestrat cu mare splendoare, strălucea ca un al doilea Prajapati așezat pe altarul de sacrificiu. Toți Ritvigii săi, de asemenea, O, rege, erau îmbrăcați în veșminte similare. Arjuna de asemenea strălucea ca un foc arzător. Dhananjaya, la al cărui car erau înhămați cai albi, atunci s-a pregătit cum se cuvine, O, rege, să urmeze acel cal de culoarea cerbului negru, la porunca lui

188 *Sphya* era o sabie sau un cuțit din lemne, folosit pentru a ucide animalul sacrificial. *Kurcha* este o mână de iarbă Kusa. Vyasa a dispus ca toate aceste lucruri să fie făcute din aur pur.

Yudhisthira. Trăgându-şi în repetate rânduri arcul numit Gandiva, O, rege, şi înfăşurându-şi mâna într-o protecţie făcută din piele de iguană, Arjuna, O, monarh, s-a pregătit să urmeze acel cal, O, conducător de oameni, cu inima-nveselită. Tot Hastinapore, O, rege, cu tot cu copii, a ieşit în acel loc din dorinţa de a-l vedea pe Dhananjaya, cel dintâi dintre Kurui, pe punctul de a pleca. Atât de dens era norodul de spectatori care veniseră să vadă calul şi prinţul care avea să-l urmeze, încât din cauza înghesuielii de trupuri, părea că se crease un foc. Zgomotos era vuietul care se ridica din acea mulţime de oameni adunaţi să-l vadă pe Dhananjaya, fiul Kunti, şi părea să umple toate punctele cardinale şi întregul firmament. Şi ei spuneau: „Iată că pleacă fiul Kunti, şi iată acel cal de frumuseţe înflăcărată. Într-adevăr, eroul cu braţe puternice urmează calul, înarmându-se cu arcul său excelent.” – Acestea erau cuvintele pe care Jishnu cel cu minte nobilă le auzea. Cetăţenii îi urau de asemenea bine, spunând: „Fie-ţi bine! Mergi în siguranţă şi întoarce-te, O, Bharata.” Alţii, O, şef de oameni, rosteau aceste cuvinte – „Atât de mare este înghesuiala încât nu-l vedem pe Arjuna. Arcul său, însă, ne este vizibil. Chiar şi acesta este celebrul arc *Gandiva* cu sunet teribil de coardă. Fii binecuvântat. Să zboare toate pericolele de pe calea ta. Să nu te inspire frica nicăieri. Când se va întoarce, îl vom vedea, căci este sigur că va reveni.” Nepotul cu suflet nobil al lui Arjuna a ascultat în repetate rânduri aceste cuvinte dulci şi altele asemănătoare, rostite de bărbaţi şi femei, O, tu, cap al Bharazilor. Un discipol al lui Yajnavalkya, bine versat în toate ritualurile de jertfă şi un maestru complet al *Vedelor*, a plecat cu Partha pentru a efectua rituri de bun augur în favoarea eroului. Mulţi Brahmani, de asemenea, O, rege, toţi bine versaţi în *Vede*, şi mulţi Kshatriya au urmat eroul cu suflet nobil, la comanda, O, monarh, a lui Yudhishthira cel drept. Calul a rătăcit apoi, O, cel mai ilustru dintre oameni, oriunde a dorit pe Pământul deja cucerit de Pandava cu energia armelor lor. În timpul rătăcirii calului, O, rege, multe bătălii mari şi minunate au avut loc între Arjuna şi mulţi regi. Acestea ţi le voi descrie. Calul, O, rege, a rătăcit pe tot Pământul. Să ştii, O, monarh, că dinspre nord s-a întors spre Est. Măcinând regatele multor monarhi, acel cal eminent a rătăcit. Şi a fost urmat încet de marele războinic pe caretă, Arjuna al cailor albi. Nenumărate, O, monarh, au fost serile de Kshatriya – de regi în mii – care s-au luptat cu Arjuna în acea ocazie, pentru că îşi pierduseră rudele pe câmpul de la Kurukshetra. Nenumăraţi Kirata, de asemenea, O, rege, şi Iavana, toţi arcaşi excelenţi, şi diverse triburi de Mlecheha, care fuseseră învinşi înainte (de Pandava pe câmpul de la Kurukshetra), şi mulţi regi Arieni, posesoare de soldaţi şi animale înzestrate cu mare vigoare, şi toţi de neînvins în luptă, l-au întâlnit pe fiul lui Pandu în luptă. Astfel au avut loc nenumărate bătălii în diverse ţări, O, monarh, între Arjuna şi conducătorii diverselor tărâmuri care au venit să-l înfrunte. Îţi voi nara, O, rege fără de păcat, acele lupte care au făcut ravagii cu mare furie şi care au fost cele principale dintre toate cele pe care le-a purtat.

SECŢIUNEA LXXIV

Vaisampayana a spus: A avut loc o bătălie între cel cu diademă (Arjuna) şi fiii şi nepoţii Trigartelor, a căror ostilitate Pandavii şi-o atrăseseră înainte şi care erau toţi cunoscuţi ca fiind războinici călare măreţi. Aflând că acel armăsar de frunte, destinat sacrificiului, ajunsese în tărâmul lor, aceşti eroi, îmbrăcaţi în zale, l-au înconjurat pe Arjuna. Montaţi pe carele lor, trase de cai excelenţi şi bine împodobiţi, şi cu tocule pline de săgeţi pe spate, au încercuit acel cal, O, rege, şi au încercat să-l captureze. Arjuna, cel cu diademă, reflectând asupra acestei încercări a lor, a oprit pe acei eroi, cu vorbiri conciliatoare, O, pedepsitorule de duşmani. Nepăsându-le de mesajul lui Arjuna, l-au atacat cu săgeţile lor. Arjuna, cel cu diademă, s-a opus acelor războinici care erau supuşi întunericului şi pasiunii. Jishnu (Arjuna) le-a zis zâmbind: „Opriţi-vă, voi cei fără de dreptate. Viaţa este un beneficiu (care nu ar trebui risipit).” La plecare, el fusese instruit cu multă seriozitate de regele Yudhishthira cel drept, să nu ucidă pe acei Kshatriya ale căror rude fuseseră ucise anterior pe câmpul din Kurukshetra. Amintindu-şi aceste porunci ale regelui Yudhishthira cel drept, înzestrat cu mare inteligenţă, Arjuna le-a cerut Trigartelor să se oprească. Dar ei nu i-au respectat porunca lui Arjuna. Atunci Arjuna l-a învins în luptă pe Suryavarman, regele Trigartelor, trăgând nenumărate săgeţi în el şi a râs cu dispreţ. Războinicii Trigarta, însă, umplând cele zece direcţii cu zgomotul carelor şi roţilor lor, s-au repezit spre Dhananjaya. Apoi Suryavarman,

arătându-şi marea uşurinţă a mâinii, l-a străpuns pe Dhananjaya cu sute de săgeţi cu vârf ascuţit, O, monarhule. Ceilalţi mari arcaşi care îl urmau pe rege şi care doreau cu toţii să-l nimicească pe Dhananjaya, au aruncat ploi de săgeţi asupra lui. Cu nenumărate săgeţi trase din arcul său, fiul lui Pandu, O, rege, a tăiat acel nori de săgeţi; după care ele au căzut. Înzestrat cu mare energie, Ketuvarman, fratele mai mic al lui Suryavarman, şi posedând vigoare tinerească, a luptat, de dragul fratelui său, împotriva fiului lui Pandu, cel cu mare renume. Văzându-l pe Ketuvarman apropiindu-se spre el pentru luptă, Vibhatsu (Arjuna), ucigaşul eroilor ostili, l-a ucis cu multe săgeţi cu vârf ascuţit. După căderea lui Ketuvarman, măreţul războinic de pe care, Dhritavarman, grăbindu-se pe carele său spre Arjuna, a revărsat asupra lui o ploaie perfectă de săgeţi. Văzând această uşurinţă de mână afişată de tânărul Dhritavarman, Gudakesa, de energie măreaţă şi mare vitejie, s-a înveselit foarte mult pe seama lui. Fiul lui Indra nu putea vedea când tânărul războinic îşi scotea săgeţile şi când le aşeza pe coarda arcului său, ţintindu-l. El vedea doar ploi de săgeţi în aer. Pentru scurt timp, Arjuna şi-a bucurat inamicul şi i-a admirat mental eroismul şi priceperea. Eroul Kuru, zâmbind în acelaşi timp, s-a luptat cu acel tânăr care semăna cu un şarpe furios. Mândrul Dhananjaya, deşi bucuros că admira vitejia lui Dhritavarman, nu i-a luat viaţa. În timp ce Partha, de energie inegalabilă, lupta blând cu el, fără a dori să-i ia viaţa, Dhritavarman a tras o săgeată aprinsă spre el. Înţepat adânc în mână de acea săgeată, Vijaya a amuţit, iar arcul său *Gandiva* i-a căzut din mâna relaxată pe Pământ. Forma acelui arc, O, rege, când a căzut din mâna lui Arjuna, semăna, O, Bharata, cu cea a arcului lui Indra (care se vede în cer după o ploaie). Când acel arc mare şi ceresc a căzut, O, monarh, Dhritavarman a râs zgomotos în luptă. La aceasta, Jishnu, înfuriat, şi-a şters sângele de pe mână şi, luând din nou arcul, a revărsat o ploaie perfectă de săgeţi. Atunci s-a ridicat un zgomot puternic şi confuz, umplând cerul şi atingând chiar cerurile parcă, din partea diverselor creaturi care aplaudau acea faptă a lui Dhananjaya. Văzându-l pe Jishnu înflăcărat de furie şi asemănător cu Yama însuşi, aşa cum apare la sfârşitul epocii, războinicii Trigarta l-au înconjurat în grabă, alergând din posturile lor şi dorind să-l salveze pe Dhritavarman. Văzându-se înconjurat de duşmanii săi, Arjuna a devenit mai furios ca înainte. Atunci a trimis rapid optsprezece dintre cei mai de seamă războinici ai lor cu multe suliţe de fier tare care semănau cu săgeţile marelui Indra însuşi. Războinicii Trigarta au început apoi să fugă. Văzându-i retrăgându-se, Dhananjaya, cu mare viteză, a tras multe suliţe spre ei care semănau cu şerpi furioşi cu otravă virulentă şi a râs cu voce tare. Măreţii războinici de pe carete ai Trigartelor, cu inimile descurajate, au fugit în toate direcţiile, foarte răniţi de săgeţile lui Dhananjaya. Ei i-au spus acelui tigru printre oameni, acelui ucigaş al hoardei Samsaptaka (de pe câmpul de la Kurukshetra), spunând: „Suntem sclavii tăi. Ne predăm ţie.[189] Porunceşte-ne, O, Partha. Iată, aşteptăm aici ca cei mai docili dintre slujitorii tăi. O, cel ce aduce bucurie Kurilor, vom îndeplini toate poruncile tale.” Auzind aceste cuvinte care exprimau supunerea lor, Dhananjaya le-a spus: „Faceţi, O, regi, cu viaţa voastră ce doriţi, şi acceptaţi stăpânirea mea.”

SECŢIUNEA LXXV

Vaisampayana a spus: Cel mai bun dintre cai s-a îndreptat apoi spre tărâmul Pragjyotisha şi a început să rătăcească pe acolo. La auzul veştii, fiul lui Bhagadatta, care era extrem de viteaz în luptă, a ieşit (pentru a-l înfrunta pe Arjuna). Regele Vajradatta, O, şef al Bharatas, găsind calul (sacrificial) ajuns în tărâmul său, a luptat (pentru a-l reţine). Fiul regal al lui Bhagadatta, ieşind din oraşul său, a lovit armăsarul care venea (şi l-a capturat), apoi s-a îndreptat înapoi spre locul său. Observând acest lucru, puternicul şef al neamului Kuru şi-a întins rapid arcul *Gandiva* şi s-a repezit brusc spre duşmanul său. Uimit de săgeţile trase din *Gandiva*, eroicul fiu al lui Bhagadatta, eliberând calul, a fugit de Partha.[190] Intrând din nou în capitala sa, acel rege vestit, de neînvins în luptă, s-a îmbrăcat în armură şi, urcând pe elefantul său princiar, a ieşit. Acel războinic măreţ pe car

189 Se va aminti că oastea *Samsaptaka*, care l-a angajat pe Arjuna timp de câteva zile pe câmpul de luptă din Kurukshetra, era formată în întregime din războinici Trigarta conduşi de regele lor Susarman. *Samsaptaka* înseamnă „jurat”. Acei soldaţi care au jurat că vor cuceri sau vor muri erau numiţi astfel.

190 Citirea în fiecare ediţie pare să fie vicioasă. Din motive evidente, am citit *Parthadupadravat* în loc de *Parthamupadravat*.

avea o umbrelă albă ţinută deasupra capului şi era răcorit cu o coadă de iac alb-lăptoasă. Mânat de copilărie şi de nebunie, l-a provocat pe Partha, marele războinic pe car al Pandavilor, renumit pentru fapte teribile în luptă, la un duel cu el. Prinţul înfuriat a îndreptat apoi spre Arjuna elefantul său, care semăna cu un munte adevărat şi din ale cărui tâmple şi gură curgeau şuvoaie de suc indicând excitarea. Într-adevăr, acel elefant îşi revărsa secreţiile ca o masă puternică de nori care plouă. Capabil să reziste atacurilor ostile din specia sa, fusese echipat conform orânduirilor tratatelor (despre elefanţii de război). De neînvins în luptă, devenise atât de furios încât era de necontrolat. Îndemnat de prinţ cu cârligul de fier, acel elefant măreţ părea atunci (în timp ce înainta) ca şi cum ar fi rupt cerul (ca un deal zburător). Văzându-l apropiindu-se de el, O, rege, Dhananjaya, cuprins de furie şi stând pe pământ, O, Bharata, a întâmpinat prinţul pe spinarea acestuia. Plin de mânie, Vajradatta a aruncat rapid spre Arjuna o serie de săgeţi cu vârfuri late, înzestrate cu energia focului şi asemănătoare (pe măsură ce zburau prin aer) unui nor de lăcuste care se mişcau rapid. Arjuna, însă, cu săgeţile trase din *Gandiva*, a tăiat acele săgeţi, unele în două şi altele în trei bucăţi. Le-a tăiat chiar în cer cu săgeţile sale care străbăteau cerul. Fiul lui Bhagadatta, văzând că săgeţile sale cu capul lat au fost astfel tăiate, a tras rapid spre Arjuna o serie de alte săgeţi într-o linie continuă. Plin de furie, Arjuna, mai repede decât înainte, a tras spre fiul lui Bhagadatta o serie de săgeţi cu aripi de aur, care zburau drept. Vajradatta, cu energia sa puternică, lovit cu mare forţă şi străpuns de aceste săgeţi în acea luptă aprigă, a căzut la pământ. Cu toate acestea, nu şi-a pierdut cunoştinţa. Urcând din nou pe elefantul său prins în mijlocul acelei bătălii, fiul lui Bhagadatta, dornic de victorie, a tras cu mult calm o serie de săgeţi către Arjuna. Plin de mânie, Jishnu a tras apoi spre prinţ o serie de săgeţi care arătau ca flăcări aprinse şi care păreau a fi numeroşi şerpi cu venin virulent. Străpuns de acestea, elefantul puternic, emanând o cantitate mare de sânge, arăta ca un munte cu multe izvoare care descărcau şuvoaie de apă colorate cu cretă roşie.

SECŢIUNEA LXXVI

Vaisampayana a spus: Astfel s-a purtat acea bătălie, O, crin al Bharataşilor, timp de trei zile între Arjuna şi acel prinţ, asemenea confruntării dintre cel cu o sută de sacrificii şi Vritra. În a patra zi, Vajradatta de mare putere a râs în hohote şi, adresându-i-se lui Arjuna, a rostit aceste cuvinte: „Stai, stai, O, Arjuna. Nu vei scăpa de mine cu viaţă. Ucigându-te pe tine, voi îndeplini cuvenit ritualul apei pentru tatăl meu. Bătrânul meu tată, Bhagadatta, care era prietenul tatălui tău, a fost ucis de tine din cauza vârstei sale înaintate. Luptă-te însă cu mine care sunt doar un copil!”[191] După ce a rostit aceste cuvinte, O, tu din rasa Kuru, regele Vajradatta, umplut de furie, şi-a îndemnat elefantul spre fiul lui Pandu. Îndemnat de Vajradatta cel de mare înţelepciune, acel prinţ al elefanţilor, ca şi cum ar fi dorit să spargă cerul, s-a repezit spre Dhananjaya. Acel prinţ al elefanţilor l-a stropit pe Arjuna cu un duş de suc emis de vârful trompei sale, ca un nor albastru care udă un munte cu ploaia sa torenţială. Într-adevăr, îndemnat de rege, elefantul, urlând încontinuu ca un nor, s-a repezit spre Phalguna, cu acel zgomot adânc emis din gura sa. Într-adevăr, îndemnat de Vajradatta, acel prinţ al elefanţilor s-a mişcat rapid spre marele războinic în car al Kurulor, cu mersul celui care părea să danseze de emoţie. Văzând acea fiară a lui Vajradatta apropiindu-se de el, acel ucigaş de duşmani, şi anume puternicul Dhananjaya, având încredere în *Gandiva*, şi-a menţinut poziţia fără să se clintească de frică. Amintindu-şi ce obstacol se dovedea a fi Vajradatta pentru îndeplinirea sarcinii sale şi amintind vechea duşmănie a casei (din Pragjyotisha faţă de Pandava), fiul lui Pandu s-a înfuriat nespus de tare împotriva regelui. Umplut de furie, Dhananjaya a oprit înaintarea acelei fiinţe cu un duş de săgeţi, ca ţărmul care opune rezistenţă mării învolburate. Acel prinţ al elefanţilor, înzestrat cu frumuseţe (de formă), astfel stăvilit de Arjuna, s-a oprit din calea sa, cu corpul străpuns de multe săgeţi, asemenea unui arici cu ţepii ridicaţi. Văzând elefantul său stăvilit în cursă, fiul regal al lui Bhagadatta, orbit de furie, a aruncat multe săgeţi ascuţite spre Arjuna. Mâna puternică a lui Arjuna a anulat toate acele săgeţi cu multe din săgeţile sale ucigaşe de duşmani. Fapta părea a fi extrem de minunată. Încă o dată, regele din Pragjyotisha, cuprins de furie, şi-a îndemnat cu forţă elefantul, care semăna cu un munte, spre Arjuna. Văzând fiara apropiindu-se

191 Bhagadatta era prietenul lui Indra, tatăl lui Arjuna.

din nou de el, Arjuna a aruncat cu mare forță o săgeată spre ea care semăna cu o adevărată flacără de foc. Lovită profund în organele vitale, O, rege, de fiul lui Pandu, bestia a căzut brusc pe pământ ca un vârf de munte slăbit de un fulger. Lovit de săgeata lui Dhartanjaya, elefantul, întins pe pământ, arăta ca o uriașă stâncă de munte căzută la pământ, slăbită de fulgerul lui Indra. Când elefantul lui Vajradatta a fost doborât la pământ, fiul lui Pandu, adresându-se regelui care căzuse împreună cu bestia sa, a spus: „Nu te teme. Într-adevăr, Yudhishthira, cel cu energie puternică, mi-a spus chiar aceste cuvinte când m-a însărcinat cu această misiune: «Tu nu trebuie, O, Dhananjaya, să ucizi acei regi (care te vor întâlni în luptă). O, tigrule printre oameni, ar trebui să consideri sarcina ta îndeplinită dacă doar îi vei incapacita pe acei regi ostili. De asemenea, nu ar trebui, O, Dhananjaya, să ucizi războinicii acelor regi care ar putea veni să te înfrunte, împreună cu toate rudele și prietenii lor. Ei ar trebui să fie rugați să vină la sacrificiul de cai al lui Yudhishthira.» După ce am auzit aceste porunci ale fratelui meu, nu te voi ucide, O, rege. Ridică-te; nu te teme; întoarce-te în orașul tău teafăr și nevătămat, O, stăpân al Pământului. Când va veni ziua de lună plină în luna Chaitra, tu, O, mare rege, te vei duce la sacrificiul regelui Yudhishthira cel drept, pentru că acesta va avea loc în acea zi.” Astfel abordat de Arjuna, fiul regal al lui Bhagadatta, învins de fiul lui Pandu, a spus: „*Așa să fie*.”

SECȚIUNEA LXXVII

Vaisampayana spuse: A avut loc o bătălie grozavă între Arjuna împodobit cu diademă și sutele de Saindhavi care mai trăiau după măcelul clanului lor (pe câmpul de la Kurukshetra). Auzind că cel cu cai albi le-a intrat pe teritorii, acei Kshatriya au ieșit în întâmpinarea lui, incapabili să-l suporte pe cel mai însemnat din rasa Pandu. Acei războinici, teribili ca otravă virulentă, găsind calul în stăpânirea lor, l-au apucat fără a fi însuflețiți de nicio teamă față de Partha, fratele mai mic al lui Bhimasena. Avansând spre Vibhatsu, care aștepta pe jos, înarmat cu arcul său, lângă calul de sacrificiu, l-au asaltat de aproape. Învinși în luptă înainte, acei Kshatriya cu energie puternică, împinși de dorința de victorie, l-au înconjurat pe cel mai însemnat dintre oameni. Proclamându-și numele și familiile și faptele lor diverse, au aruncat cu săgeți asupra lui Partha. Turnând ploi de săgeți cu o energie atât de feroce încât puteau împiedica înaintarea elefanților ostili, acei eroi l-au înconjurat pe fiul lui Kunti, dorind să-l învingă în luptă. Ei înșiși așezați pe care, au luptat cu Arjuna cu fapte feroce care era pe jos. Din toate părțile au început să lovească acel erou, ucigașul din Nivatakavacha, nimicitorul Samasaptakalarilor, omorâtorul regelui Sindhu. Înconjurându-l de jur împrejur ca într-o cușcă cu o mie de care și zece mii de cai, acei războinici curajoși și-au exprimat exaltarea. Amintindu-și măcelul lui Jayadratha făcut de Dhananjaya în luptă, O, tu din rasa Kuru, au turnat ploi grele de săgeți asupra acelui erou ca un nor care revarsă o ploaie torențială. Copleșit de acea ploaie de săgeți, Arjuna semăna cu soarele acoperit de un nor. Acel fiu însemnat al lui Pandu, în mijlocul acelui nor de săgeți, semăna cu o pasăre în mijlocul unei cuști de fier, O, Bharata. Văzându-l pe fiul lui Kunti astfel chinuit de săgeți, strigăte de ”*Vai*” și ”*Ah*” au fost rostite de cele trei lumi și Soarele însuși a fost golit de strălucirea sa. Atunci, O, rege, a început să bată un vânt grozav, iar Rahu a înghițit Soarele și Luna în același timp. Mulți meteoriți au lovit discul solar și apoi au țâșnit în direcții diferite. Prințul munților, adică Kailasa, a început să tremure. Cei șapte Rishi (înțelepți cerești), precum și ceilalți Rishi ai Cerului, plini de frică și loviți de supărare și jale, au scos suspine fierbinți. Pătrunzând prin firmament, acele meteoriți au căzut și pe discul lunar. Toate punctele cardinale s-au umplut de fum și au căpătat un aspect straniu. Nori roșiatici, cu fulgere șerpuind în mijlocul lor și cu arcul lui Indra măsurându-i de la un capăt la altul, au acoperit brusc firmamentul și au plouat carne și sânge pe Pământ. Așa era aspectul pe care îl luase întreaga natură atunci când acel erou a fost copleșit de o ploaie de săgeți. Într-adevăr, când Phalguna, cel dintâi dintre Bharata, a fost astfel rănit, acele minuni au fost văzute. Copleșit de acel nor dens de săgeți, Arjuna a amuțit. Arcul său, *Gandiva*, i-a căzut din mâna relaxată, iar armura sa de piele a alunecat și ea. Când Dhananjaya a amuțit, războinicii Saindhava au tras din nou, fără întârziere, nenumărate alte săgeți spre acel războinic fără minte. Înțelegând că fiul Prithei își pierduse cunoștința, zeitățile, cu inimile penetrate de frică, au început să-i dorească binele rostind diverse

binecuvântări. Apoi, Rishi-ii cereşti, cei şapte Rishi şi Rishi-ii reînnoiţi s-au angajat în recitări tăcute din dorinţa de a-i da victoria fiului Prithei cu inteligenţă mare. Când, în cele din urmă, energia lui Partha a mocnit prin acele fapte ale locuitorilor Cerului, acel erou, care cunoştea armele cereşti de mare eficacitate, a stat nemişcat ca un munte. Apoi, cel care aducea bucurie Kurus-ilor şi-a încordat arcul său ceresc. Şi pe măsură ce întindea în mod repetat coarda arcului, sunetul care urma semăna cu zgomotul puternic al unei maşinării de mare anvergură. Ca Purandara (Indra) care revarsă ploaia, puternicul Arjuna a revărsat atunci, cu arcul său, o ploaie neîncetată de săgeţi asupra duşmanilor săi. Străpunşi de acele săgeţi, războinicii Saindhava, împreună cu căpeteniile lor, au devenit nevăzuţi ca nişte copaci acoperiţi de lăcuste. Ei s-au înspăimântat doar de sunetul lui *Gandiva* şi, loviţi de frică, au fugit. Cu inima plină de jale, au vărsat lacrimi şi au scos lamentări puternice. Măreţul războinic s-a mişcat prin acea hoardă de duşmani cu viteza unei roţi de foc, străpungând în permanenţă acei războinici cu săgeţile sale. Ca marele Indra, purtătorul fulgerului, acel ucigaş de duşmani, şi anume Arjuna, a tras din arcul său în fiecare direcţie acea ploaie de săgeţi care semăna cu un spectacol produs de magie (şi nu de vreo agenţie umană). Eroul Kaurava, străpungând oştirea ostilă cu ploi de săgeţi, a strălucit ca Soarele de toamnă atunci când risipeşte norii cu razele sale puternice.

SECŢIUNEA LXXVIII

Vaisampayana spuse: Cel de neînvins, posesorul de *Gandiva*, pregătit pentru luptă, stătea nemişcat pe câmp, asemenea Muntelui Himavat însuşi. Războinicii Saindhava, adunându-se din nou, au aruncat cu o furie mare ploi repetate de săgeţi asupra lui. Eroul cu braţe puternice, râzând de duşmanii săi, care se adunaseră din nou, dar care erau pe punctul de a muri, le-a vorbit cu aceste cuvinte blânde: ”Luptaţi cât vă stă în putinţă şi străduiţi-vă să mă învingeţi. Îndepliniţi însă toate acţiunile necesare, căci un mare pericol vă aşteaptă pe toţi. Vedeţi, lupt cu voi toţi, zădărnicind norii voştri de săgeţi. De vreme ce sunteţi înclinaţi spre luptă, mai aşteptaţi puţin. În curând le voi potoli mândria.” Cel care mânuia *Gandiva*, după ce a rostit aceste cuvinte încruntat, îşi aminti, totuşi, cuvintele, O, Bharata, ale fratelui său cel mare. Acele cuvinte erau: ”Nu trebuie, O, copil, să ucizi acei Kshatriya care vor veni împotriva ta la luptă. Ei trebuie, însă, învinşi de tine.” Acela, cel mai de frunte dintre oameni, Phalguna, fusese astfel îndrumat de regele Yudhisthira cel drept, cu suflet mare. El, prin urmare, a început să reflecteze în acest mod: „Chiar aşa am fost însărcinat de fratele meu. Războinicii care vin împotriva mea nu trebuie ucişi. Trebuie să acţionez într-un fel încât să nu fac cuvintele regelui Yudhisthira cel drept să fie mincinoase.” Ajuns la această concluzie, Phalguna, cel mai de frunte dintre oameni, le-a spus apoi acelor Saindhava, toţi înverşunaţi în luptă, aceste cuvinte: ”Vă spun ce vă este de folos. Deşi staţi în faţa mea, nu doresc să vă ucid. Cel dintre voi care îmi va spune că a fost învins de mine şi că îmi aparţine, va fi cruţat de mine. După ce aţi auzit aceste cuvinte ale mele, acţionaţi faţă de mine în felul care vă poate aduce cel mai mare folos. Acţionând într-un mod diferit, vă veţi plasa într-o situaţie de mare frică şi pericol.” După ce a rostit aceste cuvinte către acei războinici eroici, şeful Kururilor a început să lupte cu ei. Arjuna era cuprins de furie. Duşmanii săi, dornici de victorie, erau la fel de înfuriaţi. Saindhavii, apoi, O, rege, au aruncat sute şi mii de săgeţi drepte în cel care mânuia *Gandiva*. Dhananjaya, cu propriile sale săgeţi ascuţite, a tăiat acele săgeţi cu vârfuri ascuţite şi teribile, asemănătoare şerpilor cu otravă virulentă, înainte ca acestea să ajungă la el. După ce a tăiat acele săgeţi ascuţite echipate cu pene Kanka, Arjuna a străpuns fiecare dintre războinicii care i se opuneau cu câte o săgeată ascuţită. Kshatriyaşii Saindhava, amintindu-şi că Dhananjaya fusese cel care le-a ucis regele Jayadratha, au aruncat apoi asupra lui suliţe şi lănci cu mare forţă. Dhananjaya, împodobit cu diademă şi de mare putere, le-a anulat intenţia tăind toate acele arme înainte ca vreuna să îl poată atinge. În cele din urmă, fiul lui Pandu s-a înfuriat foarte tare. Cu multe săgeţi drepte cu cap lat, a doborât capetele multor dintre acei războinici care se repezeau spre el din dorinţa de victorie. Mulţi au fugit, mulţi s-au repezit spre Arjuna; mulţi nu s-au mişcat, toţi, însă, au scos un zgomot atât de puternic (de furie şi durere) încât semăna cu vuietul oceanului. Pe măsură ce erau ucişi de Partha de putere inegalabilă, ei luptau cu el, fiecare după forţa şi vitejia sa. Animalele lor fiind epuizate, Partha a

reușit să priveze de simțiri un număr mare dintre acei războinici cu săgețile sale cele mai ascuțite în acea bătălie. Apoi Dussala, regina lor, fiica lui Dhritarashtra, știind că erau mâhniți de Arjuna, l-a luat pe nepotul ei în brațe și a mers la Arjuna. Copilul era fiul lui Suratha (fiul lui Jayadratha). Prințul curajos a mers la unchiul său matern în careta sa pentru siguranța tuturor războinicilor Saindhava. Regina, ajunsă în fața lui Dhananjaya, a început să plângă de durere. Puternicul Dhananjaya, văzând-o, și-a lăsat arcul jos. Abandonându-și arcul, Partha și-a primit cuvenit sora și a întrebat-o ce ar putea face pentru ea. Regina i-a răspuns, spunând: „O, șef al Bharatașilor, acest copil este fiul fiului surorii tale. Te salută, O, Partha. Privește-l, O, cel mai de seamă dintre oameni." Astfel abordat de ea, Partha a întrebat de fiul ei (Suratha), spunând: „Unde este el?" Dussala i-a răspuns, spunând: „Arzând de durere din cauza uciderii tatălui său, tatăl acestui copil, eroul, a murit în mare suferință sufletească. Ascultă-mă cum și-a găsit moartea. „O, Dhananjaya, el auzise înainte că tatăl său Jayadratha fusese ucis de tine, O, fără de păcat. Extremi de mâhnit de durere din acest motiv, și auzind de sosirea ta aici ca următor și protector al calului de sacrificiu, el a căzut imediat și și-a dat duhul. Într-adevăr, fiind cuprins de o adâncă durere, de îndată ce a auzit de sosirea ta, și-a dat viața. Văzându-l prăbușit pe Pământ, O, stăpâne, am luat cu mine fiul său infantil și am venit la tine, dorind protecția ta." După ce a spus aceste cuvinte, fiica lui Dhritarashtra a început să se jeluiască în adâncă suferință. Arjuna stătea în fața ei cu inima plină de mâhnire. Fața lui era întoarsă spre Pământ. Sora mâhnită i-a spus apoi fratelui ei, la fel de mâhnit, aceste cuvinte: „Privește-ți sora. Privește copilul fiului surorii tale. O, perpetuator al rasei lui Kuru, O, tu care ești pe deplin versat în orice datorie, se cuvine să ai milă de acest copil, uitând de prințul Kuru (Duryodhana) și de nefericitul Jayadratha. Așa cum acel ucigaș de eroi dușmani, Parikshit, s-a născut din Abhimanyu, la fel s-a născut și acest copil cu brațe puternice, nepotul meu, din Suratha. Luându-l cu mine, O, șef al oamenilor, am venit la tine, dorind siguranța tuturor războinicilor. Ascultă aceste cuvinte ale mele. Acest copil al dușmanului tău rău a venit acum la tine, O, erou cu brațe puternice. Se cuvine, așadar, să ai milă de acest sugar. O, pedepsitorule de dușmani, acest sugar caută să te mulțumească aplecându-și capul. El îți solicită pacea. Erou cu brațe puternice, înclină-te spre a face pace. O tu care ești familiarizat cu fiecare datorie, fii mulțumit cu copilul ale cărui prieteni și rude au fost toți uciși și care el însuși nu știe nimic despre ce s-a întâmplat. Nu te lăsa pradă mâniei. Uitând pe bunicul său lipsit de reputație și crud, care Te-a ofensat atât de grav, ți se cuvine să arăți milă față de acest copil." Amintindu-și de regina Gandhari și de regele Dhritarashtra, Dhananjaya, afectat de durere, i-a răspuns Dussalei, care îi spusese acestea, criticând, în același timp, practicile Kshatriya. „Vai de Duryodhana, acel ticălos josnic, pofticios de regat și plin de vanitate! Vai, pentru el toate rudele mele au fost trimise de mine în lăcașul lui Yama." După ce a spus asta, Dhananjaya și-a mângâiat sora și s-a înclinat spre a face pace. Cu bucurie a îmbrățișat-o și apoi a trimis-o, spunându-i să se întoarcă la palatul ei. Dussala a poruncit tuturor războinicilor ei să renunțe la acea mare bătălie și, închinându-se lui Partha, ea cu față frumoasă și-a reluat drumul spre lăcașul ei. După ce a învins acei eroi, anume Saindhavas, astfel, Dhananjaya a început să urmărească mânzul lăsat la voia lui. Eroul Arjuna a urmat cuvenit acel cal de sacrificiu, așa cum stăpânul divin al lui *Pinaka* a urmărit odinioară căprioara prin firmament.[192] Mânzul, la voia lui, a rătăcit prin diverse tărâmuri pe rând, sporind isprăvile lui Arjuna. Cu timpul, O, șef al oamenilor, calul rătăcind după plăcerea lui, a ajuns în cele din urmă în domeniile conducătorului din Manipura, urmat de fiul lui Pandu.

SECȚIUNEA LXXIX

Vaisampayana spuse: Stăpânul din Manipura, Vabhṛuvahana, auzind că tatăl său Arjuna ajunsese în domeniile sale, a ieșit cu umilință, având în frunte un număr de Brahmani și o parte din comori.[193] Însă, amintindu-și datoriile Kșatriyasilor, Dhananjaya cel înzestrat cu mare inteligență, văzând cum sosise în acea înfățișare stăpânul din Manipura, nu a aprobat. Phalguna cel cu suflet

192 Aluzia se referă la urmărirea lui Sacrificiu de către Mahadeva, când acesta din urmă a fugit de el sub forma unui cerb.

193 Brahmanii urmau să-l primească pe Arjuna în mod cuvenit, iar comoara era destinată să fie un cadou sau o ofrandă de respect.

drept a zis cu mânie, ”Această purtare a ta nu este potrivită. Cu siguranţă ai decăzut din datoriile Kşatriyasilor. Am venit aici ca protector al calului de sacrificiu al lui Yudhishthira. De ce, O, fiule, nu lupţi cu mine, văzând că am venit în domeniile tale? Ruşine ţie, O, tu cu înţelegere nesăbuită, ruşine ţie că ai decăzut din datoriile Kşatriyasilor! Ruşine ţie că mă primeşti în pace, deşi am venit aici pentru a mă lupta cu tine. Făcând asta mă primeşti în pace, te porţi ca o femeie. O, tu cu înţelegere jalnică, dacă aş fi venit la tine lăsându-mi braţele, atunci această purtare a ta ar fi fost potrivită, O, cel mai rău dintre oameni.” Aflând că aceste cuvinte îi erau adresate de soţul ei, fiica regelui şarpe, Ulupi, neputând să le tolereze, a străpuns pământul şi a ieşit la acel loc.[194] Şi-a văzut fiul stând acolo cu totul fără veselie şi cu faţa lăsată în jos. Într-adevăr, prinţul era mustrat încontinuu de tatăl său care dorea lupta cu el, O, monarhule. Fiica şarpelui, Ulupi, cu fiecare membru dotat cu frumuseţe, a rostit aceste cuvinte potrivite cu dreptatea şi datoria către prinţul care cunoştea dreptatea şi datoria: „Să ştii că eu sunt mama ta Ulupi, fiica unui şarpe. Să îndeplineşti porunca mea, O, fiule, căci vei dobândi mare merit. Luptă-te cu tatăl tău, acest de neînvins în luptă, cel mai de frunte al rasei lui Kuru. Fără îndoială, el va fi mulţumit de tine.” Astfel, regele Vabhṛuvahana a fost îndemnat împotriva tatălui său de către mama sa vitregă. În cele din urmă, el, înzestrat cu mare energie, şi-a pus inima să lupte cu Dhananjaya, O, şef al Bharataşilor. Îmbrăcat în armura sa de aur strălucitor şi în coiful său sclipitor, a urcat pe un car excelent care avea sute de tolbe pregătite pe el. Acel car era echipat cu cele necesare pentru luptă şi avea cai înhămaţi care erau înzestraţi cu viteza minţii. Avea roţi excelente şi un Upashkara puternic, şi era împodobit cu ornamente de aur de tot felul. Ridicându-şi stindardul cel mai frumos decorat, care purta sigiliul unui leu de aur, chipeşul prinţ Vabhṛuvahana a pornit împotriva tatălui său pentru luptă. Ajungând la calul de sacrificiu care era apărat de Partha, prinţul eroic a poruncit să fie prins de către oameni iscusiţi în cunoaşterea cailor. Văzând calul prins, Dhananjaya s-a umplut de bucurie. Stând pe Pământ, acel erou a început să opună rezistenţă înaintării fiului său care era pe car. Regele l-a lovit pe erou cu şuvoaie repetate de săgeţi înzestrate cu vârfuri ascuţite şi asemănătoare cu şerpi veninoşi. Lupta care a avut loc între tată şi fiu a fost incomparabilă. Semăna cu întâlnirea dintre zei şi Asuraşii de odinioară. Fiecare era mulţumit de a-l avea pe celălalt ca adversar. Apoi Vabhṛuvahana, râzând, l-a străpuns pe Arjuna cel cu diademă, cel mai de frunte al oamenilor, în umăr cu o săgeată dreaptă. Echipată cu pene, acea săgeată a pătruns corpul lui Arjuna ca un şarpe care pătrunde într-un muşuroi de furnici. Pătrunzându-i pe fiul Kuntiei, săgeata a coborât adânc în Pământ. Simţind o durere ascuţită, Dhananjaya cel înţelept s-a odihnit puţin, sprijinindu-se de arcul său excelent. El a stat, recurgând la energia sa celestă, şi părea din exterior ca unul lipsit de viaţă. Acel om cel mai de frunte, apoi recăpătându-şi cunoştinţa, l-a lăudat pe fiul său. Fiul lui Indra, posedând o mare splendoare, a zis: „Excelent, Excelent, O, cel cu braţe puternice, O, fiu al Chitrangadei! O, fiule, văzând această ispravă, atât de demnă de tine, sunt foarte mulţumit de tine. Voi trage acum aceste săgeţi în tine, O, fiule. Stai la luptă (fără să fugi).” După ce a spus aceste cuvinte, acel ucigaş de duşmani a tras un şuvoi de săgeţi asupra prinţului. Regele Vabhṛuvahana, însă, cu propriile sale săgeţi cu vârf lat, a tăiat toate acele săgeţi trase din *Gandiva* şi care semănau cu fulgerul lui Indra în splendoare, unele în două şi altele în trei părţi. Apoi stindardul, împodobit cu aur şi asemănător cu un palmier de aur, de pe carul regelui a fost tăiat de Partha cu câteva săgeţi excelente ale sale. Fiul lui Pandu, râzând, a ucis apoi caii regelui, înzestraţi cu mărime şi viteză mare. Coborând din car, regele umflat de furie, s-a luptat cu tatăl său pe jos. Măgulit de măiestria fiului său, acel cel dintâi dintre fiii Prithei, anume fiul celui ce mânuieşte trăsnetul, a început să-l necăjească foarte tare. Măreţul Vabhruvahana, crezând că tatăl său nu mai este în stare să-l înfrunte, l-a lovit din nou cu multe săgeţi asemănătoare unor şerpi cu otravă virulentă. Dintr-un spirit copilăresc, el l-a străpuns apoi cu vigoare pe tatăl său în piept cu o săgeată ascuţită, înzestrată cu aripioare excelente. Acea săgeată, O, rege, i-a pătruns în corp fiului lui Pandu şi, ajungând la cele vitale, i-a pricinuit mari dureri. Cel ce aducea bucurie Kuruvilor, Dhananjaya, străpuns adânc de fiul său cu aceasta, a căzut inconştient pe Pământ, O, rege. Când acel erou, acel purtător de poveri al Kuruvilor, a căzut, şi fiul Chitrangadei şi-a pierdut cunoştinţa. Acestuia din urmă leşinul i s-a datorat eforturilor din luptă, precum şi durerii de a-şi vedea tatăl ucis. El fusese străpuns adânc de Arjuna cu nori de săgeţi. Prin

194 Ulupi era una dintre soţiile lui Arjuna. Prin urmare, ea era mama vitregă a lui Vabhruvahana.

urmare, el a căzut în fața luptei, îmbrățișând Pământul. Auzind că soțul ei fusese ucis și că fiul ei căzuse la pământ, Chitrangada, în mare agitație sufletească, s-a îndreptat spre câmpul de bătălie. Inima ei arzând de jale, plângând cu milă în acel timp și tremurând totodată, mama conducătorului Manipurei și-a văzut soțul ucis.

SECȚIUNEA LXXX

Vaisampayana a spus: Acea doamnă cu ochi asemenea petalelor de lotus, după ce s-a cufundat în vaiete copioase și ardea de durere, în cele din urmă și-a pierdut cunoștința și a căzut pe Pământ. Recăpătându-și cunoștința și văzând-o pe Ulupi, fiica șefului șerpilor, regina Chitrangada înzestrată cu frumusețe cerească, i-a spus aceste cuvinte: „Privește, O Ulupi, pe soțul nostru întotdeauna biruitor, ucis în luptă, prin tine, de către fiul meu de fragedă vârstă. Ești oare la curent cu practicile celor respectabili? Ești oare o soție devotată stăpânului tău? Datorită faptei tale, soțul tău a fost doborât, ucis în luptă. Dacă Dhananjaya te-a jignit în orice privință, iartă-l. Te implor, readu-l la viață pe acel erou. O doamnă dreaptă, ești la curent cu pioșenia. Ești, o binecuvântată, cunoscută (pentru virtuțile tale) în cele trei lumi. Cum se face că, provocând uciderea soțului tău de către fiul meu, nu te îndurerezi? O, fiică a șefului șerpilor, eu nu mă jelesc după fiul meu ucis. Eu mă jelesc doar după soțul meu care a primit această ospitalitate de la fiul său.” După ce i-a spus aceste cuvinte reginei Ulupi, fiica șefului șerpilor, ilustra Chitrangada a mers acolo unde zăcea soțul ei pe Pământ și, adresându-i-se, i-a spus: „Scoală-te, O, dragă stăpâne, tu ai cel mai de seamă loc în afecțiunea regelui Kuru (Yudhishthira). Iată calul tău. A fost eliberat de mine. Într-adevăr, O, puternice, acest cal de sacrificiu al regelui Yudhishthira cel drept trebuie să fie urmat de tine. De ce zaci nemișcat pe Pământ? Respirațiile mele depind de tine, O, desfătare a Kururilor. Cum se face că el, care este cel care dă respirația celorlalți, își aruncă astăzi propria-i respirație? Privește, O, Ulupi, această privelițte frumoasă a soțului tău zăcând la pământ. Cum de nu te jelușți, după ce l-ai făcut să fie ucis prin fiul meu când l-ai incitat cu vorbele tale? Se cuvine ca acest băiat să cadă pradă puterii morții și să zacă astfel pe pământ lângă propriul său tată. Oh, lasă-l pe Vijaya, lasă-l pe cel numit Gudakesa, lasă-l pe acest erou cu ochi roșiatici să se întoarcă, la viață. O doamnă binecuvântată, poligamia nu este un defect la bărbați. Numai femeile sunt vinovate dacă iau mai mult de un soț. Nu nutri, așadar, astfel de gânduri (de răzbunare).[195] Această relație a fost hotărâtă de însuși Cel Suprem. În plus, este o relație eternă și neschimbătoare. Respectă această relație. Fă ca uniunea ta (cu Dhananjaya) să devină realitate. Dacă, după ce ți-ai ucis soțul prin intermediul fiului meu, nu îl vei readuce la viață astăzi, în fața ochilor mei, atunci îmi voi da ultima suflare. Fără îndoială, O, venerabilă doamnă, afectată de durere și lipsită atât de soț, cât și de fiu, voi sta astăzi aici, în *Praya*, sub privirea ta! După ce i-a spus acestea fiicei șefului șerpilor, care era co-soție cu ea și a lui Arjuna, prințesa Chaitravahini a stat în *Praya*, O, rege, abținându-se de la vorbire.[196]

Vaisampayana a continuat: Încetând să se jeluiască, regina lipsită de veselie, luând în poală picioarele soțului ei, stătea acolo, oftând greu și dorind, de asemenea, învierea fiului ei. Regele Vabhruvahana, recăpătând apoi cunoștința, își văzu mama așezată în acea înfățișare pe câmpul de luptă. Adresându-i-se, el spuse: „Ce poate fi mai dureros decât vederea mamei mele, care a fost crescută în lux, întinsă pe pământul gol lângă eroul ei soț, întins acolo? Vai, acest ucigaș al tuturor dușmanilor, acest cel mai iscusit dintre toți purtătorii de arme, a fost ucis de mine în luptă. Este evident că oamenii nu mor până când nu le vine ceasul.[197] O, inima acestei prințese pare a fi foarte tare, deoarece nu se frânge nici la vederea soțului ei cu brațe puternice și piept lat, zăcând mort pe pământ. Este evident că cineva nu moare până nu-i vine ceasul, deoarece nici eu, nici mama mea nu suntem lipsiți de viață (nici măcar la o astfel de privelițte). Vai, vai, armura de aur a acestui

195 *Yahubharyyata*, care înseamnă poligamie în prima linie, ar trebui, ca substantiv de referință, să fie considerat vahunam bharyyata, adică poliandrie, în a doua linie.

196 A sta în *Praya* înseamnă a rămâne așezat într-un anumit loc, abținându-se de la mâncare și băutură pentru a renunța la respirația vieții.

197 Sensul este că durerea nu ucide; omul nu moare până nu îi vine ceasul. Dacă ar fi fost altfel, aș fi murit, atât de grea este povara suferinței mele.

erou de frunte din neamul Kuru, ucis de mine, fiul său, cu bună știință, zace pe pământ, desprins de trupul său. Vai, voi Brahmani, priviți pe tatăl meu erou zăcând la pământ, pe un pat de erou, ucis de fiul său. Ce folos îi aduc acestui erou, ucis de mine în luptă, acei Brahmani care fuseseră trimişi să-l deservească pe acest cel mai de frunte din neamul Kuru, angajat în urmărirea calului? Să-mi spună Brahmanii ce ispăşire trebuie să sufăr eu, un ticălos crud şi păcătos, care mi-am ucis propriul tată în luptă. După ce mi-am ucis propriul tată, ar trebui să rătăcesc pe Pământ, fiind crud, acoperindu-mă cu pielea lui, suferind tot felul de mizerii. Dați-mi azi cele două jumătăți ale capului tatălui meu, (ca să pot rătăci pe Pământ cu ele pentru acea perioadă), căci nu există altă ispăşire pentru mine care mi-am ucis propriul tată. Privește, O, fiică a celui mai de frunte dintre şerpi, pe soțul tău ucis de mine. Într-adevăr, ucigându-l pe Arjuna în luptă, am îndeplinit ceea ce îți e pe plac. Astăzi voi pleca pe urma pe care a plecat tatăl meu. O binecuvântată, nu mă pot consola. Fii fericită azi, O, mamă, văzându-mă şi pe mine, şi pe purtătorul de *Gandiva*, amândoi îmbrățișând moartea azi. Jurându-ți pe adevărul însuşi (că-mi voi da duhul)". După ce a rostit aceste cuvinte, regele, profund îndurerat, O, monarhule, a atins apa şi a exclamat cu tristețe: „Fie ca toate creaturile, mobile şi imobile, să mă asculte. Ascultă-mă şi tu, O, mamă. Spun adevărul, O, cea mai bună dintre toate fiicele şerpilor. Dacă acest cel mai bun dintre oameni, Jaya, tatăl meu, nu se ridică, îmi voi epuiza propriul corp, stând pe câmpul de luptă. După ce mi-am ucis tatăl, nu mai există salvare pentru mine (de la acest păcat cumplit). Afectat de păcatul uciderii tatălui meu, fără îndoială că voi ajunge în Iad. Ucigând un eroic Kshatriya, cineva se curăță oferind în dar o sută de vaci. Ucigându-mi tatăl, însă, păcatul meu a fost atât de cumplit încât salvarea mea este imposibilă. Acest Dhananjaya, fiul lui Pandu, era un erou înzestrat cu o energie puternică. Posedând un suflet drept, el era autorul existenței mele. Cum pot fi salvat după ce l-am ucis?" După ce a rostit aceste lamentații, fiul înalt de suflet al lui Dhananjaya, regele Vabhruvahana, a atins apa şi a tăcut, jurând să moară de foame.

Vaisampayana continuă: Când regele din Manipura, cel care-i pedepsea pe inamici, cuprins de durere, împreună cu mama sa, s-a aşezat să moară de foame, Ulupi s-a gândit la *gema* care avea virtutea de a-l reînvia pe un mort. *Gema*, marele sprijin al şerpilor, fiind invocată astfel, a apărut acolo. Fiica prințului şerpilor luând-o, a rostit aceste cuvinte care i-au bucurat nespus pe combatanții de pe câmpul de luptă. „Scoală-te, O, fiu. Nu te întrista. Jishnu nu a fost învins de tine. Acest erou este incapabil să fie învins nici de oameni, nici de zei, având-l pe Vasava în frunte. Am înscenat această iluzie, înşelându-ți simțurile, spre binele acestui om eminent, adică ilustrul tău tată. O, tu din neamul Kuru, dorind să-ți afle puterea, fiul său, acest ucigaş de eroi ostili, O, rege, a venit aici pentru a se lupta cu tine. Acesta a fost motivul, O, fiu, pentru care te-am îndemnat la luptă. O, puternice rege, O, fiu, nu bănui că ai fi comis vreo vină, oricât de mică, acceptându-i provocarea. El este un Rishi, cu un suflet măreț, etern şi indestructibil. O, drag fiu, nici însuşi Sakra nu-l poate învinge în luptă. Această *gemă* cerească am adus-o eu, O, rege. Ea reînvie şerpii de fiecare dată când mor. O, puternice rege, aşază această *gemă* pe pieptul tatălui tău. Atunci îl vei vedea pe fiul lui Pandu reînviat." Astfel adresat, prințul care nu comisese niciun păcat, mişcat de afecțiune pentru tatăl său, a aşezat acea *gemă* pe pieptul fiului Prithăi, cel cu energie inegalabilă. După ce *gema* a fost aşezată pe pieptul său, viteazul şi puternicul Jishnu a prins viață. Deschizând ochii săi roşii, s-a ridicat ca unul care dormise mult timp. Văzându-şi tatăl, eroul cu suflet înalt şi mare energie, revenit în simțire şi liniştit, Vabhruvahana l-a venerat cu respect. Când acel tigru printre oameni, O, puternice, s-a trezit din somnul morții cu toate semnele de viață favorabile, cel care-l pedepsea pe Paka a presărat flori cereşti. Tobe, lovite de nimeni, produceau muzica lor adâncă ca un tunet de nor. Un vuiet puternic s-a auzit în văzduh, compus din strigăte de – *Excelent, Excelent!* Cel cu brațe puternice, Dhananjaya, ridicându-se şi fiind uşurat, l-a îmbrățişat pe Vabhruvahana şi i-a mirosit capul. A văzut-o la distanță de fiul său, pe mama acestuia, cuprinsă de durere, împreună cu Ulupi. Dhananjaya a întrebat: „De ce pare că totul de pe câmpul de luptă poartă semne de durere, uimire şi bucurie? Dacă, O, ucigaşule de dușmani, îți este cunoscută cauza, spune-mi-o. De ce a venit mama ta pe câmpul de luptă? De ce a venit şi Ulupi, fiica prințului şerpilor? Ştiu că ai purtat această bătălie cu mine la propriul meu ordin. Doresc să aflu care este motivul venirii doamnelor."

Înțeleptul conducător al Manipurei, întrebat astfel de Dhananjaya, l-a mulțumit aplecându-și capul în semn de respect, și apoi a spus: „Să fie întrebată Ulupi.”

SECȚIUNEA LXXXI

Arjuna a spus: Ce te-a adus aici, o cumnată din neamul Kuru, și care este cauza venirii pe câmpul de luptă a celei care este mama conducătorului din Manipura? Ai intenții prietenoase față de acest rege, O, fiică a șarpelui? O, tu cu priviri neliniștite, dorești binele și mie? Sper, O, tu cu șolduri late, că nici eu, nici acest Vabhruvahana de aici, nu ți-am făcut vreun rău fără să știm, O, frumoaso? Chitrangada cu membre fără cusur, coborâtă din neamul lui Chitravahana, ți-a făcut vreun necaz?” Către el, fiica prințului șerpilor a răspuns zâmbind: „Nu m-ai jignit, nici Vabhruvahana nu mi-a făcut vreun rău; nici mama acestui prinț care îmi este mereu ascultătoare ca o slujnică. Auzi, cum a fost totul aranjat de mine. Nu trebuie să fii supărat pe mine. Într-adevăr, caut să te mulțumesc plecându-mi capul în semn de respect. O, tu din neamul Kuru, totul a fost făcut de mine pentru binele tău, O, puternice. O, cu brațe puternice Dhananjaya, ascultă tot ce am făcut. În marea bătălie a prinților Bharata, l-ai ucis pe fiul regal al lui Santanu prin mijloace nedrepte. Ceea ce am făcut a ispășit păcatul tău. Nu l-ai doborât pe Bhishma în timp ce lupta cu tine. El era angajat cu Sikhandin. Bazându-te pe ajutorul lui, ai reușit să-l dobori pe fiul lui Santanu. Dacă ai fi murit fără să-ți fi ispășit păcatul, ai fi căzut fără îndoială în Iad ca urmare a acelui fapt păcătos al tău. Chiar și aceasta pe care ai primit-o de la fiul tău este ispășirea acelui păcat. Demult, O, conducător al Pământului, am auzit asta spusă de Vasu, pe când erau în compania Gangei, O, tu cu mare inteligență. După căderea fiului lui Santanu, acei zei, anume Vasu, venind pe malurile Gangei, s-au scăldat în apele ei și, chemând zeița acelui râu, au rostit aceste cuvinte înfricoșătoare având aprobarea Bhagirathiei înseși, anume: «Fiul lui Santanu, Bhishma, a fost ucis de Dhananjaya. Într-adevăr, O, zeiță, Bhishma era atunci angajat cu altul și încetase să lupte. Pentru acest fapt îți vom declara astăzi un blestem asupra lui Dhananjaya.» — La aceasta, zeița Ganga a consimțit de bunăvoie, spunând: *„Așa să fie!”* Auzind aceste cuvinte, am devenit foarte tulburată și, pătrunzând în tărâmurile de jos, i-am reprezentat totul tatălui meu. Informat despre ce s-a întâmplat, tatăl meu s-a scufundat în tristețe. Mergând la Vasu, l-a implorat pentru tine, satisfăcându-i în mod repetat în toate felurile posibile. El i-a spus atunci: „Dhananjaya are un fiu foarte binecuvântat care, înzestrat cu tinerețe, este conducătorul din Manipura. El, stând pe câmpul de luptă, îl va arunca pe Dhananjaya la Pământ. Când acest lucru se va întâmpla, O, prinț al șerpilor, Arjuna va fi eliberat de blestemul nostru. Du-te înapoi.” — Astfel fiind informat de Vasu, el s-a întors și m-a informat despre ce s-a întâmplat. După ce am aflat toate acestea, O, erou, te-am eliberat de blestemul Vasu chiar în acest fel. Însuși șeful zeilor nu este capabil să te învingă în luptă. Fiul este eul fiecăruia. De aceea ai fost învins de el. Nu pot fi considerată, O, puternice, că am comis vreun defect. Cum, de altfel, m-ai putea considera vinovată?” — Astfel abordat (de Ulupi), Vijaya a devenit vesel de suflet și i-a spus: „Tot ce ai făcut, O, zeiță, este foarte pe placul meu.” După aceasta, Jaya i-a vorbit fiului său, conducătorul din Manipura, și i-a spus în auzul Chitrangadei, fiica (cumnată) a casei Kuru: „Sacrificiul de cai al lui Yudhishthira va avea loc în ziua de lună plină în luna Chaitra următoare. Vino acolo, O, rege, cu mama ta și cu sfetnicii și ofițerii tăi.” Astfel întrebat de Partha, regele Vabhruvahana cu mare inteligență, cu ochii plini de lacrimi, i-a spus tatălui său: „O, tu care cunoști fiecare datorie, voi merge cu siguranță, la comanda ta, la marele sacrificiu de cai și îmi voi asuma sarcina de a distribui hrană regeneraților. Dar, ca un semn de grație față de mine, tu intră în orașul tău cu cele două neveste. Nu avea nici un scrupul în privința asta, O, tu care cunoști pe deplin fiecare datorie. O, stăpâne, după ce vei locui o noapte singur în casa ta în fericire, apoi poți urma calul, O, cel mai bun dintre războinicii victorioși.” Fiul lui Kunti purtător de maimuță, astfel întrebat de către fiul său, i-a răspuns copilului Chitrangadei: „Știi, O, tu cu brațe puternice, ce jurământ respect. O, tu cu ochi mari, până la terminarea acestui jurământ al meu, nu pot intra în orașul tău. O, cel mai bun dintre oameni, acest cal de sacrificiu rătăcește după bunul plac. (Eu trebuie să-l urmez mereu.) Binecuvântări asupra ta! Trebuie să plec. Nu am niciun loc unde să mă odihnesc măcar pentru puțin timp.” Fiul celui care îl pedepsea pe Paka, apoi, fiind cinstit cuvenit de

către fiul său și obținând permisiunea celor două neveste ale sale, a părăsit locul și și-a continuat drumul.

SECȚIUNEA LXXXII

Vaisampayana spuse: Calul (sacrificial), după ce străbătuse tot Pământul mărginit de ocean, s-a oprit și și-a întors fața spre orașul numit după elefant. Urmându-l pe acel cal, Arjuna, împodobit cu diademă, și-a întors și el fața spre capitala Kuru. Rătăcind după bunul plac, calul a ajuns apoi la orașul Rajagriha. Văzându-l sosit în domeniul său, O, monarhule, eroul fiu al lui Sahadeva, respectând datoriile Kshatriye, l-a provocat la luptă. Ieșind din orașul său, Meghasandhi, călare pe careta sa și echipat cu arc și săgeți și protecție din piele, s-a repezit spre Dhananjaya care era pe jos. Plin de mare energie, Meghasandhi, ajungând la Dhananjaya, O, rege, i-a spus aceste cuvinte dintr-un spirit copilăresc și fără nicio pricepere: „Acest cal al tău, O, Bharata, pare să umble protejat doar de femei. Voi lua calul. Tu străduiește-te să-l eliberezi. Deși sfinții mei nu te-au învățat în luptă, eu, totuși, îți voi face datoriile de ospitalitate. Tu lovește-mă pe mine, căci eu te voi lovi pe tine.” Auzind astfel de vorbe, fiul lui Pandu, zâmbind în același timp, i-a răspuns, spunând: „A te opune celui care îmi stă în cale este jurământul făcut de fratele meu mai mare. Fără îndoială, O, rege, lucrul acesta îți este cunoscut. Lovește-mă tu cât de bine poți. Eu nu am nicio mânie.” Adresat astfel, stăpânul Magadhei l-a lovit primul pe fiul lui Pandu, inundându-l cu săgețile sale ca și cum Indra, cel cu o mie de ochi, ar revărsa o ploaie torențială. Apoi, O, cel mai bun din rasa lui Bharata, eroul mânuitor al lui *Gandiva*, cu săgeți trase din arcul său excelent, a neutralizat toate săgețile trase cu grijă de către adversarul său. După ce a neutralizat această ploaie de săgeți, eroul cu stindardul cu maimuță a trimis o serie de săgeți arzânde spre dușmanul său, care semănau cu șerpi cu guri de foc. El a tras aceste săgeți spre stindardul și catargul stindardului, spre careta sa, spre juguri și spre cai, cruțând trupul dușmanului său și vizitiul său. Deși Partha, capabil să tragă cu arcul la fel de bine și cu mâna stângă (ca și cu cea dreaptă), a cruțat trupul prințului din Magadha, acesta din urmă, crezând că trupul său era protejat de propria sa putere, a tras multe săgeți în Partha. Mânuitorul lui *Gandiva*, profund lovit de către prințul din Magadha, strălucea ca un Palasa (*Butea frondosa*) înflorit în sezonul primăverii. Arjuna nu avea dorința de a ucide prințul din Magadha. Din acest motiv, după ce l-a lovit pe fiul lui Pandu, el a reușit să rămână înaintea acestui prim erou. Apoi Dhananjaya, înfuriindu-se, și-a încordat arcul cu mare forță, i-a ucis caii adversarului și apoi i-a retezat capul vizitiului. Cu un vârf ascuțit ca o lamă, el apoi a tăiat arcul mare și frumos al lui Meghasandhi, și apoi protecția sa din piele. Apoi, tăindu-i steagul și catargul, l-a făcut să cadă. Prințul din Magadha, extrem de tulburat și lipsit de caii săi, de arc și de vizitiu, a ridicat un buzdugan și a năvălit cu mare viteză asupra fiului lui Kunti. Arjuna atunci, cu multe săgeți echipate cu pene de vultur, a tăiat în fragmente buzduganul inamicului său care era împodobit cu aur strălucitor. Astfel tăiat în fragmente, acel buzdugan, cu legăturile și nodurile sale încrustate cu pietre prețioase, toate rupte, a căzut pe Pământ ca o șerpoaică aruncată fără putere de cineva. Când inamicul său a rămas fără car, fără arc și fără buzdugan, acel luptător remarcabil, adică înțeleptul Arjuna, nu a dorit să îl lovească. Eroul cu stindardul de maimuță l-a mângâiat apoi pe inamicul său deznădăjduit, care respectase datoriile Kshatriya, și i-a spus aceste cuvinte: „O fiule, ți-ai arătat îndeajuns aderența la datoriile Kshatriya. Du-te acum. Mari au fost isprăvile, O, rege, pe care le-ai îndeplinit în luptă, deși ești foarte tânăr ca vârstă. Comanda pe care am primit-o de la Yudhishthira era ca regii care mi se opun să nu fie uciși. Din această cauză trăiești încă, O, monarh, deși m-ai supărat în luptă.” Astfel abordat, conducătorul din Magadha s-a considerat învins și iertat. Gândind apoi că este datoria sa, s-a apropiat de Arjuna și, unindu-și mâinile în reverență, l-a venerat. Și a spus: „Am fost învins de tine. Fii binecuvântat, nu îndrăznesc să continui lupta. Spune-mi ce trebuie să fac acum pentru tine. Consideră porunca ta ca fiind deja îndeplinită.” Mângâindu-l din nou, Arjuna i-a spus din nou: „Trebuie să mergi la sacrificiul de cai al regelui nostru care are loc la viitoarea lună plină din Chaitra.” Astfel îndemnat de el, fiul lui Sahadeva a spus: „*Așa să fie*” — și apoi a venerat cuvenit acel cal, precum și pe Phalguna, acel luptător remarcabil. Calul sacrificial, echipat cu coama frumoasă, a pornit apoi la voia sa de-a lungul țărmului mării, mergând în țările

Banga, Pundra și Kosala. În acele tărâmuri Dhananjaya, cu arcul său *Gandiva*, O, rege, a învins nenumărate armate Mlechecha una după alta.

SECȚIUNEA LXXXIII

Vaisampayana a zis: Adorat de stăpânul Magadhei, fiul lui Pandu, având cai albi înhămați la carul său, a mers spre sud, urmând calul (sacrificial). Răsucindu-se în timpul rătăcirilor sale după bunul plac, mărețul cal a ajuns la frumosul oraș al Chediilor numit după scoică.[198] Sarabha, fiul lui Sisupala, înzestrat cu mare forță, l-a întâmpinat mai întâi pe Arjuna în luptă și apoi l-a adorat cu onorurile cuvenite. Adorat de acesta, O, rege, cel mai bun dintre acești cai s-a îndreptat apoi spre tărâmurile Kasilor, Angașilor, Kosalilor, Kiratilor și Tanganilor. Primind onorurile cuvenite în toate acele tărâmuri, Dhananjaya și-a schimbat direcția. Într-adevăr, fiul lui Kunti a mers apoi în țara Dasarnelor. Stăpânul acelor oameni era Chitrangada, care era înzestrat cu mare forță și era un zdrobitor de dușmani. Între el și Vijaya a avut loc o bătălie extrem de teribilă. Aducându-l sub stăpânirea sa, Arjuna, împodobit cu diademă, cel mai de frunte dintre oameni, a mers în domeniile regelui Nishada, adică fiul lui Ekalavya. Fiul lui Ekalavya l-a primit pe Arjuna în luptă. Întâlnirea care a avut loc între eroul Kuru și Nishazi a fost atât de furioasă încât îți ridica părul în cap. Neînvins în luptă, viteazul fiu al lui Kunti l-a învins pe regele Nishada, care s-a dovedit a fi un obstacol în calea sacrificiului. După ce l-a subjugat pe fiul lui Ekalavya, O, rege, fiul lui Indra, adorat cuvenit de Nishazi, s-a îndreptat apoi spre oceanul de sud. În acele regiuni a avut loc o bătălie între eroul împodobit cu diademă și Dravizii și Andranii și fioroșii Mahishaka și muntenii din Kolwa. Subjugând aceste triburi fără a fi nevoie să îndeplinească fapte feroce, Arjuna a mers în țara Surashtrelor, călcâiele sale fiind ghidate de cal. Ajuns la Gokarna, de acolo s-a deplasat la Prabhasa. Apoi s-a îndreptat spre frumosul oraș Dwaravati protejat de eroii rasei Vrishni. Când frumosul cal de sacrificiu al regelui Kuru a ajuns la Dwaravati, tinerii Yadava au recurs la forță împotriva celui mai de frunte dintre cai. Regele Ugrasena, însă, a ieșit curând afară și i-a oprit pe acei tineri din ceea ce intenționau să facă. Atunci stăpânul Vrishnilor și Andhakaslor, ieșind din palatul său, având-l alături pe Vasudeva, unchiul lui Arjuna pe linie maternă, l-a întâmpinat cu bucurie pe eroul Kuru și l-a primit cu rânduielile cuvenite. Obținând permisiunea lor, prințul Kuru s-a îndreptat apoi spre locul unde îl conducea calul pe care îl urmărea. Armăsarul sacrificial a continuat apoi de-a lungul coastei oceanului vestic și a ajuns în cele din urmă în țara celor cinci ape, care era plină de populație și prosperitate. De acolo, O, rege, armăsarul a continuat spre țara Gandharas. Ajuns acolo, a rătăcit după bunul său plac, urmat de fiul lui Kunti. Apoi a avut loc o bătălie aprigă între eroul încoronat și conducătorul Gandharas, și anume fiul lui Sakuni, care avea o amintire amară a ranchiunei pe care tatăl său o purta față de Pandavas.

SECȚIUNEA LXXXIV

Vaisampayana spuse: Fiul cel viteaz al lui Sakuni, un războinic temut printre Gandhari, împreună cu o forță numeroasă, s-au îndreptat asupra eroului Kuru cu părul creț.[199] Aceeași forță era echipată corespunzător cu elefanți, cai și care, împodobită cu numeroase steaguri și flamuri. Neputând suferi și, prin urmare, arzând de dorința de a răzbuna uciderea regelui lor Sakuni, acei războinici, înarmați cu arcuri, s-au repezit asupra lui Partha. Nepătrunsul Vibhatsu, cu suflet drept, le-a adresat cuvinte pașnice, dar ei nu au vrut să accepte cuvintele folositoare ale lui Yudhishthira (prin intermediul lui Arjuna). Chiar dacă Partha i-a oprit cu cuvinte dulci, ei s-au lăsat pradă mâniei și au înconjurat calul de sacrificiu. Atunci, fiul lui Pandu s-a umplut de furie. Apoi, Arjuna, trăgând neglijent din *Gandiva* multe săgeți cu vârf ascuțit ca un brici, care sclipeau cu strălucire, a retezat capetele multor războinici Gandhari. În timp ce erau astfel masacrați de Partha, Gandharii, O, rege, extrem de suferinzi, au eliberat calul, mișcați de frică și au renunțat la luptă. Însă, atacat de acei combatanți Gandhari care încă îl înconjurau din toate părțile, fiul lui Pandu, posesor de mare

198 Numele orașului era Suktimati.

199 Etimologia cuvântului *Gudakesa* ca stăpân al *Gudaka* sau al somnului este fantezistă.

energie, a tăiat capetele multora, numindu-i pe cei pe care îi trimitea astfel. Când războinicii Gandhari erau uciși în jurul lui în luptă, fiul regelui Sakuni a venit înainte pentru a se opune fiului lui Pandu. Către regele Gandhara care lupta cu el, împins de datoria Kshatriya, Arjuna a zis: „Nu am intenția să ucid regii care luptă cu mine, conform poruncilor lui Yudhishthira. Renunță, O, eroule, să lupți cu mine. Nu căuta înfrângerea.” Astfel sfătuit fiind, fiul lui Sakuni, amețit de nebunie, a ignorat acel sfat și a acoperit cu multe săgeți rapide pe eroul Kuru care semăna cu Indra în faptele sale îndeplinite în luptă. Atunci Partha, cu o săgeată în formă de semilună, i-a retezat coroana de pe cap inamicului său. El, cu suflet nemăsurat, a făcut ca acea coroană să fie purtată pe o distanță mare, asemenea capului lui Jayadratha (după ce îl retezase în bătălia de la Kurukshetra). Văzând această faptă, toți războinicii Gandhari s-au umplut de uimire. Faptul că Arjuna le-a cruțat de bunăvoie regele lor le-a fost bine înțeles. Prințul Gandharilor a început apoi să fugă de pe câmpul de luptă, însoțit de toți războinicii săi care semănau cu o turmă de căprioare speriate. Gandharii, de frică, și-au pierdut mințile și au rătăcit pe câmp, incapabili să scape. Arjuna, cu săgețile sale cu cap lat, a retezat capetele multora. Mulți și-au pierdut brațele ca urmare a săgeților lui Arjuna, dar erau atât de amorțiți de frică încât nu erau conștienți de pierderea acelor membre. Adevărat, armata Ghandarei era extrem de afectată de acele săgeți mari pe care Partha le trimitea din *Gandiva*. Acea armată, care atunci era compusă din oameni, elefanți și cai înfricoșați, care pierduse mulți războinici și animale, și care fusese redusă la o gloată și pusă pe fugă, a început să rătăcească și să se învârtă în mod repetat pe câmp. Printre acei inamici care erau astfel măcelăriți, nu se vedea niciunul stând în fața eroului Kuru renumit pentru cele mai mărețe fapte. Nu se vedea nimeni care să poată suporta forța lui Dhananjaya. Atunci mama conducătorului Ghandarilor, plină de frică, împreună cu toți miniștrii de stat în vârstă, a ieșit din cetatea ei, purtând un excelent Arghya pentru Arjuna. Ea i-a interzis fiului său curajos, cu inima tare, să mai lupte și l-a mulțumit pe Jishnu, care nu obosea niciodată de trudă. Puternicul Vibhatsu i-a adus omagiu și a fost înclinat să arate bunătate față de Ghandari. Mângâindu-l pe fiul lui Sakuni, i-a spus: „Nu mi-ai făcut, O, erou cu brațe puternice, ceea ce este pe placul meu, punându-ți inima asupra acestor măsuri de ostilitate. O, ucigaș de eroi, ești fratele meu, O, cel fără de păcat.[200] Amintindu-mi de mama mea Gandhari și de dragul lui Dhritarashtra, nu ți-am luat viața. Din acest motiv, O, rege, ești încă în viață. Mulți dintre supușii tăi, însă, au fost uciși de mine. Nu lăsa să se mai întâmple așa ceva. Încetați ostilitățile. Nu lăsa ca înțelegerea ta să se mai rătăcească. Ar trebui să mergi la sacrificiul de cai al regelui nostru care are loc în ziua de lună plină a lunii Chaitra.”

SECȚIUNEA LXXXV

Vaisampayana a zis: După ce a rostit aceste cuvinte, Partha a plecat, urmând calul care rătăcea la voia lui. Calul de sacrificiu s-a întors apoi pe drumul care ducea spre orașul numit după elefant. Yudhishthira a aflat de la spionii săi că armăsarul se întorsese. Și aflând că Arjuna era nevătămat și sănătos, a fost cuprins de bucurie.[201] Aflând de asemenea isprăvile împlinite de Vijaya în țara Ghandarilor, precum și în alte ținuturi, regele a fost nespus de fericit. Între timp, regele Yudhishthira cel drept, văzând că sosise a douăsprezecea zi a celei de-a doua săptămâni a lunii Magha și observând că și constelația era favorabilă, i-a chemat pe toți frații săi, anume Bhima, Nakula și Sahadeva. Înzestrat cu mare energie, regele, O, tu din neamul lui Kuru, cel mai eminent dintre toți cei cunoscători de datorii, a rostit aceste cuvinte la momentul potrivit. Într-adevăr, cel mai elocvent dintre vorbitori, adresându-i-se lui Bhima, cel dintâi dintre toți luptătorii, a spus: ”Fratele tău mai mic (Arjuna), O, Bhimasena, se întoarce cu calul. Am aflat acest lucru de la oamenii care l-au urmat pe Arjuna. Timpul (pentru sacrificiu) a sosit. Calul de sacrificiu este aproape. Ziua lunii pline din luna Magha este aproape. Luna este pe cale să se termine, O, Vrikodara. Fie, așadar, ca

200 Sakuni era unchiul matern al lui Duryodhana și, prin urmare, și al lui Arjuna. Fiul lui Sakuni și Arjuna erau, așadar, veri.

201 Cuvântul *chara* nu înseamnă întotdeauna spion. Este adevărat că vechii regi ai Indiei aveau spioni, dar aveau și un departament de informații regulat. Sarcina acestor oameni era să trimită rapoarte corecte regelui despre fiecare eveniment important. Scriitorii de știri din perioada musulmană, sau Harkaras, erau succesorii *charasilor* din perioada hindusă.

brahmanii învățați cunoscători ai *Vedelor* să caute un loc de sacrificiu pentru împlinirea cu succes a sacrificiului de cai. Fiind astfel adresat, Bhima s-a supus poruncii regale. El s-a bucurat foarte mult când a aflat că Arjuna cu părul buclat urma să se întoarcă. Apoi, Bhima a plecat cu un număr de oameni care cunoșteau bine regulile de amenajare a terenurilor de sacrificiu și de construire a clădirilor. Și a luat cu el mulți brahmani bine versați în toate riturile sacrificiilor. Bhima a ales un loc frumos și a dispus ca acesta să fie măsurat cuvenit pentru amenajarea incintei de sacrificiu. Numeroase case și palate au fost construite pe el, iar drumuri înalte și largi au fost, de asemenea, trasate. Curând, eroul Kaurava a făcut ca acel loc să fie plin de sute de palate excelente. Suprafața a fost nivelată și făcută netedă cu bijuterii și pietre prețioase, și împodobită cu diverse structuri din aur. Coloane au fost ridicate, ornamentate cu aur strălucitor, și arcuri de triumf înalte și largi au fost, de asemenea, construite pe acea incintă de sacrificiu. Toate acestea au fost făcute din aur curat. Prințul cu suflet drept a dispus, de asemenea, ca apartamente să fie construite cuvenit pentru cazarea doamnelor și a numeroșilor regi care, venind din multe ținuturi, erau așteptați să onoreze sacrificiul cu prezența lor. Fiul lui Kunti a orânduit, de asemenea, să fie ridicate cuvenit multe reședințe pentru Brahmani care urmau să vină din diverse tărâmuri. Apoi, Bhimasena cel cu brațe puternice, la porunca regelui, a trimis mesageri la marii regi ai Pământului. Acei regi, cei mai buni dintre regi, au venit la sacrificiul ecvestru al monarhului Kuru pentru a-i face pe plac. Și au adus cu ei multe pietre prețioase, multe sclave, cai și arme. Sunetele care se ridicau de la acei regi cu suflet măreț, care ședeau în acele pavilioane, atingeau însuși cerurile și semănau cu zgomotul valurilor urlătoare ale oceanului. Regele Yudhishthira, cel care aducea bucurie Kurușilor, a pus la dispoziția monarhilor care veniseră la sacrificiul său diverse feluri de mâncare și băutură, precum și paturi de o frumusețe cerească. Șeful Bharatașilor, anume regele Yudhishthira cel drept, a alocat grajduri pline cu tot felul de cereale, trestie de zahăr și lapte pentru animalele (care veniseră cu oaspeții). La marele sacrificiu al regelui Yudhishthira cel drept, care era înzestrat cu o înaltă înțelepciune, a sosit și un număr mare de *Muni*, toți fiind rostitori ai Brahmanului. Într-adevăr, O, stăpân al Pământului, toți cei mai de frunte dintre clasa celor reînnoiți care trăiau atunci au venit la acel sacrificiu, însoțiți de discipolii lor. Regele Kuru i-a primit pe toți. Regele Yudhishthira, plin de forță, lăsând deoparte orice mândrie, i-a însoțit el însuși pe toți oaspeții săi până la pavilioanele care fuseseră alocate pentru locuința lor. Apoi, toți meșterii și inginerii, după ce au finalizat aranjamentele pentru sacrificiu, l-au informat pe regele Yudhishthira. Auzind că totul era gata, regele Yudhishthira cel drept, plin de vigilență și atenție, s-a bucurat nespus alături de frații săi, toți onorându-l cuvenit.

Vaisampayana a continuat: Când a început marele sacrificiu al lui Yudhishthira, mulți dialecticieni elocvenți au prezentat diverse propoziții și au discutat pe marginea lor, dorind să se învingă unii pe alții.[202] Regii (invitați) au văzut pregătirile excelente ale acelui sacrificiu, asemănătoare cu cele ale șefului însuși al zeilor, făcute, O, Bharata, de Bhimasena. Ei au văzut multe arcade triumfale din aur, și multe paturi, scaune și alte articole de plăcere și lux, și mulțimi de oameni adunate la diverse distracții. Erau și multe ulcioare, vase, cazane, ulcioare cu gura îngustă, capace și dopuri. Regii invitați nu au văzut nimic acolo care să nu fie din aur. Mulți stâlpi de sacrificiu au fost, de asemenea, ridicați, făcuți, conform indicațiilor scripturilor, din lemn și împodobiți cu aur. Înzestrați cu o mare strălucire, aceștia au fost înfipți și dedicați în mod corespunzător (cu *Mantre* scripturale). Regele a văzut din nou toate animalele care aparțin uscatului și toate cele care aparțin apei, adunate acolo cu acea ocazie. Și au văzut multe vite și mulți bivoli și multe bătrâne, și multe animale acvatice, multe fiare sălbatice și multe specii de păsări, și multe exemplare de creaturi vivipare și ovipare, și multe născute din gunoi, și multe aparținând regnului vegetal, și multe animale și plante care trăiesc sau cresc pe munți. Văzând locul sacrificiului astfel împodobit cu animale, vite și cereale, regii invitați s-au umplut de uimire. Mari grămezi de dulciuri scumpe erau gata pentru Brahmani și pentru Vaisya. Și când s-a terminat hrănirea a o sută de mii de Brahmani, tobele și cinelele au fost bătute. Și numărul celor hrăniți era atât de mare încât sunetele tobelor și cinelor au fost auzite în mod repetat, într-adevăr, din zi în zi aceste sunete continuau. Astfel a fost săvârșit acel sacrificiu al regelui Yudhishthira, cel cu inteligență mare. Mulți munți de

202 *Hetuvadinii* sunt dialecticieni sau filosofi care dezbat motivele lucrurilor.

mâncare, O, rege, au fost dedicați cu acea ocazie. Multe iazuri mari de lapte bătut și multe lacuri de *ghee* au fost văzute. În acel mare sacrificiu, O, monarh, a fost văzută întreaga populație a Jamvudwipa, cu toate regatele și provinciile sale, adunată. Mii de națiuni și rase erau prezente acolo. Un număr mare de bărbați, O, șef al neamului Bharata, împodobiți cu ghirlande și purtând cercei din aur, luând în mâini nenumărate vase, au împărțit mâncarea claselor regenerate cu sutele și miile. Însoțitorii Pandavilor au oferit brahmanilor diverse feluri de mâncare și băutură care, în plus, erau atât de scumpe încât erau demne să fie consumate chiar de regi.

SECȚIUNEA LXXXVI

Vaisampayana spuse: Văzându-i pe acești regi — stăpâni ai Pământului — toți cunoscători ai *Vedelor*, sosiți, regele Yudhishthira, adresându-i-se lui Bhimasena, a zis: «O, șef al oamenilor, să li se acorde onorurile cuvenite acestor regi care au venit (la sacrificiul meu), căci acești oameni de frunte sunt toți demni de cele mai înalte onoruri.» Astfel abordat de regele Yudhishthira de mare faimă, fiul lui Pandu, Bhimasena cel cu energie puternică, a făcut cum i s-a poruncit, ajutat de gemeni. Cel mai de frunte dintre toți oamenii, anume Govinda, a sosit acolo, acompaniat de Vrishni, și având-l în frunte pe Valadeva. El a fost însoțit de Yuyudhana și Pradyumna și Gada, și Nisatha și Samvo și Kritavarman. Mărețul războinic pe care îl avea în care, Bhima, le-a oferit cea mai plină de respect închinare. Acești prinți au intrat apoi în palatele, împodobite cu pietre prețioase, care le-au fost alocate. La sfârșitul unei conversații pe care a avut-o cu Yudhishthira, cel care l-a ucis pe Madhu a amintit de Arjuna, care slăbise din cauza multor lupte. Fiul lui Kunti l-a întrebat în mod repetat pe Krishna, cel ce pedepsea dușmanii, despre Arjuna. Celui dintâi al lui Dharma, stăpânul universului, i-a început să vorbească despre Jishnu, fiul lui Sakra. «O, rege, un agent confidențial al meu care locuia în Dwaraka a venit la mine. Îl văzuse pe Arjuna, cel mai de frunte dintre fiii lui Pandu. Într-adevăr, acesta din urmă a slăbit foarte mult din cauza oboselii multor bătălii. O, monarh puternic, acel agent al meu m-a informat că eroul cu brațe puternice este foarte aproape de noi. Îndeplinește tu sacrificiul de cai.» Astfel abordat, regele Yudhishthira cel drept, i-a zis: «Prin noroc, O, Madhava, Arjuna se întoarce nevătămat. Doresc să aflu de la tine, O, cel ce aduce bucurie Yadavașilor, ce s-a spus în această privință de către acel erou cel mai puternic dintre fiii lui Pandu.» Astfel întrebat de regele Yudhishthira cel drept, stăpânul Vrishniilor și al Andhakas, cel mai elocvent dintre oameni, i-a rostit aceste cuvinte acelui monarh cu suflet drept: «Agentul meu, amintindu-și cuvintele lui Partha, mi le-a raportat astfel mie, O, mare rege, — Yudhishthira, O, Krishna, să i se spună aceste cuvinte ale mele când va veni vremea. O, șef al Kauravașilor, mulți regi vor veni (la sacrificiul tău). Când vor sosi, onoruri mari trebuie să li se acorde. Aceasta ar fi, într-adevăr, demnă pentru noi. O, dătătorule de onoruri, regele ar trebui informat în continuare la cererea mea că trebuie să facă ceea ce este necesar pentru a preveni o măcelărire similară cu cea care a avut loc în timpul prezentării Arghya (cu ocazia sacrificiului *Rajasuya*). Fie ca și Krishna să aprobe acest lucru. Să nu fie, O, rege, poporul măcelărit din cauza resentimentului regilor. Omul meu a mai raportat, O, rege, aceste cuvinte ale lui Dhananjaya. Ascultă cum le repet: «O, monarh, conducătorul Manipurei, fiul meu drag Vabhruvahana, va veni la sacrificiu. Onorează-l cuvenit pentru mine. O, puternice. El îmi este întotdeauna atașat și profund devotat.» – Auzind aceste cuvinte, regele Yudhishthira cel drept, le-a aprobat și a spus următoarele:

SECȚIUNEA LXXXVII

Yudhishthira a zis: Am auzit, O Krishna, cuvintele tale plăcute. Sunt asemenea celor ce li se cuvine să fie rostite de tine. Plăcute și dulci ca nectarul sunt ele, într-adevăr, îmi umplu inima de mare plăcere, O puternicule. O Hrishikesa, am auzit că nenumărate au fost bătăliile pe care Vijaya le-a purtat cu regii Pământului. Din ce motiv este Partha întotdeauna separat de ușurință și confort? Vijaya este extrem de inteligent. Aceasta, prin urmare, îmi rănește foarte mult inima. Gândesc mereu, O Janarddana, când sunt retras de la afaceri, la Jishnu, fiul Kuntăi. Soarta acelui slujitor voios al Panduilor este extrem de nenorocită. Corpul său are toate semnele propice. Ce, totuși, O

Krishna, este semnul acela din corpul său excelent în virtutea căruia el trebuie să suporte mereu nenorocire şi disconfort? Acest fiu al Kuntăi trebuie să suporte o parte de nefericire extrem de mare. Nu văd nicio indicaţie blamabilă în corpul său. De tine se cuvine să-mi explici cauza, dacă merit să o aud." Astfel adresat, Hrishikesa, cel care sporeşte gloria prinţilor Bhoja, după ce s-a gândit mult timp, a răspuns astfel: „Nu văd niciun defect lăudabil la acest prinţ, în afară de aceea că pomeţii acestui leu printre oameni sunt puţin prea înalţi. În virtutea acestui lucru, acel proroc al oamenilor se află mereu pe drum. Chiar nu văd nimic altceva în virtutea căruia el ar putea fi făcut atât de nefericit." Astfel informat de Krishna cel cu mare inteligenţă, acel proroc al oamenilor, anume regele Yudhishthira, i-a spus şefului Vrishnilor că aşa era. Prinţesa Draupadi, însă, l-a privit pe Krishna furioasă şi cu coada ochiului (căci nu putea suporta atribuirea niciunei greşeli lui Arjuna). Ucigaşul lui Kesi, anume Hrishikesa, a aprobat acea indicaţie de iubire (pentru prietenul său) pe care prinţesa Panchalei, care era şi ea prietena sa, a afişat-o.[203] Bhimasena şi ceilalţi Kuruşi, inclusiv preoţii de sacrificiu, care au auzit de victoriile plăcute ale lui Arjuna în urmarea calului, au fost extrem de încântaţi. În timp ce discutau despre Arjuna, un mesager a venit de la acel erou cu suflet nobil, purtând un mesaj de la el. Mergând în faţa regelui Kuru, mesagerul inteligent şi-a plecat capul în semn de reverenţă şi l-a informat despre sosirea acelui proroc al oamenilor, anume Phalguna. La primirea acestei veşti, lacrimi de bucurie i-au acoperit ochii regelui. Mari daruri au fost făcute mesagerului pentru veştile foarte plăcute pe care le adusese. În a doua zi de atunci, s-a auzit un zgomot puternic când a sosit acel bărbat în frunte, acel şef al Kuruşilor. Praful ridicat de copitele calului său, în timp ce mergea în strânsă apropiere de Arjuna, arăta la fel de frumos ca cel ridicat de calul ceresc Uchchaisravas. Şi pe măsură ce Arjuna înainte a mers, a auzit multe cuvinte pline de bucurie rostite de către cetăţeni. „Din bun noroc, O, Partha, eşti scăpat de pericol. Laudă ţie şi regelui Yudhishthira! Cine altcineva în afară de Arjuna ar putea să se întoarcă după ce a făcut calul să rătăcească pe tot Pământul şi după ce a învins toţi regii în bătălie? Nu am auzit de o astfel de ispravă să fi fost realizată nici măcar de Sagara şi alţi regi cu suflet nobil din antichitate. Regii viitori nu vor putea niciodată să înfăptuiască o faptă la fel de dificilă, O, cel dintâi dintre neamul lui Kuru, ca aceasta pe care tu ai realizat-o." Ascultând astfel de cuvinte, plăcute urechii, ale cetăţenilor, Phalguna cel cu suflet drept a intrat în incinta de jertfă. Atunci regele Yudhishthira cu toţi miniştrii săi, şi Krishna, cel care dă bucurie iadurilor, avându-l pe Dhritarashtra în faţă, au ieşit să-l primească pe Dhananjaya. După ce a sărutat picioarele tatălui său (Dhritarashtra), şi apoi pe regele Yudhishthira cel drept şi cu mare înţelepciune, şi după ce i-a venerat pe Bhima şi pe alţii, l-a îmbrăţişat pe Kesava. Venit în întâmpinare de toţi şi venerându-i şi el la rândul său potrivit rânduielilor cuvenite, viteazul cu braţe puternice, însoţit de acei prinţi, s-a odihnit ca un om naufragiat aruncat de valuri care se odihneşte ajungând la ţărm. Între timp, regele Vabhruvahan cu mare înţelepciune, însoţit de mamele sale (Chitrangada şi Ulupi), a venit în capitala Kuru. Prinţul cel cu braţe puternice şi-a salutat cuvenit toţi seniorii din neamul Kuru şi pe ceilalţi regi prezenţi acolo, şi a fost onorat de toţi la rândul său. Apoi a intrat în reşedinţa excelentă a bunicii sale Kunti.

SECŢIUNEA LXXXVIII

Vaisampayana a spus: Intrând în palatul Pandavaşilor, prinţul cu braţe puternice şi-a salutat bunica cu accente liniştitoare şi dulci. Apoi, regina Chitrangada şi (Ulupi), fiica (şarpelui) Kauravya, s-au apropiat împreună de Partha şi Krishna cu umilinţă. Apoi s-au întâlnit cu Subhadra şi celelalte doamne din neamul Kuru cu toate formalităţile cuvenite. Kunti le-a dăruit multe pietre preţioase şi lucruri scumpe. Draupadi şi Subhadra şi celelalte doamne din neamul Kuru le-au făcut tuturor daruri. Cele două doamne s-au stabilit acolo, folosind paturi şi scaune scumpe, tratate cu afecţiune şi respect chiar de către Kunti, din dorinţa de a-i face pe plac lui Partha. Regele Vabhruvahana, de mare energie, cinstit cuvenit (de Kunti), l-a întâlnit apoi pe Dhritarashtra conform riturilor cuvenite. Mergând apoi la regele Yudhishthira şi Bhima şi la ceilalţi Pandavaşi, puternicul

203 Este demn de remarcat faptul că Draupadi era întotdeauna numită de *Krishna sakhi* sau „prietenă". Krishna era foarte cavaleresc faţă de sexul opus într-o epocă în care femeile erau considerate în mod universal inferioare bărbaţilor.

prinț din Manipura i-a salutat pe toți cu umilință. Toți l-au îmbrățișat cu mare afecțiune și l-au cinstit cuvenit. Și acei puternici călăreți de carete s-au bucurat foarte mult, i-au făcut mari daruri de avere. Regele din Manipura s-a apropiat apoi cu umilință de Krishna, acel erou înarmat cu disc și buzdugan, ca un al doilea Pradyumna apropiindu-se de tatăl său. Krishna i-a dăruit regelui un car de luptă foarte scump și excelent, împodobit cu aur și la care erau înhămați cai excelenți. Apoi regele Yudhishthira cel drept, și Bhima, și Phalguna, și gemenii, l-au cinstit pe rând și i-au făcut daruri scumpe fiecăruia. În a treia zi, înțeleptul Vyasa, fiul Sativei, cel mai eminent dintre cei elocvenți, apropiindu-se de Yudhishthira, a spus: ”Din această zi, O fiu al lui Kunti, să-ți începi sacrificiul. Timpul pentru el a sosit. Momentul începând ritul este aproape. Preoții te îndeamnă. Fie ca sacrificiul să fie făcut astfel încât nicio parte să nu fie defectuoasă. Datorită cantității foarte mari de aur necesară pentru acest sacrificiu, acesta a ajuns să fie numit sacrificiul de aur din belșug. Fă și tu, O mare rege, ca Dakshina acestui sacrificiu să fie de trei ori mai mare decât cea prevăzută. Fie ca meritul sacrificiului tău să crească de trei ori. Brahmanii sunt competenți pentru acest scop.[204] Ajungând la meritele a trei sacrificii de cai, fiecare cu daruri din belșug, vei fi eliberat, O rege, de păcatul de a-ți fi ucis neamul. Baza pe care o efectuează cineva la încheierea sacrificiului de cal, O monarh, este foarte purificatoare și aducătoare de cel mai înalt merit. Acel merit va fi al tău, O rege al neamului Kuru. Astfel îndemnat de Vyasa cu inteligență nemăsurată, Yudhishthira cel plin de dreptate și de mare energie a suferit Diksha pentru efectuarea sacrificiului de cal.[205] Monarhul cu brațe puternice a efectuat apoi marele sacrificiu de cal caracterizat prin daruri de hrană și prezente din belșug și capabil să fructifice fiecare dorință și să producă fiecare merit. Preoții, bine versați în *Vede*, au efectuat fiecare rit cuvenit, mișcându-se în toate direcțiile. Toți erau bine pregătiți și omniprezenți. În nimic nu a existat o abatere de la ordine și nimic nu a fost făcut greșit. Acei primii dintre cei reînnoiți au urmat procedura așa cum este stabilită (în scripturi) și așa cum ar trebui urmată în acele puncte despre care nu există indicații.[206] Acei mai buni dintre cei reînnoiți, după ce au efectuat mai întâi ritul numit *Pravargya*, altfel numit Dharma, au trecut apoi cuvenit prin ritul *Abhishava*, O rege.[207] O acei primii dintre cei care beau Soma, O monarh, extrăgând sucul de Soma, au efectuat apoi ritul *Savana* urmând instrucțiunile scripturilor. Dintre cei care au venit la acel sacrificiu, nu s-a putut vedea niciunul care să fie fără chef, niciunul sărac, niciunul flămând, niciunul cufundat în tristețe și niciunul care să pară vulgar. Bhimasena, de puternică energie, la comanda regelui, a făcut să fie distribuit necontenit alimente celor care doreau să mănânce. Urmând prescripțiile scripturilor, preoții, pricepuți în ritualuri de jertfă de tot felul, îndeplineau în fiecare zi toate acțiunile necesare pentru a finaliza marea jertfă. Printre Sadasayas regelui Yudhishthira, cel de mare înțelepciune, nu se găsea niciunul care să nu fie versat în cele șase ramuri ale învățăturii (vedice). Nu era niciunul dintre ei care să nu fie un observator al jurămintelor, niciunul care să nu fie un *Upadhyaya*; niciunul care să nu fie versat în disputele dialectice. Când a venit timpul ridicării țărușului de jertfă, O, cel mai de frunte al rasei lui Bharata, șase țăruși au fost așezați, confecționați din Vilwa,[208] șase confecționați din Khadira și șase confecționați din Saravarnin. Doi țăruși au fost așezați de preoți, confecționați din Devadaru în acea jertfă a regelui Kuru, și unul confecționat din

---

204 Sensul este următorul: pentru un sacrificiu de cal, Dakshina sau darul sacrificial, care trebuie plătit principalului Ritwija sau distribuit între toți Ritwijas, inclusiv ceilalți Brahmanas, trebuie să fie de o anumită valoare. Vyasa îl sfătuiește pe Yudhishthira să tripleze Dakshina față de valoarea impusă. Prin creșterea Dakshina, meritul celui care aduce sacrificiul va crește în mod corespunzător.

205 *Diksha* este ceremonia de inițiere. Se rostesc anumite *mantre* în care se declară intenția de a îndeplini ceea ce se dorește a fi îndeplinit.

206 *Karma* unui sacrificiu sau ritual religios este procedura. Aceasta este, desigur, stabilită în scripturile privind ritualul. Există însă anumite acte care, deși nu sunt stabilite, ar trebui să fie îndeplinite în conformitate cu deducții rezonabile. Prin urmare, ceea ce se spune în a doua linie a paginii 152 din 20 este că procedura a fost respectată în totalitate, atât în forma stabilită, cât și în conformitate cu deducțiile.

207 *Pravargya* este un ritual preliminar special realizat în cadrul unui sacrificiu. „*Abhishva*” este extragerea sucului plantei Soma după consacrarea acesteia cu *mantre*.

208 Vitwa este *Egle marmelos*, Linn. Khadira este *Acacia catechu*. Linn, sau Mimosa catechu; Saravarnin este denumit altfel, după cum explică Nilakantha, Palasa. Este *Butea frondosa* din Roxburgh. Devadaru este *Pinus Deodara* din Roxburgh, sau *Cedruz Deodara*. Sleshmataka este un copac mic identificat cu *Cordia latijblia*. Aici probabil se referă la un alt copac.

Sleshmataka. La comanda regelui, Bhima a făcut să fie aşezaţi şi alţi ţăruşi, doar de dragul frumuseţii, confecţionaţi din aur. Împodobiţi cu veşminte fine - furnizate de înţeleptul regal, acei ţăruşi străluceau acolo ca Indra şi zeităţile cu cei şapte Rishi cereşti stând în jurul lor în Rai. O serie de cărămizi de aur au fost făcute pentru a construi cu ele un Chayana. Chayana realizat semăna în frumuseţe cu cel care fusese făcut pentru Daksha, stăpânul creaturilor (cu ocazia marii sale jertfe). Chayana măsura optzeci coţi şi patru straturi sau niveluri. Un pasăre de aur, în forma lui Garuda, a fost apoi făcută, având trei unghiuri.[209] Urmând prescripţiile scripturilor, preoţii de mare învăţătură au legat apoi cuvenit de ţăruşi atât animale, cât şi păsări, alocându-le fiecărei divinităţi anume.[210] Tauri, de asemenea, acele calificări menţionate în scripturi, şi animale acvatice au fost legate în mod corespunzător de ţăruşi după ce ritualurile referitoare la focul de jertfă fuseseră îndeplinite. În acea jertfă a fiului cu suflet nobil al lui Kunti, trei sute de animale au fost legate de ţăruşii aşezaţi, inclusiv acel desăvârşit dintre cai. Acea jertfă arăta deosebit de frumoasă, ca şi cum ar fi fost împodobită cu Rishi cereşti, cu Gandharva cântând în cor şi diversele neamuri de Apsara dansând în veselie. De asemenea, era plină de Kimpuruşa şi împodobită cu Kinnara. În jurul ei erau aşezăminte de Brahmine încoronate cu succes ascetic. Zilnic se vedeau ucenicii lui Vyasa, acei desăvârşiţi dintre cei regeneraţi, care sunt compilatori ai tuturor ramurilor învăţăturii şi versaţi în ritualurile de jertfă. Acolo erau Narada şi acolo era Tumvuru de mare strălucire. Acolo erau Viswavasu şi Chitrasena şi alţii, toţi fiind pricepuţi în muzică. La intervale între ritualurile de jertfă, acei Gandharva, pricepuţi în muzică şi versaţi în dans, obişnuiau să-i încânte pe Brahmani care erau angajaţi în jertfă.

SECŢIUNEA LXXXIX

Vaisampayana spuse: După ce au gătit, conform riturilor cuvenite, celelalte animale excelente care fuseseră jertfite, preoţii au jertfit apoi, în conformitate cu învăţăturile scripturilor, acel armăsar (care cutreierase întreaga lume). După ce au tăiat acel cal în bucăţi, conform îndrumărilor scripturale, au aşezat-o pe Draupadi, cu inteligenţă mare, înzestrată cu cele trei cerinţe — *mantre*, obiecte şi devotament — lângă animalul tăiat. Brahmanii, cu minţi reci, luând şunca acelui armăsar, au gătit-o cuvenit, O, vlăstar al neamului lui Bharata. Regele Yudhishthira cel drept, împreună cu toţi fraţii săi mai mici, au mirosit, conform scripturilor, fumul, capabil să cureţe de orice păcat, al şuncii gătite astfel. Celelalte membre, O, rege, ale acelui cal, au fost aruncate în foc de către cei şaisprezece preoţi jertfitori, înzestraţi cu înţelepciune mare. După ce au încheiat astfel jertfa acelui monarh, care era înzestrat cu energia lui Śakra însuşi, ilustrul Vyasa, cu discipolii săi, l-au lăudat foarte mult pe rege. Apoi Yudhishthira a dăruit brahmanilor o mie de *crore* de *nişka* de aur, iar lui Vyasa i-a dăruit întregul Pământ. Vyasa, fiul Satei, după ce a acceptat Pământul, i s-a adresat acelui fruntaş al neamului lui Bharata, regele Yudhishthira cel drept, şi i-a spus: «O, cel mai bun dintre regi, Pământul pe care mi l-ai dat ţi-l returnez ţie. Tu dă-mi valoarea de cumpărare, căci brahmanii sunt doritori de bogăţii (şi nu au niciun folos de Pământ).» Yudhishthira cel cu înalt suflet şi cu mare inteligenţă, rămânând cu fraţii săi în mijlocul regilor invitaţi la jertfa sa, le-a spus acelor brahmani: «Dakshina (darul) stabilită în scripturi pentru marele sacrificiu al calului este Pământul. De aceea, eu am dăruit preoţilor jertfitori Pământul cucerit de Arjuna. Voi, fruntaşi ai brahmanilor, mă voi retrage în pădure. Împărţiţi Pământul între voi. Într-adevăr, împărţiţi Pământul în patru părţi, conform celor făcute la sacrificiul *Chaturhotra*. Voi, cei mai buni dintre cei reînviaţi, nu doresc să-mi însuşesc ceea ce aparţine acum brahmanilor. Chiar acesta, voi, învăţaţi brahmani, a fost gândul pe care l-am purtat întotdeauna eu şi fraţii mei.» Când regele rosti aceste cuvinte, fraţii săi şi Draupadi au spus şi ei: „*Da, aşa este*.” Marea senzaţie a fost creată de acest anunţ. Apoi, O, Bharata, s-a auzit o voce invizibilă în ceruri, zicând: „*Excelent, Excelent!*” S-au înălţat şi şoapte ale mulţimilor de Brahmani în timp ce vorbeau. Krishna, născut pe insulă, lăudându-l mult, i-a vorbit din nou lui Yudhishthira, în prezenţa brahmanilor, spunând: „Pământul mi-a fost dat de tine. Eu,

209 Este dificil să înţelegem ce erau aceste construcţii sau figuri. Probabil erau figuri desenate pe altarul de sacrificiu, cu praf de aur. În prezent, se foloseşte orez pudră, colorat în roşu, galben, albastru etc.

210 Fiecare animal ar trebui să fie pe placul unei anumite zeităţi.

însă, ţi-l dau înapoi. Tu, dă acestor brahmani aur. Fie ca Pământul să fie al tău." Apoi Vasudeva, adresându-se regelui Yudhishthira cel drept, a spus: „Se cuvine să faci aşa cum ţi s-a poruncit de către ilustrul Vyasa." Astfel vorbit, cel dintâi al rasei Kuru, împreună cu toţi fraţii săi, s-a bucurat în suflet şi a dăruit milioane de monede de aur, de fapt, triplând Dakshina-ul hotărât pentru sacrificiul calului. Niciun alt rege nu va putea realiza ceea ce a realizat regele Kuru în acea ocazie, în felul lui Marutta. Acceptând acea avere, înţeleptul născut pe insulă, Krishna, de o mare învăţătură, a dat-o preoţilor jertfei, împărţind-o în patru părţi. Plătind acea bogăţie ca preţ pentru Pământ, Yudhishthira, curăţat de păcatele sale şi asigurat de Rai, s-a bucurat împreună cu fraţii săi. Preoţii de sacrificii, având acea cantitate nelimitată de bogăţii, le-au distribuit cu bucurie brahmanilor, conform dorinţei fiecărui beneficiar. Brahmanii şi-au împărţit între ei, cu permisiunea lui Yudhishthira, diversele podoabe de aur aflate în incinta sacrificiului, inclusiv arcele triumfale, ţăruşii, urcioarele şi diverse tipuri de vase. După ce brahmanii au luat cât au dorit, bogăţia rămasă a fost luată de Kshatriyi, Vaisyas, Sudras şi diverse triburi de Mlecchi. Astfel mulţumiţi de darurile regelui Yudhishthira, cel cu inteligenţă mare, brahmanii, plini de bucurie, s-au întors la lăcaşurile lor respective. Sfântul şi ilustrul Vyasa a prezentat cu respect partea sa, care era foarte mare, din acel aur către Kunti. Primind acest dar de afecţiune de la socrul ei, Pritha a devenit veselă şi l-a dedicat îndeplinirii diverselor acte de merite. Regele Yudhishthira, după ce s-a scăldat la încheierea sacrificiului şi a fost curăţat de toate păcatele, a strălucit în mijlocul fraţilor săi, onorat de toţi, ca şi regele celest în mijlocul locuitorilor Raiului. Fiii lui Pandu, înconjuraţi de regii adunaţi, arătau la fel de minunaţi, O, rege, ca planetele în mijlocul stelelor. Acelor regi le-au făcut daruri de diverse bijuterii şi pietre preţioase, elefanţi şi cai şi podoabe de aur, şi sclave şi haine şi cantităţi mari de aur. Într-adevăr, fiul Prithăi, distribuind acea bogăţie nenumărată monarhilor invitaţi, a strălucit, O, rege, ca Vaisravana, stăpânul comorilor. Chemându-l apoi pe viteazul rege Vabhruvahana, Yudhishthira i-a dat diverse tipuri de bogăţii în belşug şi i-a dat permisiunea să se întoarcă acasă. Fiul lui Pandu, pentru a-şi mulţumi sora Dussala, i-a aşezat nepotul-copil în regatul său strămoşesc. Regele Kuru, Yudhishthira, având un control deplin asupra simţurilor sale, i-a trimis apoi pe regii adunaţi, toţi fiind clasificaţi şi onoraţi corespunzător de el.[211] Fiul ilustru al lui Pandu, acel pedepsitor al duşmanilor, l-a venerat apoi cuvenit pe marele Govinda şi pe marele Valadeva, şi pe miile de alţi viteji Vrishni, având-l pe Pradyumna în frunte. Ajutat de fraţii săi, i-a trimis apoi să se întoarcă la Dwaraka. Astfel a fost celebrat sacrificiul regelui Yudhishthira cel drept, care s-a distins printr-o abundenţă mare de hrană şi bogăţii şi bijuterii şi pietre preţioase şi oceane de vinuri de diferite feluri. Erau lacuri al căror nămol era făcut din *ghee* şi munţi de mâncare. Erau, de asemenea, O, şef al rasei lui Bharata, mlaştini de râuri făcute din băuturi având cele şase tipuri de gust. Nu se numărau oamenii angajaţi în prepararea şi mâncarea dulciurilor numite Khandavaraga, nici animalele sacrificate pentru hrană.[212] Spaţiul vast era plin de oameni îmbătaţi de vin şi de fete tinere pline de bucurie. Terenurile extinse răsunau constant de sunetul tobelor şi de trâmbiţele de scoici. Cu acestea toate, sacrificiul a devenit extrem de plăcut. „Să se dea lucruri plăcute," – „Să se mănânce mâncare plăcută," – erau sunetele auzite în mod repetat zi şi noapte la acel sacrificiu. Era ca un mare festival, plin de oameni plini de bucurie şi mulţumiţi. Oamenii din diverse tărâmuri vorbesc despre acel sacrificiu şi în ziua de azi. După ce a revărsat bogăţii în torente, şi diverse obiecte de dorinţă, şi bijuterii şi pietre preţioase, şi băuturi de feluri diferite, cel dintâi din rasa lui Bharata, curăţat de toate păcatele sale şi cu scopul îndeplinit, a intrat în capitala sa.

SECŢIUNEA XC

Janamejaya a spus: Se cuvine să-mi povesteşti despre vreun incident minunat care a avut loc la sacrificiul bunicilor mei.

---

211 *Suvihhaklan* sugerează că aceştia erau clasificaţi sau grupaţi în mod corespunzător, astfel încât să nu existe dispute sau nemulţumiri între ei cu privire la chestiuni de precedenţă.

212 Nilakantha explică că *Khandavaraga* era făcut din piper *longum* şi ghimbir uscat (pulbere), şi suc de *Phaseolus Mungo*, cu zahăr. Probabil, este identic cu ceea ce se numeşte acum *Mungka laddu* în bazarurile oraşelor indiene.

Vaisampayana a spus: Ascultă, O, rege al celor mai mari regi, un incident extrem de minunat care a avut loc, O, monarh puternic, la încheierea acelui mare sacrificiu de cal. După ce toți fruntașii de Brahmani, toate rudele, apropiații și prietenii, toți săracii, orbii și neajutoraţii au fost mulțumiți, O, cap al rasei Bharata, când darurile făcute din belșug erau lăudate pe toate părțile, într-adevăr, când flori plouau pe capul regelui Yudhishthira cel drept, o mangustă cu ochi albaștri, O, fără de păcat, cu o parte a corpului transformată în aur, a venit acolo și a vorbit cu o voce la fel de puternică și profundă ca tunetul. Repetând în mod repetat astfel de sunete profunde și speriind astfel toți animalele și păsările, acel locuitor mândru al unei găuri, cu corp mare, a vorbit cu o voce umană și a spus: „Voi, regi, acest mare sacrificiu nu este egal cu un *prastha* de orz măcinat dat de un Brahmana liberal din Kurukshetra care ținea jurământul Unccha.” Auzind aceste cuvinte ale mangustei, O rege, toți acei fruntași de Brahmani au fost plini de uimire. Apropiindu-se de mangustă, ei l-au întrebat, spunând: „De unde ai venit la acest sacrificiu, acest loc de refugiu al celor buni și pioși? Care este întinderea puterii tale? Ce învățătură ai? Și care este refugiul tău? Cum să te cunoaștem că astfel ne cenzurezi sacrificiul nostru? Fără a fi nesocotit nicio porțiune din scripturi, tot ce trebuia făcut a fost îndeplinit aici conform scripturilor și în armonie cu rațiunea, cu ajutorul diverselor rituri de sacrificiu. Cei demni de venerație au fost veneraţi cuvenit aici conform căii indicate de scripturi. Libațiile au fost turnate pe focul sacru cu ajutorul *mantrelor* potrivite. Ceea ce trebuia dat a fost dăruit fără mândrie. Clasa celor reînnoiți a fost satisfăcută cu daruri de felurite feluri. Kshatriyii au fost satisfăcuți cu lupte purtate după metode drepte. Bunicilor le-au făcut plăcere *Sraddhas* (ritualuri de comemorare). Vaisyii au fost satisfăcuți de protecția oferită lor, iar multe dintre femeile de seamă au fost satisfăcute prin îndeplinirea dorințelor lor. Sudrașii au fost satisfăcuți de vorbele blânde, iar alții de rămășițele averii înlesnite adunate la fața locului. Rudele și înapoiații au fost satisfăcuți de puritatea comportamentului afișat de regele nostru. Zeii au fost satisfăcuți de libațiile de unt clarificat și de faptele de merit, de dependenții și adepții de protecție. Așadar, ceea ce este adevărat, declară cu adevărat acestor Brahmani. Într-adevăr, declară ceea ce este pe placul scripturilor și al experienței reale, fiind întrebat de Brahmani nerăbdători să afle. Cuvintele tale par să ceară credit. Ești înțelept. De asemenea, porți o formă cerească. Ai venit în mijlocul brahmanilor învățați. Se cuvine să te explici.” Astfel abordați de acei oameni reînnoiți, mangusta, zâmbind, le-a răspuns astfel. „Voi, reînnoiți, cuvintele pe care le-am rostit nu sunt false. Nici nu le-am spus din mândrie. Ceea ce am spus ați auzit cu toții. Voi, cei mai de seamă dintre cei reînnoiți, acest sacrificiu nu este egal în merit cu darul unui *prastha* de orz măcinat. Fără îndoială, aș spune asta, voi, cei mai de seamă dintre Brahmani. Ascultați-mă cu atenție nedivizată în timp ce vă povestesc ce mi s-a întâmplat cu adevărat. Minunat și excelent a fost evenimentul care a avut loc. A fost martor și consecințele sale au fost simțite de mine. Incidentul se referă la un Brahmana liberal care locuia în Kurukshetra urmând jurământul *Unccha* (de a aduna spice căzute). În urma acestui incident, el a ajuns în Rai, voi, reînnoiți, împreună cu soția, fiul și nora sa. Și în urma celor întâmplate atunci, jumătate din corpul meu s-a transformat în aur.”

Mangusta a continuat: „Voi, cei care vă regenerați, vă voi spune curând care a fost rodul excelent al darului făcut de un Brahmana, o măsură foarte mică (de orz măcinat) obținută prin mijloace lămuritoare. Pe acel loc pământesc drept, cunoscut sub numele de Kurukshetra, care este lăcașul multor oameni drepți, trăia un Brahman care îndeplinea ceea ce se numește jurământul *Unccha*. Acest mod de viață este asemănător cu cel al porumbelului.[213] A locuit acolo cu soția, fiul și noră-sa și practica penitențe. Cu suflet drept și cu simțurile sub control complet, a adoptat modul de viață urmat de papagal. Cu jurăminte excelente, obișnuia să mănânce în fiecare zi la a șasea diviziune.[214] Dacă nu era nimic de mâncat la a șasea diviziune a zilei, acel excelent Brahman ținea post în acea zi și mânca în ziua următoare la a șasea diviziune. Cu altă ocazie, voi, Brahmanilor, a avut loc o foamete cumplită în țară. În acel timp nu se stocase nimic în casa acelui Brahman drept. Plantele și ierburile se uscaseră și întreaga împărăție devenise lipsită de provizii alimentare. Când

213 Jurământul *unccha* constă în a se hrăni cu boabe de porumb culese de pe câmp, după felul porumbeilor, după ce recolta a fost tăiată și strânsă de proprietari.

214 Ziua de 12 ore este împărțită în 8 diviziuni.

au venit orele obişnuite pentru masă, Brahmanul nu avea ce să mănânce. Acest lucru s-a întâmplat zi de zi. Toţi membrii familiei sale erau afectaţi de foame, dar erau obligaţi să-şi petreacă zilele cum puteau mai bine. Într-o zi, în luna Jaishtha, în timp ce Soarele era la meridian, Brahmanul era ocupat cu culesul grăunţelor de orz. Afectat de căldură şi foame, el practica chiar şi această penitenţă. Incapabil să obţină grăunţe de orz, Brahmanul a fost curând epuizat de foame şi muncă. Într-adevăr, împreună cu toţi membrii familiei sale, nu avea mâncare de mâncat. Acel cel mai bun dintre Brahmanas a trecut zilele în mare suferinţă. Într-o zi, după ce a trecut a şasea diviziune, a reuşit să obţină un *prastha* de orz. Acest orz a fost apoi redus de acei asceţi la pulbere pentru a face din el ceea ce se numeşte *Saktu*. După ce şi-au terminat recitările tăcute şi celelalte ritualuri zilnice, şi după ce au turnat cuviincios libaţii pe focul sacru, acei asceţi au împărţit acea mică măsură de orz măcinat între ei, astfel încât partea fiecăruia a ajuns la măsura unui *Kudava*.[215] În timp ce se pregăteau să ia loc la masă, un oaspete sosise la sălaşul lor. Văzând persoana care venise ca oaspete, toţi se bucurară nespus. Într-adevăr, văzându-l, îl salutară şi îi adresară obişnuitele întrebări despre stare de bine. Ei erau cu minţi curate, stăpâniţi, înzestraţi cu credinţă şi control asupra patimilor. Eliberaţi de răutate, ei biruiseră mânia. Posesori de evlavie, nu erau niciodată mâhniţi la vederea fericirii altor oameni. Aruncaseră mândria, trufia şi furia. Într-adevăr, erau cunoscători ai oricărei datorii, voi, cei mai de frunte dintre cei reînnoiţi. Informându-şi oaspetele despre penitenţele lor şi despre rasa sau familia din care proveneau, şi aflând în schimb de la el acele amănunte, l-au făcut pe oaspetele lor flămând să intre în coliba lor. Adresându-i-se, i-au spus: „Acesta este Arghya pentru tine. Această apă este pentru spălarea picioarelor tale. Aici sunt împrăştiate nişte iarbă Kusa pentru locul tău de şedere, O, fără de păcat. Iată nişte Saktu curat dobândit prin mijloace legale, O, puternicule. Dat de noi, O, cei mai de frunte dintre cei reînnoiţi, primeşte-l tu.” Astfel abordat de ei, acel Brahmana acceptă Kudava de orz măcinat care i se oferea şi îl mâncă pe tot. Dar foamea lui, O, rege, nu fu potolită de ceea ce mâncase. Brahmana, în îndeplinirea jurământului *Unccha*, văzând că foamea oaspetelui său rămânea neîmplinită, începu să se gândească ce altă mâncare i-ar putea oferi pentru a-l mulţumi. Atunci soţia lui i-a spus: „Să i se dea partea mea. Să fie mulţumit acest cel mai de frunte dintre cei reînnoiţi şi apoi să plece unde doreşte el.” Ştiind că soţia lui castă, care spunea asta, era ea însăşi chinuită de foame, acel cel mai bun dintre Bramani nu putea fi de acord ca partea ei de orz măcinat să fie dată oaspetelui. Într-adevăr, acel cel mai bun dintre Brahmani, înzestrat cu erudiţie, ştiind din propria sa stare că soţia lui bătrână, istovită de muncă, lipsită de vlagă şi neajutorată, era ea însăşi chinuită de foame şi văzând-o pe acea doamnă care slăbise ca piele şi os zvâcnind de slăbiciune, i-a vorbit şi i-a spus: „O, frumoaso, chiar şi animalele, chiar şi viermii şi insectele sunt hrănite şi protejate de soţii. Nu se cuvine deci să spui aşa ceva. Soţia îl tratează pe soţul ei cu bunătate şi îl hrăneşte şi îl protejează. Totul ce ţine de religie, plăcere şi bogăţie, îngrijirea atentă, descendenţi pentru perpetuarea rasei, depind de soţie. Într-adevăr, meritele propriei persoane, precum şi ale strămoşilor ei decedaţi, depind şi ele de ea. Soţia trebuie să-şi cunoască stăpânul după faptele sale. Într-adevăr, omul care nu-şi protejează soţia capătă mare infamie aici şi merge în Iad după moarte. Un astfel de om cade chiar şi dintr-o poziţie de mare renume şi nu reuşeşte niciodată să dobândească regiuni de fericire în cele de apoi.” Astfel abordată, ea i-a răspuns, spunând: „O, reînnoitule, faptele noastre religioase şi averea sunt unite. Ia tu o pătrime din acest orz. Într-adevăr, fii mulţumit cu mine. Adevărul, plăcerea, meritul religios şi Raiul, aşa cum pot fi dobândite prin calităţile bune ale femeilor, precum şi toate dorinţele lor, O, cel mai de frunte dintre cei reînnoiţi, depind de soţ. În procrearea urmaşilor, mama contribuie cu sângele ei. Tatăl contribuie cu sămânţa sa. Soţul este cea mai înaltă divinitate a soţiei. Prin harul soţului, femeile obţin atât plăcere, cât şi urmaşi ca răsplată. Eşti Pali-ul meu (domnul meu) pentru protecţia pe care mi-o oferi. Eşti Bhartri-ul meu pentru mijloacele de subzistenţă pe care mi le oferi. Eşti, din nou, cel care îmi dăruieşte un fiu. Prin urmare, (în schimbul atâtor favoruri), ia partea mea de orz şi dă-o oaspetelui. Copleşit de decrepitudine, eşti înaintat în vârstă. Mânat de foame, eşti extrem de slăbit. Uzat de posturi, eşti mult prea emaciat. (Dacă tu ai fi putut renunţa la partea ta, de ce nu aş putea eu să renunţ la a mea?)” Astfel îndemnat de ea, acesta i-a luat partea de orz măcinat şi, adresându-i-se oaspetelui, a zis: „O, regenerate, O, cel mai bun dintre oameni, primeşte şi această măsură de orz

215 Un *prastha* este format din patru *Kudava*. Un *Kudava* este egal cu aproximativ douăsprezece mâini duble.

măcinat.” Brahmanul, după ce a acceptat acea cantitate, a mâncat-o imediat, dar foamea lui nu fusese încă potolită. Văzându-l nemulţumit, Brahmanul care ţinea jurământul Unccha a devenit îngândurat. Fiul său i-a zis atunci: „O, cel mai bun dintre oameni, ia partea mea de orz şi dă-o oaspetelui. Consider acest act al meu ca fiind de mare merit. Prin urmare, fă-o. Ar trebui să fii întotdeauna întreţinut de mine cu multă grijă. Întreţinerea tatălui este o datorie pe care cei buni o doresc întotdeauna. Întreţinerea tatălui la bătrâneţe este datoria rânduită fiului. Chiar aceasta este *sruti* (auzul) eternă care circulă în cele trei lumi, O, Rishi învăţat. Prin simpla existenţă eşti capabil să practici penitenţe. Suflarea de viaţă este marea zeitate care sălăşluieşte în trupurile tuturor creaturilor înzestrate cu trup.”[216]

Tatăl, la aceasta, a spus: Dacă ai ajunge la vârsta de numai o mie de ani, tot ca un copil mic mi-ai părea. După ce a zămislit un fiu, tatăl atinge reuşita prin el. O, puternice, ştiu că foamea copiilor este foarte mare. Eu sunt bătrân. Voi reuşi cumva să-mi păstrez suflarea vieţii. Tu, O, fiu, devii puternic (mâncând hrana care ţi-a căzut ca parte). Bătrân şi sleit cum sunt, O, fiu, foamea abia mă afectează. Am mai practicat, de asemenea, penitenţe mulţi ani. Nu am teamă de moarte.

Fiul a spus: Eu sunt urmaşul tău. Sruti declară că urmaşul cuiva se numeşte ”putra” deoarece cel din urmă îl salvează pe cel dintâi. De asemenea, propria ta fiinţă se naşte ca propriul tău fiu. Prin urmare, salvează-te pe tine însuţi prin tine însuţi (sub forma fiului tău).

Tatăl a spus: ”Ca înfăţişare eşti asemenea mie. Şi în conduită şi în autocontrol eşti asemenea mie. Ai fost examinat de mine în diverse ocazii. Prin urmare, voi accepta partea ta de orz, O, fiu.” După ce a spus acestea, acel suprem dintre cei regeneraţi a luat cu bucurie partea de orz a fiului său şi i-a prezentat-o zâmbind oaspetelui său regenerat. După ce a mâncat şi acel orz, foamea oaspetelui nu s-a potolit. Gazda cu suflet drept, urmând legământul ”unccha”, s-a ruşinat (la gândul că nu mai avea nimic de dat). Dorindu-i să înfăptuiască ceea ce îi făcea plăcere, nora sa castă, purtându-şi partea ei de orz, i-a venit în întâmpinare şi i-a spus: „Prin fiul tău, O, învăţat Brahman, voi obţine un fiu. Prin urmare, ia partea mea de orz şi dă-o acestui oaspete. Prin harul tău, numeroase regiuni de beatitudine îmi vor fi date mie pentru eternitate. Prin nepot se obţin acele regiuni, mergând acolo unde nu trebuie să îndure nicio clipă de suferinţă. La fel ca tripla agregare începând cu Religia, sau tripla agregare a foilor sacre, există o triplă agregare de ceruri veşnice, depinzând de fiu, de nepot şi de strănepot. Fiul se numeşte ”Putra” deoarece îi eliberează pe strămoşii săi de datorii. Prin fii şi nepoţi te bucuri mereu de fericirea acelor regiuni care sunt rezervate celor pioşi şi celor buni.”

Socrul a spus: O, tu, cu jurăminte şi comportament excelent, văzându-te epuizată de vânt şi soare, lipsită de tenul tău, slăbită şi aproape lipsită de conştiinţă din cauza foamei, cum aş putea să încalc regulile dreptăţii şi să-ţi iau partea ta de orz? O, fecioară norocoasă, nu se cuvine să spui aşa, de dragul acelor rezultate norocoase pentru care fiecare familie trebuie să se străduiască.[217] O, fecioară norocoasă, cum pot să te privesc: chiar şi acum, în cea de-a şasea parte a zilei, abţinându-te de la mâncare şi respectând jurămintele? Eşti înzestrată cu puritate, bună purtare şi penitenţă. Vai, chiar şi tu trebuie să-ţi petreci zilele în atâta mizerie. Eşti un copil, chinuit de foame, şi aparţii sexului slab. Ar trebui să fii mereu protejată de mine. Vai, trebuie să te văd epuizată de posturi, O, tu care eşti bucuria tuturor rudelor tale.

Nora a spus: Tu eşti superiorul superiorului meu, deoarece eşti zeul zeului meu. Tu eşti cu adevărat zeul zeului meu. De aceea, O, tu, cel puternic, ia partea mea de orz. Corpul meu, suflul

---

216 Acest verset este destul de obscur. Nu sunt sigur că l-am înţeles corect. Sensul pare să fie acesta: tu eşti capabil să înduri multe. Într-adevăr, trăind cu greu, eşti capabil să câştigi merite religioase, pentru că suflul vieţii este o mare zeitate. El nu trebuie respins. Viaţa ta este în pericol, pentru că dacă acest oaspete nu este satisfăcut, gândul la asta te va ucide. Aşadar, protejează-ţi viaţa satisfăcând acest oaspete cu partea mea de orz.

217 Sensul este următorul: pentru a obţine acele rezultate favorabile pe care fiecare familie ar trebui să le urmărească, nora ar trebui să fie tratată bine. Cum aş putea atunci să te privesc de hrană?

meu și riturile religioase au toate un singur scop, și anume slujirea seniorului meu. Prin harul tău, O, învățat Brahmana, voi obține multe regiuni de fericire în viitor. Merit să fiu îngrijită de tine. Știi, O, regeneratule, că îți sunt pe deplin devotată. Prețuind și acest gând, și anume că fericirea mea este preocuparea ta, se cuvine să iei partea mea de orz.

Socrul a zis: „O, doamnă castă, în urma acestui fel de a te purta, vei străluci pururea în glorie, căci înzestrată cu jurăminte și statornicie în rânduielile religioase, ochii tăi sunt îndreptați către purtarea ce se cuvine celor mai în vârstă. Prin urmare, O, noră, voi lua partea ta de orz. Nu meriți să fii înșelată de mine, socotind toate virtuțile tale. Ești cu adevărat, O, fecioară binecuvântată, cea dintâi dintre toți cei ce păzesc datoriile dreptății.” După ce i-a vorbit astfel, Brahmanul i-a luat partea de orz și i-a dat-o oaspetelui său. La aceasta, oaspetele s-a arătat mulțumit de Brahmanul cu suflet înalt, înzestrat cu mare pioșenie. Cu sufletul mulțumit, acel prim dintre oamenii reînviați, înzestrat cu mare elocvență, care nu era altul decât zeul Dreptății în formă umană, s-a adresat apoi acelui întâi dintre Brahmani și a zis: „O, cel mai bun dintre cei reînviați, sunt nespus de mulțumit de acest dar curat al tău, acest dar din ceea ce ai dobândit prin mijloace legale și de care ai renunțat cu bucurie, potrivit rânduielilor dreptății. Într-adevăr, acest dar al tău este vestit în Rai de locuitorii acelei regiuni fericite. Iată, flori au fost plouate din firmament pe Pământ. Rishii cerești, zeitățile, Gandharvii, cei care merg înaintea zeităților, și trimișii cerești, toți te laudă, mirați de darul tău. Rishii reînviați care locuiesc în regiunile lui Brahma, așezați în carele lor, tânjesc după vederea ta. O, cel mai vestit dintre cei reînviați, du-te în Rai. Pitrii care locuiesc în regiunea lor au fost toți mântuiți de tine. Și alții care nu au atins poziția de Pitri au fost la fel mântuiți de tine pentru *Yuga*-uri nenumărate. Pentru Brahmacharya-ul tău, darurile tale, jertfele tale, penitențele tale și faptele tale de pioșenie făcute cu inimă curată, du-te în Rai. O, tu cu jurăminte strălucite, săvârșești penitențe cu mare devoțiune. Darurile tale au mulțumit, prin urmare, zeitățile foarte mult, O, cel mai bun dintre cei reînviați. De vreme ce ai făcut acest dar, într-un timp de mare dificultate, cu inimă curată, tu ai cucerit Raiul prin această faptă a ta. Foamea distruge înțelepciunea cuiva și alungă înțelegerea dreaptă. Cel a cărui inteligență este copleșită de foame renunță la orice îndrăzneală. El, prin urmare, cel care învinge foamea, cucerește fără îndoială Raiul. Dreptatea cuiva nu piere niciodată atâta timp cât păstrează înclinația de a dărui. Desconsiderând afecțiunea filială, desconsiderând afecțiunea pe care o are față de soția sa, și socotind dreptatea ca fiind cea mai de pe primul loc, nu ai dat atenție poftelor naturii. Dobândirea averii este o faptă de mică virtute. Darul ei către o persoană merituoasă este plin de mai mare virtute. Și mai mare virtute este (timpul potrivit). În cele din urmă, devotamentul (în privința darului) este plin de cea mai înaltă virtute. Poarta Raiului este foarte greu de văzut. Prin neatenție, oamenii nu reușesc să o vadă. Zăvorul porții Raiului are lăcomia ca sămânță. Acel zăvor este ținut închis de dorință și afecțiune. Într-adevăr, poarta Raiului este inabordabilă. Acei oameni care au stăpânit mânia și și-au cucerit pasiunile, acei Brahmani care sunt înzestrați cu penitențe și care fac daruri după măsura puterilor lor, reușesc să o vadă. S-a spus că cel ce dă o sută, având o mie, cel ce dă zece, având o sută, și cel ce dă o mână de apă, neavând bogăție, sunt toți egali în privința virtuții pe care o dobândesc. Regele Rantideva, când a fost lipsit de toată averea sa, a dat o cantitate mică de apă cu inimă curată. Prin acest dar, O, Brahmanule învățat, el a mers în Rai. Zeul dreptății nu este niciodată atât de mulțumit de daruri mari de lucruri scumpe, pe cât este de daruri chiar și de lucruri fără valoare, dacă sunt dobândite legal și dăruite cu devoțiune și credință. Regele Nriga făcuse daruri de mii de vaci către clasa reînviată. Dând în dar o singură vacă care nu-i aparținea, a ajuns în Iad. Sivi, fiul lui Usinara, cu legăminte excelente, dând în dar carnea propriului său corp, se bucură în Rai, ajungând în tărâmurile celor drepți. Averea, în sine, nu este merit. Oamenii buni dobândesc merit prin efortul pe care îl depun din toată puterea lor și cu ajutorul meselor pioase. Nu se dobândește un astfel de merit prin diverse jertfe, cât prin chiar și puțină avere câștigată legal. Prin mânie, roadele daniilor sunt distruse. Prin lăcomie, nu se ajunge în Rai. Cel care cunoaște meritele daniilor și duce o viață dreaptă reușește, prin asceze, să se bucure de Rai. Fructul, O, Brahmane, acestei danii făcute de tine (de o măsură de orz măcinat) este mult mai mare decât cel dobândit prin multe jertfe *Rajasuya* cu danii bogate sau multe jertfe de cai. Cu această măsură de orz măcinat, tu ai cucerit regiunea eternă

a lui Brahman. Mergi în fericire, O, Brahmane învățat, la lăcașul lui Brahman, cel fără pata întunericului. O, cel dintâi dintre cei renăscuți, o căruță cerească este aici pentru voi toți. Urcă-te în ea cum dorești, O, Brahmane, Eu sunt zeul Dreptății. Privește-mă! Ți-ai răscumpărat trupul. Faima isprăvii tale va dăinui în lume. Împreună cu soția, fiul și norocul tău, mergi acum în Rai." — După ce zeul Dreptății rosti aceste cuvinte, acel Brahman, împreună cu soția, fiul și norocul său, a plecat în Rai. După ce acel Brahmane învățat, cunoscător al tuturor datoriilor, urcase astfel în Rai împreună cu fiul, nora și soția sa, numărând al patrulea, am ieșit din gaura mea. Acolo, prin mirosul orzului măcinat, prin noroiul lăsat de apa (pe care brahmanul o dăduse oaspetelui său), prin atingerea (corpului meu) de florile cerești care plouaseră, prin bucățile de orz măcinat pe care acel om bun le dăduse și prin ascezele acelui Brahman, capul meu a devenit de aur. Iată, în consecința daniei acelui Brahman stăruitor în adevăr și a ascezelor sale, jumătate din acest trup al meu întins a devenit de aur. Voi, cei renăscuți, pentru a-mi transforma restul corpului în aur, merg în repetate rânduri, cu inima ușurată, la locurile de retragere ale asceților și la jertfele făcute de regi. Auzind despre această jertfă a regelui Kuru înzestrat cu mare înțelepciune, am venit aici cu mari speranțe. Totuși, nu am fost făcut de aur. Voi, cei dintâi dintre Brahmani, din această cauză am rostit acele cuvinte, anume că această jertfă nu se poate compara cu (dania) acelei măsuri de orz măcinat. Cu boabele acelei măsuri de orz măcinat, am fost făcut de aur în acea ocazie. Această mare jertfă nu este însă egală cu acele boabe. Chiar acesta este părerea mea." După ce rosti aceste cuvinte tuturor acelora, cei dintâi dintre Brahmani, mangusta dispăru din văzul lor. Acei Brahmani s-au întors apoi la casele lor de rând.

Vaisampayana continuă: O, cuceritor de orașe ostile, ți-am spus acum tot ce ține de acel incident minunat care a avut loc la acea mare jertfă de cai. Nu ar trebui, O, rege, să prețuiești prea mult jertfa. Milioane de Rishi au urcat în Rai doar cu ajutorul ascezelor lor. Abținerea de la vătămarea tuturor creaturilor, mulțumirea, conduita, sinceritatea, ascezele, autocenzura, adevărul și daniile sunt fiecare egale ca merit cu jertfa.

SECȚIUNEA XCI

Janamejaya a spus: O, puternicule Rishi, regii sunt atașați de sacrificii. Marii Rishi sunt atașați de penitențe. Brahmanii învățați respectă liniștea minții, comportamentul pașnic și stăpânirea de sine. Prin urmare, se pare că nimic din această lume nu se poate compara cu roadele sacrificiilor. Aceasta este și convingerea mea. Convingerea aceasta, din nou, pare a fi fără îndoială corectă. Nenumărați regi, O, cel mai bun dintre cei regenerați, după ce au venerat zeitățile prin sacrificii, au câștigat o mare faimă aici și au obținut Raiul în viața de apoi. Înzestrat cu o mare energie, puternicul șef al zeităților, Indra cu o mie de ochi, a obținut suveranitatea asupra zeităților prin numeroasele sacrificii pe care le-a făcut cu daruri în abundență și a atins împlinirea tuturor dorințelor sale. Când regele Yudhishthira, alături de Bhima și Arjuna, semăna cu însuși șeful zeilor în prosperitate și vitejie, de ce atunci acea mangustă a depreciat acel mare sacrificiu al calului al monarhului cu suflet înalt?

Vaisampayana spuse: Ascultă-mă, O, rege, în timp ce-ți voi spune cuvenit, O, Bharata, despre sfintele orânduieli privitoare la jertfe și despre roadele pe care le aduc acestea, O, suveran al oamenilor. Odată, într-o vreme, Șakra a săvârșit o anume jertfă. În timp ce erau întinse membrele jertfei, Ritvijii s-au ocupat să îndeplinească diversele rituri orânduite în scripturi. Cel ce vărsa ofrande, înzestrat cu toate calificările, s-a apucat să verse unt clarificat. Marii Rishi erau așezați în jur. Zeii au fost chemați pe rând de Brahmani învățați și mulțumiți, care rosteau cu voci dulci *Mantrele* scripturale. Acei vestiți Adhwaryu, negreșit obosiți de ceea ce făceau, recitau cu accente blânde *Mantrele* din *Yajurveda*. A sosit vremea înjunghierii animalelor. Când animalele alese pentru jertfă au fost prinse, marii Rishi, O, rege, au simțit compasiune pentru ele. Văzând că animalele erau toate fără vlagă, acei Rishi, înzestrați cu bogăție de penitențe, s-au apropiat de Șakra și i-au spus astfel: „Această metodă de jertfă nu este una propice. Deși ești dornic să dobândești mare

merite, aceasta este într-adevăr o dovadă a neștiinței tale despre jertfă. O, Purandara, animalele nu au fost orânduite să fie înjunghiate la jertfe. O, puternice, aceste pregătiri ale tale sunt distrugătoare de merit. Această jertfă nu este în concordanță cu dreptatea. Distrugerea creaturilor nu poate fi numită niciodată un act de dreptate. Dacă dorești, fă ca preoții tăi să-ți săvârșească jertfa conform cu *Agama*. Prin săvârșirea unei jertfe conform cu (adevărata semnificație a) orânduielilor scripturale, mare merit vei dobândi. O, tu cu o sută de ochi, fă ca jertfa să fie săvârșită cu semințe de cereale ținute trei ani. Chiar și aceasta, O, Șakra, ar fi plină de mare dreptate și ar produce roade de mare eficacitate." Zeul celor o sută de jertfe, însă, influențat de mândrie și copleșit de uimire, nu a acceptat aceste cuvinte rostite de Rishi. Apoi, O, Bharata, în acea jertfă a lui Șakra a izbucnit o mare dispută între asceți cu privire la modul în care ar trebui săvârșite jertfele, adică dacă ar trebui săvârșite cu creaturi vii sau cu obiecte neînsuflețite. Toți erau epuizați de dezbatere. Rishi, acei văzători ai adevărului, ajungând la o înțelegere cu Șakra (privind trimiterea cazului la arbitraj), l-au întrebat pe regele Vasu: „O, foarte binecuvântatule, care este declarația vedică despre jertfe? Este de preferat să se facă jertfe cu animale sau cu cai și sucuri? Auzind întrebarea, regele Vasu, fără a judeca forța sau slăbiciunea argumentelor pe cele două părți, a răspuns imediat, spunând: „Jertfele pot fi săvârșite cu oricare dintre cele două tipuri de obiecte cu care este pregătit." După ce a răspuns astfel la întrebare, el a trebuit să intre în regiunile de jos. Într-adevăr, puternicul suveran al Chediilor a trebuit să suporte acea suferință pentru că a răspuns mincinos. De aceea, când apare o îndoială, niciun om, oricât de înțelept ar fi, nu ar trebui să decidă singur chestiunea, decât dacă este însuși puternicul și de la sine născutul Stăpân al creaturilor. Dăruirile făcute de un păcătos cu o înțelegere impură, chiar dacă sunt foarte mari, se pierd. Astfel de daruri nu valorează nimic. Prin dăruirile făcute de o persoană cu o conduită nelegiuită – adică una care are sufletul plin de păcate și este un distrugător – justă faimă nu se dobândește nici aici, nici în cele ce urmează. Acea persoană cu inteligență redusă care, din dorința de a dobândi merit, săvârșește jertfe cu bogăție obținută prin mijloace neortodoxe, nu reușește niciodată să câștige merit. Acel nefericit cu suflet păcătos, care, prefăcându-se ipocrit într-o haină a dreptății, face daruri Brahmanilor, creează doar convingerea în oameni despre propria sa dreptate (fără a câștiga merit adevărat). Această canalie josnică de suflet păcătos, care, prefăcându-se ipocrit cu o mantie a dreptății, face daruri brahmanilor, nu face decât să creeze în oameni convingerea despre propria sa dreptate (fără a câștiga merit adevărat). Acel brahman cu conduită necontrolată, care dobândește bogăție prin fapte păcătoase, copleșit de pasiune și uimire, ajunge în cele din urmă la soarta păcătoșilor. Cineva, copleșit de lăcomie și uimire, devine înclinat spre bogăția cea mare. El este văzut persecutând toate creaturile, împins de o înțelegere păcătoasă și impură. Cel care, după ce a dobândit bogăție prin astfel de mijloace, face daruri sau oficiază sacrificii cu ea, nu se bucură niciodată de roadele acelor daruri sau sacrificii în lumea cealaltă, din cauza faptului că bogăția a fost câștigată prin mijloace nedrepte. Oamenii înzestrați cu bogăția ascezei, dăruind, cât le stă în putință, grăunțe culese de pe câmpuri sau rădăcini sau fructe sau ierburi de ghiveci sau apă sau frunze, dobândesc mare merit și ajung în Rai. Chiar astfel de daruri, precum și compasiunea față de toate creaturile, și Brahmacharya (celibatul), adevărul în vorbire și bunătatea, și tăria, și iertarea, constituie fundațiile eterne ale Dreptății care în sine este eternă. Auzim despre Visvamitra și alți regi din timpurile străvechi. Într-adevăr, Visvamitra, și Asita, și regele Janaka, și Kakshasena și Arshtisena, și regele Sindhudwipa — aceștia și mulți alți regi, înzestrați cu bogăția ascezei, făcând daruri din bunuri dobândite legal, au atins o înaltă împlinire. Cei dintre brahmani și Kshatriya și Vaisya și Sudra care se dedică ascezei, O, Bharata, și care se purifică prin daruri și alte acte de dreptate, ajung în Rai.

SECȚIUNEA XCII

Janamejaya a spus: O, ilustrule, dacă Raiul este rodul bogăției dobândite prin mijloace legale, vorbește-mi pe larg despre aceasta. Tu ești bine familiarizat cu acest subiect și, prin urmare, se cuvine să mi-l explici. O, regeneratule, mi-ai spus care a fost rodul înalt pe care l-a obținut acel Brahmana, care a trăit conform modului Unccha, prin darul său de orz măcinat. Fără îndoială, tot ce ai spus este adevărat. În ce mod, însă, a fost considerată sigură atingerea scopului suprem în toate

sacrificiile? O, cel mai de seamă dintre persoanele regenerate, se cuvine să-mi explici acest lucru în toate detaliile sale.

Vaisampayana a spus: În acest context este citată această veche narațiune, O, cel care pedepsește dușmanii, despre ce s-a întâmplat în zilele de demult la marele sacrificiu al lui Agastya. În vechime, O, rege, Agastya de mare energie, devotat binelui tuturor creaturilor, a intrat într-o *Diksha* ce dura doisprezece ani.[218] La acest sacrificiu al Rishi-ului cu suflet înalt erau angajați mulți Hotri care semănau cu focuri arzânde în splendoarea trupurilor lor. Printre ei erau oameni care se hrăneau doar cu rădăcini sau fructe, sau care foloseau doar două pietre pentru a măcina grâul, sau care erau susținuți doar de razele (lunii). Printre ei erau și oameni care nu luau niciodată hrană dacă nu le era adusă de alții, dornici să-i hrănească, și cei care nu mâncau niciodată fără să fi servit mai întâi zeitățile, Pitrii și oaspeții, și cei care nu își spălau niciodată mâncarea pe care o luau. Erau printre ei și Yati și Bikshu, O, rege. Toți erau oameni care fuseseră învredniciți să vadă zeitatea Dreptății în forma sa întrupată. Ei stăpâniseră mânia și dobândiseră un autocontrol complet asupra tuturor simțurilor lor. Trăind în respectarea autocenzurii, erau eliberați de mândrie și de dorința de a-i răni pe alții. Ei erau întotdeauna atenți la o conduită pură și nu erau niciodată împiedicați (în urmărirea scopurilor lor) de simțurile lor. Acești mari Rishi au participat la acel sacrificiu și au îndeplinit diversele sale ritualuri. Ilustrul Rishi (Agastya) a obținut hrana care fusese colectată în acel sacrificiu și care atinsese măsura necesară, prin mijloace legale, cât îi stătea în putere. Numeroși alți asceți au efectuat mari sacrificii în acea vreme. Totuși, în timp ce Agastya era angajat în acel sacrificiu al său, Indra cel cu o mie de ochi, O, cel mai bun dintre Bharata, a încetat să verse ploaie (pe Pământ). Din când în când, O, rege, în pauzele ritualurilor sacrificiului, această discuție a avut loc printre acei Rishi cu suflete curățate despre Agastya cel cu suflet înalt, anume: „Acest Agastya, angajat în sacrificiu, face daruri de mâncare cu inima purificată de mândrie și vanitate. Zeitatea norilor, însă, a încetat să verse ploaie. Cum, într-adevăr, va crește hrana? Acest sacrificiu al Rishi-ului, Brahmane, este mare și durează douăsprezece ani. Zeitatea nu va mai ploua timp de doisprezece ani. Reflectând la asta, vă stă în datorie să faceți o favoare acestui Rishi de mare inteligență, anume Agastya cu penitențe severe.” Când aceste cuvinte au fost rostite, Agastya de mare putere, mulțumindu-i pe acei asceți plecându-și capul, a zis: „Dacă Vāsava nu va ploua timp de doisprezece ani, voi oficia atunci sacrificiul mental. Aceasta este chiar ordonanța eternă. Dacă Vāsava nu va ploua timp de acești doisprezece ani, voi oficia atunci sacrificiul Tactil. Acesta este chiar sacrificiul etern. Dacă Vāsava nu va ploua timp de acești doisprezece ani, atunci, punându-mi toată silința, voi aranja alte sacrificii caracterizate prin îndeplinirea celor mai grele și severe jurăminte. Acest sacrificiu al meu de față, cu sămânță, a fost aranjat de mine cu muncă ce se întinde pe mulți ani.[219] Voi îndeplini, cu sămânță, mult bine. Niciun impediment nu va apărea. Acest sacrificiu al meu este incapabil să fie zădărnicit. Nu contează dacă zeitatea va ploua sau dacă nu vor fi ploi. Într-adevăr, dacă Indra nu-mi va acorda de bunăvoie nicio considerație, mă voi transforma atunci în Indra și voi menține în viață toate creaturile. Fiecare creatură, din ce hrană a fost hrănită, va continua să fie hrănită cu ea ca înainte. Pot chiar să creez în mod repetat o ordine diferită a lucrurilor. Fie ca aurul și orice altă bogăție să vină astăzi în acest loc. Fie ca toate bogățiile care se găsesc în cele trei lumi să vină aici astăzi de la sine. Fie ca toate triburile de Apsare celeste, toți Gandharvii împreună cu Kinnarii și Viswavasu și alții (de acest gen) să se apropie de acest sacrificiu al meu. Fie ca toate bogățiile care există în Kuru de Nord să vină de la sine la aceste sacrificii. Fie ca Raiul și toți cei care au Raiul drept cămin, și Dharma însuși, să vină aici.” —După ce ascetul a rostit aceste cuvinte, totul s-a întâmplat așa cum și-a dorit, în virtutea penitențelor sale, căci Agastya era înzestrat cu o minte ce semăna cu un foc arzând și poseda o energie extraordinară. Rishii aflați

218 *Diksha* constă în ritualurile inițiatice la care se supune cel care dorește să aducă un anumit sacrificiu sau să îndeplinească un anumit jurământ. Se alege o zi propice. Se rostesc *mantre* și se exprimă scopul în cuvinte. Existau multe sacrificii de lungă durată, care aveau parțial caracterul unor jurăminte. Până la finalizarea lor, se spune că cel care le îndeplinește sau le observă trece prin perioada *Diksha*.

219 Prima linie din 20 este citită diferit în textul din Bombay, ea sună astfel: „respectând cu stăruință jurământul meu, voi face pregătiri pentru multe sacrificii, creând obiectele pe care le doresc doar prin gândire (sau prin voința mea)”.

acolo au privit cu inimi bucuroase puterea penitenţelor. Umpluţi de uimire, ei au rostit atunci aceste cuvinte de mare însemnătate.

Rishii au spus: Am fost foarte încântaţi de cuvintele pe care le-ai rostit. Nu dorim, totuşi, ca penitenţele tale să sufere vreo diminuare. Acele jertfe sunt aprobate de noi care sunt făcute prin mijloace legale. Într-adevăr, dorim pe deplin acele jertfe care se bazează pe mijloace legale.[220] Dobândindu-ne hrana prin mijloace legale şi îndeplinindu-ne datoriile respective, vom căuta să parcurgem iniţierile sacrificiale şi turnarea de libaţii pe focul sacru şi celelalte rituri religioase. Ar trebui să adorăm zeităţile, practicând *Brahmacharya* prin mijloace legale. După terminarea perioadei de *Brahmacharya* am ieşit din locuinţa noastră, respectând metodele legale. Acea înţelegere, care este eliberată de dorinţa de a provoca vreun fel de vătămare altora, este aprobată de noi. Tu ar trebui, întotdeauna, O, puternice, să porunceşti o astfel de abţinere de la vătămare în toate jertfele. Atunci vom fi foarte încântaţi, O, cel mai de frunte dintre cei reînnoiţi. După terminarea jertfei tale, când vom fi eliberaţi de tine, atunci, părăsind acest loc, vom pleca." În timp ce spuneau aceste cuvinte, Purandara, şeful zeităţilor, înzestrat cu mare energie, văzând puterea penitenţelor lui Agastya, a turnat ploaie. Într-adevăr, O, Janamejaya, până la terminarea jertfei acelui Rishi de putere inestimabilă, zeitatea ploii a turnat ploaie care a îndeplinit dorinţele oamenilor atât ca şi cantitate, cât şi ca şi moment. Punându-l pe Vrihaspati în faţa sa, şeful zeităţilor a venit acolo, O, rege-înţelept, şi l-a mulţumit pe *Rishi* Agastya. După terminarea acelei jertfe, Agastya, plin de bucurie, i-a venerat cuvenit pe acei mari Rishi şi apoi i-a eliberat pe toţi.

Janamejaya a spus: Cine a fost acea mangustă cu capul de aur, care a spus toate acele cuvinte cu o voce umană? Întrebat de mine, spune-mi acest lucru.

Vaisampayana a spus: Nu m-ai întrebat înainte şi, de aceea, nu ţi-am spus. Ascultă cum îţi voi spune cine a fost acea mangustă şi de ce a putut lua o voce umană. În vremuri de demult, *Rishi* Jamadagni a propus să efectueze un *Sraddha*. Vaca sa de Homa a venit la el, iar Rishi a muls-o el însuşi. Apoi a pus laptele într-un vas care era nou, durabil şi pur. Zeul Dharma, asumându-şi forma Furiei, a intrat în acel vas cu lapte. Într-adevăr, Dharma dorea să afle ce va face acel suprem dintre Rishi când va vedea că i s-a făcut o nedreptate. După ce a reflectat astfel, Dharma a stricat laptele. Ştiind că cel care i-a stricat laptele era Furie, ascetul nu s-a înfuriat deloc pe el. Furia, apoi, asumându-şi forma unei doamne Brahmane, i s-a arătat Rishiului. Într-adevăr, Furia, văzând că fusese învinsă de acel suprem al rasei lui Bhrigu, i-a zis: „O, şef al rasei lui Bhrigu, am fost învinsă de tine. Există o zicală printre oameni că Bhrigu sunt foarte înfuriaţi. Acum văd că acea zicală este falsă, deoarece am fost stăpânită de tine. Eşti posedat de un suflet puternic. Eşti înzestrat cu iertare. Stau aici astăzi, recunoscându-ţi stăpânirea. Mi-e frică de penitenţele tale, O, cel drept. Tu, O, Rishi puternic, arată-mi favoarea Ta."

Jamadagni a spus: «Te-am văzut, O, Furie, în forma ta întruchipată. Du-te oriunde doreşti, fără nici o teamă. Astăzi nu mi-ai făcut nici un rău. Nu am nici o ranchiună împotriva ta. Cei pentru care am păstrat acest lapte sunt binecuvântaţii Pitri. Prezintă-te în faţa lor şi află care sunt intenţiile lor.» Astfel abordat, cuprins de frică, Furia a dispărut din faţa lui Rishi. Prin blestemul Pitrilor, el a devenit o mangustă. Apoi a început să-i mulţumească pe Pitri pentru a pune capăt blestemului său. Ei i-au spus aceste cuvinte: „Vorbind cu lipsă de respect despre Dharma, vei ajunge la sfârşitul blestemului tău." Astfel adresat de ei, mangusta a rătăcit prin locuri unde se aduceau sacrificii şi prin alte locuri sacre, ocupându-se cu criticarea marilor sacrificii. Ea a fost cea care a venit la marele sacrificiu al regelui Yudhishthira. Dispreţuind pe fiul lui Dharma printr-o referire la *prastha* de orz măcinat, Anger a fost eliberat de blestemul său, pentru că Yudhishthira (ca fiu al lui Dharma)

220 Probabil, sensul este următorul: dacă un brahman obţinea rezultate extraordinare prin penitenţele sale, o parte din penitenţele sale trebuia să fie distrusă. Rishi nu doreau ca nici o parte din penitenţele lui Agastya să fie cheltuită pentru a-şi finaliza sacrificiul.

era însuși Dharma. Chiar și acest lucru s-a întâmplat în sacrificiul acelui rege cu suflet înalt. Mangusta a dispărut acolo, chiar sub ochii noștri.”[221]

SFÂRŞITUL ASWAMEDHA PARVA

TRADUCERE REALIZATĂ CU:

DeepL Translator + Neural Writer

221 Este dificil să ne împotrivim convingerii că o mare parte din această secțiune referitoare la mangustă este o interpolare. Brahmanii nu puteau suporta ideea că un sacrificiu cu o asemenea abundență de daruri, precum cel al lui Yudhishthira, ar fi condamnabil. De aici provine invenția transformării mangustei. Sincer vorbind, doctrina este nobilă, întrucât darul unei cantități mici de orz făcut în aceste circumstanțe este superior din punct de vedere al meritelor chiar și unui sacrificiu de cal efectuat de un rege cu daruri abundente oferite brahmanilor.